

Elektrarna krajši čas mirovala

Nuklearno ponovno vključili v omrežje

KRŠKO — Enajstega novembra ob 17.08 so jedrska elektrarna v Krškem spet priključili na omrežje, potem ko se je 10. novembra ob 9.24 samodejno ustavila. Do ustavitve je prišlo zaradi kratkega stika pri priključevanju modula interne razglasnega sistema elektrarne. Le-ta je povzročil izgubo električnega napajanja porabnikov, ki so priključeni na pretvornik napetosti številka šest. Ta pretvornik med drugim zagotavlja tudi napajanje elektrohavljalnega sistema za upravljanje turbine. Omenjeni sistem je zaradi izgube napajanja sprožil avtomatsko ustavitev turbine in ta delovanje reaktorске zaščite, kar je na koncu ustavilo reaktor. V času, ko je elektrarna mirovala, so odpravili vzrok zaustavitve in opravili nekatera manjša popravila in predpisane inšpekcijske preglede. Elektrarna je po novem zagnano 11. novembra delovala z 20-od-

• **Znani so tudi podatki iz redne mesečne statistike o delovanju krške elektrarne, ki je v oktobru, ko je proizvedla 426.752 megavatin ur električne energije, dosegla 100-odst. razpoložljivost in 92,51-odst. izkoriščenost. Tekočinjski in plinski izpusti so se gibali v okviru zakonsko dovoljenega. Jedrska elektrarna je v navedenem mesecu uskladiščila 31 sodov z srednje radioaktivno in 11 z nizko radioaktivno vsebino. Skupno je doslej nuklearna deponirala v svoje »hišne« zračne skladišče 8.808 radioaktivnih sodov.**

stotno močjo; da bo dosegla polno moč, bo potrebovala sedem do deset dni. Omenjena samodejna zaustavitev spada glede na mednarodno ovrednotenje dogodkov v jedrskih elektrarnah med dogodke, »ki so nepomembni s stališča varnosti«.

• *Komunizma je konec tako kot Černobila: izpostavljeni smo njegove sevanju.* (Volkoff)

DOBER PRVI VTIS — Francoski ambasador gospod Bernard Poncet (desni) je na prvem obisku v Novem mestu dobil zelo lep vtis, in to tako po pogovoru na občini, kot po ogledu Revozove proizvodnje.

Mariborsko pismo

Kadar ni cvenka, so dobre tudi stare rešitve

Spet samoprispevek

MARIBOR - Najnovejša odločitev mariborskega parlamenta o razpisu referendumu o uvedbi samoprispevka za razširitev interne oddelka Splošne bolnišnice v Mariboru zagotovo spada med najpomembnejše odločitve, ki jih je sprejel mariborski mestni parlament v sedanjih večstrankarski sestavi. Pred štiri leti in pol, ko so se Mariborčani na referendumu odločili za uvedbo t.i. »četrttega« samoprispevka, je bilo moč slišati tudi glasove, da so takšni in podobni referendumu o razpisu samoprispevkov produkt preživelega režima. Tokrat, ko je mariborski mestni večstrankarski parlament sprejel odločitev, da bodo Mariborčani na referendumu odločili, ali bodo uvedli »peti« samoprispevek, pa vsaj načelnih pomislekov v zvezi s tem ni bilo ravno veliko.

Vodstva političnih strank v Mariboru so, ne glede na to, ali so v slovenskem merilu v vladni koalicioni ali v opoziciji, očitno ugotovila, da v državni blaginji ni denarja ter da ima centralna

Za blagostanje srednje Evrope

Novomeška predstavitev socialdemokratske stranke, predsedniškega kandidata Franceta Tomšiča in novomeško-trebanjskih kandidatov za državni zbor

NOVO MESTO — »Slovenski socialdemokrati smo se z vso silo zavzemali za samostojnost. Danes je slovenska suverenost predvsem v tem, da ustvarimo primerne pogoje življenja. Reformirati moramo gospodarski sistem in vzpostaviti blagostanje, ki pritiče srednji Evropi,« je na petkovi predstavitvi socialdemokratske stranke v Novem mestu dejal njen predsednik dr. Jože Pučnik.

Predvolilnega shoda se je udeležila še vrsta pomembnih strankinih mož z dr. Jankom Prunkom na čelu. Manjkal je le Janez Janša, ki je zbolel. Predstavili so se tudi socialdemokrati predsedniški kandidat France Tomšič in novomeška ter trebanjski kandidat SDSS za poslanca v državnem zboru: Iztok Jarc, Alojz Zoran in Jože Vencelj. Dr. Pučnik je poudaril, da zahodna Evropa ni raj, zato pa družba z visokim standardom in visoko stopnjo demokracije, kar nam mora biti za vzor. Kaj hočejo socialdemokrati? »Hočemo pravno državo, v kateri bodo vse pravice iztožljive. Hočemo socialno državo, v kateri so osnovne socialne pravice zaščitene z zakonom. Hočemo državo, v kateri je ekologija način gospodarskega razmišljanja. Ena temeljnih pravic je za nas pravica do izobraževanja, zato se zavzemamo tudi za brezobrestna študijska posojila, kot jih poznajo drugje v svetu. Zahtevamo ureditev pokojninskega sistema z rezervnimi skladi, da ne bodo pokojninske odvisne od prispevkov prejšnjega meseca. Sodelovali smo v Peterletovi vladi in v vladi dr. Drnovška, ker ne smemo izgubljati časa,« je izpostavil dr. Pučnik. Dr. Prunk je dodal, da je socialdemokratska stranka stranka visokokvalificiranega dela in da želijo ustvariti razmere, v katerih bo de-

lo, ki je še vedno temelj sveta, cenjeno in pošteno plačano. Na konkretno vprašanje o odnosih s Hrvaško je dr. Pučnik dejal, da so za urejanje odnosov po evropskih merilih, vendar je s Hrvači težko. Prepričan je, da je treba stvari urejati naprej, saj bomo vedno sosedje, pri tem pa ne smemo popuščati.

In na katero (pred)volilno karto igra France Tomšič? »Znal bi umirjeno združevati levico in desnico. Seveda bi

STRANKA VISOKOKVALIFICIRANEGA DELA — »Naša stranka se vključuje v evropski socialnodemokratski program, ki je pripomogel k blagostanju v zahodni Evropi,« sta na petkovi novomeški shodu SDSS »pod taktirko« Tonija Gašperiča zatrjela dr. Jože Pučnik in predsedniški kandidat France Tomšič. (Foto: Z. L.-D.)

Zgled dobrega sodelovanja

Obisk francoskega ambasadorja v Novem mestu

NOVO MESTO — Prejšnji petek, 13. novembra, je Novo mesto obiskal francoski ambasador v Sloveniji, gospod Bernard Poncet. Sprejeli so ga na novomeški občini, kjer so ga seznanili s stanjem in načrti občine in doljenske regije. Nato je obiskal novomeški Revoz. Generalni direktor Bernard Courzat je visokega gosta seznanil s projektno ceno, v katerega bodo vložili 630 milijonov francoskih frankov. Prve avtomobile ceno bodo v Revozu naredili marca, ob koncu leta pa bodo po več kot 20 letih prenehali proizvajati priljubljene R 4, imenovane »katraca«.

Na tiskovni konferenci je francoski ambasador dejal, da sta velikost in kakovost tovarne nanj naredili zelo dober vtis. »Revoz pa je tudi lep primer zelo dobrega francosko-slovenskega sodelovanja. Pri ogledu tovarne sem na vsakem koraku dobil vtis, da gre za veliko razumevanje in sožitje med slovenskimi in francoskimi zaposlenimi.«

Potem ko je ambasador povedal, da so prvi stiki z Novim mestom zelo spodbudni, se je ob dveh vprašanjih pogovor obrnil v drugo smer. Tako je o izjavi znanega francoskega intelektualca, ki jo je pred časom zapisal v francoski reviji, da gre v primeru Renaulta v Novem mestu za ekološki imperialism, ambasador Poncet dejal, da take izjave v prvi vrsti zavezujejo avtorje same. »O tem bi lahko najbolje presojala Slovenija, začenši s prebivalci Novega mesta. Ne vem, na čem temelji taka obtožba,

kajti začetki te tovarne segajo v leto 1955 in o nastanku IMV-ja v Novem mestu gotovo ni odločal Renault.« V nadaljevanju, ko je šlo za ekološke vidike teh vprašanj, je ambasador med drugim dejal: »Slovenska avtomobilna industrija je največji izvoznik in Novo mesto mora vedeti, ali želi imeti tako pomembno tovarno ali ne. Ne vem, ali ta tovarna posebej škodljivo vpliva na okolje ali ne, zdrav razum pa mi pravi, da mora tovarna, ki zaposluje skoraj 4.000 ljudi, puščati v mestu in regiji določene sledi.«

Od tehničnega strokovnjaka smo izvedeli, da je glavni vir onesnaževanja predvsem lakirnica. »Ne gre pa za lakirnico obtoževati Revoz, saj je stala in delovala že prej. Se pa zavedamo tega ekološkega problema, zato gradimo novo lakirnico, ki bo naš zadnji in najsoodnejši objekt. Pri gradnji upoštevamo najnovejša dognanja in najstrožje zahteve za varstvo okolja. Ta lakirnica bo sodobnejša, kot so podobne v Franciji.« Po zagotovilu generalnega direktorja Coursata je Renault, kar se tiče skrbi za okolje, med prvimi v Evropi. »Na ravni generalne direktorije Renaulta je človek, ki odgovarja predsedniku Renaulta za varstvo in zaščito okolja, in to za vse Renaultove tovarne, tako v Franciji kot v drugih državah.« Sekretar Zdravko Slak je dejal, da pri tem tudi lokalne oblasti ne popuščajo in prav pri gradnji lakirnice postavljajo še dodatne zahteve. »Sicer pa nas glavni preizkus čaka pri tehničnem prevzemu objekta,« pravi Slak.

A. BARTEJ

POMOČ BEGUNSKIM OTROKOM

ČRNOMELJ - Tukajšnja zveza prijateljev mladine je pretekli teden pripravila akcijo »Medvedek in barvice za prijatelje brez doma«. Odstav na akcijo je bil po šolah izredno velik, tako da so otroci zbrali dovolj igračk, šolskih in toaletnih potrebščin za okrog 300 begunskih otrok v črnomaški občini.

TORBE IN SOLZE V OČEH BEGUNČKOV — Pomoč beguncem na Dolenjsko prihaja dan za dnem iz vseh strani. Za šoloobvezne begunce je bil minul četrtek dan posebnega veselja, saj so dobili šolske torbe, napolnjene z vsem potrebnim za pričetek pouka. »Hvala, Slovenci, hvala, Novomeščani!« se je zbranim na prireditvi zahvaljevala ena od begunskih mater in bodoča učiteljica (na sliki). Solze so zalile oči prisotnih in tako je vselej, ko prihaja pomoč, kadar gre za otroke, pa so dejanja tolikanj večja. Akcija, ki jo je vodila Zveza prijateljev mladine, je preselila vsa pričakovanja, saj se je v tednu miru zbralo in napolnilo več kot 300 opremljenih šolskih torb ter na tisoče ostalih šolskih potrebščin. Dolenjci bodo tako pomagali pričetek pouka tudi pri drugih begunskih centrih po Sloveniji, kjer so bili v tej akciji malo manj uspešni. (Foto: J. Pavlin)

naša anketa

Kje zdraviti narkomane?

Kljub vsem podukom, za kako veliko osebnostno, družinsko in družbeno zlo gre, kljub vsem filmom, ki jih je o grozljivosti zasvojenosti mogoče videti na ekranih, narkomanija narašča tudi pri nas. Že govoric o osnovnošolski mladeži, ki se srečuje z narkotiki, o srednješolskih, ki jih imajo zabeležene kot odvisnike od tridih mamil, o celem razredu gimnazijcev, ki se pomalem »fikska«, so več kot vznemirljive. Videti je, da bomo prej kot pri blagostanju svet dohiteli prav na takšnih področjih. Sicer pa don Pierino pravi, da tudi v Sloveniji droga prodira zaradi preobilja. Don Pierino je praktično edino upanje za tiste, ki bi si radi pozdravili odvisnost od droge. V Italiji, Španiji, na Tajskem, v Boliviji, v Libanonu po njegovi zaslugi že deluje 180 skupnosti pod imenom Srečanje, v katerih se okrog štiri tisoč mladih s posebnimi metodami in načinom življenja uspešno odvaja droge. Na sprejem v komune jih čaka trenutno še najmanj štiri tisoč, med njimi tudi zasvojenici iz Slovenije, saj komune pri nas še ni. Dosedanji poskusi na Krogu pri Portorožu, na Planini in zadnji, da bi takšno komuno ustanovili v Višnji Gori, so se izjalovili zaradi nasprotovanja najožje okolice, ki se boji povsod razmetanih igel, onesnaževanja, nasilja in še česa. Prepričevanje, da tega ni, saj morajo zasvojenici pred sprejemom v skupnost navsezadnje dokazati, da mislijo resno, ne pomaga. Doklej se bo dalo problem ozkosrdno potiskati v podzavest?

Obsojeni na slabše zdravstvo?

Mag. Viktor Žakelj in Borut Šuklje v Novem mestu

NOVO MESTO — Novomeška bolnišnica je po velikosti četrta v Sloveniji, približno na tem mestu naj bi bila v povprečju tudi po stroki. Težijo jo stare izgube, nepokrita lanska vojna škoda, predvsem pa gradnja nadomestne porodnišnice. Tako je podpredsednika slovenske vlade mag. Viktorja Žaklja in ministra za kulturo Boruta Šuklja med ponedeljkovim obiskom in ogledom gradbišča na kratko seznanil s položajem bolnišnice njen direktor dr. Tone Starc. Gosta sta prišla v Novo mesto na povabilo Socialistične stranke.

Znano je, zakaj so se lani lotili gradnje nadomestne porodnišnice, ki je imela od začetka vso republiko podporo. Sedaj, ko naj bi stekla obrtniška dela, se je gradnja skoraj ustavila, saj je ostal skoraj edini vir za njeno pokrivanje novomeški samoprispevek. Po doslej veljavnem sistemu financiranja podobnih gradenj v Sloveniji naj bi občina prispevala tretjino, tretjino regija, tretjino pa Slovenija. Denarja kljub številnim obljubam še vedno ni od nikoder, za sedanjo porodnišnico pa nikakor ne morejo najti kupca. Brez republiške pomoči zadeve ne bo mogoče speljati do konca, brez tega pa bi imelo doljensko

• **V pogovoru je bila omenjena tudi ideja, ki dobiva v Novem mestu vse več pristašev, namreč, naj bi staro porodnišnico namenili kulturnim dejavnostim.** »Stavba je za to vsekakor primerna. Če bi se dalo uresničiti tak projekt, bi največ pridobilo Novo mesto,« je menil kulturni minister Borut Šuklje. Seveda je to bolj kot od Novega mesta odvisno od Ljubljane in od pripravljenosti, da se za takšno rešitev nekoliko odveže republiška močnja. Mag. Žakelj in Borut Šuklje sta si tudi ogledala novomeške kulturne ustanove in objekte, večinoma potrebne prenove, s kulturniki pa sta se pogovarjala o njihovem položaju.

prebivalstvo še naprej najmanj za desetino nižji zdravstveni standard kot drugje v Sloveniji. Kot možnost reševanja problema se je v zadnjem času pokazalo posojilo iz zdravstvene zavarovalnice.

Mag. Žakelj je opozoril, da ima Slovenija novim razmeram zelo neprimerno gospodarsko strukturo in družbeno nadgradnjo, vključno z zdravstvom. Mnoge regijske bolnišnice so bile z 10 do 15 odstotki vezane na bolnike, ki so zdaj v drugi državi. Zdravstvo se bo moralo temu prilagoditi. Ko bo sprejeta mreža zdravstva, pa bo mogoče odločiti o njenem dograjevanju. Pri tem mag. Žakelj zagovarja stališče, naj bi iz presežkov zdravstvenega denarja pokrili stare izgube v zdravstvu in dokončali tudi začetne naložbe, vendar vsi niso takega mnenja. Vedno znova načelnijo že rešena strokovna vprašanja in jih hočejo reševati politično. Po Žakljem gre za prenesne stvari, da bi sme biti stvar kratkoročnih predvolilnih špekulacij.

Z. L.-D.

OLGA RAHNE, ravnateljica OŠ Veliki

Gaber: »Mislim, da moramo tudi za narkomane najti prostor, da se bodo lahko zdravili, saj so bolniki, tako kot drugi. Ljudje se jih bojijo, ker mislijo, da bodo v kraju širili zasvojenost, ne zavedajo pa se, da ta mladina išče pomoč. Mogoče je problem narkomanije tudi napačno predstavljen. Dejstvo pa je, da danes ljudje niso pripravljeni slišati za krize drugih, do drugačnih ljudi so postali neestrni.«

FRANC KENE, učitelj iz Globokega pri Brežicah: »Vem, da bi bila izgradnja sanatorija potrebna in nujna, a težko rečem, kako bi se opredelil. Najbrž bi se pridružil odločitvi večine krajanov. Če natančneje pomislim, bi bil njihov odgovor verjetno negativen. To je sicer žalostno, zato bi bila prej potrebna široka akcija osveščanja, ne samo v posameznem kraju, ampak v Sloveniji nasploh.«

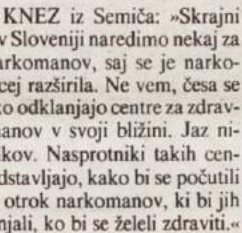
MARIJA BELOPAVLOVIČ, prodajalka

v metliški pekarni Žita: »Zasvojenost z mamili je bolezen. Narkomanom moramo pomagati, saj si sami ne morejo. Upam, da bodo nekeje v Sloveniji našli kraj za center za zdravljenje narkomanov. Nič ne bi imela proti, če bi ga odprli v moji bližini. Razumem pa ljudi, ki jih je pred tem strah, še zlasti na periferiji, kjer o narkomaniji vedo malo. Bojijo se, kakšen vpliv bi imel tak center na njihove otroke.«

CVETKA JERANČIČ, Center za

socialno delo Novo mesto: »V Novem mestu ta čas vedo za pet mladeničev, ki so zasvojenost z trdo drogo. Še bolj je zaskrbljujoč porast uživalcev mehke droge med mladimi Novomeščani. Dolenjska še ni tako ogrožena, vendar pa moramo o klinikah za narkomane razmišljati že sedaj. Ogledala sem si komune v Italiji in bila nad načinom zdravljenja navdušena. Pri nas bi morali stopiti skupaj vsi za to poklicani, vključno z družinami narkomanov.«

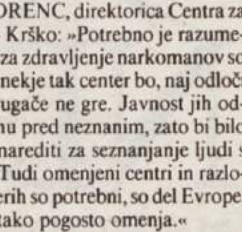
ANGELA CIRNSKI, gospodinja iz

Loke pri Zidanem Mostu: »Z možem živiva v nenehnem strahu in nevarnosti za življenje, ki nama preti zaradi hidroelektrarne Vrbovo, zato se sploh ne bi bala, če bi kje v sevnjski občini dali streho nad glavo tudi narkomanom. Tudi tem ljudem v stiski je treba pomagati pri zdravljenju, res pa bi bilo morda bolje, da bi jih nastanili kje bližje Ljubljani, kjer je takih zasvojenec oz. bolnikov gotovo največ.«

OLGA GORENC, direktorica Centra za

socialno delo Krško: »Potrebno je razumevanje. Centri za zdravljenje narkomanov so potrebni. Ali nekeje tak center bo, naj odloči država, če drugače ne gre. Javnost jih odklanja iz strahu pred neznanim, zato bi bilo treba veliko narediti za seznanjanje ljudi s problemom. Tudi omenjeni centri in razlogi, zaradi katerih so potrebni, so del Evrope, ki se pri nas tako pogosto omenja.«

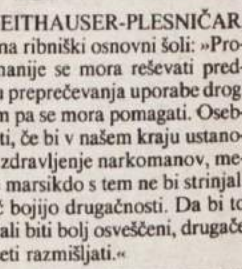

NENA WEITHAUSER-PLESNIČAR, psihologinja na ribniški osnovni šoli: »Problem narkomanije se mora reševati predvsem v smislu preprečevanja uporabe drog. Že zasvojenim pa se mora pomagati. Osebnost me ne moti, če bi v našem kraju ustanovili center za zdravljenje narkomanov, menim pa, da se marsikdo s tem ne bi strinja. Ljudje se pač bojijo drugačnosti. Da bi to prešli, bi morali biti bolj osveščeni, drugače bi morali začeti razmišljati.«

ELIZABETA LESKOVŠEK, upokojenka

iz Kočevja: »Zasvojenec se mora omogočiti zdravljenje. Do neke mere razumem strah ljudi, ki narkomanov nečesto sprejeti v svoje okolje, vendar pa se mi to ne zdi prav. Ti ljudje nekeje morajo biti in če se zanje najde primeren prostor, ne vem, zakaj tam ne bi bili. Če je zdravljenje pristojno, mislim, da namen tistih, ki se bodo zdravili, ne bo, da bi druge navajali na mamila.«

kmetijstvo

Res temeljit semiški vinski krst

V oceni skoraj 200 vzorcev — Letošnji letnik eden boljših — Napotki

SEMIČ — Martinovo je za Belokranjce velik praznik, zato so ga letos marsikje slavili kar deset dni, od petka pred Martinovim godom do nedelje po godu. Da imajo dobro kondicijo, so dokazali tudi člani semiške podružnice Društva vinogradnikov Bele krajine, ki so letos že šestič zapored v hotelu Smuk pripravili tridnevno martinovanje. Glavni namen prireditve je bil opozoriti vinogradnike na napake in boleznine mladega vina, ki se jih še da popraviti.

Ocenjevalna komisija pod vodstvom mag. Julija Nemaniča je dobila v oceno 196 vzorcev mošta, ocenila pa jih je 147. Ostale je izločila, največ zaradi žveplovdika, mlečnega ali očetnega cika. Po kakovosti nekaterih vin je moč sklepati, da bo letošnja letina med najboljšimi v zadnjih 20 letih. Posebej so se izkazala sortna bela in rdeča vina. Kot je dejal mag. Nemanič, je za letošnji letnik značilna počasna alkoholna fermentacija. Torej bi se ista vina ob oce-

njevanju čez mesec dni gotovo še bolj odrezala.

V društvu vinogradnikov so prepričani, da je poleg osnovnega, torej strokovnega namena, s prireditvijo uspela tudi promocija domačin vin ter širjenje kulture pitja. V bogatem tridnevnem programu ni manjkalo ne kulturnih nastopov in zabave ne strokovnih napotkov, kako pozdraviti mlado vino.

M.B.-J.

KRST VINA — Ob vinskem krstu prosijo sv. Martina, da bi pregnal zle duhove iz mladega vina, ga očistil in obvaroval pred boleznimi. Tega dela sta se ob martinovanju v semiškem hotelu Smuk preteklo soboto temeljito lotila tudi Zvone Vidmar in Blaž Kočvar. Seveda ni šlo brez botov. Izbrala sta kar štiri: predsednika semiške podružnice Društva vinogradnikov Bele krajine Martina Pluta, vodjo hotela Martina Banovca, Milana Štublara, katerega vino je dobilo tri zlate in eno srebrno medaljo, ter Milana Malnarčiča. Njegov laški rizling pozne trgatve je postal šampion ocenjevanja. S tem vinom so si krstitelji in botri tudi nazdravili. (Foto: M.B.-J.)

Škoda ocenjena, odškodnine ni

Republika se je kmetov usmili la s koruzo

METLIKA — V metliški občini so izračunali, da so zaradi katastrofalne poletne suše utrpeli za dobrih 272 milijonov tolarjev škode. Ko so na nedavni seji občinske skupščine ocenjevali sušo in njene posledice delegati, predvsem prizadeti kmetje, so pohvalili komisijo za oceno škode, ki se je zelo potrudila ter delo opravila hitro in dobro. Problem pa je v tem, da kmetje tako rekoč niso dobili niti tolarja odškodnine, zlasti ne z republike, ki je metliško škodo

računu namenila za ublažitev škode milijon tolarjev, 312 tisočakov občinskega denarja je šlo za regrese, za prepakiranje koruze 200 tisočakov ter za prevoz vode na 196 kmetij 1,2 milijona tolarjev.

M.B.-J.

O UPORABNOSTI PIRAMID

NOVO MESTO - Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov iz Novega mesta in grnska kmetijska šola vabita kmetijske inženirje in tehnike pa tudi druge na predavanje dipl. inž. el. Franja Geča o uporabnosti piramid za izboljšanje zemljišč in pridelkov ter uporabi piramid v živinoreji in na predavanju dr. Franceta Susmana o njegovem pogledu na kmetijstvo. Predavanje bo v petek, 20. novembra, ob 11. uri na Kmetijski šoli Grm, Sevno na Trški gori.

TEČAJ ZA TRAKTORISTE

METLIKA - V ponedeljek, 30. novembra, se bo ob 16. uri v metliški Vinski kleti pričel tečaj o varnem delu s traktorji. S potrdilom o opravljenem tečaju lahko tečajniki pridobijo voziško odobrovanje za traktor. Prijave in informacije na kmetijski svetovalni službi na tel. 58-585.

AGRO d.o.o.

Prodajalna SEJALEC

Cesta kom. Staneta 3
Novo mesto
Tel. (068) 24-132

vam nudi:

- veliko izbiro motornih žag STIHL, ALPINA, posebno ugodnost TOMOS — HUSQVARNA 61 F že za 43.998,60 SIT
- verige, meči, zobniki
- kotli za žganjekuho od 60 do 100 l
- cisterne za vino rostfrei od 25 do 300 l
- vrtno orodje GARDENA
- jesenski čebulček, česen
- VRTNICE
- biopost
- organo

Martin je mošt spremenil v vino, zdaj bi potrebovali svetnika, ki bi to storil še z vodo.

TEDEN ZA VINO

KRŠKO - Tu bo od 24. do 28. novembra "Teden mladega vina v Krškem". V okviru te turistično-strokovne prireditve bo 24. t.m. v Agrokombinatu v kleti ocenjevanje in degustacija vzorcev mladega vina, v četrtek, 26. novembra, ob 16. uri bodo na okrogli mizi v hotelu Sremič razpravljali o cvičku. Dan pozneje bodo v gostišču Tri lučke pripravili najprej degustacijo vina in pozneje družabni večer. V soboto bo v krškem kulturnem domu ob 17. uri predavanje o kletarjenju in zvečer podelitev priznanj v hotelu Sremič.

KMETOVALCI, VINOGRADNIKI, SADJARJI — POZORI!

Na zalogi imamo veliko izbiro zaščitnih sredstev za varstvo rastlin po ugodnih cenah. **AGRO d.o.o.**, prodajalna SEJALEC, Cesta kom. Staneta 3, Novo mesto, tel. (068) 24-132

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Vse tako kaže, da so novomeškemu »Ponte rosso« šteti dnevi. Minuli trdni petek je bilo med stojničarji kar nekaj preplaha, ko so prekupčevalci med stojničami opazili policista in tržnega inšpektorja. Ta ponedeljek je zato nekaj stojnic ostalo praznih. Zelenjavna ponudba je bila tudi nekaj manjša, cene pa visoke: česen 250 tolarjev, mandarine 100, jabolka 50, solata 140, zelje 40, banane 80, hruške 70, suhe slive 280, med 300, popolis 150, orehi 950 in šopek nageljnov 550 tolarjev. Pri Sadju in zelenjavi je Bernarda ponujala: mandarine po 111, grozdje 121, radič 180, hruške 85, korenje 79, limone 169, fižol 123, hren 430 in cvetača po 168 tolarjev.

Sejmišča

BREŽICE — Zaradi nevarnosti, da bi se razširila prašičja kuga, ki so jo odkrili na obrobju Posavja, bo brežiško sejmišče do nadaljnjega zaprto.

Kmetijski nasveti

Perutnino zajedajo tekute

Toplota godi žuželkam in zajedalcem, ki se po dolgem, vročem poletju, kakršno je bilo letos, še posebno obilno namnožijo. Prizadeta je predvsem perutnina, ki se, če ji rejec kako ne pomaga, posebno težko otepa z nadlogo, skrito v perju. Ljudje zmotno mislijo, da gre za uši, veterinarji pa opozarjajo, da perutnino in ptice nasploh zajedajo t.i. tekuti ali malofagi, ki povzročajo bolezen malofagoze.

Če je žival nemirna in si daje veliko opravka s kljuvanjem perja, jo po vsej verjetnosti nadleguje tekute. Običajno imajo svoje pribežališče pod krili, od tam pa se odpravljajo na svoje zajedalske pohode na druge dele telesa. Prehranjujejo se z odmrlim odpadkom kože (epitela) in perjem, na sesalcih pa še z dlakami. Pri močnejših okužbah so poškodbe opazne, zlasti še če se tekute lotijo tudi sesanja krvi. Doslje je namreč veljalo, da kri sesajo le uši, novejšje raziskave pa so pokazale, da se pri tem poskušajo tudi tekute ali malofagi.

Obe vrsti zajedalcev loči rejec po velikosti glave. Pod povečevalnim steklom lahko razločno vidi, da je glava tekuta širša od oprsja, glava uši pa opazno ožja in konicasta. Tekuti so rjave ali rumene barve ter manjši od uši. Na nogah imajo po dva kavlja. Po perjadi se zelo hitro gibljejo, tako da jim oko komaj sledi. Tekute ali malofage se dajo zatirati podobno kot uši. Začne se seveda že pri urejenosti in higieni kurnic, pitališč ali farm. Razkuževanje je nujno potrebno, prav tako pa je koristna časna prekinitve rejce, ki omogoči temeljito čiščenje. Podobno kot bivališče perutnine mora biti korenito razkuženo tudi orodje in oprema, potrebna za rejce.

Ob vsaki močnejši okužbi si mora rejec pomagati z insekticidi. Z njimi zapraši živali ali pa jih okoplje v primerni raztopini, pripravljeno po navodilih proizvajalca razkužila oz. insekticida. Ker le-ta ne uničijo novega zaroda v jajčecih, je treba postopek ponavljati, dokler je med perjem še kaj žive golazni.

Inž. M. L.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanič

Najprimernejše vinske sorte (3)

RENSKI RIZLING

Dozori: pozno, med tretjo in četrto zoritveno dobo.
Rodnost: majhna, klonski material bistveno večji, teža grozda 6 do 10 dag.
Bujnost: velika, posebej izražena nagnjenost k bujnosti.
Rez: potrebna dolga rez na šparone.
Zahteva lego: toplo, odprto proti večji vodni površini ali ravnini.
Zahteva tla: najboljše kamnita, ne hladna in preveč mokra.
Druge zahteve: visoko zrčno vlago, v času zorenja pa meglo; izvajanje zelenih del, primerno podlago, da zmanjša bujnost, da se ne osiplje.
Odpornost: proti zimski pezebi dobra, odganja pozno ter se včasih ogne pomladanski pezebi.
Posebne značilnosti: vino s staranjem pridobi kakovost, značilna ležalna cvetica. Na dobrih legah primeren tudi za pozne trgatve.

SOVINJON

Dozori: zmerno pozno, med drugo in tretjo dobo.
Rodnost: srednja, praviloma dobra, teža grozda 6 do 10 dag.
Bujnost: se močno spreminja.
Rez: dolga, na šparone.
Zahteva lego: dobro, sončno, vendar ni izbirčen.
Zahteva tla: ne prenaša apna niti mrzlih, mokrih in suhih tal, lahko so manj rodovitna.
Druge zahteve: temeljita pletev in bujnost, primerna obremenitev, sicer hitro shira ali se osiplje. Ne prenese veliko starega lesa. bujni trsi so slabo odporni do nizkih zimskih temperatur, pomladi pozneje odganja. Za boleznine srednje občutljiv, do botritis slabo odporen.
Odpornost:
Posebne značilnosti: značilna sortna aroma je bolj izrazita v severnih kot južnih krajih. Dobra aroma samo na boljših legah.

BELI PINO

Dozori: zmerno pozno, v drugi zoritveni dobi.
Rodnost: dobra, možna nihanja. Teža grozda od 8 do 12 dag.
Bujnost: srednja, ne velika.
Rez: daljša, ne dolgi šparoni.
Zahteva lego: ni občutljiv.
Zahteva tla: značna, ne pretežka, mokra in hladna, na apnenih pojavi kloroze.
Druge zahteve: zelena dela za zagotavljanje zrčnosti trsa. Potrebno ga je cepiti na močnejšo podlago.
Odpornost: do nizkih zimskih temperatur dobra, pomladi zgodaj odžene, vendar manj občutljiv od šardoneja. Za oidij in botritis občutljiv.
Posebne značilnosti: na apnenih tleh boljša aroma, vino primerno za uspešno kletarjenje. Primeren za pozne trgatve. Boljša kakovost vina v drugem letu, potem hitro ostari.
(Nadaljevanje sledi)
inž. JOŽE MALJEVIČ

Daleč od Evrope

Zastrašujoči podatki o nezavidljivem položaju slovenskega kmetijstva

Iz dokumenta z naslovom Okolju prijazno in učinkovito kmetijstvo, v katerem je ministristvo za kmetijstvo nakazalo strategijo razvoja slovenskega kmetijstva, povzemamo nekatere značilne podatke, ki kažejo, kje je v 21. stoletje naše kmetijstvo v primerjavi z evropskimi.

• Slovenija sodi med evropske države z najbolj težavnimi pridelovalnimi razmerami.

• Zastrašujoče zaostaja glede razdrobljenosti kmetijske zemlje.

• Le 3 odstotki kmetov imajo kmetijsko izobrazbo, le 6 do 8 odst. kmetij pa šolane gospodarje. V Avstriji 60, na Ni-zozemskem celo 80.

• Povprečna slovenska kmetija meri 5,9 ha skupne zemlje, od tega le 2,5 ha obdelovalne. V povprečju redi le 3 krave.

• V Sloveniji imamo samo 0,8 odst. kmetij s tehnološko opremljenostjo za intenzivno in sodobno pridobivanje mleka.

• Po ravni produktivnosti so naši vinogradniki primerljivi z evropskimi.

• Intervencije v kmetijstvo so v Sloveniji 4- do 15-krat manjše kot v drugih evropskih deželah.

• Investicije v kmetijstvo so se znižale pod raven iz leta 1980.

• Zelo niska stopnja samooskrbe s krušnimi žiti, sladkorjem in ožem lahko v izrednih razmerah povzroča lakoto.

Koza zdaj ni več »krava« revežev

Po »kozjem genocidu« po letu 1954, ko je bil uveljavljen zakon o prepovedi rejce, se kozjereja počasi spet obnavlja — Bomo znali izkoristiti vse prednosti?

Reja koz ni odraz siromaštva. O tem pričča intenzivnareja koz v najbolj razvitih deželah Evrope, zlasti v Švici, Nemčiji in Franciji. V sodobnem svetu je reja koz usmeritev v znatno pridelovanje najdragocenejše hrane z visoko oceno prehranske, biološke in zdravilne vrednosti. Čemu je prav pri nas v Sloveniji tako podcenjevana, pogosto celo zaničevana in zasmehovana? Odgovor je več kot na dlani. Koza je bila desetletja »krava« revežev.

Največji gospodarski pomen kozjereje je v pridelavi mleka. Od posameznih koz mlečnih pasem lahko namozemo v desetih letih mlečnosti tudi do deset tisoč litrov mleka. Koze mlečnih pasem dajo letno 15- do 20-krat več mleka, kot je njihova lastna teža. Koze mleko je izredno kakovostno živilo. Odlikuje se po lahki prebavljivosti. Mlečne pasme koz so zelo plodne. V povprečju skoti koza 1,8 do 2,2 kozlička.

• Najvažnejše raziskave ekonomske upravičenosti kozjereje so dokazale, da daje reja ene koze enake ekonomske rezultate kot pet ovac. Z ekološkega vidika je reja koz manj sporna od rejce drugih živali. Ali bomo v Sloveniji znali izkoristiti vse našete in še nenasete prednosti kozjereje, to je sedaj vprašanje.

ka. Kože so dragocene za usnjarsko industrijo. Vrtnarji zelo cenijo kozji gnoj. Ena koza ga da letno okrog 400 kg. Kozje izredno dobro izkoriščajo krmo, jo temeljito in koristno predelajo. Ker je koza prežvekovalca, je zaradi delovanja mikroflore v predželodcu — vampusposobna sintetizirati vse aminokislisine, te pa so sestavni del beljakovin. Prašiči in perutnina tega ne zmorejo.

Reja koz v odprti pašni reji je v Sloveniji skorajda izumrla. Povečalo pa se je zanimanje za intenzivno rejo mlečnih visokoproduktivnih koz pri posameznikih, bolj kot dodatni zaslužek.

Nova odkritja o koristnosti uživanja

kozjega mleka, o njenem zdravilnem učinku in o ugodni tržni ceni pa dajejo upe za povečano organizirano farmarko rejo koz v intenzivni reji. Odpirajo se nove možnosti za izvoz kozjega mleka in mlečnih izdelkov, zlasti sirov. Prednosti pri organiziranju sodobnih kozjerejskih farm imajo zlasti hribovitejši predeli blizu mest in ob dobrih komunikacijskih povezavah in čistejši ekologiji.

Koze moramo tako kot vse druge živali krmiti smotrno in dokaj natančno upoštevati njihove potrebe po vzdrže-

valni energiji, proizvodnji optimalnih količin mleka in ohranitvi zdravja. Koza za petino bolje izkorišča krmo kot drugi prežvekovalci, zlasti vlaknine. V primerjavi z govedom so koze manj izbirične za hrano, saj žro kar 600 vrst različnih rastlin. V primerjavi z ovci so potrebujejo več časa, da se nasitijo. V hlevski reji se hranijo trikrat na dan. Najobilnejši mora biti popoldanski obrok, ker imajo koze tedaj največji apetit.

Na pašni se kozam apetit zmanjšuje s povečanjem temperature zraka, zato je zanje najprimernejša jutranja paša. Kozje prežvekujejo dalj časa kot ovce. Če primerjamo težo koze s težo goveda ali ovce, je koza sposobna pojesti sorazmerno več krme, suho snov v krmi pa bolje izkorišča.

Inž. DARJA ŠKOF

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Uporabnost čokolade (2)

Pred uporabo moramo čokolado pogosto taliti. Pri tem moramo biti previdni, saj se pri visoki temperaturi rada prismodi. Bela in mlečna čokolada se posebno radi sprimeta v kepice. Talimo v obstojni posodi pri nižji temperaturi ali v vodni kopeli. Vzamemo dovolj velik lonec z vročo vodo, v katero postavimo manjšo posodo s čokolado, ki je nastrgana, namoljena ali v prahu. Posode ne pokrivamo in ne dolivamo vode, ker se čokolada v stiku z vodo ali paro rada sesiri. Spremeni se v gmoto, ki jo lahko le delno zmehčamo, če ji dodamo surovo maslo ali margarinno. Kadar moramo, glede na navodilo, dodati tekočino, mora ta imeti enako temperaturo kot čokolada. Če je tekočina bolj vroča, se izloči kakovostno maslo, če pa je bolj hladna, se čokolada sprime v kepice.

Kako pripravimo čokoladno peno? Za 4 osebe potrebujemo 175 g jedilne čokolade, 4 žlice močne črne kave ali vode, 4 jajca, 150 g surovega masla, žlico ruma in zavitek vanilijevega sladkorja ter 45 g sladkorja v prahu. Čokolado najprej zmehčamo v topli kavi ali vodi in med mešanjem počasi

segrevamo, da se zgosti. Nato odstavimo, primešamo rumenjakke in stepamo, da nastane kremasta zmes. Vmešamo surovo maslo, rum in vanilijeve sladkor. Pustimo, da se zmes nekoliko ohladi. Stepemo trd sneg, dodamo sladkor in vmešamo v mlačno čokoladno zmes. Nalijemo v steklene posode in postavimo v hladilnik. Pred serviranjem kremno okrasimo s stepeno sladko smetano. Če želimo čokoladno kremno zamrzniti, ji primešamo 1 dl stepene smetane, nadevamo v posode iz alufolije in zamrznemo. Pri pripravi kreme lahko zamenjamo kavo s svežim pomarančnim sokom, rum pa s poljubnim likerjem.

Sedaj, ko imamo na voljo svež kostanj, lahko pa je tudi korzerviran, pripravimo zelo okusno, vendar energijsko bogato sladico. V zgoraj omenjeno kremo vmešamo kostanjev pire, rahlo premešamo in naložimo na pladenj. Maso pogladimo in postavimo za nekaj ur v hladilnik. Pred serviranjem sladico razrežemo z ogretim nožem na pravokotnike in dekoriramo.

»Dovolj nam je masakra Grma«

Prebivalce Grma je razburila in v samoorganiziranje pognala vest, da je naročne lokacijska dokumentacija za pozidavo ene zadnjih krp zemlje

NOVO MESTO — Nekaj zadnjih let je bil v kiosku na majhni zaplati nepozidane prostora na križišču Trdinove in Kristanove ulice, nasproti grške osnovne šole, frizerski salon. Od sredine prejšnjega tedna ga ni več, saj je morala frizerka na vrat na nos izročiti ključ kiosk. Ljudje so na preži, kaj bo. Bojijo se črnodraditeljstva, ki v zadnjih letih v Novem mestu močno cvete. »Črne« so bile ali so praktično vse večje novomeške gradnje z Revozovimi na čelu, tisti, ki bi jih morali preprečevati, pa veselo popivajo na njihovih otvoritvah.

Svoje ga frizerja se človek navadi, ampak če ne gre drugače, si pač poišče drugega. Ponudbe ne manjka. Dejansko je zaprtje salona močno razburilo predvsem najbližje stanovalce iz drugih razlogov. Mednje je pričurjala vest, da je na občini že vložena vloga za pridobitev lokacijske dokumentacije za gradnjo poslovno stanovanjskega objekta na tem mestu. Če bi zasebni investitorji, ki jih je zaskominalo po tih lokacijah, uspeli, je predvidena tudi podobna pozidava na nasprotni strani vzdolž Kristanove ceste. Med njo in prvo vrsto blokov so sedaj garaže in nekaj kvadratov v mestu vse bolj redkega luksuza, trave in drevja.

Vest o gradbenih načrtih na Grmu je močno razburila ljudi. »Grm je tako obremenjen, z IMV tako zmasakriran in tako do kraja izmučen, da bi se morali z oblastmi pogovarjati o ekološki renti, ne pa o kakršnikoli pozidavi. Tu se prostora ne sme več zavzemati, ampak se ga mora dati ljudem, drevju, zelenju. Gospoda, ki ima denar, da bi tu gradila, seveda živi drugje, v manj obremenjenem okolju,« je bil na četrtkovem na hitro sklicanem, a kljub temu zelo dobro obiskanim protestnem zboru, ogorčen Janez Penca. Mnenje so z njim delili tudi vsi drugi, dodatno ogorčeni, ker se vabili na sestanek ni odzval nihče iz občine.

Na sestanek je prišel le predstavnik krajevnih skupnosti, ki je na splošno zaželel za zadevo slišati prvič. Temu se sicer ne bi bilo treba čuditi. V fazi, v kakršni grška zadeva je, prizadete krajevnih skupnosti še ni treba spraševati za mnenje. To je v odgovoru na vprašanje, zastavljeno po dežurnem telefonu Dolenjske lista, posredno povedal tudi direktor Zavoda za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje, Dušan Granda. Prepričan ni nikogar.

Ljudi stvar skrbi, zaradi vseh novomeških preteklih slabih izkušenj z urbanizmom in zaradi prepričanja, da tisti, ki je bil pripravljen odšteti denar za zarisane objektov na sporni grški lokaciji v dokumente, že ve, zakaj je to storil in da ne bo kar tako odnehal. »V Novem mestu pa tako velja samo zakonodaja zvez in denarja,« so navdani z besom prebivalci Grma, ki se jim nekdo namenja vzeti še zadnje zaplato proste

ga prostora in sonce. Na četrtkovem sestanku so sklenili, da se bodo temu ostro uprli. V ta namen so se organizirali v poseben odbor, Karla Koširja, predsednika sveta krajevnih skupnosti in poslanca v zboru krajevnih skupnosti

Proti posegom v staro mesto

Osnutek ureditvenega načrta Novi trg obsega tudi dele starega mestnega jedra — Kaj s porodnišnico?

NOVO MESTO — Prejšnji četrtak je bila v novomeškem rotovžu javna razprava o osnutku programske zasnove za ureditveni načrt Novi trg. Na razpis za ta ureditveni načrt so prišli trije projekti, komisija pa je priporočila, naj eden od avtorjev, arh. Jurij Kobe iz Ljubljane, naredi sintezo natečajnih projektov. Ker ta ureditveni načrt posega tudi v staro mestno jedro, zlasti v kapiteljski kompleks, je bilo zanimanje za to javno razpravo nekaj večje. Tudi vse pripombe so se tako ali drugače dotikale predvsem posegov v staro mestno jedro.

Tako je bil glavni očitnik arh. Grobovska z novomeškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine osnutku programske zasnove, da se v njem srečujejo dve različni prostorski enoti: historično mestno jedro in nova arhitektura na Novem trgu. Grobovske je predlagal, naj se deli historičnega mestnega jedra, ki so v območju te programske zasnove, izločijo iz obdelave, saj so za te dele že sprejeti prostorsko ureditveni pogoji. »Popolnoma nesprejemljivo je spreminjanje prostorskega vrta, prebijanje mestnega obzidja in urejanje kakršnih koli komunikacij po vrtu,« sta bila odločna Grobovske in direktor ZV NKD Danilo Breščak, pri tem so se z njima strinjali tudi drugi. Za Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine je sprejemljiva programska zasnova za novo funkcijo stare novomeške ženske bolnice, ki naj bi jo preuredili za potrebe študijske knjižnice, arhiva in še kaj; prav tako je zanje korektna predlagana rešitev za nekdanji dom JA, za katerega je Grobovske mimogrede predlagal novo ime: Novi dom in ki naj bi bil namenjen informacijski in kulturni dejavnosti.

Vsekakor pa je za rešitev Sanc na Kapitlju, ki so, take kakršne so, mestu v sramoto, namesto da bi mu bile v po-

občinskega parlamenta, pa zadolžili, da problem prenese v skupščinske klopi. Omenjene gradnje ne mislijo dovoliti pod nobenim pogojem, saj zanjo ni izpolnjen en sam pogoj. Na pristojen naslov bodo naslovili pismo z zahtevo po prekinitvi postopka za izdajo lokacijskega dovoljenja. Prepričani so, da se bo upravičenemu protestu pridružila tudi šola. Okolje te šole je že sedaj močno obremenjeno, z novimi stavbami in dodatnim prometom pa bi bilo še precej boljji.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

nos, najprej treba rešiti vprašanje prehoda. Sedanje Sance so »slepo črevo« in kot take ne bi nikoli zaživele. S ponujeno varianto, da se Sance iztečejo na Breg pri hiši št. 25, pa se strokovnjaka z ZV NKD ne strinjata.

Kako so načrtovanja v takih osnutkih lahko na majhnih nogah, se je pokazalo tudi ob pojasnilih predstavnic novomeške bolnišnice, ki je povedala, da nujno potrebujejo denar za nadaljevanje gradnje nove porodnišnice, zato iščejo kakršnega koli kupca za stavbo stare porodnišnice in seveda ne mislijo čakati, da jo bo morda odkupila občina in namenila za predvideno funkcijo. V razpravi je bilo nekaj govora tudi o nujnosti ureditve prometa skozi mesto, zavzeli pa so se, naj se razprava o tako občutljivi stvari, kot je urejanje delov starega mestnega jedra, podaljša, in naj predlagatelji vsekakor upoštevajo utemeljene pripombe.

A. B.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 21. novembra, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure naslednje prodajalne živili:

- Novo mesto: Market, Ljubljanska
- od 7. ure do 14.30: mini market Maja, Bučna vas
- od 7. do 19. ure: trgovina Cekar v BTC, Javna skladišča v Bučni vasi
- od 8. do 20. ure: Perko, market v Šentpetru
- Sentjerne: Mercator—Standard, Samopostrežba
- Dolenjske Toplice: Mercator—KZ Krka, Prodajalna Vrelec
- Žužemberk: Dolenja, Market
- Straža: Mercator—KZ Krka, Samopostrežba
- Novo mesto: v nedeljo od 8. do 11. ure: Dolenja, Samopostrežba, Glavni trg
- mini market Maja, Bučna vas
- od 8. do 12. ure: trgovina Cekar v BTC, Javna skladišča v Bučni vasi
- od 8. do 12. ure: Perko, market v Šentpetru

Ob koncu leta bo nekaj dobička

Čeprav jih je prizadela izguba dela in zamrznitev premoženja na Hrvaškem, čeprav doma dela ni veliko, tuji trgi pa so težavni, Pionir »drži nos nad vodo«

NOVO MESTO — Zaposleni v novomeškem Pioniru so zadnje plačo po dolgem času dobili brez zamude. Kot ponavadi pa večinoma ni bila posebno velika. Plače so tudi do polovice manjše od tistega, kar določa kolektivna pogodba, za povrh pa jih v precejšnji meri izplačujejo v obliki nekakšnega regresne. Neizplačano razliko naj bi ob lastninjenju na zahtevo sindikata vsaj spremljali v deleže delavcev v podjetju.

GIP Pionir ima sicer dovolj dela, tako da bo po besedah generalnega direktorja Jožeta Peterlina brez težav uresničil in celo presegel letošnje načrte o 200 milijonih mark prihodkov. Le uspešnost poslovanja je pod pričakovanji. V razmerah, kakršne so, pa so zadovoljni, da imajo »nos še nad vodo« in da bodo leto po oceni zaključili z minimalnim dobičkom.

Pionir je zelo prizadela izguba južnega trga, še posebno hrvaškega, na katerem so svoje čase delali z do 40 odst. zmogljivosti. Da bi bila nesreča še večja, imajo na Hrvaškem za 20 milijonov mark zamrznjenega premoženja, predvsem v počitniških zmogljivostih, v zemljiščih, pripravljenih za gradnjo, in v nekaj zgrajenih objektih, za katere plačujejo bankam masne obresti. Zaenkrat so po vnaprejšnjem prenosu na svojo zagrebško delniško družbo aktivirali le nekaj zemljišč, na katerih ta družba že uspešno gradi in prodaja stanovanja.

Na domačem trgu je zaradi razprodaje družbenih stanovanj, zmanjšanja proizvodnje in stečajev velika ponudba

SLS se predstavi

Nastop kandidata dr. Stanka Buserja

NOVO MESTO — Predstavitev kandidatov za poslance v državnem svetu in državnem zboru novomeškega občinskega odbora Slovenske ljudske stranke se je v ponedeljek dopoldne v hotelu Metropol udeležilo kar lepo število članov te stranke. Na tej priložnosti se je predstavil tudi dr. Stanko Buser, predsedniški kandidat SLS, ki je na kratko povedal, kakšen naj bi bil po njegovem predsednik naše države in za kaj bi se on zavzemal, če bi bil izvoljen.

Tako naj bi bil slovenski predsednik, kakor ga vidi dr. Buser, dokončen, odločen, neobremenjen, človek, ki podrobno pozna Slovenijo in njene prebivalce, naj bi bil pa tudi dober govornik. »Če bom izvoljen za predsednika, si bom v prvi vrsti prizadeval za spoštovanje ustave in zakonov. Če bi spoštovali zakone, na nobenem področju ne bi imeli takih težav, kot jih imamo sedaj,« je prepričan.

Svoje poglede in programe so predstavili še kandidati za poslance iz novomeškega odbora SLS: Tone Hrovat, ki bo na volitvah kandidiral za državni svet, ter Martina Vrhovnik in Jože Beg, ki sta kandidata za poslance v državnem zboru. Za vse je seveda osnova program njihove stranke.

A. B.

REKREACIJA ZA MALČKE

NOVO MESTO - V telovadnici Gimnazije Novo mesto se je v organizaciji TVD Partizan Novo mesto že pričela brezplačna rekreacija za predšolske otroke. Pod vodstvom Sonje Požar in Anice Kosce poteka vsak četrtek popoldne, od 16. ure do 16.45 za otroke od treh do petih let, od 16.45 do 17.30 pa za otroke od petega do sedmega leta starosti. Starše vabijo, da pripeljejo malčke na urico usmerjenega razgibanja in izgubljanja odvečne energije.

PODARILI 1600 UMETNIH LEDVIC — Minuli četrtak se je kamion s humanitarno pomočjo ustavlil v novomeški bolnišnici. Predstavnica italijanske ambasade v Ljubljani Paulina Moretti je izročila direktorju dr. Tonedu Starcu 1600 dializatorjev, ki jih kot umetne ledvice uporabljajo za zdravljenje dializnih bolnikov. V hemodializnem oddelku, kjer je ta čas na dializnih aparatih 59 bolnikov (25 iz občine Novo mesto, 11 iz Krškega, 5 iz Trebnjega, 8 iz Cрномilca, 5 iz Metlike, 3 iz Semiča, 2 iz Brežic), so bili pošiljke nadvse veseli, saj jim je prav tega materiala stalno primanjkovalo. Pošiljka, ki je vredna prek 60.000 DEM, bo zadostovala le za dobra dva meseca. (Foto: J. Pavlin)

SREČANJA ZDRUŽENE LISTE

NOVO MESTO - Zdržena lista štirih strank Novo mesto organizira v naslednjih dneh več srečanj z ljudmi, na katerih bo tekla beseda o zaposlovanju, lastninjenju, soupravljanju, gospodarski uspešnosti in socialni pravičnosti, o ceni zdravja, o pokojninah in otroških dodatkih. 19. novembra bo takšno srečanje v Straži, 20. novembra na Uršnih selih, obkrat ob 18. uri. 23. novembra ob 17. uri bo srečanje v Šentpetru in ob 19.30 v Mirni Peči. 24. novembra ob 17. uri bo srečanje v Brusnicah, ob 18. uri v Žužemberku in ob 19.30 v Gabrju. V sredo, 25. oktobra, ob 18. uri bo v študijski knjižnici v Novem mestu še okrogla miza o socialni državi, na kateri bosta sodelovala novomeška kandidata za poslance v državnem zboru Sonja Lokar in Igor Vizjak.

NOVOMEŠKA NAGRAJENKA ZNANA

NOVO MESTO - Izvršni svet novomeške občine je na zadnji seji potrdil predlog za podelitev nagrad občine za leto 1992. S Trdinovo nagrado, s katero nagradujejo pomembnejše uspehe na kulturnem, prosvetnem ali znanstvenem področju, se bodo letos oddolžili Janezu Kolencu, pesniku in upokojenemu profesorju novomeške gimnazije. Nagrado občine za pomembne uspehe na gospodarskem, političnem in športnem področju pa so namenili Alojzu Muhiču, predsedniku sveta krajevnih skupnosti Birčna vas za dolgoletno požrtvovalno delo v krajevni skupnosti. Nagradi bodo nagrajencema izročili na slavnostni seji občinske skupščine, ki bo predvidoma decembra.

• Ob napadu na Slovenijo je naša politika delovala povsem enotno: niti trohica stankarskih in političnih razlik se ni prikradla v naše sodelovanje. (Rupel)

VOLITVE - V ponedeljek sta obiskala Novo mesto podpredsednik slovenske vlade mag. Viktor Žakelj in slovenski kulturni minister Borut Šuklje. Najprej so ju peljali v bolnišnico. Ne brez razloga. Novo mesto zaenkrat zamača na obljubljeni denar iz republiške prestolnice za dograditev nadomestne porodnišnice, medtem ko so Dolenjci v preteklosti pomagali graditi bolnišnice v drugih krajih Slovenije. Mag. Žakelj je sicer govoril o potrebni prilagoditvi slovenskega zdravstva novim razmeram, dokončanje začeti gradenj pa le označil kot nujno. Dr. Starc se mu je ob slovesu zahvalil za to držo in pripomnil, da upa, da bo po 6. decembru še tam, kjer je in da se bo spomnil Novega mesta. »Vi se nas 6. spomnite, pa bom,« se je odrezal mag. Žakelj.

CESTA - V petek so v Novem mestu predvzletno zborovali socialdemokrati. Kaj posebej konkretni v obljubah niso bili, zato je novinar Dnevnika, Ivan Krasko, dr. Jožetu Pučniku sporočil, da je v njegovi predstavitvi stranke prejšnji dan na TV Slovenija v govoru o gradnji avto cest pogrešal en stavek. Dr. Pučnik se je izvil, da je za to, da se cesto Lendava - Koper ni omenil še ceste Jesenice - Bregana kriva zgolj časovna stiska. Saj res, kaj koga stane, da jo omeni. Da jo bomo zares dobili, bomo pa sami Dolenjci bili še težke bitke.

MOŠKI - Na že omenjenem shodu socialdemokratov se je trla množica eminentnih strankinih ljudi. Ugibati, ali je bila med njimi kakšna ženska, ni potrebno. Nj je bilo. Zato pa so s seboj iz Ljubljane pripeljali »kaj pa cvika« igralo Zvezdano Mlakar, ki je shod popostrila z monodramo »99 načinov, kako se znebiti moškega«. Občinstvo se je odlično zahvalo. Škoda, da ni vsaj mimogrede postregla še s kakšnim nasvetom, kako se znebiti politikov.

PLAKATI - Predvolilni boj je v tej naši ljubi mali Sloveniji v polnem teku. Casopiši, televiziji, radio so polni sladkih predvolilnih obljub strank in njihovih kandidatov, ki pa jih izdatno ponujajo po vsakodnevnih popotovanih po mestih, krajih, vaseh in zaselkih, ki jih do naslednjih volitev gotovo spet ne bo nihče niti povohal. Stranke in njihovi kandidati snubijo volivce tudi s plakati. Na ogled javnosti je pred dnevi lepil znane ministrsko-politične obraze terenske strankarski ud. Mimoidoč ga je vprašal, kaj vendar počne, da se jih bodo ljudje ustrašili. S plakaterjem, ki nad pripombo ni bil navdušen, je hotel celo skleniti kupčijo: »Daj meni nekaj teh plakatov. Nalepil jih bom doma v šrambi, pa je pred hišnimi požrešneži ne bo treba več zaklepati.«

Ena gospa je rekla, da se morebitnim črnodraditeljem na novomeškem Grmu ne piše nič dobrega. Oblast jih bo kljub dobri pretekli šoli težko zaščitila pred besnim ljudstvom.

VEČER LDS

NOVO MESTO - Novomeški odbor Liberalno demokratske stranke v petek, 20. novembra, ob 18. uri pripravila v Domu kulture liberalno-demokratski večer. Udeležila se ga bosta tudi predsednik stranke in predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek ter dr. Ljubo Sirc, predsedniški kandidat LDS. Predstavili se bodo tudi kandidati LDS za poslance v novem slovenskem parlamentu.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 1. do 8. novembra so v novomeški porodnišnici rodile: Vesna Režek z Okrga — Roka, Bernarda Hosta s Sel pri Sentjerneju — Martino, Karolina Šmrček iz Globodola — Boruta, Andreja Stopar iz Dobravice — Andreja, Jana Požek s Krvavčega Vrha — Klavdijo, Ljubica Vrančič iz Jankovičev — Simona, Marija Tratar iz Rakovnika — Boris, Danijela Barbič iz Straže — Luka, Anica Zupančič iz Sardinje vasi — Tadeja, Irma Plavec iz Velikega Lipovca — Jožeta, Helena Tramte iz Mokronoga — Luka, Bernarda Jakočič iz Praproti — Jernejo, Bernarda Djolevič iz Straže — Nino, Darinka Jakš iz Hrastja — Mateja, Leonida Jevnikar z Vrha nad Mokronogom — Elizabeto, Ana Ladešič iz Lipnika — dečka.

IZ NOVEGA MESTA: Marija Priselac, iz Ulice Slavka Gruma 70 — Barbaro, Liljana Baškovič, Majde Šilc — Kajo, Marjana Štrbenc z Ragovske 8 — Petra. Čestitamo!

TELEFONSKA - Nekateri člani Stranke demokratične prenovne so se pretekli teden na zborovanju v semiškem hotelu Smuk počutili nekoliko nelagodno, ker so vedeli za telefonski klic anonimneža, da je v hotelu podstavljena bomba, a stavbe niso izpraznili. Slovenski krščanski demokrati, ki so imeli javni shod v istem hotelu pretekli teden, pa si niso delali nikakršnih problemov. Njihovo geslo je očitno bilo: "Če ne bom vedel, bom najboljši pomirjen." Da si ne bi nakopali skrbi zaradi neprijavljenih telefonskih klicev o podstavljeni bombi, so očitno preprosto odložili slušalko. Tisto uro, ko je med drugim tudi Lojze Peterle s harmoniko zabaval poln hotel gostov, je bilo s "Smukom" nemogoče dobiti zvezo.

PLAKATNIŠKA - Predvolilni boj niso le obljube kandidatov, kaj vse bodo storili za volilce, če bodo izvoljeni. Zlasti v Beli krajini je zelo priljubljeno trganje plakatov. V Črnomlju se je potrdilo to, kar so nekateri opozarjali že nekaj let: prostorov za plakiranje je premalo. In če k temu dodamo še malo nagajivosti, se plakati kar hitro znajdejo na tleh. Tako so Liberalno-demokratijski stranki pretekli teden nepridipravljeni sneli vse plakate. Vendar so Črnomaljski lahko še kar pomirjeni v primerjavi z metliški krščanskimi demokrati, ki jim niso le potrgali plakatov, ampak celo izruvali panoje.

ZAPRISEŽNIŠKA - Ko so morali štirje botri pri krstu vina na martinovanju v semiškem hotelu Smuk ponavljati za "škofom" zaprisego, jim je šlo kar dobro od rok oz. od jezika. A le do takrat, ko so morali ponoviti, da je dobro vino posledica dela pridnih rok. So Belokranjci boljši delavci kot govorniki ali se je kateri od njih spomnil, da k dobremu vinu ni pomagalo le delo?

Sprehod po Metliki

V PREDVOLILNEM ČASU je postala Metlika kar živahno mesto, saj si predstavniki različnih strank domala podajajo kljuko hotela Bela krajina, ki je postal priljubljeno središče strankarskih predstavljaj. Kulturni dom je tokrat v pozabi, kajti veliko prijetneje je poslušati obljube ob kozarčki vina. Če vse lepe in vzvišene besede ne bodo postale dejanja, obstaja odličen izgovor, da je bila napovedana svetla bodočnost izrečena v malce omtičnem stanju.

ČLANI METLIŠKE VLADE so ugotovili, da se je znašla Metlika, kar zadeva kulturno življenje, na repu slovenskih dogajanj. Z grenkobo v ustih so omenjali Črnomelj, ki da je daleč pred Metličani. Priznali so, da imajo v Črnomlju Zavod za izobraževanje in kulturo, v katerem je zaposlenih kar nekaj prizadevnih "prestarjev", v Metliki pa so zvalili vse kulturne probleme in delo na pleča dveh knjižničark. Da bo mera polna, zapišimo, da v metliški občini ni malo privržencev misli, da je treba število zaposlenih v knjižnici zmanjšati.

DELAVCI SO UREJALI in uredili okolico poslovno trgovskega središča, pač zadeve, ki jih je bilo treba dokončati. Postavili so robnike, navozili zemljo in pesek, porušili so barako, ki je stala ob glavni cesti od začetka gradnje Gale. Stanovalci bloka v Kidričevem naselju 3 so ob tem predlagali, naj bi jim končno asfalterali parkirni prostor. Odgovor v občini je bil, da to sploh ni problem, če prispeva vsako gospodinjstvo dvesto mark. Ljudje niso bili za to, ker je bilo v Metliki v kratkem marsikaj poasfaltiranega, in sicer brez denarnih prispevkov krajanov. Spraševali so, zakaj bi bili le oni izjema.

Trebanjske iveri

SLOVENŠČINA - Zadnje čase mnoge stranke in strankarski veljaki radi poudarjajo, da so Slovenci in da so na to ponosni. Žal je že tako, da je treba za ta ponos tudi nekaj narediti. Kot sestavni del slovenstva je tudi znanje slovenskega jezika. Na nedeljskem predvolilnem shodu Slovenskih krščanskih demokratov v Trebnjem to znanje ni bilo najboljšje, zdaleč najbolj pa je motilo nepravilno sklanjanje imena njihovega predsedniškega kandidata Ivo Bizjaka. Dejali so: "Med nami imamo tudi našega predsedniškega kandidata Ivota Bizjaka." Takšno sklanjanje je bilo zapisano tudi na vabilu.

SKRIVANJE POD VREČKO - Na že prej imenovanem nedeljskem shodu krščanskih demokratov v kulturnemu domu Trebnje je bilo med množico ljudi opaziti tudi mlajšega otroka, ki nikakor ni mogel dočakati, da bi se razvlečen kulturni program z govori končal in si je kar na lepem na glavo potegnili vrečko, ki jo je imel pri roki. Ker je bilo to majhno, krhko in nedolžno bitje, verjetno ni imelo nič konkretnega proti krščanskim demokratom, se pa mu je verjetno vseeno zdelo, da je govorjenja že dovolj. Mogoče pa je bil edini, ki je reagiral odkrito in na mestu. Škoda, da ljudje odrastemo.

IZ NAŠIH OBČIN

IZ NAŠIH OBČIN

Rešitev Belta še vedno neznanka

Sklad za razvoj RS ugotovil, da se Belt spleča sanirati, ne pa tudi, kako — Preveč delavcev in premalo pomoči od drugod — Velika domača dolžnika

ČRNOMELJ — Belt, ki še vedno velja za največjega črnomaljskega bolnika, sta pretekli petek obiskala svetovalec ministra za znanost in tehnologijo Igor Umek in predsednik zbora občin v republiški skupščini Ivo Bizjak. Direktor podjetja Zvonko Ivanušič jima je z veseljem postregel z en dan staro novico o sklepu sklada Republike Slovenije za razvoj, da se Belt spleča sanirati.

Belt, ki ga je preveč uspal nekdanji dober zaslužek na vzhodnih trgih, povrh pa si je privoščil še nekaj zgrešenih naložb, je prepočasni reagiral, ko se je začel

skoraj dva milijona DEM, tekoče poslovanje pa je bilo na ničli, torej brez izgub. Vse to ter dejstvo, da ima Belt trg in da 55 odst. izdelkov izvažajo, večinoma v Nemčijo in Italijo, je bilo očitno odločilno, da so v skladu za razvoj videli možnosti za rešitev podjetja.

Sindikatski kovinske in elektroindustrije iz Belta ocenjuje, da je sanacija podjetja po prenosu njegovega premoženja na sklad republike Slovenije prepočasna in premalo odgovorna. Zato zahtevajo, naj država čim prej pripravi načrt sanacije po lastninjenju družbe ter zagotovi takšne vodilne delavce, ki bodo sposobni sanirati Belt. Od vodstva in lastnika podjetja pa sindikat zahteva izplačilo dogovorjenih plač.

Toda kot rečeno, se Belt sam ne bo mogel izvleči iz težav. Prag za preživetje je po njihovem 2 milijona DEM mesečne realizacije s 660 zaposlenimi, in ne s 780, kolikor jih je sedaj. Vendar števila fizičnih delavcev ne morejo več zmanjševati, zato pa bi morali toliko bolj režije, ki jih je kar 280. Sive lasje jim povzročata največja domača kupca Tam in Cimos, ki jim ne plačujeta izdelkov,

la porajati kriza. Zabrudel je v težave, ki jim sam ne bo mogel biti kos, čeprav je zadnje čase čutili, da se razmere rahlo izboljšujejo. V zadnjem mesecu so številni direktorjevi od 13 zmanjšali na 5. S pomočjo ministrstva za delo jim je uspelo 100 delavcem izplačati odpravnine. Mesečno realizacijo so v oktobru s pol drugega milijona DEM povečali na

DR. ŠTANKO BUSER V ČRNOMALJSKI OBČINI

ČRNOMELJ - V nedeljo, 22. novembra, bo črnomaljsko občino obiskal predsedniški kandidat Slovenske ljudske stranke dr. Stanko Buser. Ob 10. uri se bo predstavil v semiškem hotelu Smuk, ob 14. uri v Vinici ter ob 18. uri v obrtnem domu v Črnomlju.

IZOBRAŽEVANJE ZAUPNIKOV

SEMIČ — Območna organizacija svobodnih sindikatov Bele krajine bo jutri pripravila v Semiču izobraževalni seminar sindikalnih zaupnikov. Beseda bo tekla o zdravstvenem zavarovanju v prihodnjem letu, sindikatu in socialnem partnerstvu ter lastninskem preoblikovanju podjetij.

Lojze Peterle se bo zavzel za domačine Tudi okrogla miza

TREBNJE — Slovenski krščanski demokrati so s predsednikom stranke Lojzom Peterle in predsedniškim kandidatom Ivom Bizjakom zadnje nedelje preživeli v trebanjski občini. Obiskali so vse večje kraje: Dobrič, Šentlovcen, Šentrupert, Mirno, Mokronog, Trebelno in se nazadnje ustavili v Trebnjem.

Lojze Peterle je v svojem govoru v trebanjskem kulturnem domu poudaril, da so bližnje volitve pomembne, ker ne bodo vplivale le na spremembe prihodnjih štirih let, ampak bodo zaznamovale celo desetletje. Poudaril je, da se bo tudi posledje zavzemal za razvoj teh krajev in za odprtje novih delovnih mest. Njegov predsedniški kandidat Ivo Bizjak je dejal: "Če bi tudi druge stranke šle toliko med ljudi, kot mi, bi se v parlamentu lažje pogovarjali in dogovarjali."

V sejni sobi Skupščine občine Trebnje so predstavniki SKD s področja gospodarstva organizirali okroglo mizo s predstavniki trebanjskega gospodarstva. Izidor Rejc, bivši minister za industrijo, je prisotnim spregovoril med drugim tudi o lastninskem zakonu, ki so ga poslanci sprejeli pred kratkim. Direktorica Trima Tatjana Fink je zanimala, zakaj se daje večji poudarek sanaciji kot razvoju, ali predvidevajo prednostne panoge ter kaj je s cesto Ljubljana — Zagreb. Izidor Rejc je odgovoril, da ima razvoj seveda prednost, se pa o njem premalo govori v podjetjih, preveč pa v inštitutih. Glede ceste je dejal, da je štajerska cesta zelo pomembna; predvsem za Dolenjsko, ki je med večjimi izvozniki v Sloveniji, pa je pomembna gradnja ceste Ljubljana — Zagreb. Slovenija je bila že sedaj zelo raznolika po industrijskih panogah, to raznolikost pa je potrebno tudi naprej ohranjati, nesmiselno bi bilo podpirati le nekatere panoge. Tekstilna industrija, na primer, ni nepomembna, saj zaposljuje veliko žensk, nekatere tovarne med njimi pa celo veliko izvažajo.

J. DORNİŽ

KRŠČANSKI DEMOKRATI V METLIKI — Metličani želijo od vseh politikov, ki zaidajo k njim, zvedeti predvsem, kaj bo z Belo krajino v prihodnje. O tem so pretekli teden govorili tudi (od leve proti desni) Peter Dichlberger, Lojze Peterle, Ivo Bizjak in Igor Umek. (Foto: M.B.-J.)

Kakšna belokranjska prihodnost?

Metliko obiskal predsedniški kandidat Demokratske stranke Jelko Kacin, vso Belo krajino pa prvaki SKD s predsedniškim kandidatom Ivom Bizjakom

METLIKA — Naval politikov je zlasti na podeželje zadnje dni pred volitvami velik, zato ni čudno, da so v Metliki pretekli petek skoraj ob isti uri pripravili javni tribuni kar dve stranki, Demokratska in Slovenski krščanski demokrati. Medtem ko je predsedniškega kandidata prve stranke Jelka Kacina prišla v hotel Bela krajina poslušat le peščica Metličanov — čast so reševali gostje z Gorenjske, ki so imeli v hotelu martinovanje — pa je bil kulturni dom skoraj poln. V njem so predsednik SKD Lojze Peterle, predsedniški kandidat te stranke Ivo Bizjak in Ivo Umek, tako kot tudi Kacin, govorili o Sloveniji danes in jutri. Predstavil se je še Peter Dichlberger, kandidat SKD, ki naj bi v državnem zboru zastopal Belo krajino.

Gostitelje je predvsem zanimalo, kaj lahko po volitvah pričakuje obmejna Bela krajina od ene in druge stranke. Kacin je dejal, da so mejo med Slovenijo in Hrvaško morali postaviti, da lahko rečejo, da je razlika očitna. Sicer pa jih

o Prvaki SKD so ves pretekli petek potovali po Beli krajini. Misli, ki so jih izrekli na številnih obiskih, so strnili na javni tribuni v Metliki. Sicer pa se je pri Ostroničevih v Vinici z njimi pogovarjalo okrog 40 žensk. Ustavili so se še v Dragutovu, Beltu, Črnomaljskem domu starejših občanov, Semiču in na Krasincu.

je potolajil, da se ob meji spleča živeti. Metličani so želeli bolj natančno vedeti, kdaj bodo s Hrvaško normalni odnosi, ki so za obmejna območja zelo pomembni. Odgovor, češ da ne more in ne sme odgovoriti, kdaj se bodo z RH spoznale o problemih, ki jih mučijo, je bil za Metličane precej bled, prav tako kot tudi tisti, kaj bo storil za Metliko, če bo na volitvah zmagal.

O tem, na kakšen način bi lahko dobilo metliško gospodarstvo pomoč z republike, preden ne bo propadlo, je Kacin svetoval, da je edini način vzeti pot pod nogo ter poiskati dodatne trge. Igor Umek pa je na tribuni SKD na isto

LOGOPED IZ NOVEGA MESTA

TREBNJE — Tudi v Trebnjem zelo veliko otrok potrebuje logopeda, ker je za zaposlitev takšnega strokovnjaka v občini vseeno premalo otrok, so se od sedaj trebanjski otroci k logopedu morali voziti v Novo mesto. To je otrokom in staršem zelo veliko časa in denarja. Poslej pa bo logoped prihajal iz Novega mesta tudi v Zdravstveni dom Trebnje.

Premalo odraslih osnovnošolcev Več izobraževanja

ČRNOMELJ — V Ljudski univerzi v okviru tukajšnjega Zavoda za izobraževanje in kulturo (Zik) sedaj pridobiva znanje okrog 310 Belokranjcev. V letošnjem šolskem letu pa naj bi bilo v novih izobraževalnih programih, na seminarjih in tečajih deležno dodatnega znanja vsaj še okrog 500 ljudi. V zadnjih letih se je zanimanje za izobraževanje zelo povečalo, zlasti za pridobitev poklicne izobrazbe, manj pa za splošnoizobraževalne tečaje. Po mnenju direktorice Zika in hkrati vodje izobraževanja za odrasle, prof. Nade Žagar, sta za to dva razloga.

Povprečna strokovna izobrazba Belokranjcev precej zaostaja za slovensko, zaradi nizke življenjske ravni pa ljudje denar raje porabijo za tisto, kar je bolj nujno potrebno, torej za strokovno izobrazbo.

V Črnomaljski Ljudski univerzi je moč pridobiti strokovno izobrazbo od I. do VI. stopnje. Medtem ko je za višjo upravno šolo, ki so jo letos razpisali prvič, prijavljenih kar 80 slušateljev, je zanimanje za osnovno šolo za odrasle pičilo: 7. in 8. razred obiskuje le 18 odraslih, čeprav je samo v Iskri brez končane osemelitve vsak tretji zaposleni. Poleg številnih izobraževalnih oblik velja omeniti novost, ki bo letos poskusna le v štirih slovenskih ljudskih univerzah, med njimi tudi v Črnomaljski. Gre za program za življenjsko uspešnost za ljudi z dokončano ali nedokončano osnovno šolo.

Žagarjeva pohvali, da so za vse izobraževalne programe dodatno verificirani. Upa, da bo kmalu bolje urejeno tudi financiranje, saj jim sedaj ob štirih zaposlenih daje občina denar le za pol človeka.

M.B.-J.

PREDSTAVITEV 110 KANDIDATOV ZA POSLANCE

ČRNOMELJ - V soboto, 21. novembra, bo v Črnomlju republiška predstavitev vseh 88 kandidatov Slovenskih krščanskih demokratov iz vse Slovenije za volitve v državni zbor, 22 kandidatov za poslance v državni svet ter predsedniškega kandidata stranke. Prireditve se bo pričela s povorko po črnomaljskih ulicah, ki jo bo spremljala godba na pihala ter se nadaljevala v kulturnem domu, kjer bodo nastopili tudi Čuki in moški pevski zbor črnomaljske župnije.

KAJ ČAKA BELOKRANJSKO ŠOLSTVO

ČRNOMELJ — V začetku tedna je bil gost javne tribune, ki jo je v Črnomlju pripravila tukajšnja Liberalno-demokratska stranka, minister za šolstvo in šport dr. Slavko Gaber. Predstavil je vizijo šolstva v Sloveniji, belokranjske šolnike pa je zanimalo predvsem, kaj lahko v bodoče pričakuje šolstvo v Beli krajini. Veliko pripomb je bilo tudi na preizkuso vrednotenje učiteljevega dela. Več v prihodnji številki DL.

PREDSTAVITEV ZDRUŽENE LISTE

METLIKA — V ponedeljek so v Metliki predstavili Delavsko stranko, Demokratsko stranko upokojencev, Socialdemokratsko unijo ter SDP Slovenije, ki bodo na volitvah nastopile skupaj kot združena lista. Predstavila sta se tudi Marjan Hutar, direktor družbe Tekstil-konfekcija Adlešiči, kandidat belokranjske združene liste za poslance v državni zbor, in Branko Matkovič, predsednik skupščine občine Metlika, kandidat za poslanca v državni svet. Gostja je bila sedanja poslanka Sonja Lokar, ki je med drugim razložila novi zdravstveni zakon.

"KUŽEK IN MUCA" ZA OTROKE

METLIKA - Ljudska knjižnica priredi v petek, 20. novembra, ob 17. uri v metliškem kulturnem domu ogled predstave lutkovne skupine Uš iz Ljubljane z naslovom Kužek in muca. Predstava je primerna za otroke od 3. do 10. leta starosti, vstopnina pa je 100 tolarjev.

ZAČASNO SPOMENIKA

TREBNJE - Na predlog Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Novega mesta je sekretariat za občo upravo občine Trebnje pripravil odločbo, ki jo je pred kratkim sprejel tudi izvršni svet, o začasnih razglasitvi Kmečkega muzeja na Veseli gori za etnološki spomenik. IS je prav tako sprejel tudi odločbo o začasnih razglasitvi gradu Škrljevo in zemljišč neposredno okrog njega za začasnimi kulturni spomenik, tudi na predlog novomeškega Zavoda za naravno in kulturno dediščino.

Po samomorilnosti v samem vrhu

V Trebnjem so se zaradi vse večjih socialnih problemov lotili projekta za boljše medčloveške odnose — Povezale se bodo ustanove, ki že delujejo

TREBNJE — Kmalu bo eno leto, ko so se v Trebnjem na izvršnem svetu obporočili Centra za socialno delo zamislili nad vse večjim številom socialnih problemov v občini. Sklenili so, da morajo naraščanje samomorov, število razprtih družin, zasvojenost z alkoholom zaustaviti in narediti nekaj več za dobre medčloveške odnose v občini. Imenovali so projektno skupino, ki jo vodi Center za socialno delo, v njej pa sodelujejo tudi predstavniki zdravstvenega doma, šole, kmetijske pospeševalne službe, cerkve in občine.

Konec decembra so že pripravili smernice in izhodišča programa. K projektu so pritegnili tudi dr. Jožeta Ramovša iz Univerzitetnega zavoda za zdravstveno in socialno varstvo. Odločili so se, da se bodo z gledovali po programu svetovne zdravstvene organizacije Zdravje za vse do leta 2000 in po evropskem projektu Zdrava mesta. Vendarle projekt Zdrava občina presega te okvire in vključuje poleg težnje po boljšem zdravju vseh ljudi tudi željo za boljimi medčloveškimi odnosi, zato je projekt kot takšen edinstven.

Trebanjska občina je po sestavi še vedno pretežno kmetijska, saj ima po lanskem popisu prebivalstva 53 odst. kmečkih gospodinjstev. Projektna skupina vidi prav v prehodu iz tradicionalnega življenja na kmetih v moderno industrijsko in postindustrijsko življenje glavne vzroke za to, da kot občina spadajo npr. v sam vrh samomorilnosti v Sloveniji. V občini imajo ob kmetovanju veliko nekvalificiranih delavcev, ki sedaj izgubljajo službo, imajo tudi zelo nizko izobrazbeno strukturo, ki je dva-

krat nižja od slovenskega povprečja, popuščajo pa tudi tradicionalne oblike povezovanja ljudi. Vse to vpliva, da so se ljudje v vsesplošni krizi znašli še bolj v stiski. V občini živijo v 788 družinah otroci samo z enim od staršev, skoraj četrtina družin je zaprosila za socialno pomoč.

Projekt Zdrava občina ne bo zahteval dodatnih ljudi in dodatnega denarja, tako projekt kot takšen edinstven.

Od 10. decembra do božiča bodo na vseh trebanjskih osnovnih šolah namenili en dan družini. Ta dan se bodo na šolo prišli strokovnjaki, od zdravnika, socialne delavke do župnika, ki bodo otrokom vsak iz svojega zornega kota povedali več o družini, o njeni vlogi in pomenu.

ko zdravstvo, socialno skrbstvo kot tudi cerkev že delajo vsak na svojem področju, projekt pa ima nalogo, da vsa ta področja med seboj poveže in da se okrepi sodelovanje med njimi. V skupini so že imenovali podskupine, ki se bodo lotile konkretnih nalog, kot so: odprti telefon

J. DORNİŽ

Uprava se le krči

V dveh letih je v njej 32 manj zaposlenih

KOČEVJE — Minuli petek so načelniki vseh oddelkov kočevske občinske uprave skušali na podlagi sistemizacije, z izdelanimi opisi in vrednotenji delovnih mest, ki jo je naredil vsak načelnik za svoj oddelok, izoblikovati skupni predlog reorganizacije upravnih organov. Njihov predlog naj bi že v kratkem obravnaval kočevski izvršni svet, končno potrditev predlagani reorganizaciji pa bo dala občinska skupščina.

Ni še znano, ali bo reorganizacija prinesla dejansko zmanjšanje števila zaposlenih v kočevskih upravnih organih, po mnenju načelnice oddelka za gospodarstvo Marte Briški pa že današnje število zaposlenih dokazuje, da so na tem delali že od leta 1990, ko so po pripojitvi 21 delavcev nekdanjih SIS imeli zaposlenih skupno 111 ljudi. Trenutno imajo zaposlenih 79 ljudi, od tega 10 v inšpekcijskih službah in 9 v geodetski upravi, ki opravljajo dela tudi za ribniško občino.

V zadnjih dveh letih niso zaposlili niti enega novega delavca, za 9 pa se je zmanjšalo število zaposlenih s priključitvijo davčne uprave republik. Poleg nekaj pripravnikov, ki jih plačuje zavod za zaposlovanje, imajo zaradi povečanega obsega del trenutno tudi nekaj pogodbeno zaposlenih na geodetski upravi, za katero pa se tako kot tudi za oddelke za notranje zadeve in obrambo predvideva, da bo prešel pod republiško upravo.

M. L.-S.

LDS Z "JUNTEZOM" IN HAJTNIKOM V ŠENTJANŽU

ŠENTJANŽ — Preteklo nedeljo je sevniški občinski odbor Liberalno-demokratske stranke pripravil v kulturnem domu v Šentjanžu, po veseloigranju Juntez (gostovalo je gledališče Tone Čufar iz Jesenic), še razgovor s Samom Hajtnikom, kandidatom LDS za državni zbor. Vaščani so kritizirali nemogoče razmere v telefoniji, previsoko dohodnino, nepravilno zdravstveno in pokojninsko zavarovanje, študentsko politiko itd. Sevniška LDS bo z jeseniškimi gledališčniki oz. predstavno Juntez ter svojim kandidatom Hajtnikom gostovala v soboto, 21. novembra, ob 17. uri na Bučki, ob 20. uri v Boštanju, v nedeljo ob 17. pa še na Blanci.

KANDIDATI ZA POSLANCE SE PREDSTAVIJO

SEVNICA — Na pobudo Slovenskih krščanskih demokratov se bodo v sredo, 25. novembra, ob 18. uri v veliki dvorani GD v Sevnici na okrogli mizi soočili kandidati vseh strank za poslance državnega zbora slovenskega parlamenta, ki jih bodo volili 6. decembra. Poslušalci v dvorani bodo kandidata za poslance dr. Cveta Gradišarja (DS), Sama Hajtnika (LDS), Jožeta Kunška (SLS), Breda Mijoviča (SDP), Igorja Umka (SKD) in Alfreda Zeleznika (ZS) in morda še koga (do 16. t.m. nismo zvedeli za ime še kakšnega kandidata) tudi sami lahko pobarali, kako si predstavljajo svoje delo, če bi bili izvoljeni.

Praksa, ki bi lahko škodovala

Član predsedstva Slovenije dr. Dušan Plut in Zeleni Slovenije v sevniški občini zaradi ogrožene vasi Šentjur na Polju pod HE Vrhovu

SEVNICA, BREG — "Praksa ob gradnji hidroelektrarne Vrhovu bo imela posledice ob gradnji celotne verige. Če bodo investitorji tu stvar 'zaustarali', bo nadaljnja gradnja dražja ali celo onemogočena," je opozoril dr. Dušan Plut v sklepnem delu krajšega obiska v sevniški občini, na pogovoru s krajanji Šentjurja na Polju in drugimi na Bregu.

Predsednik Zelenih Sevnica Alfred Zeleznik, ki je na hitrico zaradi ogrožene vasi Šentjur na Polju pripravil obisk dr. Pluta, namestnika ministra za varstvo okolja mag. Mitje Bričija, vodarjev in inšpekcije, je v uvodnem delu obiska v Sevnici seznanil goste z nekaterimi ekološkimi zagatami v sevniški občini. Sevniška županja Breda Mijovič je podarila, da bo sevniška občina, podobno kot laška, vztrajala, da mora biti Sava še pred pričetkom poskusnega obratovanja HE Vrhovu čistejša vsaj za en kakovostni razred. Predsednik sevniške vlade Marjan Kurnik pa je opozoril na neprimeren odnos investitorja HE Vrhovu.

Dr. Plut je povedal, da je lahko primer HE Vrhovu model, kako bomo reševali na videz drobne probleme tudi pri nadaljnji gradnji sprodnjevskih elektrarn. Predstavnik Smelta, odgo-

Pritožbe zaradi nepoučenosti Denacionalizacija

KOČEVJE — Komisija za denacionalizacijo zasebnih gospodarstev, stanovanjskih hiš, stanovanj, poslovnih stavb, poslovnih prostorov in stavbnih zemljišč v kočevski občini je do sedaj prejela skupno 11 zahtevkov. Za dva zahtevka je že izdala odločbo, za dva pa bo to storila v kratkem. Veliko več zahtevkov pa tudi že rešenih prošnji ima komisija za denacionalizacijo kmetijskih zemljišč, gozdov in kmetijskih gospodarstev. Od skupno 78 prošnji jih je od maja do sedaj rešila že 16. Razen treh, ki so bile zavrnjene, ker prosilci po mnenju komisije niso bili upravičeni do vračila, in štirih zavrnjenih prošnji so bile ostale rešene pozitivno.

Trije izmed štirih upravičencev do vrnitve, katerim je komisija prošnje zavrgla, so se zoper sklep komisije pritožili. Po zavrženju predsednice komisije Milke Zupančič zgolj zaradi nepoučenosti. »Vsi zavrženi zahtevki se nanašajo na 5. člen zakona o denacionalizaciji, kjer se omenja uporaba sile, zvižaje ali grožnje državnih organov. Takšnih zahtevkov komisija ni pristojna obravnavati, mora pa jih po svoji uradni dolžnosti posredovati temeljnemu sodišču, kjer se nadaljuje ugotovitveni postopek. Pri vseh zavrnjenih prošnjah smo to tudi storili,« pojasnjuje Zupančičeva neutemeljenost pritožb zaradi neznanja razlike med zavrnjenimi in zavrnjenimi zahtevki.

TEMELJNI KAMEN

KOČEVJE — V soboto, 21. oktobra, bodo v Kočevju svečano obeležili pričetek del na izgradnji obrtne cone Breg. Temeljni kamen bo položil minister za malo gospodarstvo dr. Maks Tajnikar, prisoten bo tudi minister za znanost in tehnologijo dr. Peter Tancig. Sledil bo razgovor z obema ministrima o usmeritvi Slovenije na področju raziskav in o pospeševanju podjetništva.

Vrtec čaka težka odločitev

Znižati plače, poslati nekaj delavk na čakanje, ukiniti naslabe zasedene oddelke ali kaj drugega?

KOČEVJE — Kočevski izvršni svet kljub upoštevanju težav, v katerih so se znašli vzgojnovarstveni zavodi, nedavni prošnji vodstva kočevskega vrtca za dodelitev dodatnega proračunskega denarja v višini 426.000 tolarjev mesečno ni ugodil. Člani izvršnega sveta so menili, da ni smotno reševati plač zaposlenih, saj se s tem problem ne odpravi. Pripravljeni so jim bili pokriti le nastali primanjkljaj za oktober, že za ta mesec pa vodstvu vrtca prepusti odločitev, ali znižati plače zaposlenih ali pa poslati nekaj delavk na čakanje.

V kočevskih vrtcih je trenutno za dobrih pet oddelkov otrok manj, kot jih je bilo še spomladi. Problematici so zlasti dislocirani oddelki v Podpreski, kjer je vpisanih le 9 otrok, normativ pa jih predvideva 21, ter vrtec v Kočevski Reki, kjer je zaradi prostorske stiske 10

Nejasen status mejnih prehodov

O tem, kakšni mejni prehodi naj bi bili oziroma kakšne želijo, bodo morale povedati obmejne občine — Osilnico obiskal Zoran Thaler

OSILNICA — V ponedeljek zvečer je bila v Osilnici predstavitev Liberalno-demokratske stranke Kočevje in njenega kandidata za državni zbor. V Kočevski gostilni je peščici zbranih, ki so prišli kljub slabemu vremenu, o urejanju vprašanju v zvezi z južno mejo spregovoril Zoran Thaler, namestnik zunanjega ministra, ki vodi upravo za politične odnose in upravo za varovanje interesov RS, njenih državljanov in pravnih oseb.

Predsednik občinskega odbora LDS Kočevje, Franc Gornik, je dejal, da so se za predstavitev stranke v Osilnici odločili, ker je eden izmed ciljev stranke, med katerimi je izpostavil predvsem zavzemanje za materialno in duhovno bogato družbo, pravno in socialno državo in tržno gospodarstvo, tudi zaščita vseh tistih, ki nimajo enakih možnosti. O slednjem je govoril tudi kandidat stranke za državni zbor, Vinko Pintar, ki je dejal, da si revitalizacijo kočevskega podeželja predstavlja samo tako, da se z ureditvijo cest in infrastrukture av-

tohtonim prebivalcem Kočevske omogoči, da se bodo lahko vrnil.

Zoran Thaler je bil ob problemih, ki so mu jih predstavili Osilničani, presečen nad dejstvom, da so bili skoraj vsi programi, s katerimi so se Kočevci in še posebno Osilničani potovali za sredstva iz sklada za demografsko ogrožene, zavrnjeni. Dejalo je, da so problemi krajanov obmejnih krajev sicer veliki, vendar le začasne narave. Povedal je, da je bila pred nedavnim ustanovljena meddržavna mešana komisija, ki bo reševala vprašanja meje. Povedal je, da slovenski del komisije sodeluje z občinskimi komisijami, ustanovljenimi v obmejnih občinah, in da je to sodelova-

PREDSTAVITEV PREDSEDNIŠKE KANDIDATKE SSS

KOČEVJE — Kočevski območni odbor SSS priredi v soboto, 21. novembra, ob 11. uri predstavitev predsedniške kandidatke Darje Lavtizar-Bebler. Zbranim v dvorani krajevne skupnosti Kočevje na Trgu zbora odposlancev 8 se bodo predstavili tudi kandidati stranke za državni zbor in državni svet.

POLEG DRŽAVNIH TUDI LOKALNE VOLITVE

KOČEVJE — 6. decembra bodo imeli v nekaterih krajevnih skupnostih v kočevski občini poleg državnih tudi lokalne volitve. Nadomestne volitve za delegate občinskega zbora krajevnih skupnosti bodo izvedli v krajevnih skupnostih Draga, Stara Cerkev in Salca vas, v Kostelu pa bodo volili člane sveta krajevnih skupnosti. Lokalne volitve bodo vodili posebni volilni odbori, kljub temu pa bodo te volitve cenejše, kot bi bile, če ne bi bile združene z državnimi. Za istočasnost državnih in lokalnih volitev so se v kočevski občini odločili tudi zato, da bi ljudem omogočili, da bi šli na volišča samo enkrat.

I. UMEK, KANDIDAT SKD

SEVNICA — Občinski odbor SKD Sevnica je preteklo nedeljo v Sevnici pisno predstavil kandidaturu Iva Bizjaka za predsednika Slovenije, "v živo" pa sta nastopila že znani kandidat SKD, SLS in NDS v Posavju za poslanca državnega sveta, Franc Glinšek, in Igor Umek, kandidat SKD za poslanca državnega zbora. Umek se je zavzel za pošteno konkurenco, glede tečaja tolarja je odgovoril, da ni realen in da bi bil za Slovenijo mnogo primernejši švicarski ali avstrijski razvojni model kot pa francoski, za katerega se ogreva Drnovškova vlada.

ZBOR SEVNŠKE SLS NA STUDENCU

STUDENEC — V soboto, 28. novembra, ob 18. uri se bodo v gostilni Janc na Studencu svojim članom predstavili kandidati Slovenske ljudske stranke za poslance v novem parlamentu, in sicer bo iz Trbovelj prišel Slavko Kmetič (dosedanji poslanec SDSS), ki kandidira za državni zbor, Jože Kunšek iz Zabukovja kandidira za državni zbor v Sevnici, Franc Glinšek pa za državni svet v Posavju, tudi na listi SKD in NDS.

V LISCI IZSILJEN SESTANEK

SEVNICA — V sevniški Lisci so delavce v šivalnici pretekli četrtek, nezadovoljne s plačami in odredbo, da bodo morale delati do preklica tudi ob sobotah, izsilile sestanek. Dopolnenska izmena, okrog 200 šivilj, ni delala približno dve uri, popoldanska pa podrgno uri. Delavke so od vodilnih zahtevale več podrobnih informacij, zatrjevale, da so pripravljene še več delati, vendar le, če bodo za svoje delo plačane, da bodo lahko preživljale sebe in svoje družine. Direktor Lisce Vili Glas in njegov namestnik Branc Ogorevc ter predstavnica svobodnih sindikatov Martina Horžen so nam v petek povedali, da je bil ta izsiljeni sestanek nepotreben, ker so se že poprej dogovorili s predstvom sindikata za petkov sestanek. Na njem so med drugim sklenili, da bodo že od 1. novembra uveljavili povišanje plač do 90 odst. splošne kolektivne pogodbe, če bo to potrdil delavski svet, pa bodo za novo leto vsem delavcem razdelili še po 10.000 tolarjev.

celj je povedal, da je zaradi zajede pri Šentjurju republiški vodnogospodarski inšpektor izdal odločbo, da je treba takoj začeti s sanacijo leve brežine, posebej še pri hiši Dragarjevih.

P. PERC

Z OGROŽENIMI — Dr. Plut in drugi predstavniki zelenih so se še po končanem pogovoru zadržali v pogovoru z vaščani Šentjurja na Polju. (Foto: P. Perc)

KANDIDATI ZA POSLANCE — Konec prejšnjega tedna je potekel rok za oddajo prijav kandidatov za delegate kočevskega skupščinskega zbora krajevnih skupnosti, ki jih bodo krajanji Drage, Šalke vasi in Stare Cerkev volili na razpisanih nadomestnih volitvah 6. decembra. V Drago bodo izvolili enega delegata, odločali pa se bodo med Maksom Lavričem in Fancom Veselom. Tudi v Stari Cerkvi bodo izvolili enega, predlagani pa so kar trije, in sicer: Andrej Čilenšek, Marjan Kosten in Jože Zupančič. V Šalki vasi so predlagani štirje: Bojan Pohar, Jože Kolar, Miran Novak in Franc Štalcer, krajanji pa bodo med njimi morali izbrati dva.

RDEČA HIŠA — Direkcija za stanovniško gospodarstvo pri kočevskem izvršnem svetu je menda že julija prevzela gospodarjenje in upravljanje s stavbo na Ljubljanski 7, Kočevcem znane kot "Rdeča hiša". Trenutno pregledujejo prostore in ocenjujejo možnosti za oddajo praznih prostorov. Najprej jih bodo ponudili strankam za neprofitno najemnico, ostalim interesentom pa za profino. Vse to kaže, da utegne sedež nekdanjih družbenopolitičnih organizacij v bodoče postati sedež kočevskih političnih strank.

PRELOŽENA RAZREŠITEV — Prošnje Maje Pantar, da bi jo razrešili funkcije predsednice zbora združenega dela, poslanci zbora združenega dela kočevske občinske skupščine še niso obravnavali. Razlog je preprost: ločene seje zbora, sklicane za čas takoj po končani zadnji skupni seji vseh treh zborov, zaradi nesklepnosti ni bilo.

Ribniški zobotrebci

JEZERA — Dolini severno od Jasnice proti Ribnici in južno proti Kočevju sta že nekaj časa polni manjših ali večjih jezerc. Takšna jezera nastajajo na tem območju ob vsakem obilnejšem dežju in dež v začetku tega tedna jih je samo še povečal. Koliko časa se bodo tokrat obdržala, je težko reči, ponavadi pa potrebuje zemlja kar precej časa, da vsrka vso vodo. Lastniki in uporabniki zemljišč, ki so poplavljeni, so pri tem nemočni, tudi nevoljni, saj jim takšna "jezera" uničujejo pridelek in onemogočajo dostop do drugih polj.

PREVZEM DOMA — Minulo sredo je novi najemnik nekdanjega doma JLA v Ribnici, lastnik podjetja Russ, d.o.o., z Griča, menda uradno prevzel dom in njem. Ker so se po njegovih zatrilih po Ribnici že začele širiti razne govorice, je hotel, da so ob prevzemu, in s tem natančnem popisu stanja doma v času prevzema, prisotni poleg zadožleženih za uradno predajo doma tudi najvišji predstavniki ribniške občine in novinarji.

Sevniški paberki

"BINDEK" — Direktorica Doma upokoencev in oskrbovancev Impolca, Milka Cizelj, je uspešno zaključila veliko nalozbo ravno ob 40. letnici zavoda. Čeprav se je še na otvoritvi precej šušljalo o tem, da republika ne bi dala tolikšnih denarcev za razkošen dom, če ne bi bili v ozadju kakšni načrti, morda tudi z "aidariji", Milka domala dobro opisce, ko sliši take besede. Ker se dobro počuti v okolju "bindekov", ji tudi zlonamerne govorice ne pridejo prav do živega. (Op. pisca: za izvirno tolmačenje pomena te skovanke bo poskrbela kar vrla Milka).

ŠTIPENDIJE — Neki oče nadarjenega, v šoli vse čas odličnega dekleta se nam je odkrito pridušal, češ da je to velika svinjarija, ker njegova hči ni dobila Zoisove (nekoč Titove) študentske plače za nadarjeno učence oz. študente, dobili pa naj bi jo otroci premožnih staršev. Na zavodu za zaposlovanje pojasnjujejo, da pri Zoisovih študentskih sploh ni v ospredju socialni kriterij, ampak predvsem nadarjenost, sposobnost kandidata. Neka mamica pa je potoližala, kako nesramni in nevoščljivi so nekateri, saj je nekdo skušal prepričati, da bi njena nadarjena hčerka dobila Zoisovo študentsko, tako da je anonimno po telefonu predlagal uradni osebi, naj preverijo, če so premožni družini prijavi vse dohodke.

PESEM — Na srečanju slovenskih izganecov na Bučki eden boljših moških pevskih zborov pri nas, Svoboda iz Brestanice, ki ga uspešno vodi Janko Avsenak, ni smel nastopiti v tamkajšnji cerkvi, kot je bilo napovedano. Zataknilo se je, ker je gospod župnik hotel, da bi bila v cerkvi prej maša, med njo in po njej pa naj bi pevci peli seveda le cerkvene pesmi. Ker takega programa zbor ne obvlada, je slovenske ljudske pesmi pel v združnem domu.

• Preteklosti mi očitajo tisti, ki je sami nimajo. Želim, da bi bila njihova preteklost vsaj toliko častna, kot je bila moja. (Kučan)

MOGOČE DOPISNI - Ker se vsi trije zbori krške skupščine nikakor ne morejo dobiti na skupni seji ali na skupnem zasedanju, so na občini prešli na nov način dela. Ta je, da zbori zasedajo vsak zase. Če bo šlo naprej tako, kot so zadeve stekle, bo mogoče že kmalu zasedal posebej vsak delegat vsakega zbora. Možnosti so še za ločeno zasedanje dveh delegatov v paru in za zasedanje treh delegatov, od katerih bo vsak od njih iz različne stranke. In tako dalje, odvisno je od tega, kakšen sklep bi bil komu potreben. Navsezadnje lahko v krški občini uvedejo tudi dopisna skupščinska zasedanja. Že, ampak kdo bi v tem primeru dajal za znanke?

KORESPONDENCA - Če bodo krški poštari zahtevali dodatek k plači zaradi zahtevnosti dela, to ne bo čudno. Odkar imajo tudi v krški občini politične stranke, se je poštarjem delo vsaj podvojilo, če ne potrójilo, to pa zato, ker kaka stranka včasih sploh noče sprejeti uradne pošte. Ne da bi strankin človek pismo odprl, ga zavrne, tako da ga mora poštni uslužbenec znova pobasati v torbo in ga odnesti nazaj pošiljatelju. Ker dober strankarski predstnik vselej prepusti strankarski služničadi operativno delo, kakršno je sprejemanje in pošiljanje pisem, je čisto možno, da za zavrneno pošto prvak stranke sploh ne ve. In če ne ve prvak, kako bi vedelo šele šele strankino članstvo?

RAZLOGI - Kraji, ki se nečejo ukloniti oblasti, ki sili sedanje krajevne skupnosti v nove občine, imajo na zalogi veliko razlag o tem, zakaj nečejo biti v novi občini skupaj s sosedji. Za šanki in drugod na območju Podbočja trenutno operirajo s podatkom, da so nekdo Kozjanski park prodali mlatlino, ki je bila izključno podboška skupna last, in še nekaj podobne tehnologije in drugega. Povsem jasno je, da z nekom, ki ti je prodal mlatlino, ne moreš biti v isti občini.

Novo v Brežicah

KOVAČEVA KOBILA - Pripeljali so se iz Ljubljane, najprej eden nato dva in spet dva. Res so imeli nekaj zamude, saj so se iz belega mesta vozili skoraj tri ure. Prišli so tudi domačini, pripotoval je g. Siter iz Krškega, Brežičana pa ni bilo, čeprav je Podsedra na meji z njegovo občino. Najpogosteje pač ostane nepodkovana ravno kovačeva kobila. Očitno bi tokrat podkve najino potreboval brežiški predstavnik, da bi se odpravil na pot. Od vseh petnajstih članov je na seji v Podsredni manjkalo samo en.

MARTINOVA SAPA - Prejšnji petek so v Brežicah zborovali Jelincičevi pristiži. Kot je že nekaj časa znano, se jih je okrog voditelja zbralo precej veliko število, pravijo, da okrog sto. Simpatije do ostrih nacionalnih idej so tudi tu pokazali predvsem mladi. Povedali niso nič več, kot na običajnih predvolilnih shodih, zato pa je za popestritev zborovanja poskrbelo kar nekaj posameznikov, iz katerih je še vela Martinova sapa. Vojni po moštu ali mlademu vinu. Eden izmed njih je sicer vztrajno trdil, da je Martinovo za nami (mislil je menda sprejem zakona o lastninjenju), pa prisotnih ni mogel prepričati. Na daleč je bilo videti, da sam z martinovanjem še ni dokončno opravljen.

MOKER MOKROVIČ - V vinu naj bi bila resnica, čeprav ponavadi iz njega prej govori neumnost. Resnica vina, ki ga je nesrečni natakator polil po hrbtu svojega direktorja v Termah Čatež, je samo ta, da je bilo hladno in mokro. To, da je direktor piše Mokrovic, je zgolj slučajnost. Vsekakor pa drži, da je tak priimek nosil že pred preteklim četrtkom. Kakšnih besed je bil natakator deležen po slovesnem kosilu, lahko samo uganemo. Če bi vprašali nas, bi ga morali celo nekoliko pohvaliti. Ko se mu je pladenj zamajal, se je vendarle spretno izognil hrbtu prve slovenske dame, g. Štefke. Je pa že pametneje politično svoja direktorja, kot predsednikovo ženo.

• Od vseh demonstrantov je želedec najglasnejši. (Istrski pregovor)

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 21. oktobra do 14. novembra so v brežiški porodnišnici rodile: Dragica Sušini iz Krškega — Mitja, Carmen Zidarič iz Brežic — Kristijana, Bojana Vrlija iz Krškega — Marijo, Snežana Zakšek s Sel — Kristijana, Jecica Janc z Nove Gore — Urško, Majda Mavsar s Trške Gore — Mateja, Vanja Rudman iz Dol. Skopice — Žiga, Sonja Debogovič iz Brežic — Mateja, Zdravka Knežević iz Krškega — Suzano, Simona Gramc iz Mihalovca — Kristino, Indira Bajrovič s Senovega — Almirja, Renata Blatnik iz Krškega — Gašperja, Štefica Kovačič iz Stare vasi — dečka. Čestitamo!

Devet desetih odpade na Krško

Računi kažejo večanje likvidnostnih težav

KRŠKO — Ob koncu oktobra je imelo 70 gospodarskih podjetij v Posavju blokirano na računih skoraj 1,5 milijarde tolarjev, kar je za skoraj 19 odst. več kot v septembru in za dobrih 61 odst. več od povprečnega blokiranega zneska v letošnjih desetih mesecih. Pregled finančnega stanja po vrstah podjetij kaže, da je imelo konec letošnjega desetega meseca 36 podjetij v družbeni lasti skupno več kot 430 milijonov tolarjev blokiranih sredstev in 32 podjetij v zasebni lasti prek 44 milijonov tolarjev. Zanimivo je, da sta samo dve podjetji v mešani lasti imeli konec oktobra kar za več kot milijardo tolarjev blokiranih finančnih sredstev.

V tem času so imele nad 5 dni blokirano žiro račun tudi 3 negospodarske pravne osebe. Blokiranja sredstva so znašala skupno prek 1,7 milijona tolarjev, kar je za dobro polovico več kot konec septembra, ko je imelo blokirano žiro račun enako število negospodarskih firm.

Likvidnostne težave, ki jih odražajo omenjene prepovedi o razpolaganju z denarjem, so še naprej najbolj pereče v krški občini. V celotnem številu vseh blokiranih žiro računov posavskih gospodarskih podjetij v oktobru tako predstavlja skoraj devet desetih »krška blokada«. Blokirano žiro račun je imelo konec oktobra 34 gospodarskih podjetij iz krške občine.

Tokrat poizkus na Žabkarju

IZ dela skupščine

KRŠKO — Zbor krajevne skupnosti krške občinske skupščine v ponedeljek ni odstavil Jožeta Žabkarja s funkcije predsednika tega zbora in tako na to mesto tudi ni imenoval Metoda Sonca, ki ga je za predsednika zbora krajevne skupnosti predlagalo pet nečlujivo podpisanih delegatov. Ali bi to znamenjav lahko prišlo, lahko samo domnevamo, kajti še preden je zbor glasoval o kadroviski spremembi, je postal po približno treh urah dela nesklepčen. Preden se je to zgodilo, sta dve nasprotujoči si strani naštevale obtožbe o neodgovornem ravnanju predsedstva skupščine in argumente, ki naj bi te obtožbe potolikli. Pri tem je šlo tudi za pravačo pranje umazanega perila.

Scenarij, po katerem naj bi Jožeta Žabkarja na predsedniški funkciji zamenjav Metod Sonec, spominja na scenarij za zamenjavo nestranskarskega politika s strankarskim, ki je ta trenutek »boljši«. Pisni scenarij so se zelo trudili za uspeh, šli so celo tako daleč, da so sedanjemu predsedniku zbora krajevne skupnosti očitali, da je preveč zagledan v svojega direktorja. V ponedeljek, ko so na seji govorili vse mogoče in celo dvočasno, se je scenarij ponesrečil. Ker pa se podobne igrice v krški politiki vlečejo že vse od poletja sem, je skoraj neverjetno, da se ne bi v gospodarsko ubožanem in politično sprtem Krškem prav kmalu spet zgodil pravkar opisani ponedeljek, čeprav z drugimi imeni »tožnikov« in »toženih«.

M. LUZAR

Na Obrežju pravi prometni pekel

Na meddržavnem prehodu Obrežje preusmerjajo osebna vozila čez vas Obrežje — Neznosen promet v vasi — Bodo ogorčeni prebivalci zaprli cesto?

OBREŽJE — Še dva dni in Obrežani bodo doživeli več tretji prometni pekel zaporedoma. Zelo so ogorčeni, odkar so oblasti zaprle mednarodni mejni prehod za osebni promet in ga preusmerile skozi vas na maloobmejni prehod na Obrežju. Vzrok za tako odločitev tiči na drugi strani meje, kjer sosednje Hrvače urejajo svoj del mejnega prehoda.

Zaradi cestne zapore že od 2. novembra vsa osebna vozila usmerjajo pri Mokricah s ceste Ljubljana — Obrežje na republiško cesto skozi Jesenice na Dolenjskem. Mnogi vozniki, predvsem Posavci, jo raje uberejo po svojo, od Mokric naravnost proti Obrežju. Med tednom to še nekako gre, nezgodno pa postane ob sobotah, ko se v obmejno vas Obrežje valita dve koloni pločevine. Minulo soboto so tako mnogi potniki za vozilno od Jesenic do maloobmejnega prehoda na Obrežju (2 km) potrebovali skoraj tri ure.

Mnogi Obrežani se ob sobotah s svojimi vozili ne morejo prebiti na cesto. V čakajočih avtomobilih so potniki, ki potrebujejo stranišča, vodo, prostor za previjanje dojenčkov in še kaj. Vse to je prepričeno stihiji in preloženo na ra-

Kandidat F. Tomšič v Krškem

Z nuklearko v novo tisoletje — Realisti

KRŠKO — Nisem za to, da jedrsko elektrarno Krško Slovenija zapre na vrat na nos. Morda je stvarno razmišljanje to, da bi nuklearko zaprli okrog leta 2000 ali 2005. V času do takrat je potrebno najti nadomestne vire energije, ki bi jih Slovenija uporabljala po zaprtju krške nuklearne elektrarne. Socialdemokrati s tem ne zagovarjamo jedrskega lobija, ampak dokazuje, da smo realisti. Tako je v zvezi z nuklearko menil med petkovim obiskom v jedrski elektrarni v Krškem France Tomšič, predsedniški kandidat Socialdemokratske stranke Slovenije.

Tomšič se je v pogovoru z vodstvom elektrarne zanimal zlasti za to, kako (ne)varen je atomski objekt na Krškem polju. Direktor Stane Rožman in tudi njegovi sodelavci so ga informirali, da krška nuklearka obratuje varno in zanesljivo, in to po zahodnih merilih. Dokaj varna je tudi pred teroristi, pri čemer gre za dva vidika. Individualni terorizem je po Rožmanovih besedah ne more ogroziti. O terorizmu širših razsežnosti, ki bi ga sistematično izvedla kaka ustanova, na primer katera od držav, pa v zvezi z nuklearkami svet ne razmišlja, saj bi tako ogrožanje jedrskega objekta pomenilo povsem nerazumno dejanje. Kot tako je malo verjetno.

Predsedniškemu kandidatu Tomšiču so vodili ljudi iz krške jedrske elektrarne zagotovili, da je radioaktivni material, uskladiščen na dvorišču nuklearko, spravljen varno. Glede trajnega odlaganja teh snovi nekatere v Sloveniji je direktor Rožman menil, da bi kazalo počakati z gradnjo, in to iz več razlogov.

France Tomšič se je tega dne v nadaljevanju obiska v spremstvu krških strankarskih kolegov med drugim seznanil z obrtno dejavnostjo Mirana Resnika v Leskovcu. L. M.

VELIKO ZANIMANJE ZA OPERETO »NETOPIR«

KRŠKO — V tukajšnjem kulturnem domu bo jutri, v petek, 20. novembra, ob 19. uri nastopila ljubljanska Opera z opereto Netopir, priljubljenim delom Johanna Straussa. Predstava bo abonmajska, zato bodo imeli prednost pri ogledu abonenti (teh je 370), drugi obiskovalci pa si bodo vstopnice lahko kupili danes in jutri. Za predstavo, ki traja tri ure in ima dva odmora, je v Krškem in drugod v Posavju veliko zanimanje že od prve njene najave.

BREŽICE: RAZSTAVA MALIH ŽIVALI

BREŽICE - Društvo gojiteljev malih pasemskih živali bo tudi letos pripravilo tradicionalno razstavo malih živali v Brežicah. Pisano prikupno druščino si boste lahko ogledali v telovadnici brežiške gimnazije od jutri do nedelje med 8.30 in 18. uro.

Dve obvoznici in hkrati nobena

Prometne težave v Kostanjevici — Je novembrski sestanek v Ljubljani že korak k sprejemljivemu predlogu? — Ceste na območju šole ne sprejmejo

KOSTANJEVICA — Promet pomeni v Kostanjevici take vrste težavo, da bo vznemirjala kraj še naprej, če se zadeve ne bodo izboljšale. Ulice in mostovi v Kostanjevici so primerni za ne preveč široko in ne pretežno kočijo, toda po njih vozijo celo težki kamioni.

Ti poiščejo pot po cesti skozi mestno jedro dokaj pogosto ob koncu tedna, ko velja na magistralni cesti Ljubljana — Obrežje prepoved vožnje za tovornjake in šoferji zato vozijo po stranskih cestah. Ne samo tovornjaki, ampak tudi drugi avtomobili se utegnejo pojaviti na ko-

stanjeviški glavni ulici včasih tudi tedaj, ko je magistralka zaprta zaradi nezgode in promet preusmerijo po »stari cesti«. V takih primerih domačini najbolj pogrešajo obvoznico, ki bi prometno reko vodila mimo središča kraja, vendar je

obvozna cesta po njihovem prepričanju nujna že zaradi običajnega avtomobilskega prometa skozi naselje. »Kostanjevica potrebuje obvoznico, da si bo ohranila mestno jedro in lesene mostove. Če ne bi bilo tu sedanjega tranzitnega prometa, bi že lahko govorili o idiličnem miru in kraju bi priznavali nedvomno bolj kot zdaj, da je biser pod Gorjanci.« Tako razmišlja Stane Levičnik, tajnik KS Kostanjevica, ki ga podpirajo tudi drugi v vodstvu krajevne skupnosti in verjetno tudi drugi Kostanjevičani, ki štejejo razpoke v zidovih starih hiš ob glavni krajevni »tranzitni« ulici.

Obvoznice po vsej verjetnosti še ne bo tako kmalu. Zataknilo se je pri določanju trase zanjo, ker imajo pripombe ne le ustanove za varovanje naravne in kulturne dediščine, ampak tudi doma-

• Naslednji večji dogodek, ki se bo nanašal na bodočo kostanjeviško obvoznico, bo javna razprava v kraju samem. Tu bo tekla beseda, kot vse kaže, o dveh možnih trasah. Glede na pojasnila iz tajništva krajevne skupnosti bo Kostanjevica podprla gradnjo obvoznice po prvotnem načrtu. Ta je predvidel cesto mimo Malenc in most naprej v smeri proti Novemu mestu. »Druga varienta pa je ta, da bi obvoznico speljali mimo osnove šole. Ta možnost ne pride v poštev,« je Stane Levičnik nedavno pojasnil stališče uradne in verjetno vsakršne Kostanjevice.

Čini, vsaka stran seveda s svojega stališča. Z vidika spomeniškega varstva ne bi bil dober vsakršen most čez Krko, domačini pa imajo svoje odločno mnenje o tem, kam v Kostanjevico ali njeno bližino okoli obvoznice ne sodi. Trenutno velja, da je o obvoznici delegacija krškega izvršnega sveta s predsednikom na čelu 4. novembra letos v Ljubljani razpravljala s skupino strokovnjakov. M. LUZAR

• Nihče nima pravice z življenji poravnati političnih računov. Cloveško življenje je nad vsako politično zapovedjo. (Kučan)

TEŽAVE S STREHO IN DENARJEM

KRŠKO - Tukajšnji zdravstveni dom je zaprosil krški izvršni svet za pokritje stroškov za popravilo strehe. Krška vlada je pokazala dobro voljo za reševanje omenjenega problema zdravstvenega doma, vendar ustrezne pogodbe za dodelitev sredstev ni mogla podpisati zaradi pomanjkanja denarja. Gre za 500 tisoč tolarjev, ki bi jih bilo potrebno nakazati kot predplačilo obrtni zadrugi Hrast, izvajalcu predvidenih popravil na strehi zdravstvenega doma. Celotne stroške popravila so ocenili na 800 tisoč tolarjev.

Stane Levičnik

Po novem bo Kozjanski park

iz političnega v naravni in zgodovinski park

PODSREDA — Zavod Spominski park Trebče ima sedež v Podsredni in upravlja široko območje parka na Kozjanskem. Pretežni del parka spada v občino Šmarje pri Jelšah, medtem ko v eni tretjini sega tudi na območje krške in brežiške občine. Prejšnji teden so ustanovili poseben svet, ki mu bo predsedovala Darja Lavčar-Bebler, poleg nje pa bo v svetu še štirinajst članov: vladnih svetovalcev ter predstavnikov Spominskega parka, občin in krajevne skupnosti. Poskrbeli naj bi za status parka in sprejeli strategijo razvoja ter nato posamezne programe.

Spominski park Trebče je bil leta 1981 ustanovljen s posebnim zakonom, bolj politično. Kljub temu je v preteklem desetletju postal pomemben z vidika varovanja naravne in kulturne dediščine, zato ga želijo uvrstiti v že obstoječe oblike varovanja. Novoustanovljeni svet je dal pobudo, da bi se park v bodoče imenoval Kozjanski park in bi ga uvrstili med 6 regijskih parkov. Eđini narodni park je triglavske, ki pa še vedno ne izpolnjuje vseh mednarodnih kriterijev za to ime.

Na območju parka se nahaja vrsta znamenitosti. Tu sta stara trga Pilštajn

in Podsreda ter podsredski, bizeljski in pišečki grad, razvaline gradu Kunsperk, stara apoteka v Olimju, rimske naselbine v Prelaskem in Bučah ter številne naravne znamenitosti, kot je soteska Bistrice, Ajdova žena v Pilštajnu, Puščavnikova jama v Lastniču in kraški izvir Štok s kraško jamo v Podsredni. Poleg tega je tu še cela vrsta cerkva, raznih znamenj, mlinov in tipičnih kozjanskih domov.

Člani sveta so že obravnavali osnutek gradiva za strategijo razvoja tega parka, ki naj bi se razširil na celotno Kozjansko in ostal državnega pomena. Ko bodo izoblikovali natančne cilje, ki jo bo obravnavalo še posebno vladno telo, bodo predlagali spremembo zakona. Ker se v območju parka križajo mnogi interesi, bodo s programi dela poskušali predrati do vsakega izmed njih, jih uskladiti s cilji razvoja parka in od njih potegniti kar največ sredstev. B. D.-G.

SREDIŠČE REGIJE

KRŠKO - Občinski odbor Liberalno-demokratske stranke Krško je v petek predstavil svoja kandidata za letošnje volitve. Branko Janc je strankin kandidat za državni zbor, Jože Dušak je kandidat za državni svet skupščine Republike Slovenije. V predstavitvi na tiskovni konferenci je Janc med drugim napovedal, da se bo zavzemal za rešitev Vidmovih težav in za tako gospodarsko ravnanje, ki bo preprečilo odliv kapitala iz občine Krško. Dušak si bo prizadeval, da bodo ljudje ob nuklearki dobili ustrezno odškodnino. Oba kandidata trdita, da mora Posavje postati regija s središčem v Krškem. Krški odbor LDS je tega dne pripravil tudi okroglo mizo o lastninskem preoblikovanju podjetij, na kateri so sodelovali mag. Tone Rop, Mile Šetinc in dr. Davorin Kračun.

JUTRI BODO TRGALI

BIZELJSKO - Jutri bodo v vinogradih podjetja Vino iz Brežic pobrali še zadnje bele sorte, namenjene posebnim trgatvam in nato vinom posebne kakovosti. Po redni trgatvi na Bizeljskem ostalo še kar nekaj hektarjev obloženih trt šardoneja, laškega rizingla in modre frankinje. Deževno vreme jih je prisililo, da so del pridelka laškega rizingla potrgali že v preteklem tednu, saj bi grozde samo izgubilo na kakovosti. V vinogradih bo na morbitno hladnejše in suho vreme počakala samo še modra frankinja.

SESTANKI S ŠTIPENDISTI

SEVNICA - Sevniska območna enota republiškega zavoda za zaposlovanje vabi učence in študente, ki v šolskem letu 1992/93 prejemajo republiško štipendijo, na sestanke, na katerih jih bodo s pomočjo predstavnikov občinskih izvršnih svetov in posavske gospodarske zbornice seznanili tudi o perečih zadevah gospodarskega razvoja. Najprej bo sestanek v petek, 27. novembra, ob 17. uri v dvorani GD v Sevnici, v soboto, 28. novembra, ob 8. uri v kulturni dvorani v Krškem, dve uri pozneje pa še v dvorani brežiškega prosvetnega doma.

nič, da bi zadeve uredila, bodo zaprli cesto. B. DUŠIČ-GORNIK

Na voljo nova karta občine Brežice

Ponatis na dve leti?

BREŽICE — Brežiška občina je pred kratkim dobila izletniško karto, ne sicer najbolj popolno, a vendar boljše kot kdajkoli. Prvotno dajavo so zdaj popravili v nekatere njihovi podatki in na njej ponatisnili še načrt mesta Brežice. Natisnili so jo v 3 tisoč izvodih in poleg njih ponatisnili še 500 primerkov dosedanje pregledne karte z nekoliko prenovljenim besedilom.

Pregledno karto je mogoče dobiti samo v Geodetskem zavodu, medtem ko za razpečevanje izletniške karte skrbi Občinska turistična zveza. Prodajali jo bodo v knjižarni, Termah, Motelu, Blagovnici, Posavskem muzeju, Tobaku, Bribusu in na mejnih prehodih, morda pa tudi na pošti. Izdajatelj meni, da bo karta zaradi izredno široko zastavljene promocije doma in v tujini kaj kmalu pošla. Tako bo morda že naslednje leto potreben ponatis, tudi sicer pa se zavzemajo, da bi vsaki dve leti vnašali spremembe v karto, če bi zares želeli biti aktualni.

Izletniško karto so želeli izdati že pred glavno turistično sezono, vendar se je zataknilo pri zbiranju gradiva in prevajanju besedil. Sponzorji izletniške karte so s svojimi prispevki že preplačali stroške, tako da je občina samo začasno pokrila stroške. Cena karte še ni dokončna, verjetno pa bo okrog 400 tolarjev.

Na predstavitvi občinske izletniške karte so predstavniki Občinske turistične zveze tudi povedali, da bo posebna delovna skupina skupaj z izvršnim svetom do srede marca pripravila strategijo razvoja turizma v občini Brežice. Nujno bi morali odpreti turistični biro, neke vrste sprejemno informacijski turistični center, ki bi s pomočjo računalniške opreme nudil vse informacije s področja turizma. Takšen biro naj bi sprva odprli v samem mestu, pozneje pa bi ga preselili ob bodočo avtocesto. B. D.-G.

Predsedniški kandidati se predstavijo

DR. LJUBO SIRČ, KANDIDAT LIBERALNO-DEMOKRATSKE STRANKE:

DOBRO POZNAM RAZMERE

Doktor ekonomije, zdaj 72-letni univerzitetni profesor v Glasgowu in ustanovitelj Centra za proučevanje komunističnih gospodarstev, partizan, organizator demokratične opozicije totalitarnemu sistemu, leta 1947 pa zaprt zaradi domnevne špijonaže, se je rodil v Kranju. Po prihodu iz zapora, kjer je preživel sedem let, ni imel doma možnosti, da bi odšel v tujino. Preselil se je v Švicco, kasneje pa na Škotsko, kjer si je tudi ustvaril družino.

Dr. Ljubo Sirč se zdaj vrača v Slovenijo, kjer je kot kandidat LDS pristal na kandidaturu za predsednika. "Odlučitev je bila težka, saj želim v Škotski in v Irskem živeti in delati, tako kot leta 1963. Sem poročen in imam 16-letno hčer Nadijo, ki bo leto maturirala, nato pa nadaljevala študij."

Kako sprejema kandidaturu njegova družina? S soprogo Suzan, rojeno Powell, iz Walesa, smo se pogovarjali po telefonu. "Spoštujem njegovo odlučitev, čeprav bo moje življenje zdaj še bolj osamljeno kot doslej. Ljubo je tudi

sicer bolj malo doma. Teško bi se s hčerko preselili v Slovenijo, saj imam svoje delo (sem profesorica nemške književnosti na univerzi v Glasgowu), hči pa namerava študirati. Morda kasneje..."

Da Glasgova ni daleč, pravi tudi dr. Sirč, ki je dodobra navajen potovanja z letali. "Žena namerava zaprositi za neplačani dopust, tako da bo v času volitev v Ljubljani. Zmagaj in Božič pa bomo vsi trije proslavljali v Kranjski gori, kjer bi se radi naužili smučanja."

Slovenija se mu zdi še vedno prav tako lepa kot taktir, ko jo je zapuščal - in je ni smel obiskati. "Veliko ulic, hiš je ostalo, nekaterih delov Ljubljane in drugih mest pa ne prepoznam več. Tam so bili prejšnji travniki, polja... Ljudje pa so ostali prav taki, prijazni, kot so bili. Razmere v državi dobro poznam, saj se strokovno že dolgo ukvarjam s proučevanjem in pomočjo bivšim komunističnim državam, zadnje čase tudi Sloveniji."

Režim bivše Jugoslavije mu je pripeljal etiketo državi škodljivega elementa, špijona. Zato v državo ni smel, tako da ga je v Glasgowu, ki je postal njegov dom, pogosto obiskovala, zdaj že pokojna, mati - njegova vez z domovino. 63 let je imela, ko je prišla prvič. Po navadi je ostajala v gosteh dlje časa. "Tašča me je naučila kuhati tudi vaše dobrote," pravi žena. "Hčerka je navdušena nad golažem. Veliko golažev pojemo in veliko črne kave spijemo. Ljubo ni preveč navdušen nad angleško hrano, jaz pa rada spoznavam tuje države in njihove jedi, tako da mi tudi recepti mednarodne kuhinje niso tuji."

Soproga Suzan je prepričana, da ima mož velike možnosti za izvolitev. "Ljudje se ga gotovo spominjajo zaradi političnega preganjanja. Zdi se, da se vrnil kot kandidat in kot ugleden mednarodni strokovnjak. Med mladimi vzbuja pozornost zato, ker ni obremenjen s ko-

munistično preteklostjo, s katero bi radi presekali. Mladi si želijo sprememb.

Slovenije sicer ne poznam dobro. Videla pa sem, da je to zanimiva, lepa država, del Evrope, saj v srcu Evrope tudi je."

Dr. Sirč pravi, da si Slovenija ne bi smela tako krčevito prizadevati, da bi jo sprejeli kot evropsko državo. "Zavedati bi se morali pomembnosti lege, saj smo zanimiva, ključna 'točka'. Zdar moramo okrepi gospodarski razvoj in ustvariti primerne pogoje za sodelovanje s svetom na enakovredni ravni."

Režim bivše Jugoslavije mu je pripeljal etiketo državi škodljivega elementa, špijona. Zato v državo ni smel, tako da ga je v Glasgowu, ki je postal njegov dom, pogosto obiskovala, zdaj že pokojna, mati - njegova vez z domovino. 63 let je imela, ko je prišla prvič. Po navadi je ostajala v gosteh dlje časa. "Tašča me je naučila kuhati tudi vaše dobrote," pravi žena. "Hčerka je navdušena nad golažem. Veliko golažev pojemo in veliko črne kave spijemo. Ljubo ni preveč navdušen nad angleško hrano, jaz pa rada spoznavam tuje države in njihove jedi, tako da mi tudi recepti mednarodne kuhinje niso tuji."

Soproga Suzan je prepričana, da ima mož velike možnosti za izvolitev. "Ljudje se ga gotovo spominjajo zaradi političnega preganjanja. Zdi se, da se vrnil kot kandidat in kot ugleden mednarodni strokovnjak. Med mladimi vzbuja pozornost zato, ker ni obremenjen s ko-

DARJA LAVTIŽAR-BEBLER, KANDIDATKA SOCIALISTIČNE STRANKE SLOVENIJE:

BITI ŽENSKA JE PREDNOST

Ko je stopila skozi vrata, sva bila s fotoreporterjem prese- nečena. Zadnje mesece se je manj pojavljala v javnosti - in izgubila nekaj kilogramov. Kar precej pravi Darja Lavtižar-Bebler. Ko se je mož preselil v Švicco (postal je veleposlanik Slovenije v Ženevi), je začela jedilnik zlahka prilagajati manj kaloričnim jedem. "Ko pa smo skupaj, si privoščim kakšen okusnejši grizljaj. Obiskujemo se, saj Ženeva ni na koncu sveta."

Soproga, dr. Anton, ni v nobeni stranki. "Kandidaturo

in predvolilni boj prepušča meni in stranki, podpira pa moje angažiranje v politiki. Pravi, da je v politiki premalo žensk, ki bi morale pogumnejše kandidirati za funkcije. Na srečo me obkrožajo moški z naprednimi pogledi, ki so v sebi razčistili s tradicionalno porazdelitvijo vlog partnerjev. Moj, danes 82-letni oče me je vzgajal, da je ženska enako- pravnna in enakovredna moške- mu, biti ženska pa je prednost."

Darja Lavtižar-Bebler, rojena 10. oktobra 1950, je mati dveh sinov, 15-letnega Žige in 9-letnega Andreja. "Nismo klasična slovenska družina, s stereotipno porazdelitvijo vlog. Do nedavna je bil mož zaradi študija in usposabljanja veliko odsoten, tako da sem bila pogosto sama z otrokoma. Ko sta postala samostojnejša, sem se začela aktivneje ukvarjati s politiko. Zadnje čase sem bila jaz več doma, možu pa kuhanje ni tuje."

Tako vzgajata tudi sinova, za katera pravi, da nista obremeni- njena s politiko, saj živita

in predvolilni boj prepušča meni in stranki, podpira pa moje angažiranje v politiki. Pravi, da je v politiki premalo žensk, ki bi morale pogumnejše kandidirati za funkcije. Na srečo me obkrožajo moški z naprednimi pogledi, ki so v sebi razčistili s tradicionalno porazdelitvijo vlog partnerjev. Moj, danes 82-letni oče me je vzgajal, da je ženska enako- pravnna in enakovredna moške- mu, biti ženska pa je prednost."

Darja Lavtižar-Bebler, rojena 10. oktobra 1950, je mati dveh sinov, 15-letnega Žige in 9-letnega Andreja. "Nismo klasična slovenska družina, s stereotipno porazdelitvijo vlog. Do nedavna je bil mož zaradi študija in usposabljanja veliko odsoten, tako da sem bila pogosto sama z otrokoma. Ko sta postala samostojnejša, sem se začela aktivneje ukvarjati s politiko. Zadnje čase sem bila jaz več doma, možu pa kuhanje ni tuje."

Tako vzgajata tudi sinova, za katera pravi, da nista obremeni- njena s politiko, saj živita

in predvolilni boj prepušča meni in stranki, podpira pa moje angažiranje v politiki. Pravi, da je v politiki premalo žensk, ki bi morale pogumnejše kandidirati za funkcije. Na srečo me obkrožajo moški z naprednimi pogledi, ki so v sebi razčistili s tradicionalno porazdelitvijo vlog partnerjev. Moj, danes 82-letni oče me je vzgajal, da je ženska enako- pravnna in enakovredna moške- mu, biti ženska pa je prednost."

Darja Lavtižar-Bebler, rojena 10. oktobra 1950, je mati dveh sinov, 15-letnega Žige in 9-letnega Andreja. "Nismo klasična slovenska družina, s stereotipno porazdelitvijo vlog. Do nedavna je bil mož zaradi študija in usposabljanja veliko odsoten, tako da sem bila pogosto sama z otrokoma. Ko sta postala samostojnejša, sem se začela aktivneje ukvarjati s politiko. Zadnje čase sem bila jaz več doma, možu pa kuhanje ni tuje."

Tako vzgajata tudi sinova, za katera pravi, da nista obremeni- njena s politiko, saj živita

MILAN KUČAN, NEODVISNI IN NESTRANKARSKI KANDIDAT:

PRIZNANJE, KI ZAVEZUJE

Predsednik predsedstva RS Milan Kučan bo januarja pri- hodnje leto praznoval 52 let. Za predsednika kandidira kot neodvisni in nestrankarski kandidat. Po pokusih, da bi se sestali z njim in njegovopro- soprogo Štefko (bila sta ves čas zasedena ali odsotna), sta pisno odgovorila. Odgovore povzemamo.

Milan Kučan meni, da je izbral pravi način kandidira- nja. Tudi zdaj mora opravljati svoje dolžnosti in prid vseh državljanov, ne glede na njihove nazore, idejno, strankarsko ali katerokoli drugo opredelitev. "Za kandidaturu ne stojim nikakršni aparat. So le moji prijatelji in tovariši." Zbral je več 40.000 podpisov. "To je bil zelo moralna podpora, priznanje, pa tudi zaveza."

Vloga žene politika po besedah Štefke Kučan ni njena in njuna temeljna življenjska izkušnja, saj gradiata zasebno življenje kot odnos dveh ljudi. Ze več kot trideset let. "Skrbnost je gojiva, na primer ni ravni..." Seveda pa spremlja njegovo delo, ga presoja in mu vselej tudi odkrito pove svoje

mnenje. Pravi, da je mož dober politik. "Skrbnost pazi, da razvija svoje strokovne sposobnosti, jih prežema s človeško etiko in toplino - da bi lahko o zahtevnih življenjskih vprašanjih, v dobro ljudi, kar najbolje ukrepal in razsojal in preprečeval usodne, nepopravljive posledice, v katere bi nas lahko zapletla nestrpna, enostranska ukrepanja. Tako se obnaša tudi doma."

Štefka Kučan priznava, da je družinsko življenje okrnjeno. Ko bi potrebovali njegovo pomoč, prijazno besedo ali bi radi skupne radosti delili z njimi, ga ni doma. "Z malo prijazne medsebojne naklonjenosti pa je vsak trenutek, ko smo skupaj, draga ali na potepu po naravi, dragocen."

Druženje z naravo je za Milana Kučana potreba. Rad hodi v hribe; vsaj v Polhograjske dolomite. "Tudi hčerka poskrbi, da na te izlete ne pozabim. Veliko sem na Sv. Lovrencu nad Polhovim Gradcem, na Šmarni gori pa po navadi jutraj, še pred službo."

Prostega časa je malo, saj je politika zanj resno in odgovor-

no delo, ki zahteva celega človeka. "Vendar je tudi pri tem delu pomembno, kako si ga znaš organizirati, kako se znaš disciplinirati." Prosti delček dneva rad nameni poslušanju glasbe in branju - kot "korektiv" delu.

Rad ima domačo kuhinjo. "Okus materine kuhinje pušča trajne sledi in je, morda tudi zaradi varljivosti spomina, okus najboljše kuhinje."

Žena Štefka mu bo na volitvah iskreno namenila svoj glas, svoje in vse tiste otroke, pri katerih bi zaznala, da jih skušajo odrasli podlo izbrabiti kot sredstvo za doseg osebni- nih ciljev, pa bo odločno branila. "Verjamem v Milanova razsodno in srčnost. Doživljanje njegove bližine in naravnosti pri razreševanju človeških stisk in te- gob je zame lepo in največ, kar mi je lahko namenilo življenje s sreča-

no delo, ki zahteva celega človeka. "Vendar je tudi pri tem delu pomembno, kako si ga znaš organizirati, kako se znaš disciplinirati." Prosti delček dneva rad nameni poslušanju glasbe in branju - kot "korektiv" delu.

Rad ima domačo kuhinjo. "Okus materine kuhinje pušča trajne sledi in je, morda tudi zaradi varljivosti spomina, okus najboljše kuhinje."

Žena Štefka mu bo na volitvah iskreno namenila svoj glas, svoje in vse tiste otroke, pri katerih bi zaznala, da jih skušajo odrasli podlo izbrabiti kot sredstvo za doseg osebni- nih ciljev, pa bo odločno branila. "Verjamem v Milanova razsodno in srčnost. Doživljanje njegove bližine in naravnosti pri razreševanju človeških stisk in te- gob je zame lepo in največ, kar mi je lahko namenilo življenje s sreča-

FRANCE TOMŠIČ, KANDIDAT SOCIALDEMOKRATSKE STRANKE SLOVENIJE:

GOBARIM PA NE VEČ

Na zmenek je France Tomšič, rojen 2. avgusta 1937, sicer zamudil, vendar si je nato vzel čas za pogovor. Pravi, da ima polne roke dela. Delovnik je dolg najmanj dva- najst ur, saj ima tudi kot predsednik sindikata v Lito- stroju leta 1987, v še vedno svinčenih casih enopartijskega jugoslovenskega sistema, je bilo prebujanje slovenskega mladi, ki jo je podprlo tudi takratno slovensko politično vodstvo."

Po poklicu diplomirani inženir strojništva, smer letalstvo, je deset let delal v Nemčiji, v Berlinu, kjer si je ustvaril tudi družino. "Z ženo sva se sicer razšla, vendar sva ostala dobra prijatelja. Se vedno se obiskujemo, pa tudi za vzgojo otrok, ki so sicer že veliki in samo- stojni, skrbiva oboje."

Najstarejša hči Nadja ima 24 let. V Ljubljani študira psihologijo in sociologijo kulture. 20-letna Julija študira psihologijo v Berlinu, 18-letni

Jan pa obiskuje zadnji letnik gimnazije. Vleče ga glasba: igra kitaro, ukvarja se s skladateljstvom in ima svoj ansambel. "Na koncerte, sicer sodobne glasbe, ki mi že zaradi let ni blizu, privabi več poslušalcev kot jaz na svoje shode. Zadrjč sem se pošaljil, da se bova morala povezati in privedli koncert, nato pa pred- volilni šhod."

France Tomšič živi z otrokoma v svoji hiši v Kamniku, kjer v prostem času vrtnari, goji zelenjavo, ima sadni vrta, za hišo pa gozd. Rad kuha, zelo všeč so mu enolončnice s

sezonskim vrtninarji. "Živimo v Novem trgu, kjer so občinarji nameravali zemljišča razdeliti in si jih razdeliti. Takrat smo se prizadevali krajani združili in izbojevali bitko proti politično- oblašnim organom, ki so nastopali s pozicije moči ter uveljavili svoje zahteve: samo svojo lastnino smo hoteli za- se."

Če je le možno, poskrbi France Tomšič že pred odhodom v službo za rekreacijo - jogging. Tenis je zaradi pomanjkanja časa opustil, pa tudi gobarjenje. "Bil sem vnet gobar, poznam precej vrst gob. Pa smo se jih pred leti do sitega najedli, bilo nam je slabo, tako da so se nam gobe zamerile."

Kaj pričakuje od predvolilnega boja? Prepričan je, da bodo stranke in kandidati ohranili kulturno raven dialoga. "V zahodni Evropi so demokratske volitve že utečena stvar. Mi se tega še učimo. Osebnostem sem za strpno

kampanjo in nasprotjem udarcem pod pas, blatenju in žaljivostim. Vse to doživljam sam na svoji koži zadnjih pet let in me je sprva močno prizadelo. Zdi se nam brniti. Upam pa, da smo tako raven že prerasli in da ne bi bila dostojna kampanja za izbiro predsednika. Saj ne, da bi se tega bal; tega sem dobora navajen. Prepričan pa sem, da se večini volilcev take stvari upirajo."

Tomšičevih otrok, kot poudarja oče, politika niti najmanj ne zanima. "Podpirajo pa mojo kandidaturu. Mislim, da se vsi kandidati zavedamo, da bodo predsednik ali predsednica, ne bo imela lahkega dela. V kandidaturu je gotovo vsak izmed nas pristal, ker računam na zmago. Izbral pa bodo ljudi, Pristojnosti te funkcije so sicer po novem manjše, kot doslej, gre pa za to, da bo ta oseba prvič kot fizična oseba predstavljala državo Slovenijo, tudi kot vrhovni(a) polvelnik(ca) oboroženih sil. Upam, da se v tej vlogi izvolijo(a) ne bo nikdar pojavila(a)."

DR. STANKO BUSER, KANDIDAT SLOVENSKE LJUDSKE STRANKE:

ŠE VELIKO VOLITEV BO

"Prijatelji pravijo, da sva nerazdružljiva, saj moža po- vsod spremljam. Posebno zdaj, ko sem se upokojila in sem aktivna v strankini zvezi žena. Rade se zberemo in poklepetamo," pravi Stanka Buser, žena dr. Stanka Buserja, rojenega 20. februarja 1932.

Univerzitetni profesor, doktor znanosti, diplomirani inženir geologije, urednik revije Geologija, je v sedanjem mandatu zaposlen v republički skupščini. Dela v šestih oddelnih in predseduje odboru za

visoko šolstvo. Družina živi na Rudniku, kjer se v prostem času ukvarjajo s kmetovanim. Pa tudi gobari rad. Soproga pravi, da gobe zelo dobro pozna. "Letno pridelamo okrog tri tone jabolk, gojimo hruške, pa tudi drugo sadje, vrtnine, krompir. Tega imam še posebej rad," pravi dr. Buser. "Zdaj je sicer manj časa, vendar pa sem navezan na zemljo in naravo. Rad imam karni, poznam vsak kotiček Slovenije in tudi vse odročne, manj razvite kraje."

Soproga Vera poudarja, da je dr. Buser v svoji stroki znan osebnost, tudi v tujini. "V preteklosti je velikokrat predaval na znanih univerzah, kamor ne povabijo prav vsako- gar!"

Strokovno delo ju je pripeljalo na skupno življenjsko pot. Vera Buser je po poklicu geološki tehnik, dr. Stanko Buser inženir geolo- gije. "Bil sem

vdovec. Skupaj sva hodila na teren in celo v tako odročne kraje, kjer še živijo medvedovi. S srečanja z odraslim medvedom sem jo odnesel živ in zdrav. Vera pa me je čakala v avtu. Lahko rečem, da naju je sam Bog skupaj pripeljal." Oba skupaj imata štiri, že odrasle otroke, njun dom pa lepšajo tudi dve vnuki. "Zdravi, lepi, ljubki," pravi dedek.

Pred leti se je lotil izdelave strokovne študije Slovenska geološka pot. Del jo je že prehodil in pripravil, vendar pa zdaj za to nima več časa. "Delo bom dokončal, saj vedno dosledno opravljam to, kar obljubim. To je moja dolžnost do naroda. Ne vem pa še, kdaj bom utegnil."

Oboje s soprogo sta zadnje čase malo doma. Vrstijo se shodi, zborovanja. Včasih ostane soproga doma in mu za dobrodoščilo vselej pripravi vročo domačo juho. "Tako ima najraje!"

Kaj si dr. Stanko Buser obeta od bližnjih volitev? "Močna stranka smo in volitev smo se lotili resno, čeprav stranka nima veliko denarja za

propagando. Ljudje me poznajo. Vem, da bo predvolilni boj trd, zato bo pa moja zmaga slajša in bolj zaslužena. Res imajo nekateri stranke in kandidati prednost, denar; kandidati na primer, ki je že zdaj na tem mestu. Toda, treba je začeti na novo, brez bremen iz preteklosti! Vem, da bom imel podporo pri volilcih, ki mi že zdaj izkazujejo naklonjenost. Kaj, če ne zmagam? Saj to niso zadnje volitve, še veliko jih bo!"

Žena Vera je prepričana, da ga volilci pomnijo po njegovem delu in uspehih. Še preden je zjadral v politiko, je postal znan po odličnem "ne", ki je razburkal javnost (in obrodil uspeh) ob gradnji Polikemovega odlagališča odpadkov na ljubljanskem Barju. "Za študente je dosegel subvencioniranje prehrane, zavzema se za preusmeritev prometa po železnici, prizadeval si je v primeru onesnaževanja Save zaradi tovarne celuloze v Goricanah... Vztrajen, pošten, dober in pokončen je. Zmogel bi biti kot oče svojemu narodu."

IVAN BIZJAK, KANDIDAT SLOVENSkih KRŠČANSKIH DEMOKRATOV:

TRENING JE ZA MENOJ

V sedanjem mandatu pred- sednik zborna občina Ivan Bizjak, diplomirani inženir, se je, do politične karriere, ukvarjal z računalniškim vođenjem procesov. Družina živi v Zgor- nji Belu na Gorenjskem, kjer se je rodil 6. januarja 1956.

Z ženo Dušo, višjo medicinsko sestro, doma s Koroske, imata štiri otroke. Jaka ima petnajst let, Jure je dve leti mlajši, Marja jih ima deset. Domen pa osem. Pravita, da se način življenja in navade v družini niso kaj dosti spremenile, saj je bil že prej zaradi terenskega dela precej zdoma. Že leta se vozi na delo v Ljubljano. "Z avtom je samo 35 minut vožnje!"

Med poslanci ima sloves umirjenega človeka, mnogi menijo, da korektno in dobro vodi zasedanja zbora občin. Pravi, da se zna obvladati in da ima bogate izkušnje, kako delati z ljudmi. "Vedno sem imel tako delo, da sem moral sodelovati z drugimi, pa tudi odgovornosti se nisem odre- sal."

"Zadnje čase smo res manj skupaj, med kampanjo pa bržkone tudi prostih vikendov ne bo," pravi Duša Bizjak. "Zato skuša Ivan odsotnost nadoknaditi in se po prihodu domov intenzivno posveti otrokom. Pogosto niti na vrsto ne pridem, saj ga takoj 'okupirajo'. Za pogovor o vsakdanjih rečeh, opravkih, problemih, dogodkih nama ostane čas šele, ko gredo otroci spat."

Prosti čas preživljajo skupaj, hodijo na prehode, kolesarjajo. Tudi vneta gobari so. Oče Ivan priznava, da pozna kar precej vrst gob in da jih gresta, če je le priložnost, s starejšim sinom rada nabirajo Ob hiši je tekaška proga, družina pa navdušeno smuča. "Le snega je zadnja leta bolj malo," pravi soproga Duša. "Ko zapade, ga očisti tisti, ki pride prej domov, ali mora prvi

bil že to dober trening za predvolilno kampanjo. Dopus- šal sem možnost, da bom izbran kot strankin predsedniški kandidat."

Kako sprejema kandidaturu družina? "Otroke je zanimal izid konvencije, mene tudi," pravi žena. "Počasi se navajamo na to, da smo pač zdaj malce bolj na očeh. Tudi telefonirajo nam. Veliko ljudi mi izraža podporo. Med njimi je precej takih, ki jih osebno niti ne poznamo. Sicer pa se ne ukvarjamo s tem, kaj bo, če bo, ko bo. Kar bo, pač bo."

"Karkoli bo, bom preživel. Pripravljen sem na, zame osebno pozitiven izid, pa tudi na negativnega. Tako kot do zdaj nisem spreminjal načina življenja, ga tudi v prihodnje ne nameravam. Čas bo pokazal svoje. Kandidatura in kampanja te sicer 'potegneta', pa vendar dobro vem, da gre za stvar, katere izid ni odvisen le od mene samega. Stranka me podpira, za zdaj si še ne belim glave z vprašanjem, kaj bo po volitvah. Najprej morajo svoje povedati volilci."

ALENKA ŽAGAR-SLANA, KANDIDATKA NARODNIH DEMOKRATOV:

LJUDJE SO SITI POLITIKOV

Zdravnica - pediatrinja dr. Alenka Žagar-Slana, rojena 23. aprila 1949, že poltretje leto profesionalna županja občine Ljubljana-Center in France Slana, akademska slikar, sta njuna s fotoreporterjem povabila na pogovor k sebi domov.

Soproga France pravi, da skušajo živeti tako, da jih dogodki in predvolilna kampanja ne bi pretirano obremenjevali - in ohranili zasebnost. Zakonca sta prepričana, da bo predvolilni boj obdržal primerno raven. Morda bodo padali tudi nizki udarci; teh ne manjka niti v poklicnem, niti v zasebnem življenju. Vendar moraš ohraniti mirno kri in dostojanstvo. "Te volitve bodo praznopravne oblikovale pravila igre za naslednje. Glede ravni pa tole: umazanja in primitivnosti se ljudem 'grajata'. Politikov so že siti," meni dr. Alenka Žagar-Slana.

Ob vikendih se družina pogosto umakne iz mesta, saj živijo v sruči Ljubljane. Vikend na Bloški planoti je azil za sprostitve. Tudi gradnji hiše z atelejem namenjajo precej

časa, radi pa se odpravijo še v okolico Maribora, kjer je rojena dr. Alenka Žagar-Slana. "Na domači staršev se otroci sprostijo. Zadnje čase je vse manj prostih vikendov, vsaj zame. Sicer pa - otroci odrasčajo, imajo svoje želje, svojo družbo."

Troje otrok imata. Najstarejši, Bor, je dopolnil šestnajst let, Anča je leto mlajša, Rok pa jih bo spomladi dopolnil deset. "Najlepše je zvečer, ko se vsi zberemo, poklepetamo, ko otroci pri naju preverjajo dogodke dneva," pravi mama Alenka. "O politiki z možem ponavadi ne razpravljava, s starejšim sinom pa, ko se mu zahoče resne debate. Z možem nisva nikdar drug drugega obremenjevala s svojimi poklici. Pred leti sem si sicer pustila marsikaj povedati - tolklo, kot sodi k skupnemu življenju. Naučil me je, na primer, gledati slike. On pa si je pustil povedati nekaj o medicini."

"Alenka se je petnajst let ukvarjala z medicino, jaz s slikarstvom. Opravke, obveznosti in dolžnosti vsa si zmeraj porazdelila," pravi France Sla-

na. "Zdaj je pač politika njeno delo. Ker ima manj prostega časa, hodim na sprehode z otroci in v telovadnico večino jaz. Skupni sprehodi in doživljanja so morda za koga drobnarije, zame pa nepozabni, dragoceni trenutki življenja. Ob njih pozabiš pretresljive dogodke dneva, napore, težave. Prav zato so se med nami stakale čvrste vezi. Saj ne rečem, tudi skregamo se kdaj. Alenka je temperamentna, prepričljiva in ji nikdar ne zmanjka argumentov." "Vsak preprič je zdrava izmenjava mnenj," pristavi sogovornica. "Imeti mora 'čistilno' funkcijo. V zakonu, kjer se ne znajo ustvarjalno prepirati, je nekaj hudo narobe!"

Kaj pa politika? "Zanimajo me zdaj, tu in v prihodnosti. Dobro poznam življenje slovenske družine," poudarja dr. Alenka Žagar-Slana. "Zlasti

vlogo ženske. Po volitvah se bomo morali lotiti socialnih vprašanj. Računam na glasovne ljudi, ki si želijo sprememb in vedo, da so ljudje prejšnjega režima svojo vlogo opravili. Upam, da zmorejo volilci zrelo presoditi, komu velja zaupati in da imajo dovolj poguma izvoliti žensko. Če so to zmogli Angličani..."

So otroci kritični do mame političarke? "S tem si ne belijo glave," pravi France Slana, soproga pa: "Upam, da mi ne bodo zamerili, če me bodo zdaj obesili (plakate - op.p.) na vsako drevo - češ: nikjer ni miru pred mamo!"

JELKO KACIN, KANDIDAT DEMOKRATSKE STRANKE SLOVENIJE:

DRŽAVI SMO POTREBNI VSI

Šele po mnogih poskusih smo se uspeli sestati z ministrom za informiranje Jelkom Kacinom, rojenim 26. novembra 1955. "Prizadevam si imeti tudi prosti čas, vendar pa svoje funkcije ne opravljam le osem ur dnevno, zato mi ga redno zmanjkuje. Nisem funkcionar katerega kova, da bi se mi morali drugi prilagajati."

Soproga, Andreja Pisovec pravi, da se sicer trudi biti več doma, pa mu zlasti zadnje čase to ne uspeva preveč. Zato ima s hišo, gospodinjstvom in z otrokoma polne roke dela. Ko pa je družina skupaj, se posvetijo drug drugemu. Na vprašanja je odgovorila pisno, odgovore pa povzemamo.

Dva sinova imata, Rok ima 13 let, Anže pa devet. Slovenem in svetovni javnosti je Jelko Kacin postal dobro znan med vojno v Sloveniji, vlogo ministra za informiranje pa je takrat opravil brezhibno in blesteče. Zato tudi ni naključje, da ga opazi vsakdo, kjerkoli že se pojavi. "Zlasti po vojni družini ni bilo prijetno. Nikjer nisimo uspeli biti sami

zase. Vem, da ni lahko biti sin očeta, ki ga vsi poznajo; tudi za ženo to ni lahko."

Andreja Pisovec navaja, da se je zaradi tega življenje družine spremenilo. "Popularnost moža postavlja pod drobnogled javnosti tudi življenje ostalih članov družine. V začetku je bilo to nekaj novega, drugačnega, morda celo prijetnega. Včasih pa to postane že moteče, posebno za sinova, ki sta zaradi očeta tudi v šoli in pri vrstnikih bolj na očeh."

Jelko Kacin priznava, da je vzgoja v večji meri prepuščena soprogi. "Trudim se, da bi korektno opravil obveznosti kot oče, ki jih žena ne more prevzeti. Biti oče namreč ni le dolžnost, temveč je tudi pravica. Dolžnosti in obveznosti vsa si porazdelila. Starejši sin je imel lani nesrečo. Posledice se kažejo tudi v večji potrebi po skupnem učenju. Zato delovnik vsak drugi teden prilagajam njegovi šolski izmeni in se skupaj z njim učim."

Rad ima družino in svojo zasebnost. Kaj počne, kadar sploh ima prosti čas? "Rad ima mir in naravo," pravi žena. "Uživa v ribolovu, potapljanju. Tu in tam se utegnemo povzpeli na bližnji hrib, Sv. Jošt, se sprehoditi ob Savi, odpravimo se nabirati gobbe. Z veseljem kosi travnik in skrbi za sadno drevje. S starejšim sinom kolesarim z mlajšim izdeluje makete letal."

Soproga poudarja, da jemlje mož kandidaturu zelo resno. Odlučil se je šele po vsestran-

skem tehtanju, skupaj s prijatelji v stranki in po pogovoru doma. "Podpiram ga, saj vem, da tisto, kar hoče, tudi zmore in zna. To je že velikokrat dokazal. Zato ga javnost ceni. V predvolilni kampanji se bom tudi jaz občasnno pojavila ob njem. Tudi on potrebuje podporo in spodbudo najbližjih. Kampanja pa je fizični in psihični napor."

Verjamem, da ima velike možnosti. Realno samo on ogroža gospoda Kučana. Odlučali in odločili pa se bodo volilke in volilci. On pa se bo za to vlogo potrudil tako, kot zmore in zna."

"Naša stranka stavi na mir, ki je za vse nas najvišja vrednota," pravi Jelko Kacin. "Smo vplivna stranka. Izbrali smo kandidata, ki ima največje možnosti za izvolitev. Če ne bi kandidiral, bi imeli referendum za Milana Kučana. Veliko let smo imeli take referendume. Zmaga bo prišla na koncu, v drugem krogu. Seveda ne želim nikogar poraziti, saj potrebuje projekt osamosvajanja države Slovenije slehernega med nami, ne pa poražene."

ČETRTEK, 19. XI.

- SLOVENIJA 1**
 9.50 - 12.10 in 14.45 - 0.35 TELETEKST
 10.05 VIDEO STRANI
 10.15 PROGRAM ZA OTROKE
 JAKEC IN ČAROBNA LUČKA
 NORČJE V ŽIVALSKEM VRTU
 LETEČI VRTNAR
 10.50 ŠOLSKA TV:
 ANALITIČNA MEHANIKA (7/52)
 UČENJE ANGLEŠČINE S POMOČJO
 VIDEO
 MUZZY, ANGLEŠČINA ZA NAJ-
 MLAJŠE (7/20)
 12.00 POROČILA
 12.05 VIDEO STRANI
 15.00 VIDEO STRANI
 15.10 NAPOVEDNIK
 15.15 ŠPORTNA SREDA, ponovitev
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 PROGRAM ZA OTROKE
 EBBA IN DIDRIK, švedska nadalj.
 (7/9)
 ŽIV ŽAV
 18.30 ŽE VESTE..., svetovalno izobraževalna
 oddaja
 19.05 RISANKA
 19.20 NAPOVEDNIK
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
 20.05 OBALA V PŘIČAKOVANJU VOLI-
 TEV
 21.40 TEDNIK
 22.35 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 23.00 POSLOVNA BORZA
 23.15 SOVA
 23.15 DRAGI JOHN, amer. naniz., 31.
 epizoda
 23.40 MAJHNA ŽRTEV, amer. nadalj.,
 (1/4)
 0.25 VIDEO STRANI
SLOVENIJA 2
 16.35 Video strani - 16.45 Sova (ponovitev) -
 18.00 Slovenska kronika - 18.10 Regionalni
 programi - Koper - 19.00 Video lestvica - 19.30
 Dnevnik KP - 20.00 TV igrice - 20.30
 Gozdarska hiša Falkenau (38. epizoda nemške
 naniz.) - 20.55 Podnebje in človek (angl.
 poljudnoznan. serija, 2/3) - 21.45 Umetniški
 večer: Fantom iz opere (amer. film) - 23.20
 Video strani

PETEK, 20. XI.

- SLOVENIJA 1**
 9.50 - 12.10 in 14.15 - 2.00 TELETEKST
 10.05 VIDEO STRANI
 10.15 PROGRAM ZA OTROKE
 MOJA DRUŽINA IN OSTALE ŽI-
 VALLI, angl. nadalj. (8/10)
 STOL POD POTICO, 2. del lutkovne
 igrice
 11.00 PODNEBJE IN ČLOVEK, ponovitev
 poljudnoznan. serije (2/3)
 11.50 POSLOVNA BORZA, ponovitev
 12.00 POROČILA
 12.05 VIDEO STRANI
 14.30 VIDEO STRANI
 14.40 NAPOVEDNIK
 14.45 FANTOM IZ OPERE, ponovitev amer.
 filma
 16.20 GOSPODARSKA ODDAJA: EVROPA
 2000, ponovitev
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 TOK, TOK, oddaja za mladostnike
 19.10 RISANKA
 19.20 NAPOVEDNIK
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT,
 FORUM
 20.30 USPEH, nemška nadalj. (1/6)
 21.25 OČI KRITIKE
 22.15 DNEVNIK 3, VREME ŠPORT
 22.45 SOVA
 BAGDAD CAFE, amer. naniz. (6/15)
 23.10 MAJHNA ŽRTEV, amer. nadalj.
 (2/4)
 0.05 GUSARJEVA ZAROČENKA,
 franc. film
 1.50 VIDEO STRANI
SLOVENIJA 2
 16.35 Video strani - 16.45 Sova (ponovitev) -
 18.00 Slovenska kronika - 18.10 Regionalni
 programi - Maribor - 19.00 Jazz in blues - 19.30
 Dnevnik RAI - 20.00 TV igrice - 20.30
 Gozdarska hiša Falkenau (39. epizoda) - 20.55
 Intervju - 21.45 Studio City - 22.45 Video noč

SOBOTA, 21. XI.

- SLOVENIJA 1**
 7.25 - 12.10 in 13.15 - 2.20 TELETEKST
 7.40 VIDEO STRANI
 7.50 IZBOR
 7.50 RADOVEDNI TAČEK
 8.05 LONČEK, KUHAJ
 8.25 OSCAR JUNIOR (7/11)
 8.35 UTONILO JE SONCE
 9.15 KLUB KLOBUK
 11.10 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
 12.00 POROČILA
 13.30 VIDEO STRANI
 13.40 NAPOVEDNIK
 14.45 INTERVJU, ponovitev
 15.25 OSTRŽKOVE PRIGODE, italij. nadalj.
 (3/6)
 16.15 NOVOSTI ZALOŽB
 16.25 MARIJANA, franc. risanka (3/13)
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 NA OBIŠK K BOGU, ponovitev angl.
 dok. oddaje
 18.00 ZELENJAVA
 18.10 GOSPODINJSKI APARATI
 18.20 IGRAČE
 18.30 DOBER TEK! - KUHARSKI NASVETI
 PAULA BOCUSEJA (11/22)
 18.55 RISANKA
 19.10 NAPOVEDNIK
 19.15 ŽREBANJE 3 X 3
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, UTRIP
 20.40 SHOW RUDJA CARRELLA
 22.15 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT

- 22.40 HILTON, BANGKOK, avstral. nadalj.
 (3/6)
 23.25 NAPOVEDNIK
 23.30 SOVA:
 POPOLNA TUJCA, amer. naniz. (5/28)
 MAJHNA ŽRTEV, amer. nadalj. (3/4)
 TULJENJE, amer. film
 2.10 VIDEO STRANI
SLOVENIJA 2
 12.25 Video strani - 12.35 Sova (ponovitev) -
 14.00 Frankfurt: tenis (polfinale) - 17.45 Poglej
 in zadeni - 18.30 Z ansamblom Mira Klinca
 - 19.00 Kitajski cirkus (2. del) - 19.30 Dnevnik
 ORF - 20.00 Čarobnost plesa in glasbe - 20.25
 Inside man (amer. film) - 21.55 Moški, ženska
 - 22.55 Tenis (posnetek iz Frankfurta) - Video
 strani

NEDELJA, 22. XI.

- SLOVENIJA 1**
 8.45 - 13.00 in 15.15 - 0.25 TELETEKST
 9.00 VIDEO STRANI
 9.10 PROGRAM ZA OTROKE
 ŽIV ŽAV, ponovitev
 EBBA IN DIDRIK, šved. nadalj. (7/9)
 10.30 NAŠA PESEM 92, 5. oddaja
 11.00 SPREHODI PO STARI LJUBLJANI,
 ponovitev 5. oddaje
 11.30 OBZORJA DUHA
 12.00 POROČILA
 12.05 Z ANSAMBLOM MIRA KLINCA,
 ponovitev
 12.35 BEGUNCI, TU Z NAMI
 15.30 VIDEO STRANI
 15.40 NAPOVEDNIK
 15.45 Maksim Gorki: ŽIVLJENJE KLIMA
 SAMGINA, ruska nadalj. (8/14)
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 SHERLOCK HOLMES, angl. film
 18.50 TV MERNIK
 19.05 RISANKA
 19.15 NAPOVEDNIK
 19.20 SLOVENSKI LOTO
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ZR-
 CALO TEDNA
 20.30 ZDRAVO
 21.35 ŽIVLJENJSKE PREIZKUŠNJE, angl.
 poljudnoznan. serija (6/13)
 22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 22.50 NAPOVEDNIK
 23.00 SOVA:
 DRUŽINA ADDAMS, amer. naniz.
 (1/16), ČB
 MAJHNA ŽRTEV, amer. nadalj. (4/4)
 0.15 VIDEO STRANI
SLOVENIJA 2
 12.30 Video strani - 12.45 Sova (ponovitev) -
 14.00 Športna nedelja - 19.30 Dnevnik - 20.00
 Video godba - 20.30 TV prodaja nepremičnin
 - 20.35 Clive James na safariju (angl. dok.
 oddaja, 1/3) - 21.25 Dirigenti in muzikanti
 (nadalj. HTV, 7/7) - 22.20 Mali koncert - 22.30
 Športni pregled - 23.00 Video strani

PONEDELJEK, 23. XI.

- SLOVENIJA 1**
 8.40 - 12.10 in 15.20 - 0.45 TELETEKST
 8.55 VIDEO STRANI
 9.05 PROGRAM ZA OTROKE
 9.50 USPEH, ponovitev nemške. nadalj.
 (4/20)
 10.35 MERNIK, FORUM, UTRIP, ZRCALO
 TEDNA, ponovite
 12.00 POROČILA
 12.05 VIDEO STRANI
 15.35 VIDEO STRANI
 15.45 NAPOVEDNIK
 16.20 DOBER DAN, KOROŠKE
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 PROGRAM ZA OTROKE
 RADOVEDNI TAČEK
 UTONILO JE SONCE (3/6)
 OSCAR JUNIOR, naniz. (8/11)
 18.10 OBZORJA DUHA, ponovitev
 18.45 MOJA KNJIGA O DŽUNGLI, nemška
 poljudnoznan. serija (12/27)
 19.10 RISANKA
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
 20.05 NOČ NA OCEANU, franc. drama
 21.40 MI SMO MI (oktet Lesna)
 22.20 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 22.45 NAPOVEDNIK
 22.55 SOVA:
 BROOKLYNSKI MOST, amer. naniz.
 (11/12)
 BEVERLY HILLS, 90210, amer. naniz.
 (13/22)
 AMERIŠKA KRONIKA, amer. dok.
 serija (12/13)
 0.35 VIDEO STRANI
SLOVENIJA 2
 15.15 Video strani - 15.25 Oči kritike
 (ponovitev) - 16.15 Sova (ponovitev) - 17.30

Sportni pregled (ponovitev) - 18.00 Slovenska
 kronika - 18.10 Regionalni programi -
 Ljubljana - 19.00 Videošpon - 19.30 Dnevnik
 RAI - 20.00 TV igrice - 20.30 Gozdarska hiša
 Falkenau (nemška naniz., 40/53) - 21.00
 Gospodarska oddaja: R & R - 21.30 Sedma
 steza - 22.00 Zgodovina Slovencev v filmskih
 freskah (7. oddaja) - 22.45 Ciklus filmov
 znanih režiserjev: Roger Corman: Divji angeli
 (amer. film) - 0.10 Talk show - 0.40 Video
 strani

TOREK, 24. XI.

- SLOVENIJA 1**
 8.40 - 12.10 in 14.10 - 0.45 TELETEKST
 8.55 VIDEO STRANI
 9.05 PROGRAM ZA OTROKE
 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
 9.55 ŠOLSKA TV, ponovitev
 11.00 SEDMA STEZA, ponovitev
 11.30 ZELENJAVA, GOSPODINJSKI APA-
 RATI, IGRAČE, ponovite
 12.00 POROČILA
 12.05 VIDEO STRANI
 14.25 VIDEO STRANI
 14.35 NAPOVEDNIK
 14.40 ZGODOVINA SLOVENCEV V FILM-
 SKIH FRESKAH, ponovitev 7. oddaje
 15.25 DIVJI ANGELI, ponovitev amer. filma
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 PROGRAM ZA OTROKE
 LONČEK, KUHAJ!
 PRVI USPEHI
 JAKEC IN ČAROBNA LUČKA
 DENVER, POSLEDNJI DINOZAV-
 ER, amer. naniz. (9/20)
 PO BELIH IN ČRNH TIPKAH (7/8)
 18.40 ALPE-DONAVA-JADRAN
 19.10 RISANKA
 19.17 NAPOVEDNIK
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
 20.05 JESENICE V PŘIČAKOVANJU VO-
 LITEV
 21.40 PRAVA CHARLOTTE, angl. nadalj.
 (4/4)
 22.35 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 23.00 POSLOVNA BORZA
 23.10 NAPOVEDNIK
 23.20 SOVA:
 HAGGRAD II, amer. naniz. (5/7)
 BEVERLY HILLS, 90210, amer. naniz.
 (14/22)
 0.35 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2
 15.25 Video strani - 15.35 Sova (ponovitev) -
 17.20 Svet poročil - 18.00 Slovenska kronika
 - 18.10 Regionalni programi - Koper - 19.00
 V službi rock n' rolla - 19.30 Dnevnik ORF
 - 20.00 Štiri v vrsto (TV igrice) - 20.30
 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 41/
 53) - 21.00 Osmi dan - 21.50 Novosti založb
 - 22.00 Svet poročil (ponovitev) - 22.40 Video
 strani

SREDA, 25. XI.

- SLOVENIJA 1**
 9.35 - 12.10 in 16.20 - 0.05 TELETEKST
 9.50 VIDEO STRANI
 10.00 PROGRAM ZA OTROKE
 DENVER, POSLEDNJI DINOZAVER
 (4/20)
 PO BELIH IN ČRNH TIPKAH,
 ponovitev 7. oddaje
 11.00 PRAVA CHARLOTTE, ponovitev angl.
 nadalj. (4/4)
 11.50 POSLOVNA BORZA, ponovitev
 12.00 POROČILA
 12.05 VIDEO STRANI
 16.45 NAPOVEDNIK
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 PROGRAM ZA OTROKE
 KLUB KLOBUK
 19.10 RISANKA
 19.20 NAPOVEDNIK
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
 20.05 FILM TEDNA
 FILOZOF, nemški film
 21.30 SPREHODI PO STARI LJUBLJANI
 (7/9)
 22.05 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 22.30 NAPOVEDNIK
 22.40 SOVA:
 RADIO FM, amer. naniz. (9/13)
 BEVERLY HILLS 90210, amer. naniz.
 (15/22)
 23.55 VIDEO STRANI
SLOVENIJA 2
 15.45 Video strani - 15.55 Osmi dan
 (ponovitev) - 16.45 Sova (ponovitev) - 18.00
 Slovenska kronika - 18.10 Regionalni programi
 - Maribor - 19.00 Psiho - 19.30 Dnevnik HTV
 - 20.00 Športna sredi - 23.00 Recital D.
 Sgourosa (2. oddaja) - 23.45 Video strani

Besedilo Jasna Arko-Kambič, posnetki Zdravko Primožič (Primorske novice)

15%

sejemski popust

ob takojšnjem plačilu

ZA

**VRATA, OKNA, SENČILA,
MONTAŽNE STENE, STANOVANJSKE
HIŠE, PRENOVO OKEN**

IN

NOVOST V JELOVICI

SUHA PRENOVA VHODNIH STANOVANJSKIH VRAT
NA SEJMU POHIŠTVA 92 V LJUBLJANI

in na vseh naših prodajnih mestih v Sloveniji

NOVO MESTO Ob potoku 5, 068/22-772, METLIKA Vinogradniška41, 068/58-716, KRŠKO CKŽ 21, 0608/21-236

JELOVICA

LDS

LIBERALNO-DEMOKRATSKA STRANKA

vabi na liberalno demokrati večer, ki bo v
petek, 20. novembra 1992, ob 18. uri v Do-
mu kulture v Novem mestu.

V programu, ki ga bo povezovala Nataša Dolenc,
bodo sodelovali novomeški simfoniki, Copacabana
in Šola za kritiko gledališča z umetniško akcijo
Atwood.

Z nami bodo tudi dr. Janez Drnovšek, predsednik
vlade RS in LDS, dr. Ljubo Sirc, predsedniški kan-
didat LDS in kandidati LDS na volitvah za slovenski
parlament.

kultura in izobraževanje

Jutri bo Seidlov dan

Ob 50-letnici smrti naravoslovca Ferdinanda Seidla bo jutri dopoldne v Dolenjskem muzeju kolokvij, popoldne pa predstavitev Seidlu posvečenega Dolenjskega zbornika — Odprti tudi dve razstavi

NOVO MESTO — Jutri, v petek, 20. novembra, bo v Dolenjskem muzeju Seidlov dan, posvečen 50-letnici smrti naravoslovca in akademika Ferdinanda Seidla (1856 — 1942), novomeškega rojaka. Ob 10. uri se bo začel kolokvij, na katerem bodo o tem vsestranskem naravoslovcu in utemeljitelju slovenske naravoslovne znanosti, predvsem pa o Seidlu kot geologu, meteorologu, botaniku, geografu in varstveniku narave govorili preučevalci njegovega dela in misli: Ludvik Tončič, Rajko Pavlovec,

Zdravko Petkovšek, Tone Wraber, Ivan Gams, Marko Aljančič, Stane Peterlin. Popoldne bodo predstavili Dolenjski zbornik 1992, ki je posvečen spominu in delu velikega dolenjskega naravoslovca Ferdinanda Seidla ter naravni dediščini Dolenjske. Seidlov zbornik prinaša 30 prispevkov različnih avtorjev, med drugim Seidlov življenjepis, bibliografijo njegovih rokopisov in leksikalno gradivo (naravoslovci), popretna pa je s številnimi fotografijami, skicami in dokumenti. Zbornik nekako dopolnjuje razstava

Ferdinand Seidl (1856 — 1942)

Seidlove zapuščine, ki sta jo pripravila Andrej Hudoklin in Ludvik Tončič, obsega pa Seidlove rokopise, knjige, članke, poročila in bibliografijo o njem. Obiskovalci pa si bodo lahko ogledali tudi spremljajočo razstavo Geološke zanimivosti Dolenjske, ki so jo postavili Aleksander Horvat, Vasja Mikuz in Vida Pohar. Razstava prikazuje značilne kamnine na Dolenjskem, fosilne najdbe (s poudarkom na najdiščih Vajndol in Vinji vrh) in sledove bivanja pračloveka na Dolenjskem.

I. Z.

NEKAJ BIOGRAFSKIH PODATKOV O SEIDLU

Ferdinand Seidl je bil rojen 10. marca 1856 v hiši, ki stoji ob Cesti komandanta Staneta v Novem mestu in ima št. 12. Po maturi na novomeški gimnaziji je na graški univerzi študiral prirodopis, fiziko in matematiko. Najprej je poučeval na meščanski šoli v Krškem, leta 1887 pa je na realki v Gorici nasledil Frana Erjavca, pisatelja in naravoslovca. Na gorški gimnaziji je deloval do prve svetovne vojne, ko se je upokojil in se preselil v rodno Novo mesto, kjer je ostal do smrti. Na novomeški gimnaziji je nekaj časa tudi honorarno poučeval. Umrli je 1. decembra 1942.

Ferdinand Seidl je pisal članke in razprave o klimi, potesih, geologiji, prirodoznanstvu, filozofiji in pedagogiki ter jih objavljal v domačih in tujih strokovnih listih. V knjižni obliki so izšla dela: Kamniške in Savinjske Alpe, njih zgradba in njih lice (1907, 1908), Kod naj se potegne pravična meja med Jugoslavijo in Italijo? (1919) in Moderna izobrazba (1927). Bil je dopisni član Jugoslovanske akademije in Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter večkrat odklikovan.

Z novostmi preiščeno, postopno

Šolski minister dr. Slavko Gaber v ponedeljek med novomeškimi šolniki

NOVO MESTO — Na povabilo občinskega odbora Liberalno-demokratske stranke je v ponedeljek, 16. novembra, zvečer Novo mesto obiskal minister za šolstvo in šport dr. Slavko Gaber ter na shodu, ki so ga pripravili v prostorih gostinske šole, govoril ravnateljem osnovnih in srednjih šol, predsednikom šolskih sindikatov in dijakom višjih letnikov srednjih šol o aktualnih vprašanih vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji.

Minister je navzoče seznanil z nekaterimi izhodišči za nacionalni šolski razvojni program in omenil, da je za tak program že marsikaj narejenega, čeprav se o tem ne govori veliko v javnosti. Dejal je, da na tej nalogi dela veliko strokovnjakov, ki jih je pritegnilo ministristvo, pripravljen je svezhenj okoli

1000 tipkopijskih strani študijskega gradiva z nakazanimi možnimi rešitvami. Rekel je, da se sam zavzema za model, ki bi povezal vzgojo in izobraževanje od vrta oz. male šole do univerze.

Ko je dr. Gaber govoril o konceptih za posamezne stopnje šol, je navedel potrebo, da se osnovno izobraževanje podaljša. Obstajata dva predloga: naj bo osnovna šola devet- ali desetletna. Sam meni, da bi bilo smotnejše imeti devetletno šolo, kajpak s tem, da bi se začela že s šestim letom; tako bi mladim omogočili, da bi se — po koncu šolanja na izbrani stopnji — lahko prej vključili v delo. Mreža srednjih šol naj bi bila postopno liberalizirana, kar zadeva programe in lokacije. Pomeni, da bi mladi imeli možnost izsolati se za to, kar želijo.

Minister je poudaril, da bodo poskušali zdajšnje mrežo obdržati. Šol ne bodo nerazumno ukinjali, četudi so te majhne. Dejal je, da je že v Črnomlju, preden je prišel v Novo mesto, povedal, da je gimnazija, četudi ima samo dva razreda, zelo pomembna, kar še posebej velja za obmejna območja. Matura se bo vrnila, vendar ne nepremišljeno in slabo pripravljeno. Veljala bo postopnost, in to na vseh področjih uvajanja novega, saj je šolstvo preveč občutljivo, da bi z njim neodgovorno eksperimentirali. Še naprej pa bo imelo prednost in vso podporo javno kvalitetno šolstvo pred zasebnim, ki se jim ga nekaterim

tudi muji uvajati.

Seveda je minister govoril še o marsičem drugem, ne nazadnje tudi o učiteljskih plačah. Te seveda niso takšne, da bi učiteljem dale ugled, še take ne, da bi mogli dostojno živeti. »Plače so, kakršne so lahko glede na sredstva v proračunu, tega pa je sprejela prejšnja vlada,« je poudaril dr. Gaber in dodal, da bi bil uspeh, če bi v zdajšnjih razmerah učiteljske plače lahko povečali vsaj za 50 mark.

I. Z.

Spet bodo pele orglice

Tovrstni festival bo v Trebnjem 11. in 12. decembra — Pred nastopom bo delavnica za igralce začetnike

TREBNJE — Republika in trebnjska ZKO tudi letos razpisujeta festival za ustne harmonike in trstenke (Ah) ter orglice, prireditev pa bo 11. in 12. decembra v trebnjskem kulturnem domu. Prijave bodo zbirali do 30. novembra, in to na sedežu Zveze kulturnih organizacij Slovenije v Ljubljani.

Letošnji festival bo potekal v dveh delih, tako da bo najprej začetni seminar za igranje na ustno harmoniko. Izobraževanje bodo vodili profesorji Igor Cvetko in Vlado Horvat, oba iz Slovenije, ter Helmut Herold iz Nemčije, strokovni sodelavec znane tovarne glasbil Hohner. Program bo potekal v obliki delavnice, zato morajo imeti vsi udeleženci instrumente. Kdor ne bo imel

orglic s seboj, jih bo lahko kupil na seminarju oziroma v trebnjskem kulturnem domu. Na seminarju bodo predstavili tudi prave slovenske orglice — trstenke. Izobraževanje ne bo zastoj, tako da bo moral vsak seminarist plačati 1.500 tolarjev kotizacije.

Glavna prireditelj, nastop orgličarjev, bo ob koncu drugega dne festivala, v soboto, 12. decembra, z začetkom ob 19. uri. Vabijo vse, ki lahko izvedejo dve-do štiriminutni program na orglice. Prireditelji udeležencem svetujejo, naj se predstavijo s takimi skladbami, da bodo lahko celovito izpričali svojo programsko usmeritev, npr. z ljudskimi, umetniški, jazzovski in drugimi skladbami, poleg tega pa še pokazali izvedbeno prepričljivost.

I. Z.

Nizozemski orkester bo vabil pri nas

Po obisku Arthurja van Dijka v Beli krajini

ČRNOMELJ — V sredo, 11. novembra, je tu končal svoj večdnevni obisk v Sloveniji predsednik Glasbene mladine Nizozemske, Arthur van Dijk iz Amsterdama. Visoki gost se je pri nas seznanil z dejavnostjo in načrti Glasbene mladine Slovenije, v Črnomlju pa še posebej z delovanjem Glasbene mladine Bele krajine, ki deluje pri črnomajski glasbeni šoli. V Črnomlju je obiskal učence osnovne šole na Loku, ki so se prav tedaj odpravljali v Ljubljano na ogled nove slovenske opere Krpanova kobila, in poslušal koncert salzburške kvinteta Classicwind 5 v črnomajskem kulturnem domu. Salzburški glasbeniki so nastopili v okviru akcije GM Odra.

Arthur van Dijk je bil z obiskom pri nas zadovoljen. Ugotovil je, da je kar nekaj možnosti, da Glasbeni mladini obeh držav začeta tesneje sodelovati. Prva takšna možnost se ponuja julija prihodnje leto, ko bo v Sloveniji gostoval 100-članski mladinski simfonični orkester iz Nizozemske. Orkester bo vabil v Črnomlju, nato pa izvedel štiri koncerte: v Črnomlju, Metliki, Brežicah in Ljubljani. Na sporedu bo imel tudi skladbo Bela krajina, simfonično pesnitev Marjana Kozine.

Nizozemskemu orkestru se bodo med njegovimi vajami v Črnomlju lahko pridružili tudi mladi slovenski glasbeniki, seveda če bodo uspešno prestali avdicijo, v njem igrali in z njim tudi odpotovali na turnejo na Dunaj, v Budimpešto in Prago.

- an

PREDAVANJE O PRAVLJICI

NOVO MESTO — Danes, v četrtek, 19. novembra, ob 17. uri bo v Študijski knjižnici Mirana Jarca predavala prof. Darka Tancer-Kajnik o sodobni pravljici. Predavateljica predava mladinsko književnost na Pedagoški fakulteti v Mariboru.

tako lovil kot na začetku, ko je bila galerija le »skromna trgovina z enim samim prostorom in izposojenimi slikami«.

I. ZORAN

NAPRODAJ DELA 24 LIKOVNIKOV

• Na prodajni razstavi, ki jo bodo v novomeški zasebni galeriji Gospodična odprli v četrtek, 26. novembra, ob 19. uri, bo s svojimi deli sodelovalo enaindvajset likovnih ustvarjalcev iz Dolenjske, Bele krajine in Posavja. To so: Danja Bajc, Mitja Berce, Marin Berovič, Niko Golob, Ana Guštin, Miran Hočevar, Alojz Konec, Jože Kotar, Samo Kralj, Jože Kumer, Marjan Maznik, Jožica Medle, Nataša Mirčič, Izidor Mole, Igor Obradnovič, Janko Orač, Marija Prah, Martin Skoliber, Borut Šprajcar, Mladen Vukšinič in Franc Zelenik. Na razstavi pa bodo tudi dela Božidarja Jakca (prispevala umetnikova soproga Tatjana Jakac) in Vladimira Lamuta (prispeval lastnik galerije). • Kot sponzorji bodo sodelovali: Izvršni svet Skupščine Novo mesto, Zavarovalnica Tilia (ta sicer omogoča večino kulturnih in drugih prireditev v Novem mestu in na Dolenjskem), Studio D, picerija San Sebastian in crkoslikar Gvido Hren.

Slovenija v jugoprimežu

V Seidlovi zbirki izšla knjiga dr. J. Prinčiča

Pri Dolenjski založbi v Novem mestu je kot 2. zvezek letošnjega letnika Seidlove zbirke izšla knjiga Slovenska industrija v jugoslovanskem primežu (1945 — 1956), ki jo je napisal dr. Jože Prinčič, znanstveni sodelavec v Inštitutu za novejšo zgodovino v Ljubljani. Delo

je plod večletne avtorjeve raziskave in prvi poskus zgodovinske obravnave industrializacije, ki je potekala na Slovenskem v prvem desetletju po drugi svetovni vojni. Osrednja predstavitev knjige je bila včeraj v Cankarjevem domu v Ljubljani, pripravili pa sta jo Dolenjska založba in Sekcija za novejšo zgodovino pri Zvezi zgodovinskih društev Slovenije.

Dr. Prinčič obravnava obdobje, ko so z izvajanjem industrializacije in elektrifikacije potekali najpomembnejši, hkrati pa najusodnejši gospodarski procesi na jugoslovanskem območju. V teh procesih se je razmeroma zelo hitro spremenilo gospodarsko in družbeno življenje, drugačno podoba pa je dobila tudi pokrajina. Ker pa je industrializacija temeljila na političnih in ideoloških načelih, ne pa na gospodarskih, so se razvijale samo določene panoge in le določeni industrijski centri, je bilo to usodno za nadaljnji razvoj. V obdobju ukazane pospešene industrializacije, temeljila na političnih in ideoloških načelih, ne pa na gospodarskih, so se razvijale samo določene panoge in le določeni industrijski centri, je bilo to usodno za nadaljnji razvoj. V obdobju ukazane pospešene industrializacije, ki se je končalo z letom 1956, je bilo prepovedano dvigovanje življenjsko raven, razvijati družbene dejavnosti in predelovalno industrijo, dopuščeno pa nasilno spreminjanje socialne sestave prebivalstva in polžev napredovanje kmetijstva in drugih neindustrijskih panog.

Iz knjige je razvidno, da je bila politično zasnovana industrializacija še posebej neugodna za Slovenijo kot najrazvitejšo republiko. Naložili so ji največja bremena vsedržavne industrializacije, saj je morala pomagati drugim republikam; takrat je veljalo, da morajo razvitejši počakati na nerazvite. To pa je le eden izmed vidikov takratne centralno vodene gospodarske politike, ki se ji je Slovenija upirala, saj je bilo očitno, da je takšna politika nesmiselna.

V svoji knjigi dr. Prinčič razkriva enega od glavnih vzrokov za propad real-socialističnih sistemov, to je eksperimentiranje na gospodarskem področju, vmešavanje politike vanj in zato slabo vodenje gospodarstva. V okviru tega še posebej prikazuje, kako trd in za gospodarski razvoj Slovenije poguben je bil primež, ki so ga privijali v Beogradu.

I. ZORAN

»Gospodična« ne misli samo nase

V tej novomeški zasebni galeriji bodo 26. novembra odprli prodajno slikarsko razstavo, katere izkupiček bo šel za novo novomeško porodnišnico

NOVO MESTO — Nekaj več kot tri leta je, kar so za nekdanjo Košakovo gostilno v Ulici talcev v priličju hiše, kjer je opravljal dejavnost steklar Šiško, odprli zasebno galerijo Gospodična. Zdjaj se seveda že znano, da je to ustanova, ki se ukvarja s posredovanjem likovne umetnosti in vedo zanjo tako tisti, ki bi radi prodali slike, kot tisti, ki bi jih radi kupili. Galerija sodeluje z okoli 30 slikarji pretežno iz Dolenjske, dobiva pa tudi čedalje več ponudb likovnih ustvarjalcev od drugod.

Zadnje čase prireja galerija Gospodična prodajne razstave del dolenjskih slikarjev in to jesen sta se že zvrstili dve takšni likovni predstavitvi. V dogovoru s slikarji pravkar pripravljajo novo prodajno razstavo, katere čisti izkupiček bo namenila za opremo nove novomeške porodnišnice. To bo neke vrste humanitarna akcija, ki naj bi z neavkijsko prodajo slik dala za porodnišnico kaj več kot le simbolično vsoto denarja. Galerija je povabila k sodelovanju 21 slikarjev iz Novega mesta, trebnjske občine, Posavja in od drugod s prošnjjo, naj vsak prispe-

va po eno do tri del. Razstavo, ki bo sponzorirana, bodo v prostorih galerije in s kulturnim programom odprli prihodnji četrtek, 26. novembra, ob 19. uri.

Galerija Gospodična nikakor ne misli samo nase. »Rada bi naredila in tudi namerava storiti kaj več, kot je do zdaj, tudi v družbeno korist,« pravi njen lastnik in vodja Slavko Pavlenč. »Z leti so prišle izkušnje, tako da nekako že vem, kaj in kako delati v prihodnje. Ne gre samo za to, da slikar dobi možnost razstaviti slike in jih prodati, ampak tudi za to, da bi kupec pri nas res dobil sliko, ki jo išče. Galerija naj bi torej ne bila samo nekakšna trgovina s komisijko prodajo slik, temveč naj bi, kolikor se da, tudi usmerjala likovno dejavnost, in sicer tako, da bi se vnaprej vedelo, kakšna dela bo sprejemala in kaj se bo dalo v njej dobiti.«

Galerija seveda sprejema le uokvirjene slike. Prenekateri slikar pa ima prav z uokvirjanjem probleme, ker so te reči zelo drage, poleg tega pa tudi ne gre vsak okvir v vsaki sliki. Da posleji tisti, ki bodo hoteli razstavljati v

Gospodični, ne bodo več imeli tovrstnih ovir, jim bo lahko pomagala galerija. Slavko Pavlenč bo v nekaj mesecih sam odprl delavnico za uokvirjanje vseh vrst likovnih del, kamor šteje tudi fotografije, gobeline, razne tapiserije in podobno. Pri njem bodo lahko naročali okvirje ne le ustvarjal-

Slavko Pavlenč

ci, ampak tudi zbiralci likovnih del. »Kasneje se bo morebiti pokazala potreba še po čem, česar zdaj še ne morem predvidevati. Bomo videli, naj prinese čas,« doda Slavko Pavlenč. Prepričan pa je, da se ne bo nikoli več

Jakob Savinšek: Portret očeta Božidarja Jakca, beli kamen, 1950

Kdo ima doma kakega Savinška?

Prošnja Moderne galerije

Moderna galerija v Ljubljani pripravila retrospektivno razstavo del slovenskega kiparja Jakoba Savinška (1922 — 1961). Odprli jo bodo decembra 1993, na njej pa celovito predstavili umetnikov opus. Savinškova dela seveda niso zbrana na enem mestu, imajo jih muzeji, galerije, številni zasebniki, v več krajih pa so njegove skulpture javni spomeniki (npr. v Novem mestu). Skratka, najti jih je povsod tam, kjer se je umetnik gibal, živel in ustvarjal. Poleg kipov, ustvarjenih največ iz kamna, šteje Savinškova zapuščina tudi reliefe, risbe, grafike in slike. Moderna galerija naproša lastnike njegovih del, naj ji vse, kar imajo Savinškovega, prijavijo, da bo tako lahko ne le evidentirala celoten umetnikov opus, temveč tudi pripravila razstavo in ustrezno uredila katalog.

Bo trta rešila hribovske kmetije?

Slovenija je hribovita dežela. Tisti, ki so jo premerili po dolgem in počez, pravijo, da se samo tretjina kmetijskih zemljišč nahaja na ravnini, vsa ostala pa ležijo na hribovitem svetu. Kapital takih predelov ni v skopi zemlji, temveč v ljudeh. Če se bo družba še naprej tako mačehovsko obnašala do njih, se na njihovo trdovratnost ne bo moč več zanašati. Popustili bodo in odšli v dolino.

Večkrat se je že pokazalo, kako je državi malo mar za hribovske ljudi, toda nekateri od njih se ne dajo kar tako. V Posavju so se zato pred dobrima dvema letoma začeli povezovati. Najprej v odboru in danes v Zvezi kmetov za ohranitev hribovske kmetije. Na težave so naleteli že takoj na začetku. V tem koncu Slovenije namreč ni značilnih višinskih kmetij, so pa hribovske, ki delajo v ravno tako težkih pogojih. Po opredelitvi Zadrugne zveze Slovenije je hribovska kmetija tista, ki se nahaja nad 600 m nadmorske višine ali tudi nižje, če ima več kot polovica njenih parcel 25-odstoten nagib. Poleg višine se pri razporeditvi upošteva še dostopnost, povezanost s šolo in bližnjim krajem ter nasploh razvitost infrastrukture.

Posavski hribovske kmetije se zavzemajo za točen popis takih kmetij, od katerih naj bi vsaka dobila tudi svoj program razvoja. Ta bi bil lahko osnova za morebitno finančno pomoč, ugodne kredite ali davčne olajšave. Zavzemajo se tudi za drugačno veterinarsko službo v hribih, za čim boljše izrabo kmetijskih strojev, pospešen razvoj pašne živinoreje, gojenja drobnice in za razmah dopolnilnih dejavnosti.

Hribovske kmetije se skoraj praviloma ne morejo preživljati samo s kmetijstvom. Dopolnilne vire dohodkov si nekateri iščejo s kmečkimi turizmom in s prodajo lesa iz domačih gozdov. Skoraj zamrla je že stara kmečka obrt, vendar je ne bi bilo napačno spet oživiti. Hribovskim kmetijam bi veliko pomenilo tudi, če bi začeli vzpodbujati predelavo pridelkov na domu. Možnosti je veliko. Nekateri prisegajo na pridelavo domačih sirov s poreklom, sušenje raznovrstnega sadja, žganjekuho, predelavo mesa in podobno.

Brez vinograda ne bi šlo

V vinorodnih krajih so lahko dobro dopolnili kmetijstvu vinogradi. Seveda je vmes še velik "če", kajti ob sedanjem načinu odkupa grozdja in nizki ceni vin visokih kakovosti je izredno težko dobro gospodariti. Kljub temu pa je morda ravno vinogradništvo tisto, ki bo dalo nekaterim hribovskim kmetijam nov zalet. Kmetom, ki so se usmerili v pridelavo grozdja, postaja vse bolj jasno, da morajo dobro grozdje predelati v dobro vino in ga

tudi dobro prodati. Tudi v posavske gorice prodira spoznanje o pomenu lastnega polnjenja v steklenice in o vinih, za katera se bo dobro vedelo, s katere kmetije prihaja. Vino mora imeti ime, jasno poreklo in sloves, pa se bo prodajalo po taki ceni, kot si jo zasluži.

Da bi se prepričali, kako gre danes hribovskim kmetom, smo se zapeljali na Bizeljsko, v kraje, kjer je s trto zasajeno okrog 700 ha zemljišč, največ na Drenovcu, Kupcah, Janeževih gorci in Vrhovnici. Že od nekdaj so tu živeli dobri in daleč naokrog poznani vinogradniki. Na kmetijo Kelhar vodi danes skoraj do konca asfaltirana strma pot v smeri cerkve sv. Vida. Tu je lep razgled na Bizeljsko in še dalje na polja proti Hrvaški. Cerkvica, ki je bila pozidana v 17. stoletju, je danes obdana z lepimi novimi vinogradi.

Le malo pred cerkvijo zavije makadamska pot na desno proti Kelharjevi domačiji v Vrhovnici 5. Zdaj je že težko zgrešiti, saj se cel kup gospodarskih poslopj razteza na bližnjem pobočju. Vsi člani družine, ki so najtesneje povezani s kmetovanjem, so doma. Najmlajši brat še zajtrkuje; Marjan, ki bo, če bo šlo vse po sreči, nasledil kmetijo, se ravnokar pripelje na dvorišče s traktorjem, mama in oče delata vsak po svoje, babica pa sedi za kuhinjsko pečjo. Najstarejši sin živi in dela v Sevnici. Marjan ima ženo in sinčka Lukca, kaj kmalu pa pričakuje še Mihca. Ta del družine živi v Ljubljani, saj ima žena tam službo. "Težko je, pravi Marjan, ampak kaj hočemo? Služba je gotov vir dohodka, pri nas se pa nikoli ne ve."

Obnavljajo, čeprav so zamudili

Kelharjevi so si le s težavo zgradili nov hlev, v katerem je danes 8 krav in pet telic. Suša jim je vzela 70 odst. pridelka. Kravam, ki se običajno pasejo po travnikih, so pokrtili že velik del koruze, tako da bodo morali čredo zmanjšati za polovico. "Ko so se dobili ugodni krediti in na veliko gradili hlevi, smo bili mladi v šolah. Zdaj pravijo, da smo priložnost zamudili. Ali se je svet zdaj ustavil? Kaj zdaj ne bomo več živeli?" se jezi Marjan. "Hribovci nismo rentabilni, pravijo in puščajo, da se ljudje odseljujejo v dolino. Kmetije v hribih morajo biti večje in morajo imeti urejen dodaten vir dohodka. V Zvezi za ohranitev hribovskih kmetij se za to zavzemamo, vendar nimamo sogovornika, saj se danes s tem nihče ne ukvarja. Ministrstvo za kmetijstvo nam na pobude sploh ne odgovarja."

Na Bizeljskem so se vinogradi obnavljali prej kot drugje na Štajerskem, npr. v Halozah, zato je tu več klasičnih sort in se šele v zadnjem času pojavljajo mladi nasadi "modernih" sort. V Kelharjevih vinogradih je zdaj zasajeno 7.000 rodni trt in še 5.000 dvetletnih sadik šardoneja. V starejšem nasadu so mešane sorte: rumeni plavec, modra frankinja in laški rizling ter nasad sovinjona. V kratkem načrtujejo še nasad rulandca (sivega pinota). Ocenjujejo, da je na Bizeljskem okrog 80 ha posebej dobrih leg za vinograde, mednje uvrščajo tudi svoje.

Kelharjevi so bili člani zadruge ali kooperanti vse od leta 1955. Pravijo, da so grozdje v glavnem le oddajali, saj je bilo zelo slabo plačano. "Včasih, še pred vojno, so prihajali na Bizeljsko kupci iz Savinjske doline.

Trgovina je dobro tekla, saj smo prodali grozdje tako rekoč že maja," se spominja oče Kelhar. "Pa da je vsaj vinska klet ostala na Bizeljskem, tako kot je bila nekdanj! Tako bi vinogradniki vsaj nekaj imeli," doda še mama. Ob tem upajo, da bo država poskrbela za bivše zadržnike, ki so dolga leta vlagali v zadruge in zdaj ostali brez vsega.

Ni takega vina, kot je bizeljsko

Odločili so se namreč, da gredo po svoje. Skupaj s še nekaj vinogradniki so ustanovili vinogradniško zadruge. Zbrali so korajžo in začeli vino pridelovati doma ter ga tudi stekleničiti. K temu so jih vodile grenke izkušnje izpred petih let, ko so morali zaradi denarne stiske (odplačevali so hlev) oddati 2000 kg grozdja sorte sovinjon Slovinu. Podjetje je za vino pobiralo priznanja, za kmetijo Kelhar pa ni vedel nihče. Prve svoje buteljke so napolnili v letu 1989 s sovinjonom, ki se je uvrstil med vrhunska vina. Leto pozneje so napolnili 2000 steklenic sovinjona iz pozne trgatve in zanj na sejmu v Gornji Radgoni dobili oceno 18,97 točke.

Lansko leto jim je pridelek pobrala močna pozeba, sicer pa so doslej vino stekleničili v krškem Agrokombinatu, kjer so imeli zanje veliko razumevanja. Prepričani pa so, da bo

Kelharjevi v kleti, kjer v sodih zori plemenito vino

stroka slej ko prej postala samostojna in ne bo več v službi posameznih kmetijskih podjetij. Kelharjevi napredujejo počasi, s trdim delom, ampak zanesljivo. Odločili so se urediti lastno klet, kupili so si ročno polnilno opremo, steklenice in črpalko. Zdaj se ogledujejo za filtrom, ki jih bo stal okrog 4 tisoč mark. Denarja sicer nimajo, a si ga bodo izposodili, saj zdaj druge poti več ni.

Letos se niso pridružili zadruzi in tudi niso oddali grozdja. V njihovi kleti so zato vsi sodi polni in v njih še prijetno vre, še posebno mošti iz grozdja pozne trgatve. V minulih dneh je Martin tudi pri njih iz mošta naredil vino, rdeče iz žametne črne in frankinje, ter belo sort sovinjon, laški rizling in rumeni plavec. Gospodar Kelhar je povedal tudi to, da je mošt rumenega plavca, ki sicer velja za izredno kislno sorto, vseboval 18 odst. sladkorja, kar se zgodi morda enkrat v sto letih.

Približno tretjino letine (bela sortna vina) bodo napolnili v steklenice, vse ostalo še čaka v kleti na kupce. Kelharjevi se bojijo, kot še nikoli. Takole začetni čisto na svoje, brez stalnih kupcev in to v letu, ko bo dobrega vina povsod dovolj, ni mačji kašelj! Bojijo pa se še posebej zato, ker je njihova domačija v hribih in je pozimi zelo težko dostopna. Pa vendar verjamejo v boljše čase, ko bomo Slovenci začeli ceniti kakovostno vino z natančnim poreklom, mu vrnili dobro ime ter z njim pridobili tudi kupce. Marjan Kelhar hrani steklenico rdečega vina od vinogradnika, ki so ga nekoč obiskali v Italiji. Rad pokaže, kako skromno etiketo ima, a ga njegov stoletni sloves prodaja po 130 mark. Čeprav sam ni povedal, je bilo mogoče sklepati, da ga ta steklenica vodi pri delu. "Najprej moramo prepričati sami sebe in potem še druge, da takega vina, kot je bizeljsko, na svetu ni!"

BREDA DUŠIČ-GORNIK

begunci

Usode, ki visijo na nitki

Skoraj 600 beguncev je našlo začasni dom v nekdanji črnomaljski vojašnici. Nanje nekateri še vedno gledajo postrani in z nezaupanjem, drugim se smilijo. Za zidovi vojašnice se skrivajo usode, ki le malokdaj privrejo na dan. Vsak od beguncev svojo skriva v sebi, ko pa se odpre, je marsikdaj med solzami komaj dovolj prostora še za besede.

Med tistimi, ki so že skoraj sedem mesecev začasni prebivalci Črnomolja, sta tudi Zupkovičeva Kata ter njena snaha Marija. Nekoliko pozneje se jima je pridružil še Katin edini sin in Marijin mož Petar. Prišel je le na obisk, a mati ga ni več pustila nazaj na fronto. "Pa saj tudi ne vem, kaj bi tam počel, ko pa še puške zame niso imele," je upravičil svoje bivanje v centru redkobesedni Petar. Zato pa je bolj zgovorna žena Marija pomagala tašči dopolniti njuno begunsko zgodbo. Kata, ki velja z 78 leti za eno najstarejših črnomaljskih begunk, ima sicer izredno dober spomin, le sluh jo že zapuša.

Zupkovičevi prihajajo iz vasi Bok pri Orašu v Bosanski Posavini. "17. aprila so nas strpali v tovornjake ter nas čez Savo odpeljali v Županjo, kjer smo prenočili, potem pa

nadaljevali pot v Zagreb. 12 dni smo spali v športni dvorani, nakar so nam pojasnili, da to ni primeren kraj za bivanje ter nas odpeljali v Črnomelj. Ko smo šli od doma, nismo vedeli, kam nas peljejo. Rekli so, da do Save. Nas bodo vrgli vanjo? sem se takrat spraševala, danes pa bi najraje videla, da bi se bilo to zares zgodilo," pravi Marija. "Kaj vse smo imeli doma! Dve hiši, mlin, živino, prašiče, sadovnjake. Vse smo pustili, sedaj pa ne vemo ne kod ne kam. Naš predsednik bi nam lahko prejel povedal, kaj nas čaka, pa bi del premoženja rešili na Hrvaško," se jezi Marija. Zupkovičeve tolažijo vsaj novice, da njihovo vas po vseh teh mesecih še vedno branijo. Torej domačija še stoji. "Če bi bilo vojne kmalu konec, bi se lahko vrnili na svoj dom. In to bi zagotovo storila, pa četudi bi bila

Zupkovičevi iz črnomaljskega zbirnega središča za begunce.

v Črnomlju kraljica. Raje ostanem doma to, kar sem bila, kmetica," upa Marija. A hitro pristavi, da le še bogu verjame, da bo vojne zares nekoč konec. V ljudi nima ne upanja ne nezaupanja, prepričana, da ne bi storili vseh teh grdobij, če bi imeli le malo človeške vesti.

"Čeprav trpijo tisti prebivalci, ki so še v Bosni, tudi nam ni nič bolje. Smo izgubljeni, brez prihodnosti. Psihične težave so strašne. Danes slišim, da je umrl ta, ki sem ga poznala, bog ve, kdo bo na vrsti jutri. Saj sploh ne moremo biti več normalni! Mučimo sami sebe in tiste, ki nam nudijo zatočišče. Ko bi vsaj zagotovo vedeli, da bomo lahko ostali tukaj, dokler se razmere v Bosni ne uredijo. Tako pa nam ostane le, da čakamo, kaj bo. Naše usode visijo na nitki. Vse to pa ubija telo in duha. Včasih skoraj nismo vedeli za zdravnik, sedaj pa smo pogosto njegovi pacienti. A vprašanje je, če so za takšne bolečine sploh zdravila," pripoveduje Marija. Zaveda se, da kot begunci niso gospodarji svojega življenja, zato tudi v mirni Sloveniji niso mirni. Bojazen pred terorjem v BiH je tako velika, da se boje, da bodo morali zapustiti svoja varna zatočišča, še preden bo zopet mir. "A kam naj grem," se sprašuje Marija. Dva otroka ima, oba v tujini. Hčerka ima v švic štiri otroke, k sebi pa so vzeli še moževe stašče. Sin je ušel v Nemčijo lani, ko bi moral kot vojaška oseba napasti Hrvaško. Podpora, ki jo dobi kot azilant, je preskromna, da bi lahko preživel še tri Zupkoviče.

Njihovo edino bogastvo in tolažba, vsaj za sedaj, ostajajo molitveniki in rožni venc. Marija ima v polivinilasti vrečki skrbno shranjenih kup molitvenikov, prav tako Kata. To je bilo skoraj edino, kar jima je v naglici uspelo vzeti s seboj. "V molitvi iščemo tolažbo, upanje, z njo izražamo prošnje. Ves dan molimo za vse, zvečer pa nas moli skupaj vseh 20 stanovalcev naše sobe," pravi Marija, Petar pa pristavi, da bi želeli sporočiti Evropi, naj že enkrat uredi razmere v njihovi domovini. "Najbolj žalostno je, da je BiH revna, za rezeve pa ni nikomur mar," ni prav nič optimističen Zupkovič.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

Zavod na cesti, dom pa propada

Tik pred koncem leta, 28. decembra, se izteče odpovedni rok najemne pogodbe za prostore Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto (ZVNKD), ki jih ima ta ustanova na podstrešju stavbe, ki je last Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije na Kidričevem trgu v Novem mestu. V teh prostorih dela 10 od skupaj 22 delavcev ZVNKD, ostalih 12 je v prostorih novomeškega Sokolskega oziroma Narodnega doma. Bo torej ta pomembna ustanova konec leta na cesti?

Primerne delovne prostore skuša ZVNKD dobiti že od leta 1983, ko je postal samostojen zavod, vendar so bila vsa njihova številna opozorila zaman. Pred tremi leti se je del Zavoda vselil v Narodni dom, v prostore, kjer je prej deloval Dolenjski projektivni biro. Tudi tam je Zavod najemnik in tudi tamkajšnji prostori ne ustrezajo njihovim potrebam. Na Zavodu so se že pred časom lotili izdelave konservatorskega programa za Narodni dom, ki je kot prvi narodni dom v Sloveniji, razglašen za kulturni spomenik. Stavba, v kateri je dolga leta po vojni domoval Dom JLA, je skrajno zanemarjena in propada pred očmi javnosti. Konservatorski program so na Zavodu

zastavili tako, da bi hkrati rešili kulturni spomenik in končno dobili potrebne in primerne prostore za svojo dejavnost. Svoje prostore na Zavodu vidijo v zgornjih dveh nadstropjih doma in v adaptiranem podstrešju, medtem ko naj bi bilo pritičje namenjeno javnemu programu; tam bi lahko uredili kavarno s čitalnico, trgovino z umetninami in starinami, prostor za interesne dejavnosti za otroke po zgledu ljubljanskega Pionirskega doma ipd. Skratka, javnost naj bi imela v prenovljenem Narodnem domu pristoje pristojnosti, medtem ko naj bi bili v obeh nadstropjih in na podstrešju prostori Zavoda, vključno z restauracijskimi delavnicami, strokovno knjižnico, prostori za

dokumentacijo, prostori za študij, informacijsko dejavnostjo itd., kamor pa bi seveda imela pristop tudi tako imenovana strokovna javnost in seveda zainteresirani ljudje sploh.

Novomeški izvršni svet je letos spomladaj sprejel sklep, da se Narodni dom nameni za dejavnost ZVNKD, da se izdelata konservatorski program in projektna dokumentacija. Vendar se je zapletlo pri funkciji sedanje dvorane v tem domu. Na Zavodu vidijo dvorano kot prostor, v katerem bi predstavljali svojo dejavnost, organizirali strokovne razprave, predavanja, pripravljali gostovanja, razstave ipd. Prostor, kjer je bil oder, bi preuredili v informacijski del, na galeriji uredili prostor za svojo dokumentacijo, galerijo pa z obeh strani podaljšali z mostovi. Na občini pa vztrajajo, naj bo dvorana javni prostor, namenjen amaterskemu oziroma avantgardnemu in lutkovnemu gledališču. To pa, pravijo na Zavodu, podre njihov program. Če bodo na občini vztrajali pri tem, Zavod ne vidi možnosti za svoje delovanje v Narodnem domu.

Vsekakor je treba zadevo z Narodnim domom rešiti čim prej. Pol potrebnega denarja za obnovo kulturnega spomenika in za ureditev prostorov za ZVNKD bi namreč prispevala republika iz proračuna. Zavod je kljub nedorečenosti investicijo na republiko že prijavil, da bodo tako v planu za prihodnje leto. Če bi vsa stvar stekla, bi Zavod prihodnje leto tako končno dobil svoje prostore, druga dela pri obnovi kulturnega spomenika pa bi trajala še nekaj časa.

ANDREJ BARTELJ

Njuna bogata jesen

Življenje pogosto piše zgodbe, ki so kakor povest o dobrih ljudeh. Čeprav je v njih mnogo trpkosti, na koncu običajno zmagata sreča. Tudi Neža in Karel Krnc z Jarčjega Vrha pri Bučki sta previharila čase, o katerih bi lahko spisala debelo knjigo.

Neža je tu gori, kjer je nebo razpeto med škocjansko in sevniško faro, že vsa leta, ki ji bodo kmalu naložila sedmi križ. Njen cvet mladosti je pozebel v prvi vojni zimi, ko je bila z družino in sovaščani pregnana z domače zemlje. Živo se spominja tistega strašnega mraza in bolečega slovesa, ko je jokala celo zapuščenega živina. Le štiri dni kasneje pa je Karel (s katerim sta se spoznala 18 let pozneje) prignal sem četo partizanov nad Nemce. Takrat je bila Neža s sotrpini že na živinskem vagonu na poti v Nemčijo. Štiri leta v tujini je po zaslugi svoje marljivosti in discipliniranosti dokaj znošno prestala. Najbolj svetli spomini so vezani na kraj, kjer so prebivali prvih šest mesecev. Tam je tako prirasla k srcu svoji delodajalki - hotelirki, da jo je hotela ta kar obdržati. A Neža se je oklepala družine, ki ji je bila vedno najsvetejša. Za delo sobarice in snalžke je tedaj dobivala zavidljiv zaslužek 40 mark mesečno pa še žepnino zraven. Ko so jih preselili drugam, je doživela marsikatero ponižanje in krivice, a vsaj mučili je niso. Po osvoboditvi jo je neslo domov kakor na perutih, čeprav ji je strahovita inflacija v državi poraženki do tal podrta privarčevani kupček mark. A komaj so domačijo postavili na nove temelje, jih je prizadela še obvezna oddaja. Potem je leta 1957 umrla ata in z mamo sta ostali sami. Kmetija je še kako potrebovala močne moške roke. Usoda, ki ji je malce pomagal Nežin brat, je čez leto dni k njej pripeljala Karla.

Tudi Karel se je do stičišča njunih poti moral prebijati "skozi puščavo in goščavo." Kot 15-letnega fanta ga je zgrabila kočena roka vojne in ga z rodnega Jelendola potegnili v partizane. Z globoko vero v boljšo in svobodno prihodnost je borbi žrtvoval štiri leta svojega rosnega življenja. Komaj si je dobro oddahnil, pa so ga 1949 spet poklicali

v vojsko, kjer so hoteli njegove sposobnosti kar najbolje izkoristiti. Obljubili so mu, da se bo lahko izsolal za veterinarja, kar ga je srčno veselilo, a nazadnje je postal oficir-graničar. Med drugim je bil celo komandir na madžarski meji. Ko je odslužil že 15 let, je dobri vojak Karel udaril s pestjo po mizi. "Tega kruha sem se za vse življenje najedel," zmajuje z glavo, v kateri ima spravljen računalniško točen spomin za datume in dogodke. V zakonu, ki ga je dva meseca po povratku domov sklenil s prvo ženo, sta se mu rodili dve hčerki. A komaj je druga dobro pogledala v svet, je postal vdovec. Žalost se je umaknila sreči, ko je srečal Nežo, ki mu je sopotnica že 33 let.

Mehko in enakomerno se prepletajo njuni dnevi kot šibe na ličnih košarah in koših, ki jih plete Karel. Te spretnosti ga je naučila teta Nežka, energična ženska, ki je bila znana po veselem raztegovanju harmonike in prerokovanju prihodnosti. Dediščino, ki mu jo je položila v roke, zdaj velikodušno poklanja dobrim ljudem. Ničkoliko hiš že krasijo njegove cajne. Čas za njihovo izdelavo je pozimi, ko večina dela na 9 ha veliki kmetiji miruje. Material za ogrodje najde pri kostanju, plete pa z leskovino. Za en izdelek porabi 20 do 30 ur. Nasploh je natančen pri vseh stvareh, hkrati pa se zaveda, kje so njegove meje. Tako se raje ne vtika, če na primer vidi, da je pri živali, h kateri ga pokličejo na pomoč kot domačega veterinarja, potreben težji poseg.

Tudi Neža ve, da ima narava svoj prav in z njo dobro sodeluje. Njene sadove pripravlja za ozimnico v pravi črni kuhinji. Najbolj znana pa je po svojih mlečnih specialitetah, predvsem zlato zapečeni smetani in skutici, katerih zrnca oplemeniti še aroma domačega kisa. Njene dobrote teknejo družinam daleč naokrog.

Krnceva sta složno stopila v novo jesen, ki je prišla pridne obdarovat s sadovi. A to ni vse njuno bogastvo, največje je tisto, ki se imenuje ljubezen in medsebojno razumevanje. In to bogastvo se jima končno pošteno obrestuje.

SABINA JOVAN

naše korenine

Z očetovega groba v zapor

Bilo je na očetovem pogrebu poleti leta 1944. Vzdušje je bilo žalostno, a žalosti družine, znancev in prijateljev, ki so prišli pospremit Jožeta Brulca, mlinarja iz Gotne vasi, na zadnjo pot, sta se pridružila tudi strah in negotovost, kajti vsepovsod okoli šmihelskega pokopališča so bile postavljene oborožene domobranske straže in cevi mitraljezov so bile grozeče uperjene prav na pokopališče. "Le kaj se pripravljate?" so se potihoma spraševali. Odgovor so dobili kmalu. Komaj so pogrebniški pričeli zasipati sveži grob, že je k pokojnikovi hčerki pristopil eden od domobrancev. "Ste vi Pavla Brulc?" jo je vprašal. Pritrčila je. Dejal ji je, da mora z njim. Sestra Ivanka, ki je videla, da hočejo Pavlo odpeljati, se je podvzela za njo, da bi zvedela, za kaj gre. Prijeli so tudi njo in tako sta obe za nekaj mesecev pristali v novomeških zaporih, pogrebci pa so se prestrašeni razšli. Ostal je le sveži grob, kjer je oče Jože legel kraj sina Martina, ki so mu ga domobranci ubili nekaj mesecev prej na Lakovnicah. Pri partizanih ni bil dolgo. Mobilizirali so ga in ravno bi

moral oditi domov, da bi skrbel za mlin in tri majhne otroke, ko ga je zadela krogla.

Pavli Brulc je zdaj že osemdeset let in je ena redkih, ki še ve povedati, kakšno je včasih bilo življenje v Gotni vasi. Rodila se je v Regrči vasi, kamor se je priženil njen oče potem, ko je pet let delal v Ameriki. S prihrankom in z izkupičkom od prodane materine regrške domačije je kupil posestvo Brezje v Gotni vasi, ko je bila Pavla še dete. Ta nekoliko odmaknjena domačija je postala sedmim otrokom, trem fantom in štirim dekletom, pravi raj. Idilična dolina s potokom, jezom in mlinom pa je bila tudi priljubljeno nedeljsko zbirališče za gotensko mladino. Življenja je bilo kar zabavno, često pa se je ob pesmi oglasila tudi harmonika, katere je bil še zlasti več brat Pepe. A so v to idilo pogosto udarjale tudi strele zle usode. Napeto je bilo že ob vsakem večjem deževju, ko je narasla voda ogrozila mlin. Še zlasti dramatična pa je bila poplava med prvo svetovno vojno, ko je bil oče na fronti in je bila mati doma sama z otroki. Enkrat se je zgodilo, da je privrščela voda z Gorjancev tako na hitro, da se iz hiše še umakniti niso utegnili. Na hitro je mati spravila otroke na podstrešje in reševala iz vode, kar se je rešiti dalo. Bilo je grozno. Voda je segala skorajda do oken, postelje so plavale po sobah in vse, kar ni bilo dobro pritrjeno, je odnašala s sabo. Šest sveže pečenih krušnih hlebcov je tako odplavalo in otroški voziček najmanjšega bratca Francija.

Pogosto so bile poplavljeni tudi poti do mlina in treba se je bilo prav potruditi, da so vreče žita in moke vanj in iz njega prišle suhe. Najstarejša sestra je bilo lepo in močno dekle. Harmoniko je znala raztegniti, da je

pelo srce. Tudi se ni kaj dosti obirala, če je bilo treba zagaziti v mrzlo vodo in pomagati ljudem pri tvorjenju. Ob taki priliki se je hudo prehladila, dobila skratinko in umrla.

Pozimi se je ropot mlinjskih koles često izgubil v visokem snegu, namalokrat pa je jih je led uklenil v svoj oklep, da so obstala. Takrat je bilo treba vzeti v roke sekire in jih reševati iz mrzlih okov. Zima leta 1929 pa je bila prehuda. Takrat je vse obstalo. Prav v tistem hudem mrazu je obstalo tudi materino srce. Grob na šmihelskem pokopališču so ji morali dobesedno izklesati v zaledenelo zemljo. Dan po pogrebu se je vreme obrnilo in zapihal je južni veter.

A led, čeprav mlinarjem nadležen, je bil lahko tudi donosen. Pavlin oče je imal na travniku nalašč za to skopane jame. Te je pozimi napolnil z vodo, in ko je zmrznila, je led s posebnimi sekirami klesal v plošče, te pa prodajal novomeškim trgovcem in gostincem, da so si v hladnih kletih napravili zalogo za poletje. Drugačnih hladilnikov in hladilnih skrinj tiste čase namreč še ni bilo.

Desetletje pred drugo svetovno vojno, najlepši čas Pavline mladosti, je bilo zelo živahno. Gotenska in okoliška mladina se je združevala v Društvo kmečkih fantov in deklet. Prirejali so izlete in zabavne prireditve pa predavanja in tečaje, smučarska in kolesarska tekmovanja, poleti pa so se pomerili tudi kosci in žanjice. To je bilo narodnoprobudno in napredno gibanje, zato je večina članov tudi potem, ko je izbruhnila vojna, znala hitro oceniti, koliko je ura, in večina jih je tako ali drugače sodelovala v odporu proti okupatorju. Tudi Pavla s svojimi brati in sestrami. Zaradi tega je bila zaprta in deležna številnih pretenj.

Pavla danes živi v hiši ob mostu, ki jo je skupaj s sestro podedovala po svoji teti. V tej hiši je bila svojčas gostilna Pri Kralju, ki jo je vodil Janez Petrič, ko je ta umrl, pa Pavlina teta. Gostilna je bila znana tudi po tem, da se je tukaj na svojih popotovanjih rad oglašil pisatelj Janez Trdina in kramljal z lastnikom. Frakelj, s katerega je pisatelj pil, je zdaj v muzeju, iz nekdanje gostilne pa Pavla še hrani nekaj predmetov: solnico, kočeno žlico, kavno skodelico in nekaj božjih kipcev. Še zlasti ponosna je na starinski gramofon, ki je nekdanji zabaval goste v sosednji Bonovi gostilni, potem pa skupaj s ploščami pristal pri Brulcih. Ta gramofon - na njem je vgravirano ime Ivan Bajželj, Ljubljana - je odvrtil že nešteto melodij in zasrbel že prenekatero peto, da je udarila v poskočnem taktu ob pod. Še zdaj kdaj zaigra in Pavlo spomni na ljudi in čase, ki jih že zdavnaj ni več.

TONE JAKŠE

Krmčeva z Jarčjega vrha pri Bučki

med zgodovino in legendo

Slovenci nismo bili avarski sužnji

Nemški zgodovinarji so v preteklosti pisali (med njimi je najbolj znan prof. Peisker), da so Slovenci bili avarski sužnji. Naši zgodovinarji niso našli prave protiuteži tej tezi, zato so bili raje tihi. Najbrž so premalo poznali zgodovinsko dogajanje na naših tleh.

Trditve, da smo morali Avarom kot sužnji obdelovati polja, ne drži, ker so bili Avari mongolski živinorejci in jim je bilo prepovedano uživati tisto, kar je zraslo na njivah. Naši predniki so jim morali oddajati samo vsako deseto ovco in služiti v njihovi pehoti. Tako svobodni Slovenci ob drugih ljudstvih nikoli več nismo bili kot prav za časov Avarov. Za

naše običaje, vero in za naše sodstvo se Avari niso zanimali in so vse lepo pustili na miru.

Vsak avarski ban je v svojem banatu združeval več pašnih občin, imenovanih župe, s predstojniki župani, ki so svojo službo opravljali na konjih. V Samovem uporu smo Slovenci obračunali z Avari in njihovimi župani. Le-ti so med drugim ustanovili svoje nomadsko naselje tudi na Javorovici. Tam še danes živijo njihovi potomci.

Bani so se preselili tudi v cruciumsko predmestje Ostroga in v Zakrakovje. Slovenci smo s polastili tudi avarskih oficirjev - tju-danov, ki so potem urili slovensko pehoto. Počasi so se asimilirali, njihovi potomci pa so današnji Čudovani, Čedeti, Čedine itd. To je tudi eden od dokazov, da smo Slovenci potem dobili svojo vojsko, s tem pa tudi oblast in vse pravice na ozemlju med Savo in Gorjanci.

Čeprav so avarske veljake Slovenci zmerjali s pasjeglavci, so od njih prevzeli vse tisto, kar je bilo dobro in koristno. Potomci azijskih nomadov so za sabo pustili številne sledi. Na Šentjernejem polju je, denimo, prava poplava priimkov Župan. To ime se je ohranilo, kot smo že prej omenili, tudi v gorjanski vasi Javorovica.

SLAVKO DOKL

Pavla Brulc z gramofonom in sestrično vnučko Melito

Zreb je izmed reševalcev 44. nagradne križanke izbral JANJA VOVKA iz Straže in SILVANA MOZRA iz Krškega. Vovku je pripadla denarna nagrada 2.000 tolarjev, Mozer pa bo prejel knjižno nagrado. Nagradjencema čestitamo. Dobitnika denarne nagrade prosimo, naj nam čimprej sporoči svojo enotno matično številko (EMSO) in številko ali tekočega računa ali žiro računa ali hranilne knjizice, da mu bomo nagrado lahko kar najhitreje nakazali.

Rešite današnje križanko in rešitve pošljite najkasneje do 30. novembra na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 46! Ovojnico brez poštno znamke lahko osebno oddate v naš poštini nabiralnik pri vhodu v stavbo, kjer ima uredništvo svoje prostore.

REŠITEV 44. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 44. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: SKALD, ROA, TONE KRALJ, ALKA, OKOV, NOE, AGAVA, NA MRTVE, OR, SORA, EARL, ALPE, ZORN, IST, KIOTO, SIT, SLA, RAMIN, OLINTOS, ONIKANJE, AJKA, NANA, GEN, TEA.

nagradna križanka 46

Grid for crossword puzzle 46 with clues in Slovenian and a portrait of a man on the left.

prgišče misli

So stvari, ki lahko osrečijo življenje, vendar jih ljudje ne znajo uporabiti. O. ELITIS
Velika umetnost išče globljo in izvorno resnico, ki se izmika očesu golih čutov ali golega razuma, išče dušo stvari. Š. AUROBINDO
Zlato ukroti najjače človeško srce. SAPFO
Tisti, ki jih velika ljubezen odvrne od vsega osebnega življenja, se morda obogatijo, zanesljivo pa osiromašijo tiste, ki si jih je njihova ljubezen izbrala. A. CAMUS

zdravnik razlaga 1

mr.sc.dr. Tatjana Gazvoda: Multipla skleroza

To je pogosta in huda bolezen centralnega živčnega sistema predvsem mlajših odraslih ljudi. Klinično se bolezen pokaže med 20. in 40. letom starosti, torej v najbolj aktivni in ustvarjalni dobi življenja. Danes je v svetu približno milijon bolnikov z multiplo sklerozo. Vzrok bolezni še vedno ni pojasnjen, čeprav ga v svetu mrzlično raziskuje cela armada strokovnjakov različnih specialnosti. Mnoge države v svetu dajejo prav za te znanstvene raziskave ogromne vsote denarja.

Ugotoviti, da gre za multiplo sklerozo, ni vselej preprosto. Marsikdaj ima bolnik težave, ki niso značilne in jih razlagamo kot nevrotične. Neredko se bolezen pokaže v jasni obliki šele po večletnem trpljenju bolnikov in tavanju od zdravnika do zdravnika. Pogostnost bolezni je v naših krajih velika, od 30 do 80 bolnikov na 100.000 prebivalcev.

Čeprav se znaki bolezni zelo spreminjajo, bolezen značilno poteka v ponavljajočih se krajših ali daljših obdobjih lažje oziroma hujše telesne onesposobljenosti, ki jim sledijo različno dolga obdobja izboljšanja ali, kot strokovno pravimo, remisije. Bolezen je kronična, napredujoča in v hujših primerih lahko privede do hude invalidnosti, ko je bolnik vezan na voziček ali posteljo in pomoč drugih. Nasprotno pa ima bolezen pri mnogih bolnikih povsem blag potek in lahko kljub bolezni nadaljujejo svoje poklicno delo in živijo normalno življenje. Sodobno zdravljenje multiple skleroze temelji na rezultatih najnovejših raziskav o vplivu okolja, ki povzročajo reakcijo v centralnem živčevju bolnikov z dedno dispozicijo za multiplo sklerozo.

Epidemiološke raziskave multiple skleroze kažejo, da je bolezen zelo razprostranjena v zmernem pasu severne zemeljske poloble: v Severni Ameriki, Kanadi, Angliji, Irski, skandinavskih deželah, srednjeevropskih državah pa v Avstraliji, Novi Zelandiji in Tasmaniji na južni polobli. Zanimive so tudi analize bolezni med severnoevropskimi priseljenci v Južni Afriki in Izraelu, ki kažejo na faktor okolja (morda virus?) v zgodnji mladosti obolelih. Pokazalo se je, da priseljenci nad 15. letom starosti zadržijo visok riziko obolenja severnoevropskih dežel, od koder so prišli, mlajši pa obolevajo z nizkim rizikom dežele, v katero so priseljeni.

skleroze pri osebah z dedno nagnjenostjo za to bolezen. To potrjuje velika obolevnost v zmernem pasu in vse manjša proti ekvatorju.

Čeprav vzrok multiple skleroze do danes še ni pojasnjen, sodobne raziskave kažejo, da je bolezen avtoimuna, vezana na neki način na virusno infekcijo. Bolezenski proces predstavlja propadanje ovojnic bele snovi centralnega živčevja, povezana z vnetjem ter posledično zmanjšano ali prekinjeno prevodnostjo živčnih dražljajev. Različno velika žarišča takega propadanja se značilno pojavljajo v hujših ali lažjih zagonih bolezni na različnih delih centralnega živčevja: velikih ali malih možganih, možganskem deblu, hrbtenjači in očesnem živcu, zato so tudi bolezenski znaki različni oziroma mnogoteri. Na mestu bolezenskih žarišč ostanejo večji ali manjši brazgotinasti madeži.

Kakšni so znaki bolezni?

Prvi je natančneje opisal bolezenski potek v svojem dnevniku vnuč angleškega kralja Georgea III., sir Augustus d'Este, ki je v začetku 19. stoletja v iskanju uspešnega zdravila za svojo bolezen prepotoval vso Evropo, kot še danes počenja marsikateri obupani bolnik.

Različne znake bolezni je prvi strokovno natančneje opisal in povezal z bolezenskimi žarišči v centralnem živčevju slavni Charcot 1868. leta. Njegov bolezenski trias (trzljaj očesa, motnje govora in tresenje) je dolgo veljal za osnovo diagnoze multiple skleroze. Oppenheim pa je prvi poudaril pomembnost spreminjajočih se bolezenskih znakov.

Različni znaki multiple skleroze se lahko pojavijo naglo, v nekaj minutah ali urah, redkeje postopoma, in napredujejo počasi. Včasih se pred prvimi znamenji pojavi občutek splošne oslabelosti, nespečnost, utrujenost, razdražljivost, revmatizmu podobne težave v mišicah in sklepih. Pogosto se pojavi oslabelost ene ali več okončin. Bolnik pri tem občuti težo v eni ali več okončinah, utrudljivost, nespretnost, predmeti mu padajo iz rok, težko hodi, lahko je celo povsem ne-gibljiv. Oslabelost traja različno dolgo, največkrat postopoma mine, spontano ali ob zdravljenju, vendar pogosto zapusti večje ali manjše posledice, ki se sčasoma nakopičijo. Ker je očesni živec zelo občutljiv, je poškodba vida pogost znak multiple skleroze. Včasih je nenadna prehodna izguba vida, ki traja nekaj ur ali dni, prvi znak bolezni. Pogosti pa so spremenjeni občutki v prstih ene ali več okončin.

(se nadaljuje)

zanimivosti iz sveta

Nevarni nebesni popotnik

Vsako leto ob koncu poletja Zemlja na svoji poti po vesolju prečka tirnico kometa Swift-Tuttle. Gre za večji komet, čigar premer je okrog 10 km. Če bi se nebesna popotnika srečala, potem bi človeštvo doživelo strahovite čase. Kot pravijo poznavalci, bi komet ob padcu na zemeljsko površje naredil ogromen krater, v katerem ne bi seveda ostalo nič živega. Zaradi silovitega udara bi nastal uničujoč potres, na oceanih pa bi se dvignili velikanski valovi, ki bi obšli svet in na svoji poti uničevali obalna območja. A to še ne bi bilo konec strahot. V ozračje bi se dvignilo veliko prahu, ki bi za nekaj mesecev zakril sonce, posledice mesece dolgih noči pa bi bile uničujoče za rastlinstvo in živalstvo, saj bi mnoge vrste izumrle. Človeštvo bi bilo zdesetkano, če bi tako kozmično katastrofo sploh lahko preživelo.

To niso zgolj fantazije. Podobne katastrofe so se na svetu že dogodile. Strokovnjaki domnevajo, da je do silovitega trčenja Zemlje in velikega kometa prišlo pred 65 milijoni let, ko so izginili dinozavri in še mnoge druge živalske in rastlinske vrste. Nekoliko manj uničujoče je bilo trčenje pred 35 milijoni let, ko je komet padel blizu severnoameriške celine; val, ki je nastal ob tem, je bil visok 300 m in je dobesedno odplaknil vse živo na vzhodni ameriški obali.

Kolikšne so možnosti, da se Zemlja in Swift-Tuttle srečata? Zelo majhne. Še najbližje si bosta leta 2126, možnost trka pa je 1:10.000. Kljub temu je Mednarodno astronomsko združenje svojim članom priporočilo, naj skrbneje opazujejo omenjeni komet, da bi lahko ponovno in natančno izračunali njegovo pot.

Ženske in kap

Kadar govorimo o srčnih in žilnih boleznih, si običajno predstavljamo, da te bolezni prizadevajo predvsem moške, in to poslovneže srednjih let, ženske pa da so manj ogrožene. Toda resnica je drugačna.

V ZDA, kjer vodijo natančne zdravstvene statistične podatke, je srčno-žilnih bolnikov okrog milijon in kar za polovica je med njimi žensk. Od pol milijona smrtnih srčnih kapi letno odpade na ženske kar 247.000 primerov. Srčna kap je ubijalec št. 1 med Američankami in je celo šestkrat pogostejša kot smrt zaradi raka dojk. Ženske, ki jih je zadela srčna kap, imajo, po statističnih podatkih sodeč, še enkrat večjo možnost kot moški, da v naslednjih nekaj tednih umrejo. Je pa neka pomembna razlika, ki pojasnjuje tudi splošno prepričanje o srčni kapi kot izrazito moški tegobi. Ženske se s srčno kapjo srečajo šele v poznejših letih in je razmeroma zelo redka pri ženskah pred menopavzo. Od četrte milijona srčnih kapi letno je samo 6.000 primerov srčne kapi pri ženskah, mlajših od 65 let. Do menopavze so ženske

očito nekako zavarovane pred srčnožilnimi obolenji. Strokovnjaki menijo, da jih varuje ženski spolni hormon estrogen, katerega izločanje po menopavzi drastično upade in ožilje se začne pospešeno mašiti.

Še en sorodnik

Švicarski biolog Marco Schwartz je že leta 1985 na območju Rio Maues v Amazoniji ujel nekaj malih dolgoropih opic dokaj nenavadnega videza: rožnatega obraza, široko razmaknjenih oči, z nosom, podobnim koaliniemu, in črtastim krznom. Opice je vzel s seboj v svoje središče za divje živali v Morretesu in tam dobil od para teh opic podmladek. Čez čas sta od ujetih živali ostala samo samička in njen mladič. K sreči je središče obiskal tudi nekoliko bolj radoveden obiskovalec, ki je nenavadni opici slikal, fotografiral pa poslal primatologu Russellu Mittermeierju v Ameriko. In šele ta je razkril skrivnost, kaj je Schwartz pred sedmimi leti sploh ujel.

Žival mu je bila neznana, zato se je odpravil v Schwartzovo središče in si tam živalci natančno ogledal. Nobenega dvoma ni bilo več, znanost je odkrila novega, doslej neznanega primata ali po naše prvaka. Žival je dobila znanstveno ime Callithrix mauesi in je 244. član prvakov obširnega oddelka sesalcev, ki so od vseh živali najbližje človeku oziroma človek sam sodi vanj.

Znanost seveda o novem prvaku in njegovih življenjskih navadah ne ve veliko, saj ga v naravi še niso opazovali. K sreči je njegova domovina v tistem delu Amazonije, ki še ni ogrožen, zato biologi upajo, da si bodo živali kmalu podrobneje ogledali v njihovem naravnem okolju.

Hiša na ekranu

Marsikdo si prej ali slej zaželi preurediti svoje bivališče, kaj popraviti, izboljšati, spremeniti. Pri tem največkrat nima povsem jasnih predstav, kako bodo spremenjeni prostori videti. Osebni računalnik mu lahko pri tem odločilno pomaga.

Na trg z računalniško opremo za osebne računalnike sta prišla kar dva programa, ki uporabniku omogočata, da sam in brez arhitektonskega znanja načrtuje opremo stanovanja ali hiše. V računalnik vnese podatke o opremi, recimo dolžino in širino ter višino omaric, miz, stolov, vrat, oken, nato pa si na ekranu ogleda, kako vse to učinkuje v prostoru. Posamezne kose pohištva lahko poljubno premika sem ter tja, dokler niso razporejeni po njegovem okusu in potrebah. Končna računalniška slika je v treh dimenzijah. Program vsebuje tudi knjižnico s 340 že oblikovanimi predmeti. Tako si uporabnik lahko na ekranu postavi stanovanje po svojem okusu in si ga ogleda, ne da bi zabil en sam žebelj. Ko si stanovanje uredi po svojih željah, lahko načrte še stiska in jih odda izvajalcu del.

K praktični KRIŽ A Ž

Topla volna

Čas je za toplejša oblačila in med njimi so letos še posebej nepogrešljive udobne, mehke in tople pletenine, za kar bosta poskrbela predvsem kakovostna moher in angora volna. Udobne jopice in puloverji, ki se spet ponašajo z velikimi ovratniki, segajo čez boke. Dopolnimo jih z mini ali z maxi krili - ta so lahko prav tako pletena in predvsem ozka - ali s še vedno aktualnimi pajkicami. Med vzorci letos nesporno kraljujejo najrazličnejše kite, precej pa je tudi vedno modnih žakardov, ki so spleteni v domiselne in 30 gramov vinskega kamna. Tri do štiri žličke te mešanice stresite v odtok, pustite učinkovati vsaj 20 minut, nato pa odtok temeljito splaknite z vročo vodo. Sicer pa zamašitev odtoka v pomivalnem koritu preprečite tako, da ga prekrijete z mrežico ter tako onemogočite večjim kosom hrane, da bi ga zamašili.

Za dober odtok

Če imate težave z odtokom vode v kuhinjskem koritu, ne bosta odveč dva ekološka nasveta. Če namreč občasno stresete v odtok pest jedilne sode, ki jo uporabljate v gospodinjstvu in čezno zlijete vrelo vodo, bo odtok čist in dišeč. Močno čistilo za odtoke, ki pa ne razjeda, lahko pripravite iz 25 gramov soli, 150 gramov sode bikarbone in 30 gramov vinskega kamna. Tri do štiri žličke te mešanice stresite v odtok, pustite učinkovati vsaj 20 minut, nato pa odtok temeljito splaknite z vročo vodo. Sicer pa zamašitev odtoka v pomivalnem koritu preprečite tako, da ga prekrijete z mrežico ter tako onemogočite večjim kosom hrane, da bi ga zamašili.

Kruhov cmok v prtiču

Iz starih zemelj ali kruha lahko pripravimo okusen kruhov cmok, ki ga ponudimo kot prilogo k raznim jedem, npr. kislemu zelju s šinjekom. Potrebujemo: 6 žemelj, 4 jajca. 1 dober deciliter mleka, 2 žlici ostre moke, 1 noževko konic pecilnega praška, 5 dag margarine, sol. Stare žemlje narečemo na kocke in jih pokapamo z raztopljenim maslom. Jajca, mleko in sol dobro razžvrkljamo in zlijemo po žemljah. Pustimo 15 minut. Moko presejemo s pecilnim praškom in zmečamo med kruhovo maso. Z mokrimi rokami oblikujemo štruce ali cmok in ga zavijemo v ožet in z drobtinami potresen prtič. Med testom in prtičem mora biti dovolj prostora, da se cmok nakuha. Cmok potopimo v slan krop. Prav počasi naj se kuha 45 minut. Vzamemo iz kropla in počakamo, da se malce odcedi in ohladi. Z nitjo razrečemo na poljubno velike rezine.

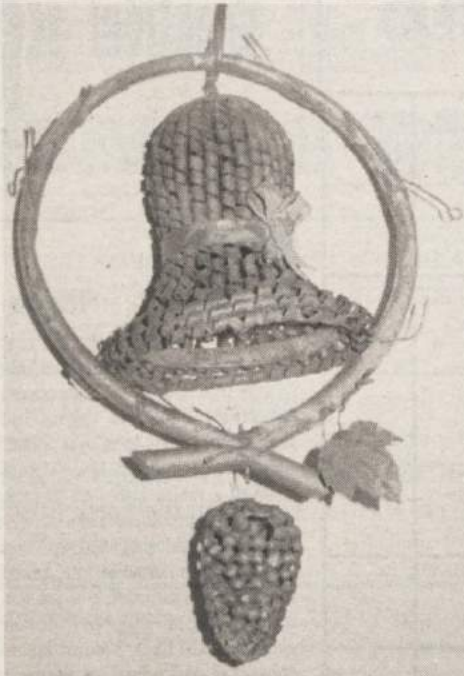
Vrtnarski antagonizem

Jeseni, ko lopatamo vrtno grede, se pogosto sprašujemo, koliko so se v sezoni tla izčrpala in s čim jih bo treba spomladati gnojiti, da jim bomo povrnilo potrebno kakovost. Največkrat potem dojnogujemo kar na slepo s kompleksnimi gnojili. Ta postopek pa ni najboljši, ker rastline iz tal ne porabijo enakomerno vseh elementov, potem pa se dogaja, da je v zemlji nekega elementa preveč, drugega pa primanjkuje. Tako pride do pojava imenovanega antagonizem. Spoznamo ga po tem, da se na rastlinah pojavijo znaki pomanjkanja nekega elementa, pa čeprav ga je po opravljenih analizah v tleh dovolj. Preobilica nekega elementa namreč lahko ovira sprejemanje drugega. Prav tako lahko pride do navideznega pomanjkanja, če ni pravilne talne reakcije. O tem pa prihodnjic.

Zavarujte avto pred krajo!

Število avtomobilskih krajev tudi pri nas čedalje bolj narašča. Da bi se lastniki avtomobilov znali kolikor toliko obvarovati pred njimi, je Ministrstvo za notranje zadeve izdalo brošuro "Priporočila za varovanje avtomobilov - svetu-jemo vam." Kljub temu da obsega le dvanajst strani, vsebuje brošurica prenekateri koristni strokovni nasvet. Proti krajam se lahko zavarujemo na več načinov, še najbolj učinkovito pa je zavarovanje pri zavarovalnici, kajti tatovi so vse bolj predzrni. V letošnji osemmesečni statistiki med ukradenimi avtomobili prednjačijo Zastavni avtomobili (160), ki jih precej kradejo že zaradi rezervnih delov, na drugem mestu pa so golfi (93). Sledi renault (83), citreon (57) in opel (42). Tako torej vemo, katere avtomobile moramo najbolj varovati ali pa se jih čimprej znebiti.

IZVESEK SLOVITE GOSTILNE - V gostilnah se že dolga stoletja srečujejo ljudje različnih stanov in poklicev. Poleg dobrega vina, šaljivega birta ali lepe točajke so v gostilno vabili tudi ples, muzika, pesmi in novice. Gostilne so imele izveske, ki so bili večinoma dobri kovaški izdelki, in tudi ti so vabili goste in krasili vhode. Takšnih, kot so bili nekoč, je vse manj. Izvesek gostilne Pri belem konjičku v Zakotu pri Brežicah, ki ga hrani Posavski muzej, nedvomno kaže na dejavnost nekdanj slovečega lokala. (Pripravila: Ivanka Počkar, etnologinja Posavskega muzeja)

IX Trdinovih xopiskov

Gnezda obrekovanja - Učiteljske rodbine so razun kuharic glavne gnejzda naj grjege obrekovanja, raznašanja vsevedočega škandaloznega kronik in zavisti spletkarske.

Čenče imajo radi - Čenče se kaj rade kujejo, še raje verjamejo. Ljubezen in tudi ženitev se kaj lahko razdere radi brez brojnih jezičnikov in jezičnic. Opravljivko ljudje ne le radi poslušajo, ampak zraven še tudi pogoste.

Dolenjci silni moralisti! - Kavšajo sami kaj radi, ali bog ne daj da dobe v tem koga družega - kaznujejo ga kar sami in še kako kruto. Še ljubezni ne morejo trpeti, če je tudi brez greha. Pri njih izgubi človek precej ves ugled in spoštovanje, ko se izve, da ima kako ljubo. Očitno delajo se iz njega norca. Da je za zakon treba kaj precejne ljubezni za podlago, zdi se jim neumno in celo grešno. Pravi in edino pametni pogoj zakonca je po njihovem mnenju dota. Ljubit pa se morata v zakonu ex offo - če se ne ljubita, je pa tudi prav, da le ne delata s tem drugim škode.

Skop mož najgrja nesnaga - Dolenke grozovito zamerjajo fantu ali možu, če se hoče brigati iz varčnosti tudi za kuhinjske in sploh gospodinjstva opravila. Take obrekujejo in grajajo huje nego hudodelnike. Varčen mož jim se zdi vselej skop, skop mož pa je po njihovem mnenju naj grja nesnaga na tem svetu. Če je tudi bogat in med možaki veljak, vendar vpijejo vse dekleta in babe, da ga ne bi hotele vzeti ne za celi svet - ljubši bi jim bil še hlapec ali berač.

Ta boj je dopolnila, oprta na še starejši protifašistični odpor primorskih Slovencev, široka vstaja za osvoboditev Slovenskega primorja leta 1943, izoblikovanje samostojne slovenske države in vojske, razglasitev pridružitve Slovenskega primorja na Kočevskem zboru leta 1943 ter v bistvu lastna osvoboditev Slovenije do leta 1945, kar naj bi Slovincem v novi Jugoslaviji zagotovilo suverenost v smislu sklepov AVNOJ-a o federativni ureditvi nove države na podlagi samoodločbe in popolne enakopravnosti njenih narodov (sprejetih 29. novembra 1943). Celoten slovenski boj po prvi svetovni vojni in še posebej med drugo se je v tako odvijal v korist obstoja slovenskega naroda.

Po osvoboditvi leta 1945 pa je enopartijska oblast KPJ zožila avnojska stališča le na načelo priznanja slovenskega naroda. V državi so se uveljavili centralistična gospodarska ureditev, avtokratski način vladanja in nasilno zatiranje demokratičnih človekovih pravic. Slovenska gospodarska obremenitev je bila v povojnih letih še večja kot v prvi Jugoslaviji. Primerjava etničnega razvoja Slovencev v Jugoslaviji in v zamejstvu do leta 1971 je sicer pokazala, da je bila odločitev iz leta 1918 o pridružitvi drugim jugoslovanskim narodom za obstoj Slovencev za tisti čas pravilna, toda izrazi notranje krize po letu 1971 so hkrati s spremembami v Jugoslaviji po Titovi smrti pokazali, da boj za zagotovitev slovenske prihodnosti in pravice do samoodločbe še ni (bil) končan. V načelu je zvezna ustava, sprejeta leta 1974, sicer uveljavila suverenost republik in le izpeljala suverenost zvezne države (razumljivo ob prednostni vlogi Zvezne Zveze

Vinko Blatnik: Rojstvo in vzpon samostojne Slovenije

komunistov). Ko se je po Titovi smrti povečala samostojnost republiških organizacij ZKJ, so ustavne določbe o federativni ureditvi Jugoslavije v soglasju s to ustavo začele republike uresničevati tudi v praksi. Vendar je Srbija takoj zatem začela zaostrovati zahtevo po vnovični unitaristični ureditvi države.

Glavni vzrok za razpad SFRJ: neenakopravnost narodov

Kot je bil unitarizem šestojanuarske diktature leta 1929 glavni krivec za razpad prve Jugoslavije in prej Avstro-Ogrske, saj je bila "ječa narodov", tako je zadnjih deset let Slovincem postalo povsem jasno, da bi novi unitarizem s centraliziranim upravljanjem celotnega gospodarstva povzročil Sloveniji še neprimerno večjo politično in gospodarsko škodo. Slovincem je tako ostal na voljno le odhod iz SFRJ z uporabo ustavno zagotovljenega načela o samoodločbi, če v njej nista možni resnična federalizacija in narodna enakopravnost. Stara veljava centralizirane Zveze komunistov, ohranjena v nereformirani centrali, od "delegatske" skupščine in njenega izvršnega sveta do vojske, zavezane novi, po njeni lastni pobudi obnovljeni komunistični partiji kot varuhinji te državne ureditve, je dobila bistveno podporo še z nepričakovano nacionalistično boljševidno

prevladujoče politične smeri v Srbiji od srede osemdesetih let naprej.

Miloševićeva politika, s političnim pritiskom in srbsko policijo uveljavljena na Kosovu in v Vojvodini, se je nujno nadaljevala v teznjah po srbski oblasti nad unitaristično urejeno Jugoslavijo, nad navidezno federacijo, ki naj bi obstajala pod enopartijsko oblastjo ob podpori z novo partijsko organizacijo povezanega vojaškega nasilja. To je pripeljalo do nujnega razkroja SFRJ, kajti ta politika ne pristaja na uresničevanje pravice narodov do samoodločbe, temeljnega načela vseh ustav Jugoslavije po letu 1945.

Druge Jugoslavije dejansko ni več: podrl jo je opisani razvoj dogodkov, ukinita medsebojna vojna. Če bo kaj drugega kdaj prišlo na njeno mesto, morajo o tem odločiti enakopravno in s svobodno odločitvijo vsi njeni narodi, razumljivo ob upoštevanju izgube zaupanja v oblike državnih ureditev v obeh Jugoslavijah, ki se morda nikoli več ne bo povrnilo, in ob upoštevanju vojne v Sloveniji, na Hrvaškem in v BiH ter še posebej ob težavah za njeno ustavitev.

Slovenija se je na plebiscitu vseh državljanov 23. decembra 1990 z veliko večino glasov odločila za državno osamosvojitve, ki ji omogoča svobodno pogajanje o prihodnjih povezavah tako

VAŠA ZGODBA VAŠA ZGODBA

D. Jerič:

Anica

Znojno telo, polno krčev, prepolno in obteženo z občutki krivde. Zdravniki in sestre se vrstijo okoli in me spodbujajo. Kaj sploh vedo? Poznajo rutino rojevanja, kaj se bo rodilo, tega ne ve nihče!

Jutro. Občutek olajšanja v izpraznjenem telesu, suhe ustnice, preznojene rjuhe in negotovost. Skozi napol naprte oknice se vidi svitajoče se jutro. Ali je živo? Kje je?

"Toplomer!" In že mi bolničarka vtakne mrzlo steklo pod pazduho, brezosebno, kot klošarju podarjen novic v žep. Hiti, morda jo doma čakajo otroci. Mati je. Saj sem tudi jaz postala mati! Ali sem? Kje je moj otrok? Kakšen je?

Mlad zdravnik se prikaže med vrati, sestra mu pridrži vrata pri vstopu. Rahlo se privzdignem. Obotljivo in zroč v list moje diagnoze mi je pričel govoriti v strokovnem jeziku, da so možnosti, da ne smem obupati, da morda bo.

"Kje je, kaj je?"

"Pomirite se!"

Pripravnica mi je popravila zglavje, druga mi je poskušala ponuditi čaj. Zdravnik in sestra pa sta mencala kot šolarja brez naloge...

Kmalu sem okrevala. A v meni je bilo kot razbeljena šivanka. Ko že pozabiš, te znova zbode. Pa kaj sem hotela. Fant je v vojski. Šušlja se, da ima druge. Jaz domov ne morem. Moja mala deklica pa, o Bog pomagaj, nikoli ne bo vedela ne zase in ne zame. Bebavo dete, ki bo morda živelo nekaj dni. Prijazni primarij mi je tako lepo razložil, da nisem edina in kako lepo poskrbijo za tako dete...

Vlak, ki klopoče te štiri postaje do mesta, mi ustvarja zopmo počutje, da že zavoljo tega zasovražim odhod od doma in tudi službo. Tisti pankrti,

ki so vedno umazani, pa sklerozne babe in uweneli dedci. Petnajst let bednega življenja v "posebnem oddelku" je kruta stvar. Samo tri sobe so, pa koliko jih je slo skoznije! Največ z nogami naprej. Koliko nočnih posod, ponečedenih rjuh. Še dobro, da grem kmalu v penzijo. Le tista deklica se mi smili.

Dvanajst let ima. Ščebetala kot papagaj, morda bi celo govorila, če bi jo kdo učil. Če jo spustiš, bi rada pomagala, ampak je tako nadležna in umazana. Saj si še rok ne zna umiti. Anica. Ime smo ji dali mi, mati ni imela časa, je šla.

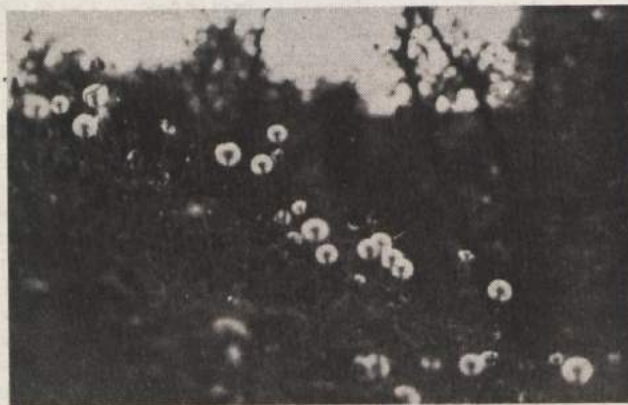
Ko si natikam svojo znošeno haljo, mi Štefka pove: "Veš, dopoldne so Ano odpeljali dol."

To pomeni, da jo ima v rokah Polde na patologiji. Videl je že toliko smrti, a ga je ganilo, kadar je dobil na obdukcijo zavržene. Ano je skrbno očistil, šel v omaro po popolnoma novo rjuho, skrbno zvil njeno suhljato telo ter ga položil v pločevinasto krsto, preveliko zanjo. Potem je položil poleg še truplo starejše gospe, ki je umrla prejšnji dan. Z dlanj je pogladil rjuho in dejal: "Vidiš, Anica, ne boš šla sama na drugi svet, ta starka bo tvoja mama in jaz bom tvoj oče kot za mnogimi. Le glavico moram malo umakniti, da te hudobni ljudje ne opazijo in te vzamejo ven. Kajti pridejo še mojstri in privarjajo pokrov, na njem je majhna šipa in lahko opazijo."

V deževnem vremenu ni lahko kopati, potem pa naletiš še na krsto, ki sega v tvojo jamo. Malo jo bomo odbili pa bo. A glej čudo, v krsti sta dve okostji! Kaj je to? Nič. Hitro zakriti, da ne bo sitnosti, saj zemlja vse pokriva, duše so pa že pri Bogu!

Kamen na duši pa še leži.

FOTO: M. MARKELJ

KNJIŽNA POLICA

Čolnar iz daljave

Osebnost in delo dr. Tineta Debeljaka sta spet del kulturne zavesti v matici Sloveniji. K njegovi vrnitvi v naše občestvo je nemalo prispevala duhovna in politična preobrazba pri nas in v svetu. Človeški in umetniški lik tega uglednega predstavnika slovenske eksilne književnosti in kulture sta osvetlila dva znanstvena simpozija. Pred dvema letoma je izšel reprint pesnitve Velika črna maša za pobite Slovence, nedavno pa je založba Obzorja izdala njegove izbrane pesmi, knjigo COLNAR IZ DALJAVE. Pesmi je izbral in spremno študijo napisal dr. Denis Poniž.

Več kot polovico zbirke obsegajo pesmi, ki jih je Debeljak napisal in zvečine tudi objavil v revijah pred 2. svetovno vojno in do zdaj še niso bile zbrane. Osrednji del predstavljata odlomka iz pesnitve Velika črna maša za pobite Slovence (pesniški dokument o poboju domobrancev na Rogu) in manj znane pesnitve Vetrinski tropsev. Zadnja dva cikla sta krajsa izbora iz zbirk Mariji in Poljub. S takšno razporeditvijo gradiva knjiga strnjeno opisuje življenjsko usodo pesnika, urednika, prevajalca, publicista in misleca, občutljivega in resnicoljubnega moža, ki je od maja 1945 živel v emigraciji, tam leta 1989 končal življenjsko pot, zdaj pa se na krilih poezije za vselej vrača v rodne kraje kot "čolnar iz daljave".

Veliko pesmi v pričujoči zbirki pove, da je dr. Tine Debeljak refleksivni lirik, a tudi poet, ki mu je blizu ekspresija.

Večino svojih knjig je izdal v izseljenstvu. Kakor je bil za to hvaležen krušni domovini, pa ta ni mogla nadomestiti rodne Slovenije. "V pampo sem odvržen vrč iz glin...Presveti, žena, to pampo...to osamo prekruto..." je zapel iz bolestonega hrepenenja po rodni zemlji.

IVAN ZORAN

Slovenija proti Jugoslaviji

Založba Mihelač je v sodelovanju s Socialistično stranko Slovenije izdala zbornik SLOVENIJA PROTI JUGOSLAVIJI, ki prinaša izbrana besedila publicistov iz vrst te stranke, ki so se oglašali v javnih občilih v obdobju od leta 1989 do letos. To so: Viktor Žakelj, Borut Suklje, Braco Rotar, Vojko Volk in Darja Lavtižar-Bebler.

Založnik je knjigo uvrstil v svojo novo serijo "knjig resnice", ki jo je začel z Zlobčevim delom Lepo je biti Slovenec, ni pa lahko, glede na čas izida in očitno strankarsko ubranost knjižne novosti pa bi jo lahko razume-

li tudi kot predvolilno propagando, če seveda s svojo vsebino ne bi presejala okvire takšnih publikacij. Gre namreč za zbir prispevkov, ki so danes že zgodovinski dokumenti in nudijo bralcu zanimiv pregled nad miselnimi procesi, ki so v prelomnem obdobju novejšje slovenske zgodovine skupino ljudi pripeljali do ustanovitve stranke in oblikovali njeno temeljno usmeritev. Besedila so razvrščena v štiri tematske razdelke (Slovenija proti Jugoslaviji, Slovenija v prirežbu pobesnelega jugovzhoda in stare Evrope, Vloga levice danes, Notranja politika), znotraj njih pa po časovnem zaporedju objave. Besedila niso nič

spremenjena, zato morda v kakšnem delu zvene zastarelo, celo nekoliko smešno in naivno, vendar je dokumentarnost hkrati tudi njihova moč, saj besedila kažejo, kje so pisci videli in našli pravo pot.

Zares škoda je, da je urednik publikacije Igor Skamperle poslal knjigo med bralce brez vsakršnega kazala, kar je za zbornik hudo neljub pomanjkljivost. Narava takih publikacij je pač taka, da si bralec izbira, kaj bo v nji prebral, in je ne bere kot roman od začetka do konca. Knjiga je zaradi tega manj pregledna in manj uporabna. Poleg kazala vsebine ne bi bil odveč tudi imenski in tematski register, da bi bralec poiskal v knjigi prispevke avtorja ali ožje teme, ki ga zanimajo. Vsega tega spremljajočega instrumentarija ne bi bilo težko izdelati, saj knjige pri Mihelaču nastajajo ob pomoči računalnikov, z njimi pa ni nobena umetnost narediti takšne sezname.

telegrami

- Dobili smo še en pogled na prelomno slovensko obdobje, in sicer v knjigi Dimitrija Rupla SKRIVNOST DRŽAVE, ki je izšla pri Delu.

- Pri Alephu so izšle tri nove knjige: prozno delo Tomaža Šalamuna HIŠA MARKOVA, Iztoka Osojnika SREDNJEVROPSKI KVARTET in Andreja Lutmana GOLOČASJE.

- Državna založba Slovenije je izdala novi VELIKI NEMŠKO-SLOVENSKI SLOVAR, delo treh avtorjev: Doris, Božidarja in Primoža Debeljaka.

- Založba Kres je izdala prvi del antologije ljudskih plesov z Gorenjske, Dolenjske in Notranjske - POLKA JE UKAZANA.

- Nova slovenska založba Litera picta je izdala bibliofilsko izdajo aforizmov Žarka Petana in fotokarikatur Staneta Jagodiča PRED NAMI POTOP.

z Evropo in svetom kot z južnimi republikami. Slovenski narod do te pravice (lastne državnosti) ni (bil) upravičen samo zaradi zavarovanja svojega obstoja, ki mu ga zagotavlja samostojna država, marveč tudi zato, ker je v svojem razvoju prispeval do takšne mere, da je sposoben iz lastnih moči skrbeti zase, odločati o sebi pa tudi s svojim ustvarjalnim življenjem prispevati pomemben delež k sodobnemu življenju v Evropi.

Pri tem je treba omeniti tudi po evropskih merilih visoko varstvo manjšin v Sloveniji in hkrati velik delež Slovencev v evropskih manjšinskih organizacijah, po katerih smo že med obema vojnama imeli vodilna mesta, imamo pa jih tudi v zadnjih desetletjih. S tem izražamo Slovenci tisti smisel za varstvo manjšin, ki je nedvomno eden izmed glavnih pogojev za urejenost življenja v Evropi, katere države so etnično zelo redko povsem homogene.

Na dnu Evrope, ukleščeni v Balkan

Eno je politična, kulturna samozavest naroda, drugo njegova gospodarska moč. Volje, kot smo videli, da bi samostojno politično zaživel na jugu Evrope, na sončni strani Alp, nam ne manjka. In kakšna je naša gospodarska moč kot ena glavnih (v)stopnic na poti v Evropo?

Slovensko gospodarstvo preživlja hude čase, do kraja je obubožalo. Če Slovenci nočemo, da bi se ponovila obdobja bede, izseljevanja in izumiranja, značilna za vsa predvojna obdobja (1890-1910, 1930-1940), moramo zbrati zgodovinski pogum in se čim prej povezati z razvitimi državami, vključiti v Evropo.

POTA IN STRAŽNICA

dežurni poročajo

IZ HLAČ UKRADEL DENARNICO — Še neznan storilec je 12. novembra dopoldne obiskal garderobo trebanjske osnovne šole in tam učencu P.Z. iz Trebnjega ukradel 3.000 tolarjev. Denar je imel P.Z. spravljn v hlačnem žepu.

VLOM V VIKEND - V času med 11. in 13. novembrom je bilo v Hmeljčiču vlomljeno v vikend Antona K. s Sel pri Zagorici. Neznani nepripadnik je odnesel radiokasetofon, vreden vsaj deset tisočakov.

VSE NA SVOJEM MESTU - Tako je minule dni ugotavljal ljubljčan Marko Z. v svojem vikendu v Meniški vasi, kamor je v času med 7. in 14. novembrom stopila noga vlomilca. Stvari so ostale nedotaknjene, tako da je škoda minimalna. Marka zanima le, kaj je vlomilec iskal v vikendu.

METLIKA NAJBOLJ UREJEN JUŽNI MEJNI PREHOD — Radio Maribor in Radio Koper-Capodistria vsako leto pripravita ocenjevanje urejenosti slovenskih mejnih prehodov, letos pa so se akciji priključili še Večer, Primorske novice in Turistična zveza Slovenije. Posebna komisija je ocenila 45 mednarodnih cestnih prehodov, od tega prvih tudi devetnajst na južni meji s Hrvaško, pri tem pa niso bile ocenjene le zunanja in notranja ureditev ter čistota prehodov, pač pa tudi urejenost in prijaznost policistov. Med veliki mejnimi prehodi je zmagal karavanski, med malimi Lazaret, med mejnimi prehodi na slovensko-hrvaški meji pa metliški, ki ima po besedah komandirja Mladena Desnice vsakodnevno opravilo s kakimi 3.000 potniki v tisoč vozilih, zanimivost pa je nemara tistih 600 ljudi, ki ob delavnih hodijo iz Hrvaške v Slovenijo na delo. Na posnetku: Mladen Desnica (desno) z zlato plaketo, ki jo je prejel 13. novembra v mariborskem hotelu Habakuk, ob njem načelnik skupnih služb novomeške UNZ Andrej Dežman.

OSUMLJEN RAZBIJANJA STEKEL

KNEŽINA - 41-letni Stane H. iz Knežine je utemeljeno osumljen, da je 10. novembra razbil stekla na oknih in vratih stanovanjske hiše Jožeta D. v Knežini, prav tako pa naj bi se bil polotil oken in vrat na stanovanjski hiši Angele B. Tudi tod naj bi bil razbil dvojna stekla in skupaj naredil za blizu 50.000 tolarjev škodo. Več o početju bo možakar verjetno razložil sodniku.

Carinik zlorabil uniformo

22-letni metliški carinik V. T. naj bi neupravičeno potrdil zahteve za vračilo davka od kupljenega blaga

METLIKA — Da znajo tudi osebe v uniformah tu in tam priti navzkriž z zakonom, ni nič novega, le da so bili takšni primeri doslej največkrat skrbno čuvani pred očmi javnosti. Za početje 22-letnega carinika V. T., zaposlenega na mednarodnem mejnem prehodu v Metliki, tega ne moremo trditi. Mladenič je imel pred kratkim opraviti s policiisti, ki so ga osumili kaznivnega dejanja zlorabe uradnega položaja in pravice odgovorne osebe. Preiskava še traja, o sumu pa je vendarle že moč zapisati tudi kaj bolj konkretnega.

Po vzoru zahodnih trgovcev je tudi Slovenija sprejela pravila, da ima tujec, ki pri nas kupi blago in ga prepelje prek meje, pravico do vračila prometnega davka. Trgovci so v tej novosti seveda zavohali možnost zaslužka, da jim ni bilo potrebno odvajati 20-odstotnega prometnega davka. Jasno pa, da so pri

Nič od prodaje ukradenih avtov

Krški in zagrebški kriminalisti pretrgali mednarodno mrežo avtomobilskih tatov in tihotapcev — Štirje že za rešetkami

KRŠKO — »19. oktobra med 20. in 21. uro je bil v Brežicah ukraden osebni avto Golf z registrsko oznako KK R 1—584, last Skenderja Karimanija iz Krškega,« je bilo pred časom zapisano na tej strani Dolenjskega lista. Dva tedna kasneje so bralci lahko prebrali vestico naslednje vsebine: »V noči na 30. oktober je s parkirišča v Prežihovi ulici v Brežicah izginil osebni avto Golf, kovinsko sive barve, z registrsko oznako KK J 1—810, last Maje Baškovič iz Brežic. O storilcu in avtu ni ne duha ne sluha.« Le eden kasneje je bila priobčena naslednja novica: »Tatvine osebnih avtov po Posavju se nadaljujejo. 8. novembra med eno uro ponoči in osmo uro zjutraj je bil na parkirišču v Prežihovi ulici v Brežicah ukraden osebni avto Golf JX z registrsko oznako NM 176—277. Golf, čigar lastnik je Brežičan Andrija Delja, je sivočrno kovinske barve, vreden pa vsaj 1.400.000 tolarjev.«

Je bila to zadnja v verigi vesti o krajah avtomobilov v Posavju? Takrat smo celo zapisali, da so uslužbenci krške UNZ storilcem na sledi; kot danes kaže, le ni šlo zgolj za obrabljeno frazo, kakor je nemara kdo pomislil. Resda je preiskava še v teku in mnoge okoliščine še niso pojasnjene, vendar nam je po zaslugi Dušana Kerina, načelnika urada kriminalistične službe UNZ Krško, le uspelo priti do nekaj zanimivih podatkov. Krčanom je namreč v sodelovanju s Policijsko upravo Zagreb in Policijsko postajo Trešnjeve uspešno identificirati in prejšnji teden tudi prijeli skupino petih osumilcev: trije so državljani Republike Hrvaške, dva pa Republike Slovenije. Gre za 21-letnega Mla-

dena Č., leto dni mlajšega Maria V. in zaenkrat še neznanega organizatorja in idejnega vodjo; na slovenski strani pa sta to 20-letni Blaž K. in 22-letni Branko P., oba doma iz Krškega. Mladeniča so krški policisti in kriminalisti prijeli v Brežicah in Posavju, Hrvatje pa svojo dvojico na njihovem območju; ob tem velja zapisati, da je šlo za koordinirano in hkratno akcijo, ki je bila plod dolgotrajnih preiskav, preverjanj in zasledovanj.

Gre za res temeljito in dolgotrajno delo, ki je naposled obrodilo sadove,« je zaupal Dušan Kerin. »Ob akciji prijeteja osumilcev smo dobili tudi dva ukradena golfa, gre za vozili Andrije Delje in Maje Baškovič. Podatki, ki jih imamo na voljo, kažejo tudi, da je ista skupina zelo verjetno ukradla tudi avto Skenderja Karimanija, nato še vozilo Franciške Levičar v Gubčevci ulici v Krškem, na tej lokaciji pa naj bi imeli na vesti še štiri poskuse tatvin.« Glavni organizator mednarodne tatinske mreže naj bi bil še neprijeti Zagrebčan, ki bojda na območju zagrebške Trešnjevke odpira trgovino za prodajo osebnih vozil in rezervnih delov, blago za prodajo pa naj bi si zagotovil s tatvinami. Skupina je avtomobile kradla ne le po Sloveniji, pač pa tudi drugod — samo na območju Trešnjevke so zadnje tedne izginili štiri avtomobili — vozila pa naj bi bila skrita v Posavju. Nekaj teh so primerno priredili za prodajo. To pomeni, da so morali preložit številke šasije in motorja in jih uskladiti s še veljavnimi papirji kakega starega in odsluženega avtomobila, nekaj vozil pa je bilo namenjenih »predelavi« v rezervne dele. Tako prvi kot

drugi naj bi seveda končali v na novo odprti trgovini na Trešnjevki. Ob tem velja dodati, da sta Blaž K. in Branko P. že stara znanca slovenskih policistov, medtem ko so se Hrvatje s svojo trojko srečali šele prvokrat.

● **Ukradeni in predelani avtomobili so čez slovensko-hrvaško mejo potovali po zakonitih, zapuščenih in odročnih kolovoznih poteh, kjer se mejnim kontrolam pač da izogniti. Očitno so imeli na voljo zelo natančne specialke, dokaj dobro pa so bili verjetno tudi seznanjeni z režimom kontrole na zeleni meji. Kakor koli že, tudi to jim ni kaj prida pomagalo.**

Nekaj vrstic še za tiste, ki jih nemara zanima, kako je bila skupina odkrita. Pred časom je prišlo iz Zagreba obvestilo o treh tam ukradenih osebnih vozilih, ki pa so bila kasneje preurejena in registrirana v Sloveniji. Krški kriminalisti so vozilom in storilcem prišli na sled, za njihovo prijete pa so potrebovali še kak podatek več. Sledili so jim na vsakem koraku, sprti preverjali ugotovljena dejstva in naposled ukrepali. Udarili so takrat, ko so osumljenci to najmanj pričakovali. Bržkone so že šteli dobiček, ki jim ga bo navrgel posel, ukradeni kovinski sivi golf Baškovičeve je bil tik pred prodajo, storilci so nanj že montirali švicarske registrske tablice, imeli zanj tudi ustrezne papirje, vendar so se očitno prezgodaj veselili uspeha in denarja. Časa za razmišljanje o tem, kje in kako so ga polomili, bodo imeli sedaj v izobilju. B. BUDJA

GASILSKI RAČUN BO VISOK

OTOČEC - 10. novembra ob 21.10 je premočen in dokaj »zmeden« v prostore bencinskega servisa na Otočcu stopil 27-letni Aleksander Jesih iz Mačkova. Uslužbenec je hotel pripovedovati, da je imel prometno nezgodo, da je nekje med Mačkovcem in Otočcem (!) s svojo katrco zapeljal v reko Krko, da se je sam uspel rešiti, da pa sta v avtomobilu še dva sopotnika. Petrolovci so razumljivo takoj ukrepali, poklicali so novomeške policiste, ki so temeljito preučili relacijo med Mačkovcem in Otočcem, a brez uspeha. V iskanje so se zato vključili še novomeški poklicni gasilci s svojimi pripomočki, specialnim vozilom in čolni, akcija se je končala ob 23.30. Takrat so pri Otočcu pod bencinskim servisom na bregu Krke našli katrco, katere zadnji del se je namakal v Krki. V vozilu ni bilo nikogar, tudi sledovi so govorili o tem, da Jesih ni imel sopotnikov. Ali so bili zmedene zgodbe krivi malignit?

Krvav obračun v Botru

39-letnega Miloša M., ki je z nožem, večkrat zabodel 42-letnega Blagoja K., prijeli v novomeški kavarni

NOVO MESTO — Zadnje vesti govorijo, da je zdravstveno stanje 42-letnega Novomeščana Blagoja K., ki je bil žrtev nerazumnega ravnanja 39-letnega Miloša M., prav tako doma iz Novega mesta, zadovoljivo in da ranjenec okrevra po dobjeni poškodbi. Do obračuna, v katerem je bil Blagoje K.

hudo ranjen, je prišlo 11. novembra ob 17.30 v novomeškem lokalno Boter, bližje kandijskega križišča.

Kot kažejo rezultati preiskave, ki so jo opravili novomeški policisti in kriminalisti, je Blagoje K. tega dne skupaj s prijateljem prišel v omenjeni lokal in mirno naročil pijačo. Kmalu zatem pa je k njima pristopil Miloš M. in ju prosil za vžgalnik, s katerim bi si prižgal cigareto. Ko sta mu odvrnila, da vžgalnika nimata, je Miloš stopil proti izhodu in od tam proti Blagoju nekaj zavpil. Slednji je izza šanka stopil do vrat in Miloša M. zagrabil, verjetno bi celo prišlo do pretepa, ako gostje tega ne bi preprečili. Miloš je zatem na videz mirno zapustil lokal, vendar se je že po nekaj minutah vrnil. Stopil je do Blagoja, iz žepa potegnil avtomatski nož in ga z njim večkrat zabodel v prsni koš. Zatem je pobežnil, vendar so ga že kmalu po dejanju prijeli novomeški policisti; našli so ga v kavarni na Glavnem trgu in ga skupaj s kazensko ovadbo izročili preiskovalnemu sodniku novomeškega temeljnega sodišča.

KRADEL V REVOZU?

NOVO MESTO - 37-letni Novomešan Milan G. je utemeljeno osumljen, da je 10. novembra v novomeškem Revozu zmnal avtomobilski bateriji in tako podjetje oškodoval za 15 tisočakov. Čaka ga pot k sodniku.

● Če srečaš novinarja, ga oklofuj. Če ti ne veš, on te ve, zakaj. (Pen)

Legitimiral sta komandirja

Hrvaška policista sta na slovenskem ozemlju legitimirala komandirja metliške mejne policijske postaje

METLIKA — Čudne postajajo navade hrvaških obmejnih policistov. Potem ko so pred dnevi blizu mejnega prehoda Gruškovej kar na slovenski strani legitimirali in prijeli slovenska državljana, se je prejšnji teden nekaj podobnega pripetilo blizu Metlike. Le da so takrat hrvaški policisti naleteli na nikogar drugega, kot na komandirja metliške mejne policijske postaje Mladena Desnico.

Desnica, ki je bil v civilni obleki, se je zvečer okoli 17.30 peljal s svojim osebnim avtomobilom po lokalni cesti med Radovico in Ostrižem. V križišču lokalnih cest, kakšnih 30 metrov na ozemlju države Slovenije, je stalo vozilo

hrvaške policije. Preden je Desnica pripeljal do avta, sta iz vozila stopila hrvaška policista, ga ustavila in od njega zahtevala dokumente. Metliški komandir jima jih ni hotel izročiti, pač ju je opozoril, da sta na slovenskem ozemlju, kjer nimata nikakršnih pooblastil in pravice legitimirati mimoidože. Ker pa sta bila hrvaška policista vztrajna, se jima je Desnica vendarle predstavil kot policist. Hrvaška sta se zatem opravičila za postopek, povedala tudi, da se zavadata kršitve predpisov in zagotovila, da bosta o postopku obvestila svoje nadrejene. Ali sta to tudi storila, ni znano, ne glede na to pa so slovenski policisti o incidentu obvestili republiško zunanje ministrstvo.

DOKLEJ NEZAŠČITENI SLOVENSKE VOZNIKI?

LJUBLJANA - Vse kaže, da nedavna pobuda AMZ Slovenije o takojšnji uvedbi čezmejnega zavarovanja, s katerim bi slovenske vozne motornih vozil zaščitili v primerih prometnih nezgod z motornimi vozili, registriranimi na območjih Bosne in Hercegovine ter Makedonije, do danes še ni padla na plodna tla. Slovenski vozniki tako v primerih tovrstnih trkov ostajajo nezaščiteni, povrnitev povzročene škode jim ni zagotovljena. Eddini in učinkoviti izhod bi bil sprejem uredbe, s katero bi se določila dolžnost obvezne sklenitve t.i. čezmejne zavarovanja, to delo pa bi opravljal kar na mejnih prehodih.

OSUMLJEN ČRNIH POSEKOV

GROBLJE - Anton G. iz Grobelje je utemeljeno osumljen, da je 7. novembra v gozdu na Veliki gori posekal dvoje bukovih dreves in tako sovaščanko Marijo C. oškodoval za 5.000 tolarjev.

Tovornjak zapeljal čez motorista

Hudim poškodbam je Drago Murn iz Podturna takoj podlegel

VELIKI RIGELJ — V četrtek, 12. novembra, okoli 13.25 je prišlo med asfaltiranjem lokalne ceste pred naseljem Veliki Rigelj do hude nezgode, ki je terjala življenje 31-letnega Draga Murna iz Podturna pri Dolenjskih Toplicah.

Omenjenega dne so delavci novomeškega Cestnega podjetja asfaltirali lokalno cesto, po kateri je okoli 13.25 peljal tovornjak, za krmilom katerega je sedel 41-letni Jože Novak z Vrha pri Hinjah. Novakovo vozilo je vleklo drug tovornjak, ki je bil pokvarjen in na katerem je bil naložen asfalt. Ko je tako pripeljal v levi in nepregledni ovinek, se je nasproti s prevlečko hitrostjo na kolesu z motorjem pripeljal Drago Murn. Zapeljal je s ceste na asfaltno muldo, po kateri ga je pričelo zanašati, naposled pa je padel pod zadnje kolo tovornjaka, ki ga je prevozilo. Murn je dobil tako hude poškodbe, da jim je na kraju nezgode podlegel. Ob tem velja zapisati, da na cesti, ki so jo asfaltirali, ni bila postavljena nikakršna prometna signalizacija.

Z NOŽEM GA JE ZABODEL

STRANSKA VAS - 10. novembra okoli 19.30 je prišlo v Stranski vasi do prepira in kasneje še do pretepa med Romi, ki se je končal z okrvavljenim nožem. Slednjega je med prepriom iz žepa potegnil 29-letni Srečko H. iz Stranske vasi in zabodel v predel leve ključne kosti 40-letnega Marka H. iz Novega mesta. Ranjenemu so dali pomoč v novomeški bolnišnici, Srečka pa čaka sodniški postopek z bržkone ne srečnim zaključkom.

ZGOREL JE KOZOLEC

BREZOVICA - 11. novembra popoldne je prišlo v Brezovici pri Mirni do požara na kozolec, last Antona H. Ogenj je zancitela otroška igra z vžgalicami, požar pa je uničil ostreže kozolca, z njim pa tudi več sna. Škode je za okroglih pol milijona tolarjev.

PO DOLENJSKI DEŽELI

- V sožitju z običaji so tudi ravnarja dolenskih tolovajev. Na dan sv. Martina je z dvorišča v Bušnji vasi izginila raca, ki jo je lastnik Janez S. ocenil na poldrugi tisočakov.
- Noči in dnevi so vse hladnejši. V noči na 14. november je tako iz hodnika stanovanjskega bloka v Črnolju izginil štedilnik na trda goriva. Jože K. bo na kurjavi zanesljivo prihranil kak tolar.
- Franc C. iz Češče vasi je bil še do minule sobote ponosen gospodar štirinajstih kokoši in dveh petelinov. Danes je kokošnjak prazen, permata jata je preko noči izginila neznanu kam. Na Martinovo nedeljo je bil nekdo, ki mu ni bilo treba šteti zaužitih slastnih bedes.
- O NK Studio D ne gre le sloves enega najboljših slovenskih nogometnih klubov, pač pa očitno tudi sloves enega najbogatejših. Našel se je, ki je hotel to preveriti na lastne oči. V noči na minulo nedeljo je vlomil v prostore stavbe v Portovaldu in si pisarno NK Studio D temeljito ogledal. Odšel je z dolgim nosom in praznih žepov, praznina v mukoma razbiti klubski priročni blagajni je nepripadna tako raztogotila, da se je na parkirišču znesel nad za nič krivim kolearskim kombijem Renault Traffic in na njem razbil steklo. Zadoščenje pa tako!

NENADEJAN MEJNI PLEN — Vse to je bilo zloženo v skrivališču pod zadnjimi sedeži osemnajstice zagrebške registracije, ki so jo minulo sredo ob 5.40 pregledali policisti na mejnem prehodu Obrežje. Po nepotrjenih vesteh naj bi bilo orožje preko Slovenije namenjeno v Italijo.

KRONIKA NESREČ

NEPREVIDNO ZAPELJAL NA PREDNOSTNO CESTO - 12. novembra ob 10.15 se je 32-letni Anton Ruperčič iz Dolenjskega Maharogva peljal z osebnim avtomobilom jugom po lokalni cesti med Belo Cerkvijo in Novim mestom. Pot ga je vodila do križišča s prednostno cesto, kjer pa se Ruperčič ni prepričal, če lahko na glavno cesto zapelje varno. To je storil v trenutku, ko je po njej iz novomeške smeri pripeljal kombi, za

katerega volanom je sedel 36-letni Ivan Simon iz Trnja pri Brežicah. Oba voznika sta sicer zavirala, vseeno pa je prišlo do močnega poka. V nezgodi sta se poškodovali Ruperčičevi sopotnika, 58-letna Anica Ruperčič in 24-letna Brigita Ruperčič, obe iz Dolenjskega Maharogva. Prva je bila hudo, druga pa laže ranjena, obe pa so prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Škode na zviti pločevini je bilo za 350.000 tolarjev.

nogomet

I. DRŽAVNA LIGA, 15. KOLO: STEKLAR — STUDIO D 1:2 (0:1)
 Strelca: Prelogar v 22. in Juršič v 71. minuti.
STUDIO D: Mohor 8, Kobe 7, Kramar 6, Kosić 7, Prelogar 8, Milanović 8, Mesojedec 6, Oblak 7, Juršič 7, Oblak 7, Bracović 5 (Prezlež 6).
LESTVICA: 1. SCT Olimpija 22, 2. Ljubljana 21, 3. Mura 20, 4. Maribor Branik 20, 5. Studio D 20, 6. Kompas Holidays 17, 7. Rudar (V) 17, 8. Živila Naklo 17 itd.
 V predzadnjem kolu igrajo: Studio D—Mura, Maribor Branik—Ljubljana, SCT Olimpija—Steklar, Potrščnik—Rudar (V), Publikum—Živila Naklo, Kompas Holidays—Železnikar itd.
II. LIGA, 13. KOLO: AVTOBUM—NAPREDEK 3:1 (3:0)
 Strelci: Vujčić v 1., Komočar v 42. in Muhvič v 44. minuti.
AVTOBUM: Magič, Rautar, Buzuk, Smajič (Majerle), Stipanović, Muhvič, Murn, Vujčić, Struna, Merdanović (Jolič), Komočar.
LESTVICA: 1. Orja Rudar 21, 2. Jelen Triglav 21, 3. Istragas Jadran 20, 4. Primorje 20, 5. Avtobum 17, 6. Domžale 14 itd.
 V naslednjem kolu igrajo Kočevci v gosteh z Jelenom Triglavom.

odbojka

POKAL CEV, moški, I. KOLO, povratna tekma: PIONIR—BAYER WUPPERTAL 0:3 (-11, -11, -12)
 Pionir: Brulec, Urnaot, Dolyja, Kaliberda, Mestnik, Smrke, Travižan, Golc, Babnik, Gotenc, Černac.
I. LIGA, moški, 5. KOLO: KAMNIK—PIONIR 3:0 (14, 3, 14)
LESTVICA: 1. Salonit 10, 2. Kamnik 10, 3. Pionir 8, 4. Olimpija 6 itd.
 V naslednjem kolu igrajo: Salonit—Kamnik (včeraj), Pionir—Fužinar itd.
I. LIGA, ženske, 5. KOLO: LIK TILIA—BRANIK ROGOZA 3:1 (2, -5, 4, 11)
LIK TILIA: Klun, Turk, Vidmar, Kotnik, Briški, Hočevar, Drobnik, Akrap.
LESTVICA: 1. Cimos 10, 2. Krim 8... 6. Lik Tilia 4 itd.
 V naslednjem kolu igrajo Kočevke v Kopru s Cimosom.
II. LIGA, moški, 7. KOLO: TOPOLŠICA—PIONIR II 3:0 (13, 3, 8)
LESTVICA: 1. Ljutomer 12, 2. Topolšica 10... 10. Pionir II 4 itd.
 V naslednjem kolu igra Pionir doma z Mežico.
II. LIGA, ženske, 7. KOLO: PIONIR—MEŽICA 3:0 (5, 9, 9)
LESTVICA: 1. Mislinja Stel 14, 2. Pionir 12, 3. Prevalje 10 itd.
 Pionirjevke igrajo v 8. kolu v gosteh s Triglavom.
III. LIGA, moški, zahod, 7. KOLO: PRVAČINA—MOKRONOG 3:0 (10, 8, 9)
LESTVICA: 1. Pan Kovinar 14... 8. Mokronog 4 itd.
 Mokronožani igrajo v 8. kolu s Plamenom.
III. LIGA, ženske, zahod, 7. KOLO: LIK TILIA II prosta
LESTVICA: 1. Plamen 10... 8. LIK Tilia II 0.
 V naslednjem kolu igrajo Kočevke v gosteh s Šenčurjem.

rokomet

I. LIGA, moški, 6. KOLO: PRE-SAD—KVM RIBNICA 25:20 (12:7)
KVM RIBNICA: Sinanović, Deržek 2, Kahrman 1, Ilc 1, Tanko, P. Lesar

10, Mihelič 4, F. Lesar 1, Fajdiga, Juršič 2, Gelze.
ANDOR JADRAN—ITALCO DOBOVA 28:20 (14:6)
ITALCO: Polovič, Kovač 1, Voglar 2, Avsec 3, Starc, I. Deržič 3, Glaser 7, Kranjc 2, Pavkovič 1, Kopic, Žibert 1, Kuhar.
LESTVICA: 1. Pivovarna Laško 12... 9. KVM Ribnica 5, 12. Italco Dobova 1.
 V naslednjem kolu igrajo: KVM Ribnica—Gorenje Velenje, Italco Dobova—Omnikom Rudar itd.
I. LIGA, ženske, bela skupina, 7. KOLO: NOVO MESTO—OPREMA 25:23 (11:12)
NOVO MESTO: Novak, Popadič 1, Zupan, Knafelec, Hvala 5, Derčar 8, Veselič 4, Bračič 2, Turk 1, Tomas 2, Pate 2, Dermadž.
OPREMA: Jesenko, M. Dragičević 3, Lindič, Guštin 2, Vuk 5, L. Dragičević, Klančar, Bejtović 3, Kersnič 1, Vinčič 9, Jovičić.
LESTVICA: 1. Oprema 10, 2. Burja 9, 3. Zalec 8, 4. Novo mesto 6, 5. Branik 5, 6. Izola 4.
 V naslednjem kolu igrajo: Oprema Kočevje—Izola, Zalec—Novo mesto, Branik—Burja.
SRL, moški, vzhodna skupina, 6. KOLO: KRŠKO VELIKA NEDELJA 18:17 (10:8)
LESTVICA: 1. Krško 10, 2. Velika Nedelja, Zaščita Zagorje in Krog po 8 itd.

košarka

I. SKL, rdeča skupina, 13. KOLO: PODBOČJE—SMELT OLIMPIJA ml. 89:72 (51:37)
PODBOČJE: Hočevar 2, Lučev 9, Popović 28, Krajcar 22, Leskovar 10, Bordeljus 6, Krivokapič 3, Jurečič 6, Kroselj 3.
LESTVICA: 1. Maricom Miklavž (tekma manj) 24, 2. Satex Maribor 22... 7. Podbočje 15, 9. Smelt Olimpija ml. 15.
 V naslednjem kolu 25. novembra igrajo Podbočjani v Mariboru s Satexom.
II. SKL, moški, zahod, 8. KOLO: ALPKOMERC TOLMIN—ZADOM ČRNOMELJ 69:59 (32:33)
DIDAKTA RADOVLJICA—SNEŽNIK KOČEVSKA REKA 91:84 (50:44)
LESTVICA: 1. Litija in Kraški zidar po 15... 5. Snežnik 12, 9. Zadom 10.
II. SKL, ženske, 7. KOLO: NOVO MESTO—SEŽANA 54:59 (32:20)
 Novo mesto: Krpan 3, Zupančič 10, D. Verstovšek 6, Zupančič 13, Čavlovčič 3, Seničar 7, J. Verstovšek 12.

namizni tenis

I. LIGA, moški, 5. KOLO: NOVO-TEHNA—MELAMIN 6:1
 Horvat—Lesar 2:0, Vertuš—Murn 1:2, Hribar—Špelič 2:0, Horvat, Hribar—Murn, Lesar 2:0, Horvat—Murn 2:0, Hribar—Lesar 2:0.
LESTVICA: 1. Kovina (tekma manj) 8... 5. Novotehna 4, 6. Ilirija 4, 7. Merkur 2, 8. Melamin 0.
II. LIGA, moški, 5. KOLO: VESNA—KRŠKO 5:2, JESENICE—KRŠKO 3:4
LESTVICA: 1. Petovia 14... 6. NE Krško 8 itd.

streljanje

SLOVENSKA LIGA, jug, II. KOLO: FRANC MRAK—ISKRA SEMIČ 1317:1343, SOP LESKOVEC—J. KOVAČIČ 1267:1256
LESTVICA: Iskra, 20. oktober in Kranj po 6 točk, Franc Mrak, Bukovec, Sonja Vesel in SOP Leskovec po 4 itd.

Nedeljska zmaga nad Muro bi Novomeščane popeljala na najmanj tretje mesto — Dragocena zmaga v Rogaški Slatini — Avtobum vse bližje vrhu

Ne le da so nogometaši Studia D z zmago v nedeljskem 15. prvoligaškem kolu v Rogaški Slatini izpolnili tiha pričakovanja, pač pa so se s tema točkama vmešali v boj za sam vrh. Bržkone je jesenski naslov oddan SCT Olimpiji, zato pa se Novomeščanom nasmeha celo drugo ali tretje mesto po koncu jesenskih ligaskih obračunov. Tako imenitnega dosežka verjetno niso pričakovali niti največji optimisti, še zlasti, ker se kvaliteta slovenskega nogometa vse bolj vzpenja, klubov z ambicijami biti pri vrhu pa je tudi vse več.
 Sobotno in nedeljsko prvoligaško kolo je postreglo z nekaj presenečenji, ki so Novomeščanom šla na roko. To velja zlasti za nenadejan poraz Mure doma proti zadnjevrščeniemu Potrošniku, kar je dokaz več, da v lokalnih derbijih ni vnaprej določenih zmagovalcev, Koper je v Ljubljani odščitnil točko istoimeni enajsterici, s polovičnim izkupičkom pa sta se morali zadovoljiti tudi ekipi Maribora Branika na Kodeljevem in SCT Olimpije v Mariboru. Gneča na vrhu je tako pred zadnjima koloma velika, v boju za naslov je ostalo pet moštev, med prouvrščeno Olimpijo in Novomeščani na petem mestu sta le dve točki razlike. Po nedeljski bržkone ne bo več tako, kar štiri prvouvršene ekipe se bodo pomerile med seboj: v Mariboru bosta igrala Branik in Ljubljana, v Novem mestu pa Studio D in Mura. Napovedi so sila nehalne, toda ne oziraje se na razplet tekme v Mariboru, bi zmaga Novomeščanov nad Muro radjice popeljala na najmanj tretje mesto. Zato je razumljiva vročica, ki vlada v dolenski metropoli pred nedeljskim obračunom s Sobočani. Trener Gugolj je previden, napoveduje postavo in taktiko podobno tisti, s katero je SCT Olimpiji prizadejal prvi prvenstveni poraz. Za ekipo Studia D je to zagotovo najpomembnejša tekma jeseni, hkrati pa najlepša prilžnost, da na igrišču iz uvrstitveno odgovorno tistim nogometnim »strokovnjakom«, ki so v zanje novomeškem podčelmskem klubu videli kandidata za izpad iz lige. Upati je, da bodo imeli Novomeščani v nedeljo izdatno podporo s tribun, zmaga nad Muro bi namreč najboljše zaokrožila imenitno jesensko serijo, v kateri ekipa že enajst kol ne pozna poraza, v osemih kolih, kolikor jih vodi trener Nedeljko Gugolj, pa je zbrala kar 13 točk. Hkrati pa bila seveda dodatna spodbuda pred zadnjim jesenskim gostovanjem v Velenju.

Da smo dobro napovedali razplet tekme v Rogaški Slatini, so potrdila nedeljska dogajanja na igrišču. S taktično in predudarno igro so radjice nadigrali gostitelje, a so že v prvem delu zamudili vsaj še dva imenitna prilžnost, da napolnijo mrežo Steklarja. Obramba je tako v nadaljevanju prevzela nase levi del bremena in obdržala tradicijo, da Novomeščani na nobeni tekmi letos še niso prejeli več kot en zadetek. Koliko velja novomeška zmaga nad Steklarjem v Rogaški Slatini, pove podatke, da je bil to Steklarjem prvi poraz na domačem igrišču, gostitelji pa so hkrati športno priznali, da je Studio D od vseh ekip, ki so letos igrali pri njih, pokazal da

NOVOMEŠKI ŠAHISTI ŠESTI
PET KOŠARKARSKIH ZMAG

KRANJ - Te dni se je končalo prvenstvo v zahodni skupini prve slovenske šahovske lige. Zmagovalec je postala kranjska ekipa T. Zupan, ki je zbrala 13 točk, sledijo pa: Žužerna 12, Jesenice 10, Iskra 5, Nova Gorica 5, Novo mesto 5, Teol Kodeljevo 4, Višnja Gora 2.

Končno pravo lice Podbočja V 13. kolu rdeče skupine I. SKL druga zmaga

Po pričakovanjih so košarkarji Podbočja v minulim trinajestem kolu rdeče skupine I. slovenske lige popravili točkovni izkupiček, na domačem parketu so namreč ugnali mladince Smelta Olimpije. Podbočjani so po daljšem času znova pokazali igro, s kakšno so se prebili med slovenske prvoligaše: borbeno, agresivno in učinkovito. Ni jih zmotilo niti to, da se je tekma začela z dnevno zamudo, saj je Ljubljaničan Tušek med ogrevanjem razbil tabor s košem, že v prvih minutah so si priigrali dovolj veliko prednost za mirno nadaljevanje. Domači trener je tokrat dal prilžnost vsem igralcem, to pa je tudi razlog, da se je razlika 26 točk, kakršna je bila v 12. minuti drugega polčasa, do konca zmanjšala na 17 košev. Naslednje kolo bodo rdeči prvoligaši odigrali šele v sredo, 25. novembra.

SEVNIČANI NA PRAGU I. LIGE

SEVNICA - V nedeljo je bilo odigrano 3. kolo ekipnega državnega prvenstva v vzhodni skupini II. državne lige. Sevničani so doma ugnali Fužinarja s 4:2, medtem ko so Krčani zmagali v Trbovljah nad Rudarjem z enakim rezultatom. Po treh kolih je na vrstu ekipa Sevnice pred Krškimi, Šentjurjem in Fužinarjem, te ekipe pa imajo tudi največ možnosti, da v preostalih dveh kolih odločijo o skupnem zmagovalcu in novem članu I. lige. Najzanimivejše srečanje predzadnjega kola bo vsekakor v Krškem, kjer se bosta pomerili ekipi Krčanov in Sevnčanov.

USPEŠEN RETLJEV NASTOP

LOGATEC - Mladi igralec novomeškega namiznoteniskega kluba Novotehna Matjaž Retelj je minuli vikend nastopil v dresu državne kadetske reprezentance, ki se je v Logatcu pomerila z vrstniki iz Hrvaške. Slovenski kadeti so dvoboj prepričljivo dobili s 5:0, eno od zmag je nad Tošičem prispeval tudi Retelj. Matjaž pa je bil najboljši tudi na turnirju posameznikov, kjer so hrvaški naraščajniki zmagali v štirih, slovenski pa v dveh kategorijah: kadetsko je dobil Retelj, pri kadetkah pa je slavila Dermastja.

sila slast zmage. Pravo vrednost bodo morali Kočevci pokazati v nedeljo, ko odhajajo na najtežje jesensko gostovanje v Kranj k ekipi Jelena Triglava.

SE BODO TUDI V NEDELJO TRESLE MREŽE? — V nedeljo čaka novomeške nogometaše najpomembnejša jesenska tekma: v Portovaldu prihaja ranjena ekipa Mure, ki jo je v minulem kolu presenetila zadnjevrščena vrsta Potrošnika. Bo kateri od Prelogarjevih strelcov znova končal v mreži nasprotnika, kot je bilo na tekmi proti Živilom Naklu z bele točke (na posnetku) ali nemara v nedeljo, ko so njegov zadetek proglasili za najlepšega v tem kolu? (Foto: B. B.)

Izpadli brez dobljenega niza

Tudi v povratnem srečanju Nemci boljši od Novomeščanov — Nenadejan poraz s Kamnikom — Le trenutna slabost? — Druga zmaga LIK Tilia

Res katastrofalna je bera odbojkarjev novomeškega Pionirja v minulem tednu. Zavoilo igranja povratne tekme I. kola pokala evropske odbojcarske zveze so prvenstveno srečanje 5. kola I. državne lige odigrali že v sredo v Kamniku. Malo jih je bilo, ki bi si upali staviti na uspeh Kamničanov, a se je zgodilo prav to.
 Ne le da so pionirjevci zabeležili prvi prvenstveni poraz, pač pa bolj kot to skrbi dejstvo, da niso osvojili niti enega samega niza. Igrali so daleč pod svojimi zmoglostmi, poročila iz Kamnika pa so govorila o tekmi, polni preobratov. Ilustracija temu je prvi niz, ko so gostitelji vodili že s 5:0, a so jih Novomeščani ujeli in vodili s 9:5 in 12:11, pa vendarle set na razliko izgubili. Tudi v tretjem so bili pionirjevci na pragu zmage, vodili so s 13:10, toda na koncu ostali praznih rok. Odločila je večja srčnost in borbenost kamniške vrste. Pričakovati je bilo, da se bodo Novomeščani skušali za ta spodrsrlaj odkupiti v soboto v povratni tekmi I. kola evropske odbojcarske zveze proti Bayerju iz Wuppertala.

Vučkovič imenitno pričel sezono squasha

NOVO MESTO — Sezona squasha se je te dni tudi uradno pričela. Pred kratkim ustanovljena državna squash zveza je že postala članice slovenske Športne zveze, sprejeli pa so jo tudi v evropsko federacijo, kar daje tekmovalcem v tem športu vsekakor večjo težo in veljavo. Tako je bil minulo nedeljo v Fit Top centru v Mengšu prvi letovistični turnir sezona 1992/93, na katerem je nastopilo 58 igralcev in igralke, vsi skratka, ki v tem športu v Sloveniji nekaj pomenijo.
 Novomeški klub, ki odslej nastopa pod pokroviteljstvom in z imenom Hrasta, je na uvodni tekmi zaželel. Vučkovič je zasedel imenitno tretje mesto, edini poraz mu je prizadejal kasnejši zmagovalec in državni prvak Janežič. Novomeški uspeh je z 10. mestom dopolnil S. Turk, 11. pa je bil ta čas najboljši slovenski mladinec Gutman. V ženski konkurenci je Galičeva zasedla peto, Turnškova pa prvo mesto. Dodajmo še, da se v soboto pričel turnir državna liga v squashu, novomeški Hrast bo ob 16. uri na Mestnih njivah igral proti ekipi Velenja.

KAJTNA IN DIRNBEK NA SVETOVNI POKAL

BREŽICE - V brežiškem karate klubu, katerega glavni pokrovitelj je Radio Posavje, so se zelo razveselili nedeljskega uspeha svojih dveh tekmovalcev na državnem prvenstvu v borbah in v katah za kadete v Idriji. Kristjan Kajtna je v borbah v srednji kategoriji osvojil srebrno medaljo, njegov klubski kolega Peter Dirnbek pa v borbah v polsrednji kategoriji bronasto medaljo in poleg nje še srebrno medaljo v katah. Z medaljama sta sedemnajstletna karateista potrdila svojo uvrstitev v ekipo za nastop na svetovnem pokalu karateistov, ki bo v začetku decembra na Madžarskem. Z borbami na tem svetovnem pokalu se bosta prvič pomerila v mednarodni konkurenci.

Ne zveza, krivec je dvorana

Neutemeljeni očitki športni zvezi, da je odbojkarje prikrajšala za ure vadbe — Ena dvorana premalo za novomeške potrebe in apetite

Jasno, da je potrebno za vsak slab rezultat ali spodrsrlaj poiskati vzroke in krivice, kar pa nikakor ne pomeni breme krivde zvaliti na nedolžnega. Kot so to z obtožbami na račun novomeške športne zveze, ki je upravljalec dvorane pod Marofom, stori odbojkarji Pionirja. Po katastrofi v prvem kolu tekmovalja evropske odbojcarske zveze so plaz očitkov usuli na Športno zvezo, češ da jim je samovoljno vzela nekatere termine za vadbo in tako pripomogla k slabi rezultatski bери v zadnjih tednih.
Pri športni zvezi imajo dokaze, ki govorijo precej drugače. Nesporno je, da je športna dvorana pod Marofom dom nekaj tisoč novomeških dijakov, tedensko je v njej kar 244 ur pouka športne vzgoje, kar pomeni, da hkrati v njej dela in telovadi 7 oddelkov ali 210(!) dijakov. K tej številki niso vsiete interesne dejavnosti, ki v dvorani potekajo med 7. in 8. uro, kot tudi ne 19 ur pouka telesne vzgoje, ki ga imajo tu osnovnošolci Centra. Takšne nemogoče razmere so nekatere profesorje športne vzgoje privedle do tega, da so z otroki delali — nekateri pa to počenjajo celo še danes, sredi novembra — zunaj. Tih dogovor je bil, da lahko v takem primeru dvorano dopolnje zasedejo odbojkarji, s hladnimi dnevi, ko se je tudi pouk preselil v dvorano, pa je ta možnost odpadla. Odbojkarji sedaj bentijo, krivdo za slabo formo valijo na pomanjkanje terminov v športni dvorani. Ob tem pa Franc Zaman, sekretar športne zveze, in njegov sodelavec Rafko Kržman pravita takole:
»Na ta problem smo odbojkarje opozorjali že avgusta in jim svetovali, naj si za dopoldanske treninge najdejo kakšno telovadnico, zlasti v okoliških terminih ne bi bilo težko najti. Za nasvet se niso zmenili, sami vedo, zakaj. Ob tem se spomnimo lanskega primeru, ko so pionirjevci pred športno zvezo postavljali podobne zahteve. Uredili in plačali smo jim vadbo na Bajnosu, šolski urnik se je prilagodil njihovim zahtevam, toda dopoldanske termine so izkoristili vsega dvakrat ali trikrat. Po svojo razumljivo, kajti velika večina igralcev je po službah in si dopol-
danskih treningov ne more privoščiti. Za konec pa še tole: od tedenskih štiriidesetih ur popoldanske vadbe, kolikor jih je po razdelilniku na voljo klubom, odpade na novomeško odbojko kar 21. Več kot polovica torej za en šport, imamo pa še rokomet, košarko, namizni tenis. So očitki pionirjevcev torej upravičeni?« se sprašujeta Zaman in Kržman.
Ob vsem tem pa bi veljalo zastaviti še kakšno vprašanje. Kaj je z gradnjo nove dvorane pri Centru srednjih šol? Že če bi v njej vadili le dijaki SŠZU, bi se dopoldanske obremenitve dvorane pod Marofom zmanjšala za domala dve tretjini ali tedenskih 144 ur pouka športne vzgoje. In tudi: mar ne bi kazalo nekaterih šolskih telovadnic (Bršljin, Grm itd.) z majhnimi vlaganji — najbolj sporna je praviloma razsvetljava — usposobiti za igranje žigeliških ali tekem v mladinskih kategorijah? Tako pa sedaj v dvorani pod Marofom potekajo razni ligaški obračuni doma le nepretrgano od petka popoldne do nedelje zvečer.
 B. BUDJA

Sporočila, izjave

ZAJAMČENA PLAČA
JE PRENZIKA

Predsedstvo sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije je 11. 11. 1992 na podlagi najnovejših podatkov Zavoda RS za statistiko ugotovilo, da se je rast življenjskih stroškov v zadnjih dveh mesecih povečala nad 5%. Zadnji znesek najnižjega zajamčenega osebnega dohodka je bil določen v višini 21.330 SIT z veljavnostjo od 1. 9. 1992. Predsedstvo sveta ZSSS predlaga Vladi Republike Slovenije, da v skladu s 4. členom Zakona o zajamčenih osebnih dohodkih (Uradni list RS št. 48/90) določi nov znesek najnižjega zajamčenega osebnega dohodka. Predsedstvo sveta ZSSS vladi hkrati predlaga, da sprejme tudi sklep o uskladitvi socialnovarstvenih pomoči in posebej denarnih nadomestil brezposelnih v skladu z 10. členom Zakona o proračunu Republike Slovenije (Uradni list RS št. 14/91).

DUŠAN SEMOLČIČ
predsednik ZSSS

ZA MINISTRSTVO
ZA DELO

Država bo morala v prihodnje z vzpodbudljivo davčno politiko in s kreditiranjem pospeševati ustanavljanje novih podjetij, subvencionirati nova delovna mesta, kjer je mogoče tudi povečati in prerazporediti fond delovnega časa, da bi do dela lahko prišlo več ljudi, usposabljeni za podjetništvo in. Poleg tega bo potrebno vzpostaviti učinkovito informacijsko-svetovalno mrežo, ki bo omogočala lažje iskanje dela, servirala nasvete in pomoč pri zaposlovanju, opravljala analize trga delovne sile in ponudbe del. Mnenja smo namreč, da ima Slovenija še neizkoriščene vire zaposlovanja, vendar je komunikacija med delodajalci in delojemalci prešibka. Vseh teh problemov ne moremo prepušiti prosti logiki trga, ampak mora država zagotoviti servis, ki bo sovplival na odnos med delom in kapitalom. Socialdemokrati smo mnenja, da je tak servis lahko le posebno ministrstvo za delo, kakršnega poznajo tudi druge evropske države. Zato zavračamo zamisli, da bi v prihodnji sestavi vlade to ministrstvo odpadlo.

JOŽE VENCELJ
Socialdemokratska stranka Slovenije
Trebneje

TAKEMU UKREPU
NASPROTUJEMO

V zadnjem času je čedalje več ugotovitev, da vozniki uporabljajo neovinčen bencin v vozilih z neustreznimi motorji brez katalizatorjev. Privlačna je cena. Žal so posledice takšne uporabe za okolje pogubne. Pojavljajo se zahteve, naj bi ceno tega bencina izenačili z osvinčenim. Takemu ukrepu nasprotujemo in menimo, da bi bilo treba ceno še znižati, hkrati pa spodbuditi za olajšavami tudi hitrejšo nabavo ustreznih vozil. Predlagamo, da preprečite nedovoljeno rabo s podobnim ukrepom, kot je bil uspešno izpeljan pri neupravičeni porabi kurilnega olja v dizel motorjih. Seveda bi za krajše obdobje veljalo le opozarjanje. Prepričani smo, da je ukrep sprejemljiv, čeprav je morda na prvi pogled drastičen. Torej tistim, ki uporabljajo neovinčen bencin v neprimernih vozilih, je mogoče vozilo v skrajnem primeru odvzeti.

MITJA ZUPAN
Slovensko ekološko gibanje

»Novo poglavje
strankine
zgodovine«
Na kongresu MKD

Sobota, 14. novembra 1992, je bila novo poglavje v zgodovini mlade krščanske demokracije. V Celju je namreč potekal II. kongres Mladih krščanskih demokratov z naslovom Nova obzorja Slovenije. Kongres sta pozdravila predsednik SKD Lojze Peterle in predsedniški kandidat SKD Ivo Bizjak. Lojze Peterle je v nagovoru Mladim krščanskim demokratom čestital za uspehe v Sloveniji, kjer je stranka najmočnejša mlada stranka, saj ima že preko 4.000 članov. Posebej ga veseli mednarodni uspehi mladih krščanskih demokratov, saj so le-ti z mnogimi vzemi in stiki v Evropi gotovo pripomogli k osamosvojitvi in priznanju države Slovenije. Ivo Bizjak je menil, da so mladi krščanski demokrati velika skrb za državo in za jih ne sme postavljati na stranski tir. Uspešen kongres in predvsem uspeh na volitvah so nam zaželeli tudi drugi ugledni tuji in domači gostje, med drugimi predstavniki mladih konzervativcev iz Velike Britanije, predstavniki mladih krščanskih demokratov iz Španije, Katalonije in Madrida, predstavniki avstrijske mlade ljudske stranke, naši zamejci iz Italije in Avstrije in predstavnik argentinskih Slovencev ter predstavnik DEMIC-a. Na kongresu smo za predsednika Mladih krščanskih demokratov izvolili Primoža Bulca in potrdili nov znak MKD.

TOMAŽ PETAN
OO MKD Krško

Revščina ni zla
usoda, ki bi ji
ne mogli uteči

Recenzija zbornika
Socialna država

SDP se je lotila za predvolilni čas in naše, resnemu razpravljanju o pravih problemih nenaklonjene razmere nenavadnega podjetja. Izdala je namreč zbornik o socialni državi, v katerem deset znanih avtorjev, politologov, sociologov, filozofov, socialnih medicincev, pravnikov in kineziologov, dokazuje, da je za kakršen koli nov razvojni korak Slovenije nujno potrebna tudi reformirana socialna država, ki bo vsem državljanom in državljanom pravnim zajamčila osnovno socialno varnost, omogočila svobodo izbire in spodbujala razvoj civilnodružbene solidarnosti in samopomoči. Zbornik je izvirna predvsem zaradi dobro utemeljenih odgovorov, za kaj se ekonomski razcvet Slovenije in globoka reforma socialne države med seboj podpirata, ne pa izključujeta.

Povsem prepričljivo je v zborniku dokazano, zakaj so nesmiselni ideološki prepri o vseodrešujočnosti tega ali onega čistega modela socialne države, bodisi socialnodemokratske države blaginje, liberalno-rezidualnega, konservativno korporativističnega ali realsocialističnega tipa. Praksa je namreč povsod po svetu v marsičem bistvenem ovrgla utemeljeno opozorja, da je prišel čas velikega izziva, ko je treba na osnovi izkušnje z različnimi tipi socialnih držav in ob upoštevanju domačih razmer in dosežkov zgraditi postsocialistično socialno državo v družbi, ki brede v resno revščino. Zato si ne more privoščiti nobene od znanih protinatnosti in neučinkovitosti kateregakoli od teh štirih modelov, pač pa potrebuje vse njihove inovacije in neizpodbitne rezultate.

Kvaliteta življenja, tako je mogoče razbrati iz tega zbornika, ni samo odsotnost revščine, brezposelnosti in boleznii, ampak je predvsem dejanska možnost živeti v ustvarjalnosti, solidarnosti in svobodi, ki omogoča izbiro. Knjiga v bistvu samozavestno govori o tem, da so tudi najtežji problemi rešljivi, če se jih lotimo z najsoodnejšim znanjem, poznavanjem domačih razmer in resnim upoštevanjem razvojne soodvisnosti dela in kapitala, tekmovalnosti in socialne varnosti, pravne države in samoiniciativnosti civilne družbe.

Revščina v Sloveniji — trdi ta zbornik — ni zla usoda, ki bi ji ne mogli uteči, ampak slaba strokovna in napačna politična izbira.

S. LOKAR

Spet: Zastava na Vrhu sv. Franje

Zadnji odgovor na »odprto pismo« Igorja Jugoviča (Dolenjski list 12. novembra)

Polemika z Igorjem Jugovičem je mučna in neproduktivna. Ko sem mu na njegove očitke odgovoril in svoje navedbe utemeljil z zgodovinskimi in drugimi dejstvi, gre mimo tega in naprej trmasto goni svojo. Jaz lahko pišem karkoli, zgodovina naj bo taka ali drugačna, on že ve, kaj je prav in kako je prav. Mene mordaone proglašajo za bedaka, ki ne vidi pred vso svojim nosom (in si za podkrepitev te velemne ugotovitve izmišlja celo nekakšne stare prepovedi: »Najtežje je s svojimi očmi videti tisto, kar se pred njimi nahaja.«), on pa, očitno jasnoviden in jasnoveden, suvereno razsoja in te sodbe urbi et orbi razglašajo. Kako tudi ne, saj je bilo njemu »vse jasno že prvi dan«. Z ljudmi, ki jim je vse jasno že prvi dan, ki o vsem vedo, ki razmetavajo z bistroumnimi dokazi iz očetove zapišne stila »to-rej je sv. Gera starejša in trdnjša od Trdinovega vrha«, se jaz s svojim skromnim poznavanjem Gorjancev res ne morem enakovredno pogovarjati, kaj šele kosati. Tako ne bo nič »z novimi prispevki k najini polemiki«, ki da jih I. Jugovič z velikim zanimanjem pričakuje. Vajz z moje strani teh »novih prispevkov« ne bo, četudi bodo z njegove prihajali »ugovori«, »nadajevanje polemike« ali »odprto pismo«, kakor je zveneče naslovil svoj zadnji prispevek.

Zaradi bralcev, ne pa zato, ker bi užival v nepodnem poslu, da bi I. Jugoviču kaj dopovedal, še nekaj povzetkov, dejstev, podatkov in navedb. V zapisu »Zastava na Vrhu sv. Franje«, zaradi katerega se je začela ta jugovičadija, sem zapisal, naj se o vojašnici na vrhu Gorjancev »dogovorijo slovenske in hrvaške oblasti, vendar mora meja teči samo natančno čez najvišjo vzpetino Gorjancev, ne pa, da bo obveljala sedanja ločnica med katastrskimi občinami, ki točko, ki označuje najvišji vrh Gorjancev, pušča na Hrvaškem«. Potem pa se Jugovič pametniča in me s pomočjo Atlasa Slovenije podučuje, kako je zarisana meja in mi opisuje njen potek. To pač vem bolje kot on in po tej ločnici in po obeh njenih straneh sem nič kolikokrat hodil. In prav zato, ker natančno vem, kje teče sedanja ločnica, sem se zavzel, naj, ko bodo določali mejo in jo označili v naravi, to začrtajo natančno čez najvišjo vzpetino, sicer bi Trdinov vrh v celoti stal (kakšnih 15 do 20 m od meje) na Hrvaškem. Na to, da je po katastrskih mejah najvišja točka Gorjancev na Hrvaškem, sem opozoril že pred vojno v Sloveniji in slovensko osamosvojitvijo. Prav tako je na to v našem časopisu opozoril slovenski rojak iz Argentine Anatol Fabiančič, katerega mati, Dora Staretova, je bila krstna botra pri slovesnosti ob poimenovanju najvišjega vrha Gorjancev po Janezu Trdini. To očitno Jugoviča najbolj peklji, da bi bil Trdinov vrh skupen, še najbolje brez vsakega vojaštva in zastav. Sicer pa celo za gorjansko vodo ve, katera je »tujak«, samo ne vem, ali jo raz-

likuje glede na posest ali glede na nacionalnost.

V zadnjem »odprtem pismu« me blagohotno podučilo, da »res nima smisla, da še naprej pišete zgodbe iz prejšnjih let...«, ko ljudi očitno zanimajo druge stvari. (Tudi to ve, kaj ljudi zanima, in koliko: »pa še malo, kako je bilo večeraj...«) Če pa ga, trdibučnež ne hvalježil, ne bom poslušal, pa naj, ko bom že šestič pisal o preimenovanju Trdinovega vrha, povem še, »ali je takrat dekret podpisal sam kralj ali pa predsednik vlade in če so o tem kaj vprašali Zagreb ali samo Beograd?«. Najprej: jaz ne pišem o preimenovanju Trdinovega vrha. Nikjer namreč še nisem zasledil, da bi Trdinov vrh preimenovali in upam, da se najvišji vrh Gorjancev še zmeraj tudi uradno imenuje po piscu Bajki in povesti o Gorjancih. O imenu najvišjega vrha Gorjancev pa tole: v uradnem listu pokrajinske uprave za Slovenijo z dne 21. julija 1922 je na strani 511 pod Uredbami osrednje vlade objavljena »Naredba ministra za notranje posle o nazivu najvišjega vrha v Gorjancih«, ki se dobesedno glasi: »Vsled prošnje krajanov se določa na podstavi izjav pokrajinskih uprav v Ljubljani in Zagrebu za najvišji, 1181 m visoki vrh v Gorjancih (Uskoški gori) naziv 'Trdinov vrh' namesto dosedanjih neenakih nazivov 'Gorjanec' odnosno 'Vrh svete Jere'«.

Jugovič ne v Globusu ne v ST očitno ni prebral, kako slovenska uradna politika podpira odcepitve zahodnega Zumberka in njegovo pripojitev Sloveniji, za čemer seveda tiči slovensko-srbska zarota proti Hrvaški. Potem avtorji napletajo, kako je bil (po Globusu) v Radatovičih celo uradni slovensko-srbski sestanek na to temo (odcepitev), po drugi verziji pa je bil tak sestanek kar v Metliki, kjer so slovenski predstavniki

»podržali ideju o pripojenju (Zumberka) Sloveniji«. Ker Jugovič tako natančno in rad prebira ene in druge časopise, bi pač poročilo o sestanku v Metliki lahko našel v našem časopisu, za točnost podatkov in navedb pa odgovarjam jaz kot pisec. Očitno za Jugoviča tako »hrvaški novinarji na svoj način branijo svojo mejo«. Jugovič v zadnjem odgovoru večkrat omenja in citira dr. Rupla. Pa pogledimo, kako je v eni zadnjih številčk Globusa Tanja Torbarina pisala o našem zunanjem ministru. Rupel se je po njenem obisku hrvaškega predsednika v Sloveniji smel gibati v Tüdmanovi bližini, vendar ga ni smel ugrizniti. Kasneje so morali Rupla odvečiti stran, ker bi se lahko spozabil v trenutku, ko sta delegaciji sklenili, da se meje ne bodo spreminjale. V jezici Rupele odgriznil svojo kravato, pregriznil kabel kučanovega mikrofona, nekemu gardistu z njegove uniforme pojedel vse zlate gumbe in mu potrgal svilene vrvice, ki se sicer uporabljajo za obrobe kavčev. In tako naprej v tem slogu. Jugovič pri prelistuje in še enkrat prebira hrvaške časopise in »nič takega ne najde v njih«. Okusi in merila so pač različni. Tudi zato je bolje, da ostanava vsak na svojem bregu.

ANDREJ BARTELJ
Novo mesto

Iz kolpske doline

TURISTIČNE OZNAKE — Marjan Leš iz Gerovega izdeluje kozolčke in druge oznake za območje KS Kostel, kjer že stoji več njegovih podobnih označk, ki opozarjajo predvsem turiste in druge tujce na zanimivosti na tem območju. Zdj izdeluje še oznake za naselje in grad (razvaline) Kostel, za Jesenov vrh in Drežnik (na Jesenovem vrtu je zasebno lovišče) in za Kobilo jamo ob Kolpi. Med Grgljem in Bilpo pa bodo označili pravo mejo med KS Poljanska dolina in KS Kostel. Pri KS Kostel pravijo, da morajo Poljanci oznako svoje KS prenesti na svojo obalo potoka oz. jarka. Se pravi, da gre tudi tu za sporno mejo.

NOVI ŽUPNIK — Od ponedeljka ima cerkev v Osilnici novega župnika. Sedanjji, Franc Mervar, je odpuščen na novo službeno dolžnost v Vodice. Novi župnik, misijonar pater Franc Šetar, je prišel v Deželo Petra Klepca iz Dravclj v Ljubljani. Izhaja iz reda jezuitov, bil pa je tudi spovednik na Višarjih.

DOGOVORI O KAJAKAŠKEM CENTRU — Kajakaški turističnošportno-rekreativni center v Starih malnih pri Osilnici še ni dokončan. Zdj v njem napeljujejo elektriko in vodovod. Dogovarjajo pa se tudi z nekaterimi firmami za dokončanje objekta in še za oddajo objekta v uporabo. Gre za gostinski objekt s prenočišči in prehrano, ki je tik ob urejeni kajakaški stazi.

ŠE TRETJA MALA ELEKTRARNA — Na slovenskih pritokih Čabranke in Kolpe delujeta že dve mali hidroelektrarni (Belica, Crni Potok), zdaj pa je na pritoku Kolpe pri Mirtovičih v gradnji še tretja, ki bo predvidoma dokončana do spomladi. To bo zasebna elektrarna, investitorja pa sta oče in sin Emil in Stane Stimec.

REFERENDUM O LOKALNI SAMOUPRAVI — Krajan KS Osilnica so sklenili, naj svet KS razpiše referendum o bodoči lokalni samoupravi. Predloga sta bila dva. Po prvem naj bi območje KS Osilnica ostalo v sestavi sedanje občine Kočevje, po drugem pa se naj skupaj s kakšno drugo KS, na primer Kočevsko Reko, združijo v novo občino.

PUSTITTE OTROKOM
OTROŠTVO

Pretekli teden okoli 13. ure sta me pred pošto v Novem mestu ustavili prijazni osnovnoškolci in me povprašali o letošnjih volitvah: če bom šel na volitve, katero stranko bom volil in kateremu predsednikskemu kandidatu bom dal svoj glas. Na prvo vprašanje sem jima kar takoj pritrilno odgovoril, na drugi dve vprašanji pa sem si odgovora pridržal, čeprav že vem, za koga (ne) bom glasoval; saj vendar nisem dolžan dati odgovora otrokom na cesti, ki »neuradno« sestavljajo kdove kakšno anketo za kdove čigavo javno mnenje. Malce me je presenetil tak način zbiranja (predvolilnih) podatkov. Dvomim, da je šlo le za šolski novinarski krožek, bolj sem prepričan, da deklic na cesti ni poslala stroka, pač pa stranka. Le katera?! Otroci vendar niso volilci in jih ni treba mešati v volilni golaž. In šola naj ne bo strankarska, čeprav so njeni učitelji in ravnatelj ali pa minister strankarsko »organizirani«.

FRANCE KASTELIČ

Z zakonom ni nihče zadovoljen

Mnogi pomisleki ob pravkar sprejetem lastninskem zakonu — Gre tudi za moralno, doslednost in poštenje, ki je v času boja za oblast zelo omajano

Prešernost, kolikor jo je bilo, je prejšnja sredo veljala Martinu. Poslanec slovenskega parlamenta so se ta dan sicer oddahnili, ker so sprejeli lastninski zakon, z rešitvami pa niso bili pretirano zadovoljni. V opravičilo zakonu, ki bo temeljito spremenil odnose med Slovenci in družbenimi sloji v mladi državi, so politične stranke navedle nujnost preprečitve škode, ki že nastaja (op.: dolgo je bilo potrebno za to spoznanje). Najden je cilj, ki opravičuje sredstvo. To, da gre za sprejem zakona, ki v predvolilnem obdobju tudi nekaj objublja, je zgolj naključje.

Po dveh letih razprav in preprirov bi vse Slovence težko zadovoljil kakršenkoli lastninski zakon. Družbena moč se bo s tem zakonom preselila od delavcev (v zadnjem času so bili ti le še formalni lastniki družbene lastnine) k novim lastnikom in državi. Delavci bodo s tem zakonom upravičeno najbolj nezadovoljni.

1. Bistveni amandmaji (možnost zagotovitve kontrolnega deleža) na predlog zakona niso bili upoštevani.

2. Delavci, ki so s podjetjem gospodarili dobro, vlagali v podjetje in s tem povečevali njegovo vrednost, bodo sedaj kupovali dražje in imeli manjše možnosti priti do kontrolnega deleža.

3. Uspešna podjetja bodo skladom, ki obdobju kupnino in na katere se prenese pomemben delež družbene lastnine, prispelava več kot podjetja, ki so pravočasno znižala svoje premoženje.

4. Prav nič nenavadnega in nezakonitega ne bo kupovanje lastninskih deležev z odtečeno akumulacijo (doma je ostala izguba). V nekaterih podjetjih so že sedaj poslovodstva povedala, da so njihove poslovne zveze, ustvarjene z družbenim kapitalom, pomemben po-

12. Možnost uspešnih revizijskih postopkov že preoblikovanih podjetij sicer obstaja, vendar upoštevajoč izredno slabo normativno ureditev in načelo, po katerem je dovoljeno vse, kar ni izrecno prepovedano, je verjetnost, da bo pravo dokazalo pravico, izredno majhna.

Izvajanje lastninskega zakona bo pokazalo upravičenost navedenih pomislekov. Ti pa ne zadevajo samo zakona, temveč posegajo tudi na področje morale, doslednosti in poštenja. Z upanje v te norme je žal, še posebej ko gre za last in oblast, manjše, kot bi ga potrebovala učinkovita lastninska reforma.

IGOR VIZJAK, ZSSS

SPET KRITIKA
POSLANCEV

ČRNOMELJ — Na skupni seji upravnih odborov Društev upokojencev iz Črnomlja in Semiča ter izvršilnega odbora območne demokratske stranke upokojencev 13. novembra je razprava pokazala, da je med upokojenci veliko zanimanja za novosti, a tudi nejasnosti. Vodstva upokojencev pripravljajo, da vsi upokojenci pristopijo k prostovoljnemu zdravstvenemu zavarovanju, da se kolektivno zavarujejo za polno zdravstveno zavarovanje. Ko je tekla beseda o finančnem stanju Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, je bila izrečena ostra zahteva, naj vlada vrne upokojencem denar, ki si ga je izposodila. Nesprejemljivo je, da oblast širi pravice, a zanje ne zagotavlja denarja. Posebno kritiko je ponovno doživel zakon o upokojitvi poslancev in ostalih republikanskih funkcionarjev, ki ga je skupščina sprejela pred dobrim mesecem.

J. DRAGOŠ

Izgubljena
dediščina
Kočevske

Organizator razstave
prosi za sodelovanje

KOČEVJE — V začetku letošnjega leta je minilo 50 let, odkar so se izselili Kočevski Nemci, ki so stoletja živeli na približno 800 km² površine. V spomin na zgodovino te nemške manjšine pripravlja Zavod Republike Slovenije za varstvo naravne in kulturne dediščine Ljubljana gradivo za razstavo »Izgubljena kulturna dediščina Kočevske«. Organizator razstave želi pridobiti čimveč gradiva, ki bi prikazalo zgodovino nemške manjšine, ki se je pričela priseljevati v te kraje v tridesetih letih 14. stoletja, večji val priseljevanja spada v čas od 1349. do 1363. leta.

Razstava naj bi prikazala stanje naselij, kulturnih ustanov, šol, cerkev in vse drugo, kar je povezano z življenjem teh pridnih prebivalcev, ki so se naselili v oddaljene kraje s kraškimi in gozdnim svetom. Težko življenje in skopa zemlja nista dajala vedno dovolj dohodka prebivalcem, zato so se pričeli v večjem številu odseljevati. Precej se jih je izselilo v Združene države Amerike. Nekateri vasi so ostale prazne, vendar je bilo nekaj let pred drugo svetovno vojno nenaseljenih še nad 900 stanovanjskih hiš.

Organizator razstave načrtuje, da bo razstava v Cankarjevem domu v Ljubljani od srede februarja do srede marca 1993, in upa, da mu bodo posamezniki dostavili gradivo, ki ga še premorejo.

V. DRAGOŠ

UPOKOJENCEM
NI VSEENO

ČRNOMELJ — Izvršni odbor območne stranke upokojencev je 13. novembra ugotovil, da se strankarsko gibanje upokojencev v zadnjih dveh letih lepo razvija, sa je v stranko stopilo veliko upokojencev. V predvolilnem pregledu je zapisano, da nastopajo skupno z ostalimi tremi strankami: delavsko, socialno-demokratsko unijo in prenovitelji. Od svojih poslancev bodo zahtevali uresničevanje predvolilnega programa, v katerem so poudarki na doslednem uresničevanju demokratičnih odnosov, izboljšanje ekonomskega položaja ogroženih kategorij občanov, pravično socialno politiko, sprejem socialnega programa države Slovenije, zlasti pa zagotovitev polnega zavarovanja upokojencev. Kandidata Združene liste sta za državni zbor Marjan Hutar, višji komercialist iz Črnomlja, in Branko Matkovič, diplomirani pravnik iz Metlike. Za predsednika Republike pa podpirajo kandidature Milana Kučana.

Volilno geslo upokojencev je: Za boljše in pravičnejše življenje!

J. D.

Poziv g. Dvorniku

Zakaj ni zasedanja občinske skupščine?

Kot je splošno znano, določajo okvir dela vsake občinske skupščine: statut, poslovnik in na tej podlagi pripravljen letni program dela. Za novomeško občino velja, da prva dva dokumenta določata, da se seje občinske skupščine praviloma sklicujejo enkrat na mesec. Letni načrt dela skupščine za leto 1992 pa je natančno — po mesecih — določil skupščinski program. Poslanec opozicijskih strank (demokrati, socialisti, prenovitelji in zeleni) ugotavljamo, da je bilo doslej že dvakrat v tem sklicu (v nasprotju z zgoraj omenjenimi predpisi) skupščinsko delo paralizirano polne tri mesece v poletnem času (prvi od konca junija do sredine oktobra 1990 in letos prav tako). V letošnjem letu se »blokada« parlamenta, povezana z nesklajevanjem sej občinske skupščine, nadaljuje tudi v novembru. Ni nam znano, zakaj prihaja do neljubega kršenja skupščinskih pravil, še posebej, ker skupščina niti na oktobrskem zasedanju zaradi preobsežnega dnevnega reda tedaj ni obravnavala vseh točk dnevnega reda. Ker so poslovniške in programske določbe delovanja občinske skupščine nedvoumne, nam niso razumljivi motivi nesklajevanja sej zasedanj občinske skupščine. Zato javno pozivamo g. Dvornika, da jih pojasi. Prav tako želimo, da javno ozani datum prihodnjega zasedanja skupščine.

POSLANCI KOALICIJSKIH STRANK

Iz vzgojnozdravstvene razstave Evropa brez kajena

NAČRTI ŠENTLOVRENČANOV

ŠENTLOVRENC - Pokopališče v Šentlovrencu, kjer pokopavajo umrle iz treh krajevnih skupnosti: Velike Loke, Velikega Gabra in Šentlovrenca, je zadnja leta prepolno. Zato se v krajevni skupnosti Šentlovrenc zavedajo, da je razširitev pokopališča in izgradnja mrliške vežice nujna. Naročeno imajo že lokacijsko dokumentacijo, in ko bo dokončno izdelana, bodo poskušali zbrati še denar. Dovolj dela pa jih čaka tudi na področju cest. Cesta Martinja vas - Medvedek je še vedno brez asfalta, čeprav je promet velik, po njej pa vozi tudi šolski avtobus. Najmanj 6 kilometrov cest pa bi morali ponovno preplastiti z asfaltom, da bi jih zavarovali pred nadaljnjim uničenjem.

Še: Leta 2001 ukinitev JE Krško?

Ugovor na stališče Slovenskega ekološkega gibanja (Dolenjski list 5. nov.)

Veseli smo vsake pobude, ki prispeva k ekološkemu ozaveščanju državljanov, zato je lahko nastanek ekološkega gibanja pozitiven. Slovensko ekološko gibanje (SEG) želi biti eden od členov verige, ki jo moramo skovati, da bi z njo uklenili v zgodovino razmišljanje gospodarstvenikov, politikov in drugih, ki so se v preteklosti neodgovorno obnašali do narave.

Gibanje bo eden od členov te verige le, če ne bo ugasnilo po volitvah in če bo svoje aktivnosti opiralo na strokovno utemeljen program. V primeru stališč, ki jih je SEG objavilo v zvezi z jedrsko centralo Krško, pa ni mogoče govoriti o argumentih, saj je na primer popolnoma skregano s pametjo trditi, da bi zaprla jedrsko centralo nekako po 8 letih. Takrat bo centrala že "generalno" obnovljena in je ne bo smiselno zapirati ali pa bo zaprta, ker ne bo imela denarja za zamenjavo uparjalnikov in za druge zahtevne posege, ki zagotavljajo obratovalno varnost.

Jedrsko centralo v Krškem bodo predčasno zaprli dejansko nereseni problemi skladiščenja jedrskih odpadkov in izjemno veliko pomanjkanje denarja. Ze poslovno leto 1991 bi elektrarna zaključila z izgubo, če bi v zaključnem računu »rezervirala« potrebna sredstva za remont v letu 1992. Ker rezervacije sredstev ni bilo, so se težave s financiranjem remonta vse bolj zapletale, dokler gordijskega voza ni presekal skupščina Republike Slovenije s sklepom o »super garanciji« za najete posojila. Zanimivo je tudi, da so se pogodbe z izvajalci remonta in tistimi ustanovami, ki bi morale opravljati kontrolne preglede pri remontu, sklepa-

V Velikem Gabru primanjkuje učiteljev

Le dva iz kraja

VELIKI GABER — V Velikem Gabru imajo kompletno osemletko, ki jo obiskuje 233 otrok, od njih tudi 27 iz krajev, ki sodijo h grosupeljski občini, vendar jim je šola v Velikem Gabru bližja. Število otrok se je v petnajstih letih res zmanjšalo za 100, vendar jih to ne skrbi, saj že nekaj let to število ne upada.

Večje probleme imajo z učitelji, ki jih na tej šoli primanjkuje. Zelo težko dobijo učitelja za glasbeno in likovno vzgojo pa tudi za fiziko in razredni pouk. Problem je tudi v tem, da sta od 14 prosvetnih delavcev na šoli le dva iz Velikega Gabra. »Da na našo šolo ne dobimo učiteljev, nista krivi le oddaljenost in majhnost kraja, ampak tudi sedanja odnos družbe do njih, ki od učiteljev veliko zahteva in pričakuje, po drugi strani pa jih pušča na cedilo,« razlaga ravnateljica šole Olga Rahne. Tudi na šoli opažajo, da je med osemročici vse manj zanimanja za pedagoške poklice. V osnovni šoli v Velikem Gabru bi potrebovali dobro opremljeno knjižnico, saj njeni učenci zaradi oddaljenosti ne morejo hoditi v splošno knjižnico v Trebnje. »Če učenci nimajo knjig, jih ne moremo navaditi, da bi delali z njihovo pomočjo,« razlaga ravnateljica Olga Rahne.

V šoli imajo tudi vrtec. Letos je v malo šolo vpisanih 43 otrok, vendar se še ni pričela, saj čakajo na reorganizacijo vrtca v občini.

J. D.

Bo Sava odnesla Šentjur na Polju?

Odgovor Dragarjevih na pojasnila odgovornega vodje projekta HE Vrhovo, inž. Janeza Nučiča, v 46. številki Dolenjskega lista (12. novembra)

Posiljam vam odgovor na dopis, ki sem ga prejel 4.11.1992 glede stanja in sanacije levoobrežne zaščite, nizvodno od HE Vrhovo, pred in pod naseljem Šentjur na Polju, ki ste ga objavili v 46. številki DL. V vašem dopisu navajate, da so bile v času visokih vod redne kontrole. Presojate, da stanje ni kritično in da boste z izvajanjem levoobrežne zaščite, ki naj bi bilo prekinjeno zaradi visokih vod, nadaljevali. Po moji presoji pa še niste začeli z levoobrežno zaščito, vsaj pri vstopu Save po izlitju iz HE v staro štrugo ne, pa tudi ne pred in pod vasio Šentjur. Izvajalec je le začel podirati drevesa. Na vseh naštetih mestih je Sava že odnesla večji del sipine, odtrga-

la je okrog 200 m³ (po moji oceni za približno 50 tovrstjakov) leve obale.

Po vaši presoji naj bi stanje ne bilo kritično, pri moji hiši pa je spodjedlo in odneslo brežino že do betonske škarpe. Ponovno poudarjam, da je moja hiša (glejano iz smeri HE Vrhovo) prva v vasi. Ali bo za vas kritično takrat, ko bo odplavilo mojo hišo in vso vas? Na vašo trditev, da smo bili pisno obveščeni o gradnji zavarovanja leve nabrežine z dopisom z dne 24. avgusta, vam sporočam, da tega dopisa nisem prejel, in kolikor mi je znano, ga niso niti drugi vaščani. Glede zavarovanja nabrežine nista niti upravljalec niti izvajalec navezala stikov z vaščani, vsaj z vsemi ne. Me-

nim, da bi morali sklicati sestanek, tako pa so se širile nepreverjene govorice.

Kar zadeva trditev, da ni vpliva na levem bregu, trdim, da je, saj je na več mestih odneslo več kot polovico brega (brez sipine), na dveh mestih pa je že potegnil plaz. Prvi ogled je bil na mojo zahtevo po telefonu 20. 10. 1992, a nas ni bilo doma in so pri sosedu naročili, da so si ogledali stanje. Ker s tem potrditvijo nisem bil zadovoljen, sem ponovno poklical g. Filipca. Objubil je ponoven ogled 22. 10.. Spet sta prišla ista delavca Nivoja, ki sta dejala, da bi bilo treba zavarovati breg, vendar ni majo dostopa, da bi to lahko storili. Tretji ogled je bil 30. oktobra, ko so spet vprašali pri sosedu (ki pa ni neposredno ogrožen), če kaj spodbija. Da niste zavarovali nabrežine pred preusmeritvijo Save zaradi pomanjkanja denarja, je povsem nesprejemljivo. Levoobrežni zaščiti bi morali dati prednost, saj nam Sava zdaj ogroža hišo, garažo, vrt in travnik. Neposredno sta ogroženi dve stanovanski hiši, gospodarsko poslopje in garaža.

Zato zahtevam, da preverite stanje na kraju samem in me obvestite o ogledu. Če ne morete zavarovati brega, saj še nimate dostopa, predlagam, da mi vse objekte in zemljo zavarujete oz. da mi krijete stroške pri zavarovalnici. Vso škodo, ki je nastala, ali še bo, na objekti in zemlji boste morali poravnati. Glede na vašo trditev, da zadeve niso problematične, mislim, da to ne drži. Ob večjem vodostaju še spatni ne moremo, ker valovi udarjajo ob breg, mi pa poslušamo, kako ga spodbija in ruši. Zato zahtevam, da v primeru visoke vode pridejo in varujejo naše premoženje tisti, ki so za to pristojni.

Gospod Nučič! Če bi bila vasa rač tako nedolžna, kot bi vi radi prikazali, se vam oz. delavcem Nivoja neposredno pred najavljenim obiskom dr. Dušana Pluta 10.11. ne bi naenkrat tako mudilo, da ste hoteli zajede v sipini pokriti z vrečami. Niti ne bi republiški vodnogospodarski inšpektor inž. Ivan Stiefel, vodnogospodarska inšpektorica MI Krško, Mira Čuček, in njena kolegica iz Laškega, Majda Zavšek, ob inšpekcijskem pregledu struge Save pod gradbiščem HE Vrhovo ugotovili, da »dejansko stanje zahteva začetek takojšnje sanacije levega in desnega brega Save dolvodno od HE Vrhovo, zaradi nevarnosti nadaljnjih poškodb bregov in objektov.«

MILAN DRAGAR Šentjur na Polju 12

STRELA UDARJA PREPOGOSTO

Minulo nedeljo je bila noč za vaščane Boršta v metliški občini še temnejša in nemirnejša. Nalive dežja je spremljalo grmenje in bliskanje. Proti 19. uri zvečer pa je polovica gospodinjstev v vasi ostala brez električne razsvetljave in s pokvarjenimi televizorji. Najhuje je doživel skrben in delaven gospodar, ki mu je strela ubila tri krave v hlevu. Škoda in bolečina sta veliki. Prebivalce tega območja vznemirja to, da v zadnjih letih ob podobnih vremenskih razmerah strela prepogosto udarja v gospodarska poslopja in povzroča veliko škodo. Zastavlja se vprašanje, ali ni na omenjenem terenu premalo zaščite s strelodolnimi napravami. Odgovorni naj bi vzeli zadevo v premislek in naj bi ukrepali.

JOZEFA ROŽMAN

Od naju so hoteli zvedeti le podatke

Pri Gilhovich so se odločili za predelavo krompirja

CESTA PRI VELIKEM GABRU — Gilhovi iz Ceste pri Velikem Gabru so podjetni in ambiciozni ljudje. Mirko Gilhovi je obrtnik avtoprevoznik in je prevozil že skorajda cel svet. Žena Stefka je bila še pred dobrim letom zaposlena v računovodstvu v trebanski kmetijski zadrugi. Ker pa dela doma na kmetiji, kjer imajo šest glav živine, poleg službe ni zmogla in je ostala doma. Vendar ne brez dela.

»Pred dvema letoma smo prišli na idejo, da bi se lotili predelave krompirja, ki v teh krajih dobro uspeva in so ga kmetje svoj čas veliko sadili,« razlaga Stefka. Mož Mirko si je v različnih evropskih državah ogledoval linije za predelavo krompirja v pomfriz. Najbolj se mu bili všeč stroji na Nizozemskem. »To so tri leta stari stroji za katere sva založila denar in jih morava pripeljati v Slovenijo do novega leta,« pojasnjuje Stefka in dodaja: »Edini problem je, kam bova te stroje postavila. Delavnico sta iskala že na več koncih, a na ustrešno še nista našla, zato razmišljata, da bi v bližini hiše postavila montažno halo. Vendar vse skupaj bi bilo zanjelo velik zalogaj, zato iščeta koga, ki bi šel z njima v kooperacijo. Vsi, ki so se do sedaj pojavili, so bili več ali manj brez denarja, od naju pa so hoteli zvedeti le podatke, kje in kako sva prišla do založenih strojev in podobno,« razlaga slabe izkušnje Stefka. Oglasila sta se tudi na trebanski kmetijski zadrugi in občini, vendar niso pokazali pretiranega navdušenja.

»Vemo, da nam to ne bo prineslo velikega zasluzka, bo pa velikega

Štefka Gliha

pomena za naše kmete, ki so že sedaj sadili veliko krompirja, ko pa je Kolinska na Mirni opustila s predelavo, so ostali brez večjega kupca,« razlaga Gilhova. Pozanimali so se že tudi, kako bo z odpadki. Zgraditi bodo morali tri pretočne greznice, kjer se bo usedal škrob, ki ga bodo lahko prodali naprej, kot krmo za prašiče.

J. D.

• Na medicini ima vsak zob svoj inštitut. (Požarnik)

• Med našimi ljudmi je še vedno čutili strah, ki so ga širili pri prvih volitvah, češ če ne boste volili Kučana, ne bo penzi, socialnih dodatkov, ne bodo pobirali mleka. (Peterle)

le nekaj dni pred iztekom remonta.

Elektrarna dejansko nima sredstev za izgradnjo odlagališča nizko ter srednje radioaktivnih odpadkov in tudi ne za končno rešitev problema izrabilnega goriva. Nima sredstev za dekomisijo (razstavljanje elektrarne po zaprtju) in tudi druge nujne posege. Najkasneje v začetku leta 1993 se bo treba odločiti o zamenjavi uparjalnikov, ki so začetni nad dovoljeno mero. Za to zamenjavo bo potrebno zagotoviti precej preko 100 milijonov dolarjev (dolarjev in ne tolarjev) investicijskih sredstev. Če za zamenjavo uparjalnikov ne bo do leta 1995, bo potrebno elektrarno zapreti prej, vsekakor pa ne leta 2001, kot predlaga SEG.

Ali bo Slovenija zmogla vsa ta vlaganja, kajti sosednja država Hrvaška bo verjetno kmalu prenehala vlagati v Krško (razmišljaja namreč o svoji jedrski centrali). Prenehala pa ne bo le vlagati, temveč bo z zavlačenjem plačil za dobavljeno energijo izsiljevala odstop

od sprejetega dogovora o skupni investiciji v jedrsko centralo Krško. Vso slovensko akumulacijo bomo morali investirati v Krško in »požerube« električne energije, zato bo prestrukturiranje gospodarstva še dolgo le iluzija.

Za konec pa še misel o tem, kar trdi SEG, »da je JE Krško možno predčasno zapreti, vendar gre za pomembno strokovno odločitev«. Vsekakor je potrebno strokovno proučiti vse posledice predčasnega zaprtja, odločitev pa morajo sprejeti državljani Slovenije na referendumu, saj gre za zgodovinski dolg, kajti doslej jih še nismo vprašali, če so pripravljeni živeti s tveganjem, ki ga v prostor prinaša jedrska tehnologija. Ni hče v demokratični državi ne sme odločati v imenu državljanov o tako pomembnem vprašanju. Odločitev bo torej morala biti politična.

IVAN TOMŠE Milavčeva 15 68250 Brežice

Ob volitvah še referendum

V Črnomlju glasovali za samoprispevek za dograditev poslovnega objekta

ČRNO MELJ — Od leta 1988 do konca 1992, ko so v črnomajlski občini zbirali s samoprispevom denar za javna dela, so imeli v treh črnomajlskih mestnih krajevnih skupnostih v programu na prvem mestu gradnjo poslovnega objekta na pokopališču v Vojni vasi. Začeli so ga graditi leta 1988, a so v

petih letih z gradnjo prišli le do polovice.

Ker nič ne kaže, da bi v prihodnje še naprej plačevali občinski samoprispevek za javna dela, in tudi drugih denarnih virov ni, so se v skupnosti krajevnih skupnosti odločili za referendum za krajevni samoprispevek. Tako naj bi se ob volitvah 6. decembra v treh mestnih krajevnih skupnostih ter v naseljih, iz katerih pokopavajo pokojne na pokopališču v Vojni vasi, odločili o tem, ali so pripravljeni naslednja tri leta plačevati en odst. od plač, pokojnin, dohodkov obrtnikov in katastrskega dohodka za dograditev poslovnega objekta. Če se bo večina volilcev odločila za samoprispevek, bi po dodesetnih izračunih v Črnomlju v treh letih zbrali 31,4 milijona tolarjev. To bi zadostovalo za dokončanje poslovnega objekta, ki ima tri mrliške vežice, prostore za svoje, sanitarije, skladišče, garaže ter poslovlino ploščad. Vsa gospodinjstva bodo natančno seznanjena z referendumom z zloženko, v kateri bodo navedeni tudi glavni razlogi vodstva skupnosti KS za ta korak.

M.B.-J.

ZMANJKALO DENARJA — Po petih letih zbiranja denarja na pol dograjeni poslovni objekt na pokopališču v Vojni vasi čaka na ponovni samoprispevek. (Foto: M.B.-J.)

Predstavil se bo doma

Ivan Klarič se je s fotografijami najprej uveljavil v tujini, zdaj pa bo razstavljal v domači Fari

FARA — Mojster fotografije Ivan Klarič se bo v Sloveniji prvič predstavil s samostojno razstavo 20. novembra, ko bodo ob 18. uri odprli v Fari razstavo njegovih del pod naslovom »Barvne sence«. Letos je imel že dve razstavi v Avstriji, kjer dela od leta 1988 in ima tam tudi svoj TV studio »Artis«.

Razstava bo trajala mesec dni. Rojen je bil 1953. leta in to p rav v KS Kostel in sicer v kraju Maver, ki leži malo nizvodno od Fare. Ivan Klarič se je predstavil tako: Dokončal sem elektrotehniško šolo Nikola Tesla v Nišu. Na ljubljanski televiziji sem delal 5 let v tehniki, nato 7 let kot snemalec, dve leti pa sem bil samostojni kulturni delavec. V Avstriji delam od leta 1988. Ukvarjam se predvsem s fotografijo.

J. PRIMC

Tg.

- Ne domišljaj si, da si že čarovnik, če ljudi spreminjaš v ovce!
- Med račune brez krčmarja sodijo tudi gostinske usluge na proračunske stroške.
- Predvolilni golaž je kot meso s salmonelo — povzroča dolgotrajno sranje.
- Najbolj »pobožne železe« imajo vedno hudici v človeški podobni.
- S preimenoivanjem ulic ne bomo prišli iz slepe ulice.

M. BRADAČ

ALOJZ KORDIŠ

LIVOLD PRI KOČEVJU — V sredo, 11. novembra, so sorodniki, prijatelji, znanci in nekdanji sodelavci pospremili na zadnjo pot vaščana Alojza Kordiša. Pokojnik se je rodil pred 68 leti in je bil od prvih dni naše okupirane domovine aktiven udeleženec NOV. Za hrabrost v boju proti okupatorju in prizadevno delo po končani vojni mu je bilo podeljenih več odlikovanj in priznanj. Dokaz njegove priljubljenosti je bil pogrebni sprevod. Lik pokojnega bo ostal mnogim v spominu.

V. D.

Dogodki v sliki in besedi

TRI KILOMETRE ASFALTA MED HINJCAMI IN VRHKOM — Toliko asfaltne preproge je na celotni trasi med obema vasema iz sosednjih krajevnih skupnosti Krmelj in Tržišče in na priključkih. Ob sobotni otvoritvi ceste (predračunska vrednost naložbe je bila 200.000 mark), za katero je 18 gospodinjstev Govejega Dola in Vrška prispevalo od 2300 do 3000 DEM v tolaški protivrednosti ter še okrog 2500 delovnih in 300 traktorskih ur, sta se soproedsednika skupnega gradbenega odbora Jože Strupeh in Miro Povše zahvalila za izdatno pomoč KS Krmelj in KS Tržišče, njunima predsednikoma Jožetu Knezu in Marjanu Jamšku ter za pravočasno in dobro opravljeno delo predstavnikoma CP Novo mesto Francu Povšetju in Janezu Radeju. Vrvice je ob otvoritvi v Hinjcah (na posnetku) prerezala najstarejša vaščanka iz Govejega Dola, 84-letna Marija Lužar. (Foto: P. Perc)

KOBIJLA JAMA — Na fotografiji je Kobijla jama, ena izmed naravnih znamenitosti na območju Turističnega društva Kostel. Jamo si pogosto ogledujejo skupine turistov. Od vhoda (na fotografiji) je možno priti v jamo še okoli 80 m daleč. Ob večjem deževju iz te jame bruha voda. Ko so letos posodabljali cesto Dol—Žaga, jo je delavcem zagodel dež, tako da je voda poškodovala in tudi odnesla del ceste, ki teče prav mimo jame. Zadnje veliko deževje pa tu ni naredilo škode. Graditelji so namreč pod cesto vgradili več meter širokih cevi, po katerih odteka voda iz Kobijle jame pod cesto v Kolpo. Tako je ta novost te dni uspešno prestala preizkus oz. deževje. (Foto: Primc)

ZLATOPOROČENCA — Na Martinovo soboto sta si v poročni dvorani na sevnškem gradu v krogu družine in ostalih svojcev znova simbolično izmenjala prstana zlatoporočnica Ana in Francišek Čuber iz Sevnice (na posnetku). Franc in Ana sta med 2. svetovno vojno sodelovala z narodnoosvobodilnim gibanjem. Okupatorji so Ano v Ljubljani trpinčili in vlačili po zaporih, zato še danes čuti posledice te torture. Franc pa je, čeprav 5 let starejši, še zmeraj krepak 80-letnik, dejaven v sevnškem društvu upokojencev, z ženo pa sta dolga leta delovala tudi v sevnškem TVD Partizan. Ana je zaslužila pokojnino kot trgovka, Franc pa je najdlje delal na železnici in tam dočakal pokoj. Zlatoporočencema je čestitala tudi sevnška županja Breda Mijovič in jima v imenu občine izročila priložnostno darilo. (Foto: P. Perc)

LETA BREZ SLEDU? — Proti letom in slabemu vremenu se je s programoma Quenty — srebrna linija za kožo po 25 letu in Quenty forty — zlata linija za nego kože po 40 letu v novomeški Dolenjki drogeriji strankam predstavil Bayer Pharma. S tridnevno akcijo v trgovini, na Studiu D in kabelski televiziji sta Marjeta Paternost iz marketinga in kozmetičarka Vida Pipan-Volaj skušali Dolenjke prepričati, da jim lahko ponudita nekaj prav tako učinkovitega, kot je nekoč njihovim babicam nudil studenec Gospodična na Gorjancih. Med nežnim spolom sta poželi precej zanimanja. (Foto: T. Jakše)

MARTINOVO V ŠOLI — Učiteljica pouka gospodinjstva in biologije Marinka Kastelic je skupaj z učenci 8. razreda na osnovni šoli Center v Novem mestu za vse ostale šolarje ob martinovem pripravila bogato razstavo jedi in kletarskih pripomočkov. Večini mestnih otrok je takšno praznovanje res tuje, zato so si z največjim zanimanjem ogledovali slastne jedi: pečeno raco, z mlinci, ajdove štruklje, zmesni kruh, lešnikovo potico in seveda mlado vino. Dan so izkoristili tudi za to, da so kaj več slišali tudi o vinu kot hrani in o kulturi pitja. (Foto: J. P.)

TECHNO SHOP

SAMSUNG

AKCIJSKA PRODAJA TV, VIDEO IN HI-FI APARATOV SAMSUNG

18-MESEČNA GARANCIJA z lastnim pooblaščenim servisom NAJUGODNEJE V SLOVENIJI! Možnost plačila na tri obroke To lahko nudi samo TECHNOSHOP d.o.o. SUHOR

TV 63 cm 1299.- DEM TV 51 cm 749.- DEM

SATELITSKI KOMPLET 99 kanalov stereo 699.- DEM

Plašilo v tolaški protivrednosti.

Informacije in prodaja: TECHNOSHOP d.o.o. SUHOR pri Metliki, tel. fax: (068) 50-316 od 8.-18. ure. AMERICAN EAGLE SHOP, Partizanski trg 17, Metlika, tel. 068/50-316

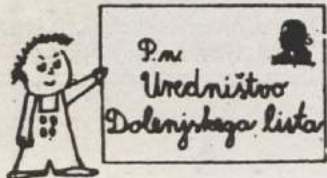
ŽE 100.000 m² V SLOVENIJI JE ZAŠČITENO S PROTIOLJNO, PROTIMADEŽNO, VODOODBOJNO ZAŠČITO za:

klinker, žgano glino, keramične ploščice in izdelke iz granita, marmorja, cementa, ... Naše sredstvo je impregnator, ki ne ostane na površini, zaščiti pa jo za več let.

Naziv izdelka je: **T49 PROTEKTOR** Poiščite ga v naslednjih trgovinah: PIONIR-trgovina PIMEX Novo mesto, MIRNA KOMERC (MIKO) Sevnica, CIT Brežice, Funžgarjeva 15.

Proizvajalca: **TILIA ... Ljubljana, M. Beličeve 125**
☎ 061/272-315, fax: 061/274-160

MOLADI DOPIŠNIK

Nasmejan in zadovoljen se je predsednik Kučan poslovil od nas. Želim si, da nas še kdaj obišče.

JOŽICA KOŽAR
dopisni krožek
OŠ Cerklje ob Krki

ALKOHOLIZEM, KAJENJE IN HIGIENA

Šesti razredi smo imeli naravoslovni dan na temo Alkoholizem, kajenje in higiena. In kako smo se lotili higijene? Zelo preprosto. Pri športnih vzgoji smo tekli, nato smo se umili in preoblekli. Občutek je bil res prijeten. Sledil je pogovor o alkoholizmu. Če je le en član družine zasvojen, trpi vsa družina. Medsebojni odnosi se vedno bolj krhajo, družina lahko razpade. Alkoholizem je bolezen, zato moramo alkoholikom pomagati. Pogovarjali smo se tudi o kajenju in zaključili z ugotovitvijo, da če že kadiš, ne zastropijaj drugih.

STAŠA BLATNIK
OŠ Šentjernej

ČRNOMELJ - EKOLOŠKO MESTO

Konec oktobra smo na šoli imeli drugi naravoslovni dan na temo ekologije. Razdelili smo se v štiri skupine. Ogledali smo si tovarni Belt in Leso ter se pozanimali, kako pri njih gledajo na problem ekologije. Obiskali smo smetišče na Vranovcih. V Dobljicah pa smo si ogledali izvir, iz katerega priteka pitna voda v naše domove. Ob tovarni Belsad smo videli čistilno napravo, ki je ena izmed najbolj modernih in se imenuje pilotna čistilna naprava. V bazenih rastejo močvirne rastline: šaš, rogoz in trs, ki odpadno vodo očistijo ter jo nato čisto spuščajo v Dobljico. V tovarni Leso in na Beltu so nam zagotovili, da si zelo prizadevajo, da bi čim manj onesnaževali okolje, in da pravzaprav ti dve tovarni nista največji onesnaževalki. Kje naj torej najdemo krivca, da sta reki Lahinja in Dobljica iz dneva v dan bolj umazani, da ribe poginjajo in da se več ne moremo kopati?

MELITA MATEŠIČ
in **HELENA MILINKOVIČ**
OŠ Mirana Jarca Črnomelj

PREDSEDNIK KUČAN MED NAMI

Ob občinskem prazniku se je v naši občini mudil predsednik predsedstva Slovenije Milan Kučan s soprogo. Oglasil se je tudi v naši krajevni skupnosti, v Župeči vasi. Obiskal je delavnico umetnega kovaštva pri Jerneju Zorku. Sprejeli smo ga z našo pesmijo Slovenija, moja domovina. Bil je navdušen, še posebej, ko smo povedali, da je pesem naša. Besedilo smo napisali sami. Glasba pa je delo skupine Family band-Lopatič. Gospod Jernej je gospodu Kučanu in spremstvu pokazal, kako je videti njegovo delo.

PEUGEOT

SPC TERZIN
Obrtna cona Trebnje
tel. (068) 44-533

Delovni čas: od 7. do 20. ure

- pooblaščen servis
- prodaja vozil in rezervnih delov
- posredniška prodaja vozil vseh vrst
- popravljamo tudi vsa ostala vozila
- možno plačilo na 3 čeke

MRAZ JE TU. AVTO NE VŽGE. KAJ ZDAJ?

M-KZ "KRKA" BRAZDA
AGROSERVIS
POT NA GORJANCE 8 NOVO MESTO

KJER VAM PO UGODNIH CENAH NUDIJO NOVE AKUMULATORJE VSEH VRST, VAM JIH BREZPLAČNO VGRADIJO IN TUDI PREIZKUSIJO POLNILNI TOK.

Razpisna komisija

MIZARSKEGA PODJETJA »HRAST«
ŠENTLOVRENC, 68212 VELIKA LOKA

na podlagi 45. člena Statuta organizacije združenega dela

razpisuje
prosta dela in naloge

DIREKTORJA

Za direktorja je lahko imenovan kandidat, ki izpolnjuje z zakonom določene pogoje in:

- ima srednjo ali višjo strokovno izobrazbo lesne smeri
- ima pet let delovnih izkušenj pri odgovornih delih in nalogah
- predloži ustrezen program razvoja podjetja.

Kandidat bo imenovan za štiri leta.

Prijave s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 14 dneh po objavi Komisiji za imenovanja Mizarškega podjetja »HRAST«, Šentlovrenc p.o. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po objavi razpisa.

Džirilo

Tel.: (061) 40 787

Čang - Šlang
shujševalni čaj

Z zmanjševanjem telesne teže krepite organizem

Vsi dosedanja preparati za hujšanje (vitaminske tablete, dietetski preparati) so reševali problem zmanjševanja telesne teže, ne pa tudi ohranjanja idealne telesne teže. Izjema pri tem je Čang - Šlang, čaj za reduciranje telesne teže po kitajski recepturi. Je zdravilen, iz naravnih sestavin in ga lahko uporabljamo za posebno nego telesa, povzroča izgubo teže, plinov, nakopičenih maščob in spodbuja izgubo teka. Z rednim pitjem čaja Čang - Šlang bodo izgorele odvečne telesne maščobe, vaše telo pa bo postalo gladko in gibčno. Čaj Čang - Šlang je sestavljen iz posebnih sestavin in je primeren za ženske in moške, stare in mlade, za vse starosti.

Čang - Šlang so nekoč pili bogati Kitajci. S pitjem tega čaja so obdržali vitkost in gibčnost. Tudi vsak obrok hrane so čutili kot en sam požirek.

Škatlica Čang - Šlanga vsebuje 40 vrečk čaja, ki so garancija za dosego želene telesne teže. Po pitju čaja ne čutite v želodcu nobene teže, niti kakšne druge neprijetnosti, kajti niste pili pivskega kvasa, pač pa Čang - Šlang, čaj s tradicijo več kot 1.700 let.

Za izgubo teže je dovolj, da vsak dan pred obrokom popijete eno skodelico tega čaja in vsi problemi bodo rešeni. Zaradi izgube telesne teže ne boste nervozni, nasprotno, ohranili boste dobro razpoloženje. Isti učinek boste dosegli, če popijete dve skodelici Čang - Šlanga pred spanjem. Čaj Čang - Šlang lahko naročite po pošti na naslov: Džirilo, p. p. 45, 61000 Ljubljana in po telefonu: (061) 40 787.

Čang - Šlang prodaja na slovenskem tržišču ekskluzivno podjetje Džirilo, d.o.o., Ljubljana.

Cena Čang - Šlanga je 599 SIT + poštni stroški. Plačate po povzetju.

NAROČILNICA

ime in priimek

ulica in št.

poštna št. in kraj

števílo zavítkov

Naročilnico pošljite na naslov:
Džirilo, p. p. 45, 61000 Ljubljana

elba

Trgovina na drobno, debelo in inženiring d.o.o.
Novo mesto, Ul. talcev 9, tel.: 24-884

NUDIMO VAM:

- ves elektroinstalacijski material
- veliko izbiro stikal, vtičnic
- nove programe uvoženih in domačih svetil

UGODNOST

Pri gotovinskem plačilu za instalacijski material nad 30.000,00 SIT 5% POPUST, za svetila 15% popust.

PLESNI CENTER DOLENJSKE VABI K VPISU V TEČAJE:

nedelja, 22. november 1992

- začetni ob 16. uri
- nadaljevalni ob 18. uri
- izpopolnjevalni ob 20. uri

četrtek, 26. november 1992

- začetni ob 18. uri
- nadaljevalni ob 20. uri

Informacije tel.: 21-685

adriatik

PODJETJE ZA TRGOVINO, TURIZEM IN PROMET d.o.o.
68257 DOBOVA, SELSKA 21, tel./fax: 0608/64-625

OPEL CORSA SWING + 1,2 i CAT	18.100 DEM
OPEL CORSA GL + 1,2 i CAT	19.800 DEM
OPEL ASTRA 1,4 i CAT	23.200 DEM
OPEL VECTRA 1,6 i CAT MODEL 93	28.500 DEM

NOVOST
OPEL ASTRA 1,4 i Z NOVIMI EFI MOTORJI
SAMO 24.700 DEM
OPEL ASTRA KARAVAN CLUB 26.300 DEM
UGODNO: OPEL OMEGA, CALIBRA
NUDIMO UGODNO POSOJILNO NA 4 LETA.

68257 DOBOVA, SELSKA 21, tel./fax (608) 67 481, 64-625

- Demokracija mora biti povsod ali pa ni nikjer. (Grabnar)
- Cilj retorike je vedno vladanje nad ljudmi. (Gorgius)
- Človeška presoja se pogosteje formira pod vplivom sovraštva, strasti, jeze, strahu in napačnih verovanj kot pod vplivom resnice, pravnih navodil in norm, zakonov in pravil obnašanja. (Cicero)
- Zaupajte v boga, smodnik pa držite na suhem! (Cromwell)
- Demokracija je to, da ljudstvo pretepa ljudstvo v imenu ljudstva. (Wilde)
- Demokracija duši plemenite posameznike. (Baudelaire)

NEKOČ ZADRUGE VČERAJ ČEBELICA DANES MI!

Mnogi od vas že poznajo naše prednosti: zanesljivost, tradicija, prodornost in poštenost.

Zavod za organizacijo in izvajanje vzajemne pomoči članom, p.o., Ljubljana

daje vašemu denarju - večjo vrednost!

Za vse tiste, ki vedo, da imamo skupaj več, za tiste, ki si sami ustvarjajo svojo prihodnost.

Odprite vrata naših poslovalnic in se prepričajte:
Novo mesto, Novi trg 1, tel. 068/27-182, 22-226 int.145, od 8-16 ure
Brežice, Milavčeva 4, tel. 0608/62-044, od 9-12 in od 13-16 ure
Metlika, Kidričevo naselje, tel. 068/58-061, 58-179, od 8-14 ure

... z Oumi v stiski in obilju ...

VI NAM — MI VAM

TLAKOVCI in ROBNIKI

V ZIMSKI SEZONI PO UGODNI CENI IN NA DVA OBROKA (ČEKI) VAM NUDIJO:

**CEMENTNI
IZDELKI
GOREC JOŽE**

ŠENTLOVRENC 21,
68212 VELIKA LOKA,
TEL: 48-350
FAX: 48-610

IZDELUJEMO TUDI BETONSKE BLOKE, OPEČNE IN BETONSKE VOGALNIKE

Silvestrujte s PIONIR STANDARDOM

S prihajajočim novim letom vam PIONIR STANDARD v svoji restavraciji ponuja pripravo silvestrovanja vašega kolektiva, društva ali drugih družabnih oblik.

S prednaročilom vas s ponudbo postrežemo tudi na vam izbranim prostoru. Z izbranimi jedmi, šunko v testu, orehovo potico, domačim kruhom in cvičkom tršogorskega okoliša ter praznosno pravih gostincev vam zagotavljamo domačnost dobrega počutja in lepih spominov.

Informacije: PIONIR STANDARD Novo mesto
tel.: (068) 21-826, int. 1346

Z ugodno ceno se vam priporočamo.

Čudež v temi — svetilke MAG-LITE iz ZDA

Primerne za osebno uporabo, lovce, ribiče, vzdrževalne, varnostne in dežurne službe.

Uvoznik: **plamex**

Prodaja na veliko:
pravnim osebam, obrtnikom in določenim društvom

Maloprodaja:

plamex NOVO MESTO p.o.
Podjetje za požarni in tehnični inženiring, trgovino, zastopstvo in zunanjo trgovino, p.o.
Cesta Herceva 38, 68000 Novo mesto, p.p. 50 tel 068 29 767 fax 25 622

ANGELJ
68000 Novo mesto
Lebanova 3
Tel./fax: (068) 23-879

Slovenija naj bo jutri srečnejša

Oderušstvo je kriminalno in nemoralno dejanje za vse poštene ljudi

Ste se kdaj vprašali, zakaj podjetniki pravijo, da se pri nas nič ne spleča delati. Ste se kdaj vprašali, zakaj so naši proizvodi tako dragi, zakaj smo nekonkurenčni na tržišču. Zakaj gospodarstvo ne more dihati.

Slovenski delavec in kmet sta pod enakimi pogoji enako produktivna in konkurenčna kot avstrijski ali bavarski delavec ali kmet. Toda za razliko od svojih avstrijskih in bavarskih kolegov slovenski bankirji pobirajo, zlasti na račun industrije in kmetijstva, nezasišeno visoke obresti, ki dosega celo 300% na leto. Takšne oderuške obresti mora slovenska industrija vkalkulirati v ceno proizvoda, zato tudi ne more biti konkurenčna. Pod takimi pogoji ne bi bili konkurenčni niti Japonci (mimogrede: pri njih imajo obrestno mero omejeno na 5%). Zato propada naše gospodarstvo. Zato nas čaka plaz stečajev. Zato mladi podaljšujejo veste brezposelnih. Zato se obrtniki, kmetje in podjetniki dušijo v dolgovi. In nenazadnje: tudi zato imajo slovenski delavci tako nizke plače!

Vsak, ki ima osnovno znanje iz ekonomije, ve, da mora biti profita stopnja gospodarstva višja kot obrestna mera posojenega denarja, če želimo, da bo sploh kdo investiral v gospodarstvo. V nasprotnem primeru se ne spleča ne investirati in ne delati. Zato v Svetovni banki predlagajo povsod tam, kjer so podani elementi monopola, reguliranje oz. omejevanje obrestne

mere. Slovensko bančništvo in Ljubljanska banka sta prav tak primer.

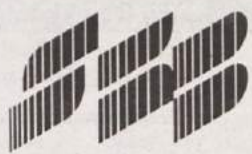
Predlog zakona o obrestni meri, ki smo ga predlagali v Slovenski ljudski stranki, predvideva revalorizacijo glavnice skladno s tečajem ECU, obrestno mero pa limitira na 6% med državljani, do 8% za gospodarstvo ter 12% za zamudne obresti. Z zakonom o obrestni meri bi odpisali neplačane oderuške obresti, že plačane pa vrnilo gospodarstvu. S tem bi ustvarjalni ekonomiji omogočili, da postane konkurenčna, vodstvom teh podjetij pa, da se prično ukvarjati z iskanjem novih trgov, novih programov ter zaposlovanju novih delavcev. Denar, ki bi ga bile banke v tem primeru dolžne gospodarstvu, bi nadomestili z mednarodnimi natečajmi za nekatera dela - avtoceste, rafinerijo, namakalne sisteme in plinovode - s katerimi bi v Slovenijo pripeljali svež kapital. Naša podjetja bi dobila delo, naši delavci zaposlitev. Proračunski denar, ki bi bil namenjen za avtoceste, pa bi porabili za prepotrebno obnovo in gradnjo novih lokalnih cest. Tudi eden od pogojev za članstvo v Evropski skupnosti je limitiranje obrestnih mer na 2% nad povprečnimi obrestni članic. Toda zakaj se potem določeni krogi upirajo takšnemu zakonu v tem trenutku.

Razlogi so nadvse preprosti in banalni. Pripadniki bivše privilegirane partijske elite so se iz politike (navidezno!) umaknili. Prevzeli so vodstva bank, velikih monopolov, podjetij in javnih institucij in od tam krojijo našo usodo. Kot bankirji pobirajo nestanno visoke oderuške obresti. Z njihovo pomočjo počasi prevzemajo naša podjetja in jih za majhne denarce prodajajo svojim istomišljenikom. Tako bivši politični privilegiranci po tistem in na čmo lastninijo ter se bogatijo. Delavec in kmet bosta še enkrat, kot že tolikokrat doslej, opeharjena za sadove svojega dela. To je glavni motiv in jedro njihovega nasprotovanja sprejetju zakona o obrestni meri.

Mariborsko gospodarstvo so z oderuški obrestmi samo v tem letu oškodovali za več kot 150 milijonov DEM! Za koliko so okradli vas?

Slovenska ljudska stranka
Slovenija naj bo jutri srečnejša

SKB — Podjetje za promet z nepremičninami, d.o.o.
SKB — Real estate broking Firm L.t.d.

**AKCIJSKA PRODAJA STANOVANJ
»PAVLIHOV HRIB — TREBNJE«**

Na Palinovem hribu v Trebnjem prodajamo stanovanja po izredno nizkih cenah.
Cena kvadratnega metra stanovanjske površine znaša 980 DEM.
Stanovanja so razporejena v dveh objektih, na izjemno lepi legi v Trebnjem.
Stanovanja se nahajajo v pritličju, I., II., III., in IV. nadstropju.

Na razpolago so še naslednja stanovanja:

23,00 m² — garsonjera
36,35 m² — 1 sobna
49,35 m² — 1 1/2 sobna
51,50 m² — 2 sobna
52,30 m² — 2 sobna
56,80 m² — 1 1/2 sobna
68,95 m² — 2 1/2 sobna

Način plačila:

— plačilo celotne kupnine v roku 8 dni po podpisu pogodbe
— kupcem nudimo možnost obročnega odplačevanja na 36 mesecev ob 30% začetnem pologu

Vse informacije v zvezi z nakupom daje:

SKB Podjetje za promet z nepremičninami d.o.o., Slovenska 56, 61000 Ljubljana osebno ali po telefonu 061/301-632, 313-468.

Akcijska prodaja velja do 30. 11. 92

**BETI, tekstilna industrija, d.d.
METLIKA 68330
Tovarniška 2**

OBJAVLJA ZBIRANJE PONUDB

za prodajo dvosobnega stanovanja v Metliki, Ulica 1. maja 1, stanov. št. 10, v velikosti 60,68 m².

Začetna cena stanovanja je 3.195.047,00 SIT.

Pravico do nakupa imajo vse pravne in fizične osebe. Prodajali bomo na podlagi zbranih pisnih ponudb v zaprtih ovojnicah. Poslane ponudbe bomo obravnavali 15. dan po objavi prodaje v glasilu. Uspeli ponudnik bo s prodajalcem sklenil prodajno pogodbo. Kupec mora plačati kupnino v celoti po podpisu pogodbe. Prometni davek na promet nepremičnin plača kupec. Vsi morebitni kupci naj svoje ponudbe pošljejo na naslov: BETI, tekstilna industrija, d.d., METLIKA, Tovarniška 2, 68330 METLIKA, s prispisom na ovojnici »ZBIRANJE PONUDB«. Dodatne informacije lahko dobite v kadrovske službi BETI Metlika ali po telefonu (068) 58-170, int. 121.

trgovsko podjetje
NOVO MESTO d.o.o. - Ljubljanska 27 - 68000 Novo mesto

trgovini **elvod** in **emonka**

- elektroinstalacijski material
- bela tehnika
- drobni gospodinjski aparati akustika
- rezervni deli za pralne stroje in štedilnike
- svetila SIJAJ HRASTNIK — 15% popust
- kava
- čokolade MILKA
- peciva in čaji iz uvoza
- buteljčna vina
- ekspres aparati za kuhanje kave

Se priporočamo!

UGODNE CENE — PESTRA IZBIRA

**PRAVA CENA ZA VAŠE DELO
DO 50% CENEJE**

Signorol

Novorol

Etage

SRKKA
NOVOTERM

MATTOM

VABI K SODELOVANJU

1. VODJO MARKETINŠKE MREŽE

Od vas pričakujemo:
— izkušnje in znanje na področju trženja reklamnega prostora
— smisel za organizacijo in teamsko delo
— višjo ali visokošolsko izobrazbo splošne smeri

2. 3 KOMERCIALISTE — PROPAGANDISTE s področja Dolenjske

— z izkušnjami pri prodaji oglasnega prostora
— z veseljem do terenskega dela in
— najmanj srednješolsko izobrazbo.

Ponujamo stimulativen OD, zanimivo delo in prijeten kolektiv; pričakujemo pa resnost in samostojnost pri delu, predvsem pa namen, doseči nekaj več.

Oglasite se nam na naslov: MATTOM d.o.o., Celovška 111 a, p.p. 581, 61101 Ljubljana, najkasneje do 30. 11. 1992.

JUGOTANIN

kemična industrija, p.o. sevnica
**ODKUPUJE
LES PRAVEGA
KOSTANJA**

Les odkupujemo preko:

- območnih gozdnih gospodarstev
- območnih kmetijskih zadrug

Za vse informacije se obrnite na našo komercialno službo, telefon 0608-81-349, oziroma na naslov: Jugotanin, Hermanova 1, 68290 Sevnica. Plačilo je dobro in zagotovljeno!

ZAHVALA

V 64. letu nas je veliko prezgodaj za vedno zapustil naš dragi

**VALENTIN
JENŠKOVEC**

z Malih Vodenic

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali, izrazili sožalje, darovali cvetje in ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo gospodu župniku za opravljen obred in pevcem Kostanjeviškega okteta.

Žalujoči: žena Minka, sin Valko z ženo Lidijo, tačča Marija, brata Ludvik in Rudi ter sestra Cvetka z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti naše zlate mame, babice, sestre in tete

MARIJE BAJC

z Rake

se iskreno zahvaljujemo osebju nevrološkega oddelka Splošne bolnice Novo mesto za skrb in nego v zadnjem mesecu življenja, sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izraženo sožalje, darovano cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti. Hvala g. župniku z Rake za opravljen cerkveni obred, pevcem MPZ Viktor Parma iz Krškega za ganljive pesmi in g. Kešetju za prelepe poslovilne besede. Hvala tudi vsem, ki ste jo imeli radi in jo imate v lepem spominu.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 72. letu nas je nenadoma zapustil naš dragi mož, oče, tast in deda

**NIKO
SUMINA**

iz Metlike

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so nam pomagali v teh težkih trenutkih, mu darovali cvetje in sveče, nam izrekli pisna in ustna sožalja in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo dr. Mlačku, DU Metlika, ZZB Metlika, govorniku g. Želetu in gospodu župniku za opravljen obred.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Zlata jesen na polja je vstopila, na Vašem vrtu vrtnica je v prvem mrazu otrpnila. Mama, draga, na vrti Vaš Vas več ne bo, v zadnji pozdrav zvonovi žalostno pojo...

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, znancem, sosedom in sodelavcem za izraze sožalja, ki so nam jih izrekli ob boleči izgubi naše mame

**ANICE
GREGORČIČ**

z Male Cikave 16

in za podarjeno cvetje ter poslednje spremstvo. Posebna zahvala velja tudi gospodu župniku za lepo opravljen obred in tolažilne besede.

Hčerke: Mimi, Milena in Vera z družinami

Novo mesto, 19. 11. 1992

ZAHVALA

Zvon zapeje in utihne, pesem se zgubi v daljavi, sveča vžge se in upihne, pič zleti in se ustavi. (Gradnik)

V 46. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustila draga žena, hčerka in sestra

**JOŽI
KORETIČ**

rojena Miklič
iz Ločne 39 a, Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, sodelavcem, prijateljem in znancem za izraženo sožalje, podarjeno cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo pevcem iz Šmihela za zapete žalostinke in gospodu proštu za lepo opravljen poslovilni obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 69. letu nas je zapustil dragi mož in oče, stari oče, brat in stric

**STANKO
FILAK**

Griblje 11

Iskrena hvala vsem, ki ste sočustvovali z nami in nam kakorkoli pomagali ter pokojnega očeta pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala osebju ZD Črnomelj za pomoč pri očetovi bolezni, gospodu župniku za lepo opravljen pogrebni obred, g. Štručlju za poslovilne besede in pevcem za zapete žalostinke.

Žalujoči: vsi njegovi

tedenski koledar

Četrtek, 19. novembra - Špela Petek, 20. novembra - Srečko Sobota, 21. novembra - Marija Nedelja, 22. novembra - Cecilija Ponedeljek, 23. novembra - Klemen Terek, 24. novembra - Cvetka Sreda, 25. novembra - Katarina

LUNINE MENE

24. novembra ob 10.11 - mlaj

kino

BREŽICE: Od 19. do 21.11. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Roka, ki ziba zibko. 21.11. (ob 18. uri) in

kmetijski stroji

TRAKTOR IMT 558, s kabino, prodam. Hrušica 32. 4814
TOMO VINKOVIČ 730, brane in plug prodam. Jože Murgelj, Gor. Kamen- 4876

22.11. (ob 18. in 20. uri) ameriški film Vampirski motocikel.

ČRNOMELJ: 22.11. (ob 18. in 20.30) ameriška komedija Ocvrti zeleni paradizičnik.

KRŠKO: 20.11 (ob 19. uri) gostovanje ljubljanske opere. 21.11. (ob 20. uri) in 22.11. (ob 18. uri) ameriški pustolovski film Gospodar zveri. 25.11. (ob 18. uri) ameriški avanturistični film Batman se vrača.

NOVO MESTO: 19. in 21.11. (ob 16. uri) ameriška risanka Hreštač ali Orehov princ. 19. in 21.11. (ob 18. in 20.15) ameriška komedija Ocvrti zeleni paradizičnik. 20.11. (ob 20.15) predpremiere slovenskega film Babica gre na jug. 22. in 23.11. (ob 16., 18. in 20. uri) ameriška akcijska komedija Smrtonosno orožje.

ce 4. Novo mesto. 4827

MOLZNI STROJ Vitreks prodam po ugodni ceni. Stroj je malo rabljen. Milan Molek, Poljane, Mirna Peč. 4853

TRAKTOR IMT 549, izvorni model, 650 delovnih ur, prodam. Alojz Jarc, Ivanna vas 6 a, Mirna Peč. 78-219. 4876

STANOVANJSKO ZAVAROVANJE

Dolga leta odrekovanja so bila potrebna, da ste si opremili stanovanje s predmeti, s katerimi ste iz stanovanja ustvarili topli dom. Ti predmeti, dostikrat domala neopazni, vam omogočajo bivanje in prijetno počutje.

Samo trenutek, pogosto neodvisen od naše volje, je dovolj, da spoznamo, kako zelo smo odvisni od teh predmetov. Naše mirno življenje se v hipu sprevrne v neblagost.

Naravne ujme in trenutki nepazljivosti (strela, toča, poplava, zemeljski ali snežni plaz, odtrganje zemljišča, vihar, požar, eksplozija, izlitje vode) vam utegnejo povzročiti škodo in izničiti vaše dolgoletno delo. Na vašo hišo, čeprav je verjetnost majhna, lahko pade letalo, škoda vam lahko povzroči neodgovorni udeleženci manifestacij in demonstracij. Število vlomskih tatvin in ropov se nenehno povečuje, zato pred obiski nepridipravov niste nikdar povsem varni. Dovolj škode vam lahko povzročijo že samo poskusi teh dejanj. Če do česa opisanega že pride, vam bo olajšana marsikatera tegoba, saj stanovanjsko zavarovanje krije predvsem te nevarnosti, za nameček pa še **odgovornost**.

Vaše stvari so lahko uničene ali poškodovane, vse pogosteje pa vam utegnejo biti ukradene. Zavarujte jih, saj je to vaše imetje.

Zoper možne posledice nepredvidljivih dogodkov zavarujte: **STANOVANJSKE PREDMETE** (tudi hišne računalnike, hi-fi in audio-video aparate, gospodinjske stroje in aparate...) **STANOVANJSKE PREDMETE**, ki jih hranite na podstrešju, v kleti, garaži, na terasi ali v lopi; **OPREMO STANOVANJA, STVARI ZA OSEBNO UPORABO, GOTOVINO, VREDNOSTNE PAPIRJE, UMETNIŠKE PREDMETE, DRAGOCENOSTI, ZBIRKE**

S posebnim dogovorom krije stanovanjsko zavarovanje tudi škodo zaradi **razbitja ali loma stekla**. In ne pozabite: zoper okvare ni imun noben **gospodinjski stroj ali aparat**. Okvare namreč ne izbirajo ne znamke ne starosti stroja. Omogočamo vam zavarovanje le-teh, in sicer do 6 let starosti, pri čemer jih zavarujete tudi za stroške popravil. Predmeti takšnega zavarovanja so: hladilniki, zamrzovalniki, pralni, sušilni in pomivalni stroji, videorekorderji, televizorji, hi-fi komponente, sesalniki za prah.

NAJUČINKOVITEJŠE ZAVAROVANJE VAŠEGA IMETJA JE POLICA STANOVANJSKEGA ZAVAROVANJA ZAVAROVALNICE TRIGLAV.

Za nadaljnja pojasnila pokličite:
tel: (068) 25-696
25-602
25-167

ZAVAROVALNICA TRIGLAV — ker življenje potrebuje varnost!

zavarovalnica triglav d.d.
poslovna enota Novo mesto

ZETOR 7011, s hidravličnim volanom, prodam. ☎ (0608)69-258. 4879
TRAKTOR IMT 539, nov, 65 delovnih ur, ugodno prodam. Marjan Rangus. ☎ (068)41-050. 4880
KMETOVALCI, POZOR! Še vedno po UGODNI ceni traktorji ZETOR, UNIVERZAL, SAME, TOMO VINKOVIČ, URSUS, LINDNER, DEUTZ, vseh tipov, z vsemi priključki, po naročilu ter RABLJENI traktorji vseh vrst in tipov, po dogovoru, s priključki, na kredit do 5 let. Proizvodi SIP, najnižje cene nakladalnih prikolice 17 in 20, obračalnikov itd. Izkoristite priložnost. Informacije pri Agrovitu Kranj, Gorenjesavska 17 ali ☎ (064)221-192, od 8. do 16. ure, sobota od 8. do 12. ure. 4895

kupim

KROMPIR, drobni ali jedilni, kolera-bo, korenje, peso, za prašiča, v Beli krajini kupim. ☎ 52-683. 4821

motorna vozila

Z 128, 12/87, prodam. ☎ (0608)63-118. 4795

JUGO 45 E, letnik 1987, nov pralni stroj, nov štedilnik in barvni TV Gorenje prodam. ☎ 21-744. 4801

PRODAM BMWtd, letnik 1984 (v račun vzajem cenejšo vozilo). ☎ (068) 28-915.

PRODAM ŠKODO favorit 136, letnik 1991, prevoženih 10.700 km. ☎ (068) 25-909.

R 4 GTL, letnik 1988, registriran do 7.9.93, rdeč, posebno zaščiteno, garaziran, prevoženih 39.000 km, prodam. ☎ 27-400. 4811

GOLF D, letnik 1985, in motor Tori prodam. ☎ 85-857. 4813

LADO 1500, prva registracija 1980, registrirana do 30.4.1993, prodam. ☎ (068)49-457. 4818

R 5 CAMPUS, letnik 9.9.1992, 3 vrata, 5 prestav, rdeč, prevoženih 13.500 km, odlično ohranjen, prodam za 12.200 DEM. ☎ (068)42-340, po 16. uri.

PEUGEOT 504 L DIESEL, letnik 1979, prodam ali zamenjam za manjši avto. ☎ (068)20-247, popoldne. 4820
AX TRE 11, letnik 1988, prodam. Jože Stanič, Orežnova 21 a, Kostanjevica na Krki. 4822

Z 101, letnik 1980, ugodno prodam. Keber, Trdinova 5 A, Novo mesto. 4826

R 18, karamboliran, letnik 1983, prodam. Recej, ☎ (068)21-112. 4828

BMW, letnik 1976, dobro ohranjen, prodam. Florjančič, Dobruška vas 22, Škočjan. 4829

GOLF JGL DIESEL, letnik 1984, prodam. ☎ (068)27-450. 4831

GOLF DIESEL, letnik 1988, temno moder, ohranjen, ugodno prodam. ☎ (068)73-587. 4836

MINI MORIS, letnik 1977, prodam. ☎ 50-195. 4838

Z 101 GTL 55, letnik 1987, prodam. ☎ 28-549. 4839

LADO 1200, letnik 1986, registriran do 11/93, prodam. ☎ (068)76-457. 4845

R 9, letnik 1983, prodam. Rudi Vidmar, Prečna 86, Novo mesto. 4849

R 4 GTL, letnik 1986, prodam po ugodni ceni. Peter Bašelj, Lutersko selo 6, Otočec. 4863

126 P, letnik 1988, prodam. Cekuta, Orehovica 17, Kostanjevica. 4865

R 4 GTL, letnik 1983, in jugo, letnik 1987, ter kompresor, CO2 in avtogeno varilni aparat prodam. ☎ 25-894.

R 4 GTL, 3/89, prodam. Cena po dogovoru. ☎ 26-431. 4871

Z POLY, letnik 1987, dobro ohranjen in vzdrževan, prodam ali zamenjam za osebni avto. ☎ 22-198. 4872

GOLF D, letnik 1987, prodam, cena 11.300 DEM, in Z 101, letnik 1984, za 2.300 DEM. ☎ 27-802. 4874

R 5 GT, turbo, letnik 1986, prodam. ☎ 24-374. 4878

Z 128, letnik 1987, prodam. Ivan Glavan, Cesarjeva 18 a, Novo mesto. 4884

LADO 1200, letnik 1986, registrirano do 11/93, ugodno prodam ali menjam. ☎ 24-712. 4885

R 18, letnik 1986, prodam. ☎ 86-165. 4886

BX TRS - 16, letnik 1989, metalik siv, prodam. ☎ 20-340. 4889

Z 101, letnik 1980, prodam. ☎ 22-106, v soboto in nedeljo. 4893

R 21 GTS, lepo ohranjen, s pomočjo streho in vlečno kljuko, nujno prodam. ☎ 23-422. 4896

obvestila

ŽALUZIJE - ROLETE in lamelne zavese izdelujemo in montiramo po konkurenčnih cenah. ☎ (068)44-662. 4531

EMAJLIRANJE kopalniških kadi z uvoženim materialom. Garancija 2 leti. ☎ (064)66-052. 4537

ŽAGAM DRVA po konkurenčni ceni. ☎ 25-214. 4834

BARHA SENOVO

za delo v strežbi zaposli natakarico z izkušnjami. Tel. (0608) 70-358

Manjši, cca 30 m², sodobno opremljeni poslovni prostor, primeren za trgovsko, obrtno ali servisno dejavnost, v Beli krajini ob glavni cesti Novo mesto — Metlika, nudim v najem. Telefon: 068/50-015

UGODNO
RAČKA, d.o.o.
68000 Novo mesto
tel/fax: (068)21-058

računalniški sistem

PC RAČUNALNIK 386sx/25MHz

- MAINBORD 386sx/25 MHz
- SVGA CARD (1024x768)
- AT I/O CARD (2s/lp/1g)
- AT (IDE) BUS CONTROLLER
- FLOPY DISK 5 1/4", 1,2 MB
- HDD CONNER 80 MB
- AT BABY CASE +200 W
- SAMSUNG TIPKOVNICA
- VGA P/W MONITOR
- 2 MB RAM MEMORY

samo 96.591 sit
(s prometnim davkom)

SPECIALIZIRANA DELAVNICA ZA POPRAVILO ZAVOR

- za vsa osebna vozila
- na zalogi ves zavorni material
- ugodne cene
- popravilo istega dne

Zavorni servis — JENIČ
Rejnovec 6, Novo mesto
Tel. (068) 43-633

Se priporočamo!

Električne omarice, zunanje ter notranje, kompletne opremljene ali prazne, ugodno prodam. Dostava do Novega mesta. Izvajamo tudi električne inštalacije. Tel. (061) 752-979.

Trgovina in servis ELEKTRONIK

vam od sedaj naprej nudi vse vrste bele tehnike na 25 obrokov: barvne sprejemnike, hladilnike, zamrzovalnike, pralne in sušilne stroje, pomivalne stroje, električne, plinske in kombinirane štedilnike GORENJE.

Oglasite se v naši trgovini in servisu ELEKTRONIK, Kettejev dvored 5, Novo mesto, tel. (068) 22-409, vsak dan od 9. do 16. ure!

KOMPAS HERTZ — izposojevalnica vozil in menjalnic obvešča cenjene stranke, da se je preselil v nove prostore na avtobusni postaji, tel. (068) 23-937

NOVA PONUDBA: zimске počitnice, organizacija izletov, obiski sejmov, hotelske rezervacije, letalske vozovnice naše agencije COME 2 US.

JASNOVIDKA gostuje v Novem mestu 26. 11. 92. Prerokuje, išče osebe, pomaga in svetuje. Telefon za naročila: (065) 26-839

NOVO — NOVO SIEMENS

SLUŠNI APARATI s povračilom ZZZS

Pridite naglušni — — in odidite z več življenjske radosti — — v manj kot eni uri — — s slušnim aparatom SIEMENS

vsako sredo od 9. — 12. ure, po dogovoru možno tudi popoldan
v prostorih Medobčinskega društva slušno prizadetih
Novo mesto
Novi trg 6

GATTON

inf. tel. (064) 73-313 od 19. do 20. ure

Vsa elektroinstalacijska dela ter adaptacije opravljam s svojim ali vašim materialom. 30% popusta z vgradnjo naših materialov ter možnost plačila na 2 čeka. Tel. (061) 752-979

»Iščemo sodelavca v Sloveniji z znanjem nemškega jezika (ni pogoj). Če se zanimate za delo na področju bančnega poslovanja z nepremičninami ali zavarovanja, ste idealen partner za nas! Vašo prošnjo s telefonsko številko pošljite, prosim, pod šifro »KARIERA«.

preklci

ANA DRAŠLER, Uršna sela 23 a, opozarjam sosede, naj ne širijo lažnih izjav proti meni in me krivijo po nedolžnem. Kdor preklica ne bo pošteval, ga bom sodno preganjala. 4846

JOŽE PELKO, Šmarješke Toplice 12, prepovedujem vsako zlorabo zemljišča in kakršnokoli poseg po njem. Kdor tega ne bo pošteval, ga bom sodno preganjala. 4877

posest

V BIRČNI VASI pri Novem mestu prodam več gozdnih in poljedelskih parcel. Možna je obročna odplačevanje do pet let. Ob takojšnjem plačilu 50% popust. ☎ (064)74-739. 4797

ZAVIDLJIVO parcelo v Novem mestu prodam. ☎ 26-211. 4802

PARCELO v Novem mestu, s staro hišo, v velikosti 352 m², prodam. Možen ogled v nedeljo, od 14. do 16. ure. ☎ (061)223-501, (061)101-017. 4803

NOVO, pritično, nedokončano hišo s centralno in vrstno prodam ali menjam za manjšo vrstno hišo v Novem mestu. Šifra: »NA VASI« 4805

BUKOV GOZD, 14.020 m², v KO Gor. Straža, prodam. Za posek odmerjeno cca 250 m². ☎ (068)86-293. 4816

V BLIŽINI BREŽIC ugodno prodam starejšo hišo z gospodarskim poslojem in velikim dvoriščem. Informacije na ☎ (062)605-187, od 20. ure dalje. 4848

HIŠO v centru Črnomlja, primerno za trgovsko in gostinsko dejavnost, prodam ali oddam v najem. ☎ (068)59-711. 4851

NA IZREDNI LOKACIJI, primerni za postavitev brunarice, prodam 0,5 ha sadovnjaka. ☎ (068)42-042. 4866

V OKOLICI Draščev pri Metliki prodam zidanico z bivalnimi prostori in vinogradom. Cena po dogovoru. ☎ (064)211-185. 4882

GOZD na Vinici pri Šmarjeti in brejo kobiljo prodam. ☎ 76-081. 4888

NA LEPI LOKACIJI v Žužemberku, v bližini šole, prodam 1.100 m² stavbnega zemljišča, predvidenega za gradnjo, po 9 DEM za m². ☎ (068)22-282. 4898

prodam

KOLO NA DESET PRESTAV in žensko kolo, obe dobro ohranjeni, prodam. Avguštin Jabuka, Zasp 6, Cerklje ob Krki. 4809

TOVORNO DVIGALO HIAB 4.5, montirano na kamion, prodam. ☎ 65-094. 4812

PRALNI STROJ Gorenje PS 405 in dvosed, raztegljiv v posteljo, prodam. ☎ 22-467. 4823

SIVO PLEMENSKO kravo, brejo v tretjem mesecu, s šestim teletom, prodam. ☎ 59-046, po 18. uri. 4824

PRAŠIČA za zakol (150 - 180 kg) prodam. Pungerčar, Gruča 2, Šentjernej. ☎ 42-206. 4825

SOBNI OMARI, dvo- in trodelni, zelo ohranjeni, ročno delo, masiven les, ugodno prodam. Prodajni št. hladilnik Gorenje, nov, širine 50 cm. ☎ (068)27-450. 4822

DVA KAVČA in dva fotelja poceni prodam. ☎ 24-393. 4833

SUHE hrastove deske, 5 cm in 2 cm, prodam. ☎ 47-064. 4837

PRAŠIČA, 150-170 kg, domača krma, prodam. Tišov, Pristava 23. 4841

PRALNI STROJ Gorenje prodam za 400 DEM. ☎ 23-247. 4842

DRVA na rastlino prodam. ☎ 42-473. 4844

SEMENSKI KROMPIR jerla in ke-nebek, lanski uvoz, prodam. ☎ (061)785-073, zvečer. 4847

KROŽNO ŽAGO za razrez hlovdovne prodam. ☎ (061)772-751. 4850

NOV ŠTEDILNIK na drva, Gorenje, poceni prodam. Marica Pasar, Vrta 3, Žužemberk. 4854

KOZOLEC, šestokenski, toplar, ugodno prodam. ☎ (068)86-275. 4856

KUHINJSKE STOLE, klubsko mi-zico, otroško posteljo in športni vozček prodam. ☎ 24-765, popoldne. 4857

KUHINJO MARLES, dolžine 4 m, s pomivalnim koritom in napa, staro osem let, pralni stroj in hladilnik zelo ugodno prodam. ☎ (0608)31-962. 4858

BETONSKO GARAŽO, industrijske izdelave, prodam. ☎ (067)81-422. 4859

NAD 200 KG težkega prašiča, krmiljenega z domačo hrano, prodam. ☎ (0608)70-402. 4862

KAKOVOSTNA JABOLKA, sorte idared, ugodno prodam. ☎ (068)42-042. 4867

BETONSKE ZIDAKE, 900 kom širine 20 cm, in 500 kom širine 25 cm ugodno prodam. ☎ 26-242, popoldne.

TRAJNO ŽAREČO peč prodam. ☎ (068)56-029. 4870

KOZO srnaste pasme prodam. ☎ 84-855. 4873

NOVO sedežno garnituro prodam. Informacije na ☎ 85-039. 4875

VEČ koz prodam. Ljubiteljem mlaih živali pa podarim morske prašičke. ☎ 73-108, zvečer. 4883

RABLJEN kombinirani štedilnik Koncar in jugo 45, letnik 1989, prodam. ☎ 26-177. 4892

razno

HORTING NOVO MESTO svetuje in uredjuje vaše vrtove. ☎ (068) 24-433. 4639

VRHUNSKÉ satelitske antene že za 599 DEM! Delus - elektronika, ☎ (068)24-454. 4798

PODJETNIKI, POZOR! Izdelujemo foto barvne vizitke, tiskamo reklamna sporočila na vžigalnike in kemične svinčnike. Informacije ☎ (068)26-492, Igor. 4810

PREVAJAM in inštruiram angleščino. Nudim tudi pomoč podjetjem pri prevajanju poslovne korespondence. ☎ (068)21-747. 4843

CISTERNE ZA KURILNO OLJE, baterijske, 1000, 1300, 1500, 2000, 2500 in 300 l, izdelujem 20% ceneje. ☎ (061)861-475. 4860

V VARSTVO na moj dom sprejem dva otroke ali pridem na vaš dom dopoldan. ☎ 26-810. 4861

KVALITETNO, HITRO IN UGODNO polagam ploščice. ☎ (0608)63-034, po 15. uri vsak dan. 4881

služba dobi

PRIKUPNO DEKLE za delo v strežbi in pomoč v kuhinji zaposlimo. ☎ 41-089. 4752

NA OBMOČJU od Dobove do Zidanega Mosta in od Novega mesta do Bizeljskega vam nudimo za delo v prostem času super zaslužek. ☎ (0608)32-616. 4796

IŠČEM akviziterte za prodajo oblabil. ☎ (068) 85-392.

ŽELITE dober zaslužek? Priključite se uspešni skupini pot

Nudimo vam široko izbiro več vrst stenskih, namiznih in žepnih koledarjev, rokovnikov, planerjev, obeskov, kemične svinčnike, vžigalnike in še veliko ostalih drobnih poslovnih novoletnih daril. Na vašo željo vam na vse artikole lahko oditismo znak vaše firme.

Po izredno konkurenčnih cenah vam nudimo tudi celoten izbor računalniškega papirja (tudi tiskovin) in vse SDK obrazce.

OSMRTNICA

Sporočamo žalostno vest, da nas je v 64. letu starosti zapustil naš upokojeni sodelavec

VALENTIN JENŠKOVEC

strojnik na separaciji

Od njega smo se poslovili v soboto, 14. novembra 1992, na pokopališču v Kostanjevici. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

CESTNO PODJETJE NOVO MESTO

ZAHVALA

V jeseni življenja je ugasnilo srce dragega moža, očeta, dedka, pradedka, brata, svaka in strica

FRANCA ZALOKARJA

z Malega Cirknika 24 pri Šentjanžu

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče in maše ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo dr. SLAPŠAKOVI ter zdravstvenemu osebju iz Sevnice in patronažni sestri iz Krmelja, GD Veliki Cirknik, delavnic Vidmar in Ferotehni, Jožetu Slapšaku za poslovnice besede, pevcem ter duhovniku za obiske na domu in lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 33. letu nas je nepričakovano in mnogo prezgodaj zapustil naš dragi sin, brat in stric

ANTON PLANTAN

z Vel. Cerovca 9

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, mladincem, sodelavcem ter Gačnikovim in ostalim, ki so ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala tudi za vence in cvetje ter gospodu župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: mama in ate, brat Janez, sestri Marija in Rezka, brata Martin in Jože z družinama

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je po težki bolezni zapustil naš dobri

ANTON RADOVIČ

iz Črnomlja, Tomšičeva 10

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za izrečeno sožalje in darovano cvetje. Hvala tudi GD Preloka, govornikom, pevkam in g. župniku za opravljen obred.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 62. letu nas je zapustil dragi ata in dedek

ALOJZ CESAR

Štefan 4, Trebnje

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem. Še posebna hvala pevcem in družini Kravcar in g. župniku za opravljen obred. Še enkrat vsem hvala.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 32. letu starosti nas je zapustil naš dragi sin, brat in stric

ZVONKO FARTELJ

Češča vas 3

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem ter kolektivu Mercator - Standard, ŽTP Sekciji za promet za podarjene vence in cvetje ter vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala za poslovnice besede ter gospodu župniku za opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

*Zjutraj ne veš, kam bodeš drevi legel,
ne, kdo te vzdrži, ko zapreš oko,
kadarkoli svojim dragim v roko segel,
nemara si za dolgo vzel slovo.*

Odšel je od nas naš dragi

JOŽE PRAH

gostilničar v pokoju
iz Vel. Malenc 12

Hvala vsem, ki ste ga imeli radi.

Žalujoci: vsi njegovi

Vel. Malence, Vel. Podlog, Leskovec

ZAHVALA

Ob smrti naše drage sestre in tete

PEPCE KAPŠ

iz Potokov pri Semiču

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom in znancem za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje ter sosedom za pomoč. Hvala vsem, ki ste jo obiskovali v bolnišnici v času njene bolezni. Lepa hvala duhovnikom in vsem, ki ste našo Pepco v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku.

Vsi njeni

V SPOMIN

*V nedri sprejmeš;
v srcu nosiš
vso težo
rasti...*

V 90. letu življenja nas je tiho zapustil naš stric

JOŽE ŠKOFLJANC

Brege 2, Leskovec pri Krškem

Zemlja je bila svetinja, ki ti je opajala srce, a v zameno za kruh je pila moči. Tako je z leti postala vse težja, kot da se spreminja v kamen in bolečino. Ostala je uteha, da si jo izživel, da si ji z leti dal samega sebe za tople občutke sreče ob zorečem klasu, ki vedno znova odkriva lepoto in tudi ceno žuljev. V dneh jeseni pa si se tudi sam utrnil v njeno skrivnost cveta in plodov... ter skriti mir rasti...

Brege, 5. novembra 1992

ZAHVALA

*Bil si fantov cvet,
star le 31 let,
začel nisi še živeti.
Bleščeča pločevina in ceste krivina
zapeljala te je na drugi svet.*

V 31. letu starosti nas je mnogo prezgodaj tragično zapustil naš dragi sin, brat in stric

DRAGO MURN

iz Podturna 71
pri Dolenjskih Toplicah

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, podarjene vence, cvetje in sveče ter vsestransko pomoč, ki ste nam jo nudili v teh težkih trenutkih in pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvala velja vsem GD, še posebno GD Podturn, govorniku g. Puhanu za ganljive besede ob odprtem grobu, območnemu štabu TO Novo mesto, pevcem za zapete žalostinke ter gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: mamica, ati, brat Franci z družino ter vsi, ki ste ga imeli radi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža, očeta, tasta in starega očeta

FRANCA STRAJNARJA

iz Račice 30, Loka pri Zidanem Mostu

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sodelavcem, ki ste mu ob slovesu podarili cvetje, se poklonili njegovemu spominu, sočustvovali z nami ali nam kakorkoli pomagali. Posebna zahvala osebju Trubarjevega doma upokojencev v Loki, ki mu je prizadevno lajšalo tegobe bolezni v zadnjih mesecih življenja. Hvala lovcem Lovske družine Loka za opravljen pogrebni obred, še posebej dr. Pavletu Zagodetu za poslovnice besede. Hvala gospodu župniku za lepo opravljene pogrebne slovesnosti in vsem pevcem, ki ste mu zapeli v slovo. Hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti.

Vsi njegovi

ZAHVALA

*Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje.
Ljubil si nas vse,
bolezen te od nas ločila je.
Zdaj, ko te več med nami ni,
vemo, koliko nam pomenil si.*

JOŽE ŠTRUMBELJ

Mali Lipovec pri Ajdovcu

Iz srca se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za pomoč, podarjeno cvetje in sveče. Posebej pa se zahvaljujemo g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: žena Marija, sin Jože, hčerka Andreja, Marinka z družino, Zdenka z družino in Anica z družino

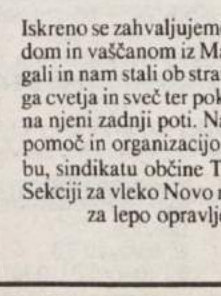
ZAHVALA

*Nihče ne ve, kako boli,
ko drage mamice v hiši ni.
Ko solza koga bi rešila,
bi našo mamico obudila.*

V 45. letu starosti nas je zapustila naša dobra in skrbna žena, mamica, hčerka, sestra in teta

TEREZIJA BROZOVIČ

rojena Ostanek
Levstikova ul. 11, Trebnje

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom in vaščanom iz Mačkovca, ki so nam v teh težkih trenutkih pomagali in nam stali ob strani, izrekli sožalje, pokojnici darovali toliko lepega cvetja in sveč ter pokojno mamico v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Najlepše se zahvaljujemo podjetju TEM Čatež za pomoč in organizacijo pogreba ter poslovnice besede ob odprtem grobu, sindikatu občine Trebnje, delavcem Sekretariata za obrambo, SŽ Sekciji za vleko Novo mesto, pevcem za zapete žalostinke in g. kaplanu za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: vsi njeni

Bernarda Kogovšek

matere gospodinje pogosto prepevala. Danes ji prijetne spomine na Zavratac, mrzle zimске večere otroških let, ki jih je preživljala v prvih letih po drugi svetovni vojni, tople peč, ročna dela in petje nekotikogreni le pred nekaj leti javnosti in s tem tudi nje razkrita resnica o domnevnem skladišču orožja. »Spoznanje, da je v Zavratacu bilo in da še vedno je skladišče jedrskih odpadkov in ne orožje, kot smo mislili skoraj dvajset let, me je zelo prizadelo«, pravi Kogovškova, ki tudi danes, kot ženska brez družinskih obveznosti, pogosto in rada hodi v svoj rojstni kraj.

Čeprav je bil letošnji dobitnik priznanja občine Ribnica mešani pevski zbor Gallus, ki ga sestavljajo najboljši pevci iz celotne ribniške občine, ni niti najmanjšega dvoma, da je bilo priznanje kot posebna zahvala za vložen trud namenjeno tudi — če že ne predvsem — pevovodkinji Bernardi Kogovšek. Prav ona je namreč pred dvema letoma zbrala pevce iz različnih pevskih zborov širom po ribniški občini, ki so se po letu dokaj težkih priprav predstavili v vsem sijaju oblek in pesmi iz Galusovega časa na osrednji slovenski območju 400-letnici smrti Jakoba Gallusa.

Kogovškova, ki poleg zbora Gallus vodi tudi mladinski zbor ribniške osnovne šole že vse od njegove ustanovitve pred 25 leti, pa ženski nonet Vitra, mešani pevski zbor KUD Gallus in zadnji dve leti tudi dekliški zbor Gimnazije Kočevje, se s petjem srečuje že vse, odkar pomni. V rodnem Zavratacu, na tromeji med Notranjsko, Gorenjsko in Dolenjsko, je družina osmih otrok očeta mizarja in organista v vaški cerkvi ter

željo, da bi postala učiteljica, je gojila že od otroških let, da pa bo poučevala petje, se je odločila dokaj pozno. V Žireh, kjer je obiskovala osnovno šolo, se je šele v sedmem razredu vključila tudi v glasbeno šolo. To je bil tudi razlog, da je bila po končani nižji glasbeni šoli v Idriji na srednji glasbeni v Ljubljani nekoliko starejša od svojih sošolcev. Takoj po končani šoli se je zaposlila na osnovni šoli v Ribnici, kjer je delala do pet let nazaj, ko je prestopila v glasbeno šolo.

Prvih nekaj let v Ribnici, ko je bila zaposlena le za določen čas, je še razmišljala, da bo njeno bivanje v Ribnici le začasno. Sledil pa je študij ob delu, najprej na prvi stopnji, čemur je sledila redna zaposlitev, pa nato študij na drugi stopnji in obilica dela, ki je Kogovškovo vse bolj in bolj vključevala v življenje Ribničanov. Tako je preteklo 25 let, željo po vrnitvi v domači kraj, ki je postajala iz leta v leto vse manjša, pa zadovoljuje z obiski ob vikendih in ob prostem času, ki pa ga rada porabi tudi za ročna dela.

M. LESKOVŠEK-SVETE

RAČUNALNIK — Največ nagrad v letošnjem zadnjem zbiranju naših rednih plačnikov so dobili Belokranjci. Tudi tokrat je Slavko Dokl računalnik postal Katici Sirmec v Vinico in tudi ena od tolažilnih nagrad je šla čez Gorjance.

Nagrade za pravočasne plačnike

Namizni računalnik v Bello krajino

NOVO MESTO — Novomeščan Slavko Dokl je v zadnjem letošnjem zbiranju naših pravočasnih plačnikov dodelil namizni računalnik Katici Sirmec, Vinica 15 a, p. Vinica. Tolažilni nagradi, kalkulatorja, prejmeta Štefan Gorenc, Rihpovec 10, p. Trebnje, in Slavo Vrančič, Cankarjeva n.h., Metlika. Nagradenci lahko dvignejo nagrade v našem naročniškem oddelku. Nagrade je prispeval Technoshop, L.o.o., Suhor pri Metliki, ki ima na zalogi bogato izbiro televizorjev, video in Hi-fi aparatov znamke Samsung. Vse, ki se bodo pri njih odločili za nakup in prinesli s seboj zadnji izvod Dolenjskega lista, bodo nagradili še z lepim darilom.

Zdravilišča zdaj paradni konj?

Zdravilišča in ponudba v bližnjem kraju — Poleg znanja o hotelirstvu, zdravstvu in gostinstvu tudi dobro poslovanje — Ugotovitve okrogle mize

ČATEŽ OB SAVI — Za okroglo mizo na to temo se je minuli četrtek v čateških Termah zbrala večina ljudi, ki imajo največ opraviti s slovenskim turizmom in zdravilišči. Zdravstvo in turizem sta zastopala sama ministrica dr. Božidar Voljč in Janez Sirše, Turistično zvezo Slovenije njen predsednik dr. Marjan Rožič, Skupnost slovenskih naravnih zdravilišč predsednik Stane Bizjak in sekretar Rudi Rumbak, turistične agencije direktor Kompaša ter zdravilišča direktorji Term Čatež, Atomiških Toplic, Zdravilišča Laško in Zdravilišča Dobrna.

»Zdaj, ko tradicionalni paradni konji (Bled, Portorož) pešajo, se vsi obračamo k zdraviliščem,« je na začetku dejal Janez Sirše, minister za turizem in gostinstvo. Kot je prepričan minister Voljč, so ravno zdravilišča tista, ki že dolgo dokazujejo, da zdravstvo lahko svoje storitve tudi prodaja. »Poleg zdraviliškega turizma lahko tržijo tudi z rehabilitacijo, specializacijo ali šolanjem. Zdravstvo je breme gospodarstva samo takrat, ko ne plačuje svojim dobaviteljem!« je zatrdil.

Stane Bizjak je opomnil, da je treba ločevati med zdravilišči in zdraviliškimi kraji. »V preteklosti so se zdravilišča usmerjala v zdravstvo, ki pa ima hudo konkurenco v klinikah. Zdaj se prebujajo in spet dajejo poudarek naravnim virom zdravljenja, rekreaciji in kulturi življenja. Toda ob tem prebujanju je na drugi strani marsikdaj še vedno povsem neaktiven kraj. Treba bo kaj narediti tudi v tej smeri in predvsem določiti merila, po katerih se bo vedelo, kaj je turistični kraj, kaj zdraviliški.«

»Te pojme o zdraviliščih in zdraviliških krajih je treba razjasniti, da ne bomo tujim gostom prodajali mačka v žaklju,« je dodal še sekretar Skupnosti slovenskih naravnih zdravilišč Rudi Rumbak. Skupnost, kot so ugotovili na okrogli mizi, zelo dobro povezuje zdravilišča in skrbi za njihovo predstavitev, tudi z ustreznimi propagandnimi gradivi.

Da se mora skupaj z razvojem zdravilišča siriti tudi ponudba v bližnjem kraju, je prepričan tudi Marjan Rožič. V tem smislu bi morali spremeniti delo turističnih društev in razmišljati o profesionalizaciji. V naslednjem letu naj bi, kot je dejal Stane Bizjak, na nekaj izbranih primerih poskušali predramiti in oblikovati turistične kraje.

Tudi Borut Mirovič iz čateških Term se je pridružil mnenju, da mora celoten kraj zaživeti z turizmom. Občasna se mora odločiti, ali bo živel od tu-

rizma ali od industrije. Po njegovem je nov zakon o zdravstvu priložnost za zdravilišča, saj bodo ljudje začeli investirati v svoje zdravje. Toda za dobro delo v zdraviliščih ni dovolj poznati le zdravstvo, hotelirstvo in gostinstvo, ampak tudi poti dobrega poslovanja.

B. DUŠIČ — GORNJK

SEVNISKI RAKETARJI USPEŠNI NA DP

LJUBLJANA - Na državnem prvenstvu v raketnem modelarstvu so bili preteklo nedeljo v Ljubljani najuspešnejši tekmovalci iz Logatca. Zelo dobro pa so se spet odrezali člani sevniskega Astronavtično-raketnega kluba (ARK) Vega na čelu s svojim predsednikom in svetovnim prvakom Dragom Percem, ki so potrdili, da lepo skrbijo za podmladek. V disciplini raketa s padalom je pri članih zmagal Logatčan Aleš Muscec, pred Sevnicanoma Matjažem Požunom in Dragom Percem. Tudi pri mladincih je bil vrstni red na prvih dveh mestih isti, bronasto kolajno pa si je prislužil Sevnican Sebastian Pelko. V disciplini strimer je bil pri članih najboljši Bogo Štepihar (Logatec), srebro je osvojil Perc (ARK Vega), bron pa Miha Grom (Logatec). Pri mladincih je v tej disciplini odnesel zlatko Logatčan Martinčič, srebro Pelko in bron Požun (oba ARK Vega).

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«!

Kako je Slovenka postala tujka — Potovanje po Sloveniji stane manj kot v Avstraliji ali J. Ameriko — Iskrnih in Adriinih delavcev nihče ne obišče

Kaže, da imajo ljudje zopet več časa, saj je četrtek dežurni telefon skorajda pregorel od številnih klicev. Prva nas je poklicala naša bralka iz Adlešičev, ki je predlagala, da se cesta Purgar-Pobrezje pojmenuje v Cesto dedičev. KS Adlešiči namerava to cesto, ki pelje mimo Pobreškega gradu, asfaltirati, da se jo pobirajo tudi prispevke. Dedič gradu pa se izgovarja, da ima ta (njegova) zemlja 28 dedičev in se tako hoče izogniti prispevku za omenjeno cesto.

Naslednja nas je poklicala Djurdja Mežič iz Velikega Podloga pri Krškem. Rodila se je med vojno materi Slovenki, vendar na Hrvaškem, kot petleten otrok pa je po vojni prišla živeti nazaj v Slovenijo, se zaposlila in ustvarila družino. Niti pomisla ni, da bo morala iskati državljanstvo, saj je Slovenka. Pa vendar je pred kratkim dobila iz UNZ sporočilo, da je tujka. Uničili so ji dokumente. Bralka ne more razumeti, da se je to dogodilo njej, ki je Slovenka, ki jo je rodila slovenska mati, ki si je ustvarila tu svojo slovensko družino, vsi drugi, ki so prišli od drugod pred nekaj leti, pa se danes ponašajo kot pravi Slovenci. Ker to ni osamljen primer, bo ta problematika še deležna novinarske obdelave.

Zelo razočaran je bil tudi J. B. iz Metlike, ki se je pred dnevi, ko je moč-

no deževalo, peljal z avtomobilom iz Metlike proti Črnomlju in se mu je na poti pokvaril avto. V največjem nalu mu je bil prisiljen štopati. Kmalu so mimo pripeljali policisti. Ko jih je J. B. zagledal, jim je mahal, naj mu ustavijo. Oni pa so mu le veselo pomahali in se odpeljali naprej. J. B. meni, da policisti niso le zato, da ustavljajo voznike, kadar je njim po volji, ampak tudi zato, da kdaj komu prisrskočijo na pomoč.

Naš redni bralec Drago Kajfež pa nas je poklical iz Gorenjske. Zmotil ga je klic G. N., ki je bil objavljen prejšnji teden v tej rubriki. Drago priporoča, naj glede razmetavanja denarja G. N. raje vpraša strankarske prvake v Ljubljani, ki so pogosto obiskovali ljudi dvomljivje preteklosti v Avstraliji, Južni Ameriki in drugod in zapravljali prepotrebne devize, ki so tudi last naših dvakoplačevalcev. Mar ni to resno delo, če predsednik države Milan Kučan pride na otvoritev telefonske centrale v Zasavje? Saj je to velik dogodek za ta kraj in ljudi. Dokler bodo naši predstavniki oblasti hodili po slovenski zemlji in se trudili prisluhniti težavam ljudi na raznih koncih domovine, bodo tolarji naših ljudi to breme še prenesli.

D. Z. iz Regrče vasi pa opaža, da je zadnje čase v Novem mestu vse več ministrov in političnih veljakov, kot da bi jim v Ljubljani zmanjkalo jedače in pijače. Predvsem pa ga moti, da predsednik Kučan kot tudi ostali politični možje obiskujejo obrtniške delavnice, sprašuje pa se, zakaj nobeden ne pride pogledat v tovarno Iskra in Adria, kjer delavci le še životarijo.

Bralec J. F. iz Novega mesta je po tožil, da so pred mostom v Ločni pred pol leta prekopali cesto in jo potem za-

krpali, vendar se je že čez čas pojavila luknja, zopet so jo zadelali, vendar tudi to ni dolgo zdržalo, sedaj je tam zopet velika luknja in še posebej takrat, kadar čezno zapelje tovornjak, povzroči močan hrup. Prav tako na tem križišču že en mesec ne delajo semaforji, ker so zaradi karabola poškodovani. »Do kdaj bomo brez semaforja in z jamo, ki povzroča močan hrup?« se sprašuje J. F.

I. G. iz Brežice Ivana Tomšeta javno poziva, naj se poleg za referendum za zaprtje nuklearke zavzema tudi za to, da bi občine Brežice, Krško in Sevnica dobivale rento, npr. v obliki zmanjšane plačila električne energije, kot jo dobivajo kraji v ZDA v bližini nukleark.

M. G. iz Brusnic moti poleg zraka v jeklenkah za plin tudi to, da zadnje čase vozniki skozi Brusnice vozijo veliko več kot 50 kilometrov na uro, tako da jim še mačke ne morejo ubežati.

Oglasil se nam je tudi **Tone Malenšek iz Malin** v Beli krajini in se pritožil nad cesto od Jugorja proti Štrekcljevcu, za katero bi res že bil čas, da bi videla cestarja.

J. D.

discoteka kosov hram
Gornje Vrhopolje
Delovni čas: sredi, četrtek, petek, sobota, nedelja od 20.00 — 03.00
v petek 20. 11. 90 ob 21. uri
PRILJAVO KAZALIŠTE

KLIC V SILI

NOVO MESTO — Danes, v četrtek, 19. novembra, bo med 18. in 20. uro na vaš klic pri telefonu 23-304 čakala socialna delavka Ivanka Vene.

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa le opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev, pokličite nas! Pristuhnil vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, potiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Na voljo smo vam vsak četrtek zvečer, med 18. in 19. uro na telefon (068) 23-606. Dežurni novinar vam bo rad prisluhnil.

NOVI TV MODELI

CX-5013 T — 51 cm, teletext, euro AV... **660 DEM**
CX-5325 W — 55 cm, teletext, raven ekran, top tekst... **880 DEM**
CX-5913 W(T) — 63 cm, teletext, top text, raven ekran, super VHS priključek... **1290 DEM**

Vsi artikli so atestirani v EEGS in posebej v SLO. Enoletna garancija in zagotovljen servis 7 let.

Vse inf. **SAMSUNG EURO 2000**
Brežice B. Milavec 73 tel. (0608) 61-936
Ljubljana Zaloška 34 tel. (061) 443-342

POLNA ZASEDENOST — »Prezasedenosti zmogljivosti v zdraviliščih se ne bi smeli bati, kajti le ta lahko prinese razvoj,« so ugotavljali na okrogli mizi. (Foto: B. D.-G.)

Čudež v temi

Ameriška novost na voljo tudi pri nas

NOVO MESTO — Podjetje Plamex, ki na Dolenjskem in po Sloveniji skrbi za opremo gasilcev in drugih reševalcev, je pred dnevi svoje prodajne police opremilo tudi z ameriški svetilkami MAG-LITE, ki so pravi čudež med ročnimi prenosnimi svetilkami in se po mnenju strokovnjakov nahajajo med 100 najkvalitetnejšimi proizvodi na ameriškem trgu. Te ročne svetilke, ki so namenjene širokemu krogu uporabnikov, se uporabljajo kot obsek za ključce, do največjih, ki so izdelane iz posebnih aluminijastih zlitin. Prav zaradi slednjega so lahke, odporne proti udarcem, vodotesne in celo kisline so zanje navadna voda. Velika je tudi učinkovitost

SVETILKE PRIHODNOSTI — Inž. Mihail Horvat z nekaj vrstami svetil MAG-LITE: »To, kar je poročilo med študentskimi avtomobili, so te svetilke med ročnimi prenosnimi svetilkami.«

žarnice, saj so testi pokazali, da dajejo 70-krat močnejšo svetlobo, kot svetilke z enakim virom napajanja. S pravilno usmeritvijo žarka svetlobe je mogoče doseči vidnost nad 100 metrov v krogu ostrih robov s premerom 40 centimetrov. J. P.

Kaj je na sliki?

3.000 SIT ZA PRAVILEN ODGOVOR — Z nagradno igro, kaj je na fotografiji, tokrat nadaljujemo. Višina denarne nagrade je ostala nespremenjena, le odgovorov ne bomo več sprejemali po telefonu, temveč po pošti. Kupon z izpolnjenimi podatki prilepite na dopisnico in pošljite na naslov:

Dolenjski list, p.p. 130, Novo mesto. Lahko pa kupon vržete tudi v naš poštni nabiralnik na Glavnem trgu 24. Za zbiranje bodo prišli v pošte vsi, ki bodo odgovore poslali do ponedeljka, 23. novembra.

Kaj je na sliki?
Moj naslov:

Kupone pošljite na dopisnico na naslov: Dolenjski list, p.p. 130, 68000 Novo mesto

Studio D Lestvica narodnozabavne glasbe Studio D in Dolenjskega lista

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado DARINKI ČUŠNIK iz Brestanice. Nagradniki čestitamo!

Lestvica je ta teden takšna:

- 1 (2) V maju - KARLI GRADIŠNIK
- 2 (1) Nate smo ponosi - ANS. PETRA FINKA
- 3 (6) Na Trško goro - FANTJE Z VSEH VETROV
- 4 (4) Pika poka - ANS. BRATOV POLJANŠEK
- 5 (5) Praznujmo skupaj - ALFI NIPIČ
- 6 (3) Tiho teče reka - ANS. TONJA VERDERBERJA
- 7 (-) Špilaj stari - PETER MOVRIK
- 8 (7) Pesem nikoli ne umre - BRATJE IZ OPLOTNICE
- 9 (8) Naše malo kraljestvo - MARELA INTERNATIONAL
- 10 (9) Samo da sem doma - ANS. VRTNICA

Predlog za prihodnji teden: Slovenska Mička - IGOR IN ZLATI ZVOKI

Glasujem za:
Moj naslov:

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

UČITELJI NAJ DELAJO ZASTONJ

- Ne razumem jih.
 - Koga?
 - Učitelj.
 - Kaj pa je z njimi?
 - Vse bi radi imeli plačano: poučevanje, dopolnilni pouk, dodatni pouk, spremstvo na ekskurzijah, mentorstvo interesnih dejavnosti, varstvo vozačev, roditeljske sestanke, govorilne ure.
 - Pa?
 - Učitelj mora ljubiti otroke. Iz te ljubezni mora narediti tudi kaj zastonj. Še pred leti...
 - Vem. Še pred leti so učitelji zastonj pripravljali proslave, zastonj so hodili z otroki taborit,
 - Verjetno stane goro denarja? Ne bi o tem.
 - Renaulta si prodal, sklepam.
 - Ne, čemu bi ga?
 - Koliko avtov imaš pravzaprav pri hiši?
 - Štiri, če ne štejem jeepa.
 - Pa hiša? Pa vikend? Pa jahata? Pravo bogastvo!
 - Posledica mojega dela in moje filozofije.
 - O slednjem bi bilo zanimivo kaj slišati.
 - Moja življenjska filozofija je zajeta samo v nekaj besedah. In te so: Nikoli ne naredi nikomur ničesar zastonj.
 - Danes pa...
 - Danes pa hočejo imeti vse plačano.
 - Kaj hočemo: časi so se spremenili.
 - In z njimi ljudje. Celotni učitelji.
 - Razočaran sem. Zame je bil učiteljski poklic zmeraj nekaj vzvišenega.
 - Nisi se odločil zanj, kajne?
 - Dobro veš, da sem obrtnik.
 - Ne gre ti slabo.
 - Pogledaj skozi okno!
 - Mercedes.
 - Mercedes, najnovejši model!
- TONI GAŠPERIČ